

62378

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

DİVÂN-I RİZÂYÎ
(Tenkitli Metin)

62378

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan:
MÜMİN TOPÇU

Danışman:
Yard. Doç Dr. HASAN KAVRUK

Malatya 1997

T.C. TÜRK KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DOKÜMAN TAYİN MERKEZİ

İÇİNDEKİLER

Önsöz	I
Kısaltmalar	III
Transkripsiyon sistemini	IV
Rızayi Hayatı	1
Sanatı	3
Eserleri	10
Kasideleri	10
Gazelleri	17
Vezin	19
Dil	20
Nüsha Tavsifleri	22
Metin	25
Sonuç	337
Bibliyografya	339

ÖNSÖZ

Alfabe değişikliğiyle birlikte eski kültür ve medeniyet hayatımızın, hazineler değerinde kıymet ihtiva eden yazma ve basma eserlerine ulaşma imkanı ortadan kalkmıştır. Bizler, yeni nesillerin kendi kültür dünyasından kopmaması için kültürel ve ilmî değeri tartışılmaz olan bu eserlerin çeviriyazısını hazırlayarak, daha sonra gelenlere, bu eserler üzerinde tahlil yapma ve derinliğine inceleme imkanı sağlanılmasının gerekliliğine inanıyoruz.

Bu amaçla sıradan bir divan şairinin divanının çeviriyazısını hazırlamak maksadıyla başladığımız bu çalışma sonucunda Rızâyînin, kendi döneminde tanınmış fakat daha sonraki yıllarda, dayısı Şeyhülislâm Yahya Efendinin gölgesinde kalarak unutulmuş olduğunu görüyoruz. Araştırmalarımız sonucunda, bu zamana kadar üzerinde herhangi bir çalışma yapılmadığını gördüğümüz Rızâyî Dîvân'ının çeşitli kütüphanelerden on dört yazma nüshasını tespit ettik. Bu nüshalardan en hacimli ve en eski tarihli olanlardan beş tanesini seçerek tenkitli metin şeklinde hazırladık. Bunun yanında Mevlevî şâiri ve tezkire yazarı olan Fasih Dede tarafından istinsah edilen, Topkapı Sarayı Müzesi Emanet Kitaplığında bulunan altıncı nüshayı da getirttik. Fakat incelemelerimiz sonucunda bu nüshanın Ü₄ nüshasıyla aynı hususiyetleri gösterdiğini görünce, tenkitli metin tavsifinde bu nüshaya yer vermenin gereksiz olduğuna karar verdik.

Karşılaştırmayı yaparken herhangi bir nüshayı esas almayıp, metin teşkilini ise en kapsamlı nüsha olan Ü₁ nüshasına göre yaptık, Nüshalarda görülen farkları ise seçtiğimiz beş nüshayı karşılaştırarak ortaya koymaya çalıştık. Genellikle okunulması zor olan kelime ve tamlamaları harekelendiren “H” nüshası metni doğru okumamızda bize kolaylık sağladı.

Her beytin birinci mısrasına “a” ikincisine “b” harfleri verdik. Nüsha farkları sayfaların alt tarafında gösterilirken, seçtiğimiz rivayetler ile farklar arasına “.” işareti, yanına da nüsha kısaltmaları konulmuştur. Aynı beyit içindeki farklar arasına “/” işareti koyduk. Mısra ya da beytin tamamını nüsha farkı olarak göstermemiz gerektiğinde seçtiğimiz rivayeti koymayıp sadece nüsha farkını

yazdık. Metni hazırlarken on yedinci yüzyılın fonetik kurallarına da uymaya gayret gösterdik.

Bu çalışmamızda sağlam bir metin ortaya koymaya çalıştık. Buna rağmen bazı eksikliklerimiz ve yanlışlıklarımız olabilir. Bu tezi hazırlarken karşılaştığımız zorluklarda yardımlarını esirgemeyen Dr Süleyman Çaldak'a ve tez konusunun tesbitinden ince ayrıntısına kadar her konuda engin hoşgörüsü ve bilgisiyle yardımlarını esirgemeyen kıymetli hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Hasan Kavruk'a teşekkür etmeyi borç bilirim.

Kısaltmalar :

age : Adı geçen eser

Ank. : Ankara

Bkz. : Bakınız

c. : Cilt

ct. : Cetvel

H. : Hicri

H : Topkapı Sarayı Müzesi, Hazine Kitapları T965

Haz. : Hazırlayan

İst. : İstanbul

İst.t. : İstinsah tarihi

Ktb. : Kütüphane

Mad. : Madde

M. : Miladi

No. : Numara

s.: Sayfa

S.: Sayı

st. : Satır

szb. : Sözbaşı

Ü₁ : İstanbul Üniversitesi ktb. No : T776

Ü₂ : İstanbul Üniversitesi ktb. No : T2938

Ü₃ : İstanbul Üniversitesi ktb. No : T2935

Ü₄ : İstanbul Üniversitesi ktb. No : T2833

Yk. : Yaprak

Yz. : Yazı

TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ

Dîvân metinleri neşrinde, memleketimizde hemen hemen tamamen benimsenmiş olan transkripsiyon sistemini aynen kullandık. Buna göre, osmanlıcadaki harfleri yeni yazıda şu şekilde gösterdik:

ء : °	ص : Ş, ş
آ, ا : A, a, Ā, ā, E, e	ض : D, d, Z, z
ب : B, b	ط : T, t
پ : P, p	ظ : Z, z
ت : T, t	ع : °
ث : S, s	غ : G, g
ج : C, c	ف : F, f
چ : Ç, ç	ق : K, k
ح : H, h	ك : G, g, K, k, ñ
ح : H, h	گ : G, g
د : D, d	ل : L, l
ذ : Z, z	م : M, m
ر : R, r	ن : N, n
ز : Z, z	و : V, v, O, o, ö, ü
س : S, s	ه : H, h, e
ش : Ş, ş	ی : Y, y, I, i, İ

Farsça kelimelerdeki vâv-ı ma'dûle, normal satır hizasından yukarıda gösterilmiştir.

RIZÂYÎ

HAYATI

Rızâyî'nin çağdâşı olan Atâyî Tezkiresinde¹ şâirimiz hakkında tafsilatlı bilgi vermektedir. Asıl adı Mehmed Ali Çelebidir H.1001 / M. 1592 yılında doğmuştur. Rızâ (رزای) kelimesi doğum tarihini gösterir. Konya kadısı iken vefat eden Biber Mehmed Efendi ile Şeyhü'l-İslam Yahya Efendi'nin kızkardeşinin en küçük oğludur.²

Rızâyî hepsinin ilmî ve idarî kadrolarda görev aldığını gördüğümüz "Bayramzâdeler"³ ailesine mensubdur. Babası ölünce Şeyhülislâm Yahya Efendi

1 Atâyî; Zeyl-i Şâkâyık, İstanbul, 1268, s. 533

2 Atâyî; age., s. 533, Kafzâde Fâizi, Zübdetü'l-eşâr, Şehid Ali Paşa Nüshası, Vk.43a, Rızâ, Tezkire, Der-sa'adet İkdâm Matbaası, 1316, s. 39; Os. Mif. C. I, s. 425; Katip Çelebi; Fezleke II, s. 125

3 Bayramzâdeler ailesinin en önde gelenleri Şeyhülislam Bayramzâde Zekeriya Efendi, Şeyhülislam Yahya Efendi, Yakub Efendi, Lütfullah Efendi, Muhammed İzzetî Efendi ve M. Ali Çelebi (Rızâyî)'dir.

Şeyhülislam Yahya Efendi : Bayramzâdeler ailesinin en meşhur şahsiyetidir. 960 / 1552'de İstanbul'da doğmuştur. 17. asrın ilk yarısının en önde şâirlerinden olan Yahya Efendi, çok iyi öğrenim görmüş, çeşitli medreselerde müderrislik yapmış, sırasıyla Şam, Mısır, Bursa, Edirne ve İstanbul kadılıklarında bulunmuş, Şeyhülislam Esa'd Efendi 1031 / 1622'de azl edilince yerine Yahya Efendi şeyhülislam olmuştur. İki defa şeyhülislamlıktan azl edilen Yahya Efendi üçüncü defa da şeyhülislamlık makamına getirilmiş ve bu görevde iken 1053 / 1644'de vefat etmiştir.

Birçok eseri olan Yahya'nın, en tamınımış eseri Divân'ıdır.

Ş. Sâmî, Kamusu'l-Âlam, Ank. 1996, C. 6, s. 4793

Yahya Divanı, Rekin Erdem, Akçay Yayınları, Ank. 1995, s. 1

* Bayramzâde Zekeriya Efendi: 1514-1593 tarihleri arasında yaşayan Ankaralı Bayramzâde Zekeriya Efendi, önce ağabeyi Yakub Efendi'den sonra da müderris Arapzâde ve Melül Emir Efendi'den ders almıştır. 1553'de halep kadısı olmuş, istifa etmiş, aynı sene İstanbul kadılığına yükselmiş bir Emekli olmuş haca gitmiş, dönüşünde Rumeli Kazaskeri olmuş, 1591'de Şeyhülislamlık olmuştur. 1593'te vefat etmiştir. İslâm hukuku ve tefsir dalında ilmîni kabul ettiren Zekeriya Efendi aynı zamanda şâir olup şiirlerinde "meyli" mahlasını kullanmış, bir de divan tertip etmiştir.

S. Sami a.g.e., 2416

Bursalı Mehmet Tahir, Os. Mif., İstanbul, C. 1, s. 475

Yakub Efendi: Zekeriya Efendi'nin ağabeyi ve ilk hocası olup çeşitli medreselerde müderrislik yaptıktan sonra Bağdat'a hakim olmuş, 975 / 1567'de vefat etmiştir. R. Erdem age. VIII

Lütfullah Efendi : Zekeriya Efendi'nin küçük kardeşidir. Silivri Pîri Paşa medresesi müderrisliği ve Filibe kadılığı yapmış, Eflak seferine katılmış, kadılıktan azl edilmiş ve yedi defa aynı göreve tayin edilmiştir. Eyüp kadılığı da yapan Lütfullah Efendi son olarak Anadolu sedâreti verilmiş ve 1041/1632'de vefat etmiştir. (Rekin Erdem age VII)

Muhammed İzzetî Efendi: Lütfullah Efendi'nin oğludur. 16 yaşında Yahya Efendi medresesinde müderrisliğe başlamıştır. Çeşitli medreselerde müderrislik yaptıktan sonra kadı olarak Mısır'a gitmiş, azl edilmiş, İstanbul kadısı olmuştur. Rumeli ve Anadolu kazaskerliklerinde bulunmuş 1097/1689'da vefat etmiştir. Aynı zamanda şâir olan M. İzzet Efendinin bir de divanı vardır.

(R. Erdem age. VIII)

yeğenini yanına alarak ona evladı gibi bakmış, tahsil ve terbiyesinde azami dikkat göstererek yetiştirmiş ve yüksek makamlara çıkmasını sağlamıştır.

Rızâyî manzum söz söylemeye başladığında ondaki şiir kabiliyetini gören dayısı, bir kıt'a söyleyerek kendisine "Rızâyî" mahlasını uygun bulmuştur ve:

Medh eyle cenâb-ı Muştafâyî

Evlâdını Âl-i Murtaşâyî

Geldün çü bu teng-nây-ı dehre

Mahlaş idegör 'Alî Rızâyî⁴

mahlasnâmesini yazmış; o da dayısının tavsiyesini tutarak her sene bir na't tanzim eylemeyi adet haline getirmiştir.⁵

İlmiye mesleğine H. 1017'de atılan Rızâyî, Şeyhü'l islâm Yahya Efendi'den mülazemet alır ve otuz akçelik bir pâye ile müderris olarak göreve başlamıştır. Kırk akçelik pâyesine ulaşınca Mısır'ın "eşrâf-ı kudat" tından olan kardeşi İsmâ'il Efendi ile defalarca Mısır'a gitmiş Arap dünyası ulemâsıyla ilim alış-verişinde bulunmuştur. H. 1026 Rebiü'l-ahirinde dedesi Zekeriyâ Efendi medresesine Sefer Efendi yerine müderris olur, 1029 Rebiü'l-evvelinde aynı görevde rütbe almış, yine aynı yılın Zil-hiccesinde Çelebi Ahmed Efendi yerine Sinan Paşa Dârü'l-Hadîsine, 1031 Şa'banında Mu'id Ahmed Efendi yerine Hasekî medresesine, aynı yılın Zi'l-hiccesinde Bâkîzâde 'Abdî Çelebi yerine Üsküdar Valide medresesine, 1034 Cemâdiye'l-ahiresinde Selefî Ahmed Efendi yerine Süleymaniye müderrisliğine, 1035 Recebinde Tefîki-zâde yerine Selanik kadılığına, 1036 Cemâdiye'l-ahiresinde azl olup, tekrar Bâkîzâde Şeyhî Çelebi yerine Selanik kadısı oldu. 1037 Zi'l-ka'desinde 'Allâme Şeyhî Efendi yerine Galata kadılığına terfi olundu. 1038 Şevvalinde vefat eden Ahmed Efendi yerine Mısır kadılığına

4 Atâyî; age., s. 534; Rızâ age, 40

5 Atâyî; age., s. 534; Rızâ age, 40, Os. Mif. age, 425

tain edilir. Hasta olarak Mısır'a giden şair, Muharrem 1039 / M. 1629'da Kahire'de vefat eder ve oraya defn edilir.⁶

Ölümü için dayısı; "Âh vâh Rızâyî" (آه واه رضایى), Selanikli Es'ad : "Rızâyî eyvâ" (رضایى ایوا), Nev'î-zâde 'Atâyî :

Yakdı derûmı dâğ-ı firâkı Rızâyînüñ

Yaş dökmek ile olmadı hâşılı firâğ-ı dil

Bu zağm-ı hûn-feşânla ağladı

Dindi 'Atâyî mevtine târih "dâğ-ı dil"

şeklinde bir kıt'a söyleyerek "dağ-ı dil" (داغ دل) tarihlerini bulmuşlardır.

SANATI

Çok kültürlü bir aileden gelen ve dayısı Şeyhülislam Yahya Efendi tarafından itina ile yetiştirilen Rızâyî çok iyi öğrenim görmüş, devrinde ilme düşkünlüğü ile ve ilim adamlarını koruyup gözetmesiyle tanınmıştır. Nergisi, Nihalistanında⁷; Rızâyînin ilme ve ilim erbabına aşırı ilgi ve iltifatının bulunduğunu, dönemindeki tanınmış şâir, edip, alim ve kadıların sıkça yanına uğradıkları ve dertlerine çare bulabilmek için başvurdukları bir kişi olduğunu ve çevresinde alimlerden ve ediplerden meydana gelen bir edebî mahfil oluşturduğundan bahseder.

Ondan, "Merhûm-ı merkûm mağdûm-ı fütuvvet-rusûm hûlî-bend-i 'arâyîş-i ma'ârif-i çehre-güşâ-yı letâ'if-i vezâ'if-i hasîb ü nesib fazîl-i edîb cebîn-i ahvâlinde şu'â-ı sa'âdet-berîkû'l-leme'ân şafahât-ı şu'ununda envâr-ı necâbet levha-ı ser-şahîfe-i 'irfan-gümân-ı kâbiliyet-şânı safha-ı kalem-gîr gibi zâhir-cemâl-i isti'dâdı hâme-i meşâta-ı üstâd ile revrak-efrûz-ı ma'âlî ve mezâhir-i nûkuş-ı hurûf-ı levh-i hâfızası esere'-i cebhe-i hûbân gibi zî-bende süver-i zihniye-i sîne-i safhâ-sıfâtı âyine-i nûrânî ve cilâ-yı Ma'nî-şîfat firibinde serîü'l-intikâl-i bedî'ü'l-irtical idi. Hemânâ ol sür'at-ı intikâl âftâb-ı 'ömr serîü'z-

⁶ Atâyî; age., s. 533; Osm. Mf., age, s. 425

⁷ Nergisi, Nihalistan, Nuruosmâniye Ktb. No: 4969 / 1 V4a

zevâlinde dağı der-kâr” “mükemmel dîvân-ı eş‘ârı vardır” şeklinde ‘Atâyî Tezkiresinde⁸, “eş‘âr-ı dil-pezir zâde-i tab‘-ı lâ-nâzirdür” şeklinde Rızâ Tezkiresinde⁹ verilen bilgilerle, “şiiirlerindeki renkli fakat dış ‘âleme dönük tasvirleriyle Nef‘iyi, san‘at edâsıyla Fehim ve Nâ‘ilîyi, zarif hayalleriyle Rızâyî, Yahyâ ve Bahâyî’yi andıran ve dîvânında kasidelerin büyük yer tuttuğu ifadeleriyle anlatılan Neşâtî”¹⁰ ile birlikte Rızâyî’nin, 17. Yüzyılın birinci dereceden yenilikçi şâirleri arasında zikr edildiğini söyleyebiliriz. Yine Rızâyî’nin Divânında yer alan :

Tab‘-ı deryâ cûşîş-i Şabrî-i Hâkânî-sühan
Câna lâıyk bir kaşîde eyledi ihdâ bize
Habbezâ zihn-i bülend ü tab‘-ı istîğna-pesend
Câ‘iz olsa tuhfe-i cânım virürdüm câ‘ize¹¹

şeklindeki kıt‘adan devrinin önemli şâirlerinden Şabrî tarafından kendisine kaside sunulduğunu anlıyoruz.

Rızâyînin, 17. Yüzyıl şiiiri ve klasik edebiyatımızdaki yerini belirleyebilmek için, Türk şiiirine katkılarını ve bu yüzyıldaki birçok şairin şiiirlerinin muhtelif beyitlerinde “taze tarz”, “hakanî tarz”, “tâze güyan”, “pür-fen”, “nazük sühan” gibi sıfatlarla tanımladıkları yeni tarzın ne olduğunu ve özelliklerini kısaca bilmemiz lazımdır.

H. İpekten’in¹² Na‘ilî Divânı üzerinde yaptığı incelemede Sebki Hindî üslubuyla ilgili şu bilgilere yer vermiştir.

“Sebki Hindî ismiyle tanımlanan ve Hind tarzı Hind üslubu, Hind yolu, manâlarına gelen bu edebî tarz 17. Yüzyılda dışarıdan gelmiş bir üslübdür. İnan

8 Atâyî, age, s. 534

9 Rızâ, age, 540

10 Dr. Necla Pekolcay, İslâmi Türk Edebiyatı I, s. 316

11 7. Kıt‘a

12 Prof. Dr. Haluk İpekten, Nâilî, Hayatı Sanatı, Eserleri; Akçağ, Ank. 1991, s. 60.

da doğmuş, Hindistan'da gelişmiş olan bu üslûb 17. Yüzyılda Türk edebiyatını etkilemiştir.

Hin üslûbu, İran'da Safaviler devrinde ağır dinî baskılardan kurtulmak için bunalan ve daha serbest yazabilmek için Hindistan'a giden şâirlerce ortaya çıkarılmıştır.¹³ Hin Edebiyatından da etkilenecek bu üslûbu şekillendirenler Baba Figânî (ölm 1519 / 925) Örfî-i Sirâzî (ölm. 1590 / 999), Naziri (ölm. 1622 / 1021), Tâlib-i Amûlî (ölm 1626 / 1036) Kelim-i Kaşânî (ölm. 1651 / 1061), Sa'ib-i Tebrizî (ölm 1670 / 1080) İran kadar Hindistan'da da ün kazanmışlardır. Bunlara Hindli olan Feyzi-i Hindî (ölm. 1595 / 1003) ve Hindistan'a gitmeyip İran'da kalan Şevket-i Buhârî (öl. 1699 / 1111)'yi de eklemek gerekir. Bunlardan Sâ'ib, Hindistan'a giden sebk-i Hindi taraftarlarının, Şevket ise İran'da kalarak bu üslûb geliştiren şairlerin temsilcisi sayılırlar. Bu iki şairler topluluğu arasında aslında, pek önemli olmayan bazı küçük farklar görülmüştür.”

Hind üslûbunda görülen muhteva ile ilgili, “manâ inceliği, buna bağlı olarak muhayyilenin hakimiyet kazanması ve hayallerin derinleşmesi ıztırabın keşif olarak tezâhürü, hayaller genişleyip derinleştikçe mübalağanın artması ve sözün kolay anlaşılır olmaktan çıkması ve tezat sanatlarının fazlaca kullanılması, yeni mazmunların kullanılması, şiirde tasavvufun hakim unsur olarak görülmesi; şekil ve dil hususiyetleri bakımından da sözün ince ve nazik olması, yeni manâ ve hayaller için yeni kelimeler kullanılması, fazla sözden kaçınılması ve zincirleme tamlamalara fazla yer verilmesi şeklide”¹³ sıraladığımız özelliklerin bir çoğunun Rızâyî'nin Divân'ında yer alan kaside ve gazellerinde görmekteyiz.

Türk şâirleri, 16. Yüzyıldan başlayarak özellikle 17. Yüzyılda kendilerini İran şairleriyle karşılaştırarak onlardan üstün görmüşlerdir. İran şairlerinin birçok açıdan geniş manada etkisinde kalan Türk şairleri, bu büyük şiir üstadlarını

13 Dr. Tahir Üzgör, Fehm-i Kadim, Hayatı, Sanatı, Divân'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi, Ank. 1991, s.

geçmek için ellerinden gelen gayretleri göstermişler ve Nef'i, Nâ'îlî, Neşâti başta olmak üzere özellikle gazel ve kasidede bu emellerine ulaşmışlardır. Rızâyî'nin Divân'ını incelediğimizde bu geleneğe uyarak kendisini birçok İran şairinden üstün görerek;

Görse âşârını nokşanın aňlardı Kemâl
Olmaz fazl ile Hâcû aña şâkird-i kemîn¹⁴

beytinde Kemâl-i Hocendî'nin, eserleirni görünce noksanını anlayacağını Hâcû-yı Kirmânî'nin de kendisine küçük bir şâkird bile olmayacağını iddiâ eder.

Benüm ol nâdire-perdâz-ı sūhan kim Örfî
Tâze vâdilerümü görse ide bûs-ı zemîn¹⁵

beytinde Örfî-i Şîrâzi için "tâze vâdilerimi görse ide bûs-ı zemîn" ifadesini kullanarak meşhur sebki Hîndî şâirinin kendi şiirlerini takdir ideceğini ifade eder.

Ey Rızâyî reşk iderlerse nola yârân-ı Rûm
Şî'rümüz tarz-ı 'Acemdür Muhteşem vadisidür¹⁶

beytinde şiirinin 'acem tarzında olduğunu ve büyük İran şâiri Mevlânâ Muhteşem tarzında şiirler yazdığını belirtir.

Kemâl pir idüp Hâk Hâfız-ı dîn-i metin itsün
Beni ol bezme irgürsün ki Şîraz u Hücendümdür¹⁷

beytinde kendisini yine Kemâl-i Hücendî ve Hafız-ı Şîrâzi'ye denk görür.

Rızâyî'nin Divân'ındaki göze çarpan en önemli unsurlardan birisi şiirlerindeki teknik mükemmeliyettir. Kasidelerini ve gazellerini birer kuyumcu gibi işleyen Rızâyî'nin şiirlerinde -müstersih hatası hariç- hiçbir vezin ve kafiye

14 16. kaside 29

15 Aynı kaside 51

16 56. gazel 5

17 29. gazel 5

hatasına rastlanmaz. Fakat şiirlerinden âlim bir şair olduğu hemen sezilen Rızâyî'nin, özellikle kasidelerinde manâ ve mazmun bulmakta zorlandığını;

O hâme lüle-i ser-çeşme-i emânîdür
O kef-i muşsim-i erzak eylemiş rezzâk¹⁸

Nûk-ı kalemi lüle-i ser-çeşme-i hayvân
Dest-i kerîmi muşsim-i erzak u emânî¹⁹

Nûk-ı kalemi dûsta ser-çeşme-i hayvân
'Adâ-yı hased-pîşeye hûn-rîz sinândur²⁰

Ruḥ-ı besîm ile dest-i kerîmin itmiş âl
Hemîşe kaşım-ı envâr u muşsim-i erzâk²¹

Destinde olup hamesi ser-çeşme-i ihsan
Dest-i kerîmi muşsim-i erzak-i cihândur²²

Tâ rûz-ı ezel şâhid-i ikbâline olmuş
Mîhr ayinedân kurs-ı kamer gâliyedânî²³

Arâyiş için şâhid-i ikbâline gûyâ
Mîhr âyinedân kurs-ı kamer gâliyedânî²⁴

18	13. kaside 35
19	14. kaside 18
20	15. kaside 36
21	13. kaside 26
22	15. kaside 30
23	14. kaside 17
24	25. kaside 34

Dünyâdan ‘acem midür çekilse
Gül havşala-ı hazana şıgmaz²⁵

Dünyâdan ‘aceb midür gicerse
Şubha harem-i muğara şıgmaz²⁶

Şad barekallâh ey kerem-i mahz-ı himmetüñ
Kurtardı zât-ı cudın naqş-ı şumardan²⁷

Şad barekallâh ey kerem-i mahz-ı bi‘setuñ
Şaf itdi ârız-ı felegi reng-i ‘ârdan²⁸

Şad barekallâh ey kerem-i mahz-ı kudretiñ
Kurtardı cânı ye’s gibi dıvsârdan²⁹

Tertîb- kün-i kâ’ide-i Hüsrev ü Cemsid
Revrağ-şiken-i ma‘delet-i Nûşirevân’dur.³⁰

Devrinde idüp sisile-i ‘adli nümâyân
Revnağ-şiken-i ma‘delet-i Nûşirevân’dur.³¹

gibi birçok beytte mazmun ve mâna tekrarlarına düştüğünü görüyoruz.

Kasidelerinde ‘âlim şâir olduğu kolayca hissedilen Rızâyî’nin, gazellerinde ise bu yapısını terk edip çoğu zaman şiiriyeti yakaladığını ve rindâne, coşkun bir edâyıla :

-
- 25 4. kaside 35
26 Aynı kaside 36
27 1. kaside 52
28 Aynı kaside 55
29 Aynı kaside 58
30 14. kaside 15
31 15. kaside 25

- 39 -

1. Cânânı sanma bu dil-i şeydâya bir gelür
Hûrşîd-i bî-bedeldür o dünyâya bir gelür
2. Bil qadrin ey dil elde iken devlet-i hayâl
Yûsuf dur ol ki kaşr-ı Züleyhâ'ya bir gelür
3. Pây-ı hayâle it meded ey dide rûy-mâl
Belkîsdur ki şâha-ı Mîna'ya bir gelür
4. Bir hoş tut ey şikâri-i gamze şikâruñı
Bu murğ dâm-ı zülf-i semen-sâye bir gelür
5. Gel eyleme şikeste dil-i neşedâruñı
Cem câmidur bu meclis-i şahbâya bir gelür
6. Yek dâne gevher-i şadef-i feyz-i âmmdur
Tab'ûñ Rızâyî hâşılı dünyâya bir gelür³²

-99-

1. Vişâl-i hâk-ı der-i dil-rübâya muntazırız
Reh-i talebde gubâruz şabâya muntazırız
2. Nesîm-i şubh yeter gayri hem-reh istemezüz
Hemân bu yolda muvâfık hevâya muntazırız
3. Olurdum olmasa yârün ümîd-i düşnâm
Bu hânkâhda şimdi du'âya muntazırız

4. Mey-i neşât eger gelmez ise tağiluruz
Habâbvâr mey-i dil-güşâyâya muntazırız

5. Rızâyî tab‘-ı güher-zâ teveccüh eyleyicek
Didi ma‘âni-i gaybî edâyâya muntazırız³³
gibi ahenkli ve güzel gazeller yazdığını görüyoruz.

ESERLERİ

Rızâyî'nin Divânından başka iki tane eseri vardır.

1- *Nakdû'l-mesâil fî cevabi's-Sâ'il*: 'Atâyî Tezkiresinde "el-Hidâye vü Hânûtî emşâlınden on 'aded fetâvâ-yı kibârı cem' ü tertîb ü tenkîh ü tezhîb idüp bir eşer-i dil-firîb itmişdür"³⁴ şeklinde geçmektedir. Bu ifadeden anlaşıldı kadarıyla Rızâyî, Mergânî'nin el-Hidâye ve Hânûtî'nin Fetavâ'l-Hânûtî'sinden toplam on tane fetvâyı seçerek tercüme etmiş ve güzel bir şekilde düzenleyerek hazırlanmıştır.

2- *Avdü'ş Şebâb* : Yine 'Atâyî Tezkiresinde "Dîbâçeleri hayli edîbâne ve eş'ârât-ı bedî'a vü 'ibârât-ı reşbikası müsta'dâne vü belîgânedür"³⁵ şeklinde kaydedilen eser, Katib-i İsfahânî'nin "Haridetü'l-Kasrî ve Cerîdetü'l Ehli'l-Âsr" isimindeki tarihinin³⁶, Avdû'ş-Şebâb ismiyle muhtasar bir tercümesidir.

KASİDELER

Rızâyî'nin divanını incelediğimizde özellikle kasidelerinin yarısının na't olduğunu görüyoruz. Dayısının mahlasnamadaki tavsiyesi üzerine her sene bir

33 99. gazel

34 'Atâyî age, s. 534

35 'Atâyî age, s. 534

36 'Atâyî age, s. 40

na‘t-ı şerîf yazmayı adet haline getirmiş olduğunu kaydeden Atâyi³⁷, Tezkiresinde: “Cevâhir-i zevâhir ile evtâr-ı sûtûrı gevherin nizâm iderdi” diyerek Rızâyî’nin na‘atlarını övmüştür. Rızâyî Divân’ının beş nüshasını karşılaştırmak suretiyle hazırladığımız tenkitli metinde yer alan yirmi kasideden on tanesinin na‘t olduğunu görüyoruz. Şâirin kendisi de na‘tlarının muhtelif yerlerinde ömür sermâyesini peygamberimizin methine vakf eylediğini ve gayesinin ne olduğunu:

Vakf eylemişüm medhüñe ser-mâye-i ‘ömri
Budur emelüm hazret-i Hak hâzır u nâzır³⁸

Benüm mümtaz-ı kül meddâh-ı sultân-ı rüsûl şimdi
Benüm hakkâ bu kim meydan-ı nazmuñ şimdi Hassan’ı³⁹

Fezâ-yı midhatinde mağrîbi-i kil-k-i burnûs-pûş
Füsûn-ı şî‘r ile keşf eyledi şad genc-i pinhânı⁴⁰

Cenâb-ı Hak vücûd-ı pâkuñ ögmiş yaratmışdur.
Nice mümkün seni medh eylemek ey ma‘rifet kânı⁴¹

Ammâ garaz bahanedür ihsanına hemân
Çün hâk-pâyı ehl-i dile mülteccâ imiş⁴²
gibi muhtelif beyitlerde ifade eder.

Rızâyî’nin umumiyetle kaside nazım şekliyle kaleme aldığı na‘tlarında klasik na‘t şekil ve üslûbundan ayrılmadığını görüyoruz. Nesib bölümünden sonra bir girizgahla Peygamberimizin vasıfları anlatılır. Şâir bu bölümde peygamberimizi

37 ‘Atâyi age, s. 534

38 1. kaside 54

39 Aynı kaside 46

40 6. kaside 47

41 Aynı kaside 49

över, diğer peygamberlerden üstünlüğünü dünyanın yaratılışının sebebini ve bütün insanların efendisi olduğunu ifade eder, mucizelerine telmihler yapar. Na‘tlarının sonunda ise kendi küçüklüğünden, günahlarının ve kusurlarının çokluğundan dolayı hesap gününde peygamberimizden şefa‘at dileyerek na‘tını bitirir.

Rızâyî Divân’ında yer alan yirmi kasideden on tanesi devlet büyüklerini övmek için yazılmış kasidelerdir. Bu kasidelerden ilki sultan IV. Murâd’ın⁴³ tahta geçişini kutlamak için yazılmış olan,

Таht-ı zerrine seher geçti şehensâh-ı ferîd
Cebel-i nûrdan oldu şanasın mihr bedid⁴⁴

matlarıyla başlayan kırk iki beyitten oluşan bu kasidesinde Rızâyî, alışlagelen kaside tekniğine bağlı kalarak nesib bölümünden sonra bir girizgahla Sultan IV. Murad’ın övgüsüne geçer. Özellikle pâdişâhın cesareti, kahramanlığı adaleti, övülür ve gelecek için bir ikbal nişanı olduğunu ifade ederek;

Tâc bahşâ benüm ol şâir-i bî-hem tâ kim
Hâce-i tab‘uma şâkird-i kemîn ‘aql-ı reşîd⁴⁵

beytiyle fahriye bölümüne geçer ve du‘a ile kasidesini bitirir.

Rızâyî, devlet büyüklerini övdüğü ikinci kasidesini, sadrazam Hafız Ahmet Pâşâ’ya⁴⁶ sunar. Toplam yetmiş yedi beyitten oluşan bu kasidesine;

42 8. kaside 35

43 IV. Murad Han: Osmanlı İmparatorluğunun 17. pâdişâhı olup 1017 tarihinde dünya gelmiş, 1032 yılında 14 yaşında iken pâdişâh olmuştur. 1037’de İran’a sefer düzenleyip onları mağlub etmiş, devlette aşayisi sağlamış, 1048’de Bağdad’ı feth edip, Bağdad fatihi ünvanıyla anılmaya başlamış, aynı yıllarda İstanbula döndükten sonra Leh krallığını vergiye bağlamış ve 1049’da otuz bir yaşında iken vefat etmiştir. Şemseddin Sami age, C. 6, S. 4254

44 9. kaside 1

45 9. kaside 37

46 Hafız Ahmed Pâşâ: Sultan IV Murad zamanında vezirlik yapmıştır. Sesi çok güzel olup pâdişâhın nedim-i hası olmuş, daha sonra vezâret rütbesiyle kaptan-ı derya görevini yürütmüş, Şâm valiliği yapmış, 1034’de Diyarbakır valisiyken sadrazamlağa terfi olduktan sonra İrânlılar

Ebbedâllâh zihi aşaf-ı Cem-istidâd

Müşteri rây u 'utarid-eser ü dâd-nihâd

matlayla başlayan şair, direk medhiye ile başlar, uzun uzun memduhunu medh etdikten sonra kasidenin en parlak kısmı olan Fahriye bölümüne geçer;

Benüm ol gevher-i perverde-i tâb-ı hûrşîd

Benüm ol hâş –eşer-i zihn-i müselleme üstâd⁴⁷

Şafha-ı câna yazardı eşerüm görse Kemâl

'Anberîn noktasını eyler idi habb-fü'âd⁴⁸

Sühanüm gayret-i Selmân eşerüm reşk-i Kemâl

Eylemiş tab'umı Hallâk zâhir-isti'dâd⁴⁹

Sühan-ı gayrdan itmem hele istimdâdı

Gerçi kim rûhlarından iderin istimdâd⁵⁰

gibi beyitlerle kendini öven şair du'a ederek kasidesini tamamlar.

Rızâyî, devlet büyüklerini övmek için yazdığı üçüncüsü 67 dördüncüsü 54 beyitten oluşan kasidelerini Çelebi Ali Paşa'nın⁵¹ vezirlik makamına çıkışını

---

tarafından işgal edilen Bağdad'ı geri almak için çalışmış fakat başarılı olamamıştır. 1036'da vezâret makamından azl edilmiş ve ikinci vezir olmuş, 1040'da ise vezir-i azam olmuştur. Sonra ise Recep Pâşâ'nın ifsadiyle ayaklanan yeniçeri askerleri tarafından öldürülmüştür. Şemseddin Sâmî; Kamusu'l- Alam 792 İst. 1306

47 10 kaside 55

48 Aynı kaside 56

49 Aynı kaside 57

50 Aynı kaside 58

51 Çelebi Ali Pâşâ: Üçüncü Osman zamanında Tunusa sadrazam rütbesiyle beylerbeyi olmuştur. Aynı sene İstanbul'a gelerek kapudan paşa olmuş ve elli gün bu görevde kaldıktan sonra azl edilerek Mora, daha sonra Kıbrıs valiliklerine tayin olmuştur. IV. Murad'ın padişahlığı zamanında 1027'de ikinci sefere çıkıp altı düşman gemisini esir almış, sırtlarında bir keşe altın ile padişâha 200 esir takdim etmiş, padişâhın iltifatına mazhar olmuş, II. Osman döneminde sadrazam olmuş, işlerin tahsilinde fazla şiddet gösterdiğinden gadr u tama ile söhret bulmuş, on dört ay sadrazamlık yaptıktan sonra 1030'a vefat etmiştir. Ş. Sami age c. 3, S 1878

kutlamak için yazmıştır.

Birincisi altmış bir, ikincisi altmış yedi beyitten oluşan beşinci ve altıncı kasidelerini ise Şeyhülislam Es'ad Efendi⁵² yazan Rızayî, 5. kasidesine bahar tasviriyle başlarken 6. kasidesine direk memduhunu överek başlamıştır. Her iki kasidenin de fahriye bölümlerinde kendisini aşırı derecede öven şâir 6. kasidesinin fahriye bölümüne:

Görmedüm dahı yesârî eşer-i fâhîrûme
Ser-fürû eyler iken hâme-sıfat İbnü Yemîn⁵³
beytiyle başlar:

Benüm ol nâdire-perdâz-ı sūhan kim ʿorfî
Tâze vâdîlerümi görse ide bûs-ı zemîn⁵⁴

Tâze eş'âruma hiç köhne edâ beñzeye mi
Nefha-ı rûh ile bir mi nefes-i bâz-pesîn⁵⁵
beytleriyle kendi kalemini ve şiirlerini de övmüş;

“Gel du'â eyleyelüm kıssayı itnâb itme⁵⁶ diyerek du'â kısmına geçmiştir.

52 Muhammed Es'ad Efendi: 978'de doğmuştur. 992'de müderris olmuş, 1004'de Edirne kadısı, aynı sene içinde Anadolu kazaskeri, 1027'de İstanbul kadısı 1012'de Rumeli kazaskeri olmuş, 1023'de haca gitmiş, Şeyhülislam olan biraderi Celebi Mehmed Efendi ölünce yerine atanmış, mesned-i müşeyhe terfi olmuş, Sultan Ahmed ve Mustafa dönemlerinde aynı makamda kalmış, Sultan II Osman zamanında'da aynı görevi yürütürken, II Osman ölünce cenazesine katılmamış, ve bu yüzden görevinden azl edilmiş, IV. Murad zamanında ikinci kez şeyhül islamlık makamına atanmış, 1034'de vefat etmiştir. Müretteb Divânı ve Kaside-i Bürde tahmisi vardır. Ş. Sami age, C. II, S. 908

53 16. kaside 50

54 Aynı kaside 51

55 Aynı kaside 52

56 Aynı kaside 54a

Rızâyî, Divân'ında yer alan altıncı ve yedinci kasidelerini dayısı Şeyhülislam Yahyâ Efendi⁵⁷ adına yazmıştır. Divanın içindeki devlet büyüklerini övmek için yazılmış kasidelerin en güzellerini teşkil eden bu iki şiirin de nesib bölümü "bahariyye" olan iki medhiyedir. Bu kasidelerden altıncısı elli dört yedincisi altmış bir beyitten oluşmuştur. Bu kasidelerinde dayısının ilmini, edebini, ahlakını, adaletini, lütfunu, ihsanını, şiirlerini ve şairliğini uzun uzun öven şâir altıncı kasidesinde fahriye bölümüne yer vermez, medhiye bölümünden sonra duâya geçerek kasidesini tamamlar. Yedinci kasidesinde ise klasik kaside tertibine uyarak dayısının övgüsünden sonra kendi şiirlerini ve şairliğini över ve duâ ile bitirir. Dokuzuncu kasidesini ise sadrazam Abdulgani-zâde Efendi'ye⁵⁸ sunan Rızâyî, bu kasidesine de bahar tasvirleri yaparak başlamıştır. On üçüncü beyitte memduhunun ismini zikr ederek medhiye bölümüne başlar.

Bu sūhan gerçi ki haddüm de degüldür ammâ
Nükte-gûy oldu Süleymân'a da mûr-ı nâ-çiz
beytiyle fahriye bölümüne başlar ve kasidesini bitirir.

Kırk beyitten oluşan yirminci kasidesini de dayısı Şeyhülislam Yahyâ adına söyleyen Rızâyî, kasidesine medhiye bölümüyle başlar ve sekizinci beytinde dayısının ismini anar. Memduhunu övdükten sonra bir du'â beytiyle şiirini bitirir.

57 Şeyhülislam Yahya Efendi : Bayramzadeler ailesinin en meşhur şahsiyetidir. 960 / 1552'de İstanbul'da doğmuştur. 17. asrın ilk yarısının en önde şairlerinden olan Yahya Efendi çok iyi öğrenim görmüş, çeşitli medreselerde müderrislik yapmış, sırasıyla Şam, Mısır, Bursa, Edirne ve İstanbul kadılıklarında bulunmuş, Şeyhülislam Esa'd Efendi 1031 / 1622'de azl edilince yerine Yahya Efendi şeyhülislam olmuştur. İki defa şeyhülisamlıktan azl edilen Yahya Efendi üçüncü defa da şeyhülisamlık makamına getirilmiş ve bu görevde iken 1053 / 1644'de vefat etmiştir.

Birçok eseri olan Yahyâ'nın, en tanınmış eseri Divân'ıdır.

Ş. Sâmî, Kamusu'l-Âlam, Ank. 1996 C. 6, s. 4793

Yahya Divanı, Rekin Erdem, Akçay Yayınları, Ank. 1995 s. 1

58 Abdülgânizade Efendi: IV. Murad zamanında vezirlik yapmıştır. Başarılı bir devlet adamıdır. 51 yaşında Şam'da vefat etmiştir.

Rızâyî Divan'ında kasideler kısmında medh edilen kişileri, konuları ve yazıldığı dönemleri verilmeye çalışılan medhiyelerden başka gazeller arasında Şeyhülislâm Yahya Efendi ve peygamberimizi öven müzeyyel gazeller de vardır.

Rızâyî'nin kasidelerini sırasıyla gözden geçirdikten sonra genel olarak ele aldığımızda şu özellikleri görürüz:

Medhiyelerini birkaç gazel dışında umumiyetle kaside nazım şekliyle söyleyen Rızâyî, genelde nesib kısmıyla şiirine başlar, bir girizgah beyti ile medhiye kısmına geçer, kasidesini adına yazdığı kişileri aşırı mübalağalarla övdükten sonra kendisini, özellikle Örfî⁵⁹ Fazıl-ı Hindî⁶⁰, Zeki-i Hemedani⁶¹, Kemâl-i Hacendî⁶², Hâcu-yı Kirmânî⁶³, Hafız-ı Sirazî⁶⁴ gibi meşhur İran şâirleriyle karşılaştırır, kendi şiirlerini ve şâirliğini onların şiirlerinden ve şâirliklerinden üstün görerek:

Bilürdi ğabi olduğın añlardı kuşûrın
Bu nüktelerüm görse Zekî-i Hemedânî⁶⁵

Benüm ol nâdire - perdâz-ı sūhan kim Örfî
Taze vâdilerümi görse ide bûs-ı zemin⁶⁶

gibi beytlerle fahriye bölümünde aşırı mübalağalı olarak kendini över, duâyla şiirini bitirir.

-
- 59 Örfî-i Şîrâzî (ölm 1591): sebk-i Hindî Üslûbunun kurucularından olup bu akımın en önemli temsilcilerindendir. Prf. Haluk İpekten, Nâ'îlî, Hayatı Sanatı Eserleri, S. 61 Akçağ, Ank. 1991
- 60 Fazıl-ı Hindî(ölm 1590): Hindistan'ın tanınmış şâirlerindendir. A. S. Levend, age, 232.
- 61 Zeki-i Hemedânî: Şâh Tahmasb zamanında yaşayan ve ona medhiyeler yazan İran şâirlerindendir
Şemseddin Sami age, C. 4, S. 2418
- 62 Kemâl-i Hocendî (ölm 1388) Siirlerinde hayâl gücünü ön plana çıkaran ve seçme hayaller bulmak suretiyle şiirin şöhret bulacağını savunur.
- 63 Hâcu-yı Kirmânî: (ölm M. 1561) Sebk-i Irakî üslubunun önde gelen İranî şâirlerindendir. Sadık Armutlu age, 223
- 64 Hafız-ı Sirâzî (ölm 1389): Sebk-i Irakî Üslubunun önde gelen temsilcilerindendir. Sadık Armutlu age s. 223
- 65 14. kaside 41

GAZELLER

Rızâyî Divân'ının tenkitli metnini hazırladıktan sonra toplam İkiyüz ondört gazel meydana geldi. Kaside, gazel, kıt'a, murabba ve müfretlerden oluşan toplam dört nazım şeklinde şiirler söylemiş olan Rızâyî, bu nazım şekillerinden en çok kaside ve gazelde başarılı örnekler vermiştir.

Rızâyînin gazelleri umumiyetle beş beyitlidir. İkiyüz ondört gazelin iki tanesi dört beytlik, ikisi dokuz, diğer üçü ise on bir, on üç ve on dört beyitten oluşur.

Klasik edebiyatın kuruluş asırlarında on beş beyte kadar yazılan gazeller daha sonraki asırlarda gittikçe kısalmış, 16. asırda yedi beyte inmiştir. Fuzûlî'nin gazelleri umumiyetle yedi beyitlidir. Bâkî'nin gazelleri biraz daha kısadır yedi ile beş beyt arasındadır. 17. asırda ise gazel genellikle beş beyitten oluşur. Bu da klasik edebiyatın şairlerinin, şiiri mükemmelleştirdikçe söz kalabalığından kaçındığını gösterir.⁶⁷

Bu da asırlarca kullanılan kelime ve mazmunların yeni anlamlar kazanması ve böylece dilin anlatımda güç kazanmasına sebep olmuş, bunun sonucunda şairler söyleyecekleri manaları daha dolgun ve daha veciz kelimelerle anlatabilme kudretine ulaşmışlardır. Bu kısa ve veciz söyleme kudretine en fazla 17. Asır şairleri nail olmuştur.⁶⁸ Rızâyî'nin de hayallerini ifâde etme yeteneğinde, 17. asır şâirleri içinde ileri gelenlerinden biri olduğunu söyleyebiliriz.

66 16. kaside 51

67 H. İpekten age, s. 46

68 H. İpekten age, s. 47

Konuları bakımından Rızâyî'nin gazelleri, daha önceki asırlardan ve kendi devrindeki gazellerden pek farklılık göstermez. O da diğer şairler gibi gazellerinde gerçek ve tasavvufî aşkı, şarabı, rindlik ve tasavvufu işlemiştir.

Rızâyî'nin gazellerindeki işlediği en önemli konu ilâhî aşk yani tasavvufî aşktır. Bununla birlikte Rızâyî gerçek mutasavvıf şairlerden değildir. Tasavvufu şiirlerinde sanat açısından işlemiş ve ilgi çekici bir şiir unsuru ele alınıp işlenmiştir. Gazellerinde mutasavvıf şâirlerde olduğu gibi tasavvufî manâlar açıkça görülmez, bu manalar şiirin hayâlî derinliklerinde gizlidir. Çoğu zaman bütün kelimelerin anlamları bilindiği halde, beytin anlamı ilk bakışta ortaya çıkmaz. Bu durumda beyit ancak bazı kelimelerin ve tamlamaların tasavvufî yönlerini bilmekle bir anlam kazanır.

Mecnûn gibi zamânede meyl eylemem zene

Şanma Rızâyî 'âşık-ı mardâne olmayam⁶⁹

beytinde ifade ettiği gibi şâir beşeri aşka itibar etmediğini de ifade etmiştir.

Rızâyî kasidelerinin fahriye bölümlerinde olduğu gibi hemen hemen bir kaç gazeli hariç, bütün gazellerinin mahlas beytlerinde şiirlerini, şairliğini ve faziletlerini över, kendisini meşhur İran şâirleriyle ve selefleriyle karşılaştırarak şiirlerini, "yek fen"⁷⁰, "taze zeban"⁷¹, "şî'r-i tâze-tarz"⁷², "tarz-ı 'Acem"⁷³ kendisini de "nükte gûy"⁷⁴ gibi sıfatlarla vasıflandırır.

Rızâyî Divânı'nda, kaside ve gazellerden sonra 14 rubâ'î (biri Farsça), 9 Kıt'a ve 49 müfred yer alır.

---

69 14# gazel 5
 70 18. kaside 25
 71 9. kıt'al
 72 203. gazel 5
 73 56. gazel 5
 74 19. kaside 27b

VEZİN

Rızâyî divanında en çok kullanılan vezin remel bahridir. Bu bahrin fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün kalıbıyla kırk iki gazelini, dört kıtasını, on dört müfredini; fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün kalıbıyla yirmi bir gazelini, dokuzuncu, onuncu, on ikinci ve yirminci kasidelerini, iki kıtasını, altı müfredini; Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün kalıbıyla bir kıtasını bir müfredini olmak üzere başlıca kalıplarını kullanmıştır. Şâirimizin ikinci derecede iltifat ettiği bahir ise mef'ûlü / me fâ'ilü / me fâ'ilü / fe'ûlün kalıbıyla üçüncü, dördüncü, on dördüncü, on beşinci ve on yedinci kasidelerini, yirmi gazelini, bir kıtasını, bir müfredini, mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün kalıbıyla altıncı, on birinci, on sekizinci kasidesini, otuz üç gazelini, yedi müfredini yazdığı hezec bahridir. Tercih sırasında üçüncülüğü alan hınzarî bahridir. Bu bahrin mef'ûlü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün kalıbı on üçüncü, on altıncı ve on dokuzuncu kasideler, kırksekiz gazel ve beş müfret olmak üzere en fazla kullanılan kalıptır. Yine muzarî bahrinin mef'ûlü / fâ'ilâtün / mefûl'ü / fâ'ilâtün kalıbıyla beş gazel yazılmıştır. Müctez bahrinin mefâ'ilün / fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilün kalıbıyla yirmidört gazel yazılmıştır. Yine aynı bahrinin mefâ'ilün / fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilâtün kalıbıyla ikinci ve beşinci kasideler, on iki gazel yazılmıştır.

Sekt-i melih kalıbını da bir kaside ve bir müfredinde kullanmıştır. Müfte'ilün / mefâ'ilün / müfte'ilün / mefâ'ilün kalıbını iki gazelinde, bir müfredinde müfte'ilün / fâ'ilün / müfte'ilün / fâ'ilün bir gazelinde fe'ûlün / fe'ûlün / fe'ûlün kalıbını kullanmıştır.

Rızâyî'nin, şiirlerinde aruz hatası sayılabilecek uzun vokaldan sonra gelen "n" konsonantıyla biten hecelerin bir buçuk olarak değerlendirmeye ve zihafa tesadüf edilmemiştir. Bu da bize Rızâyî'nin şiirlerinin kusursuz bir aruz tekniğine sahip olduğunu gösterir.

DİL

Rızâyî Divân'ını şekil hususiyetleriyle incelerken dil bakımından özellikle kullandığı tamlamalar üzerinde duracağız.

Sebk-i Hindî cereyanının önemli özelliklerinden olan manaların ince ve girift olması, hayallerin derin ve geniş olması sözün adeta düğümlenerek girift hale gelmesi için, şâir ve nâsirlere üçlü ve dördlü terkiplere baş vurdukları görülüyor.

Bir mısradan oluşan terkiplere örnek:

- Bim-i tezelzül-i felek-i rāhnedārdan⁷⁵
 Zamān-ı pāk-edā-yı ğinā-yı fahr-ı ümemdür⁷⁶
 Ünvan-şeref-i besmele-i muşhâf-ı icād⁷⁷
 Ser-cümle-i leşker-i bahârî⁷⁸
 Mihr-i cemâl-i hâzret-i fahr-i cihândan⁷⁹
 Tâc-ı tuğrâ-yı zer-endüde-i menşûr-ı cemâl⁸⁰
 Hem bâ'îş-i âsâyiş-i erbâb-ı fezâ'îl⁸¹
 Yahyâ-yı mesîhâ-dem-i hürşîd-himem kim⁸²
 Rûh-ı pür-tâb-ı mihr-i 'âlem-erûz-ı cihândar⁸³
 Mişâl-i şî'r-ı pāk-i hâzret-i sadr-ı felek-pâye⁸⁴

-
- 75 1. kaside 57b
 76 2. kaside 10b
 77 3. kaside 12b
 78 4. kaside 33b
 79 7. kaside 12b
 80 9. kaside 9b
 81 15. kaside 22b
 82 17. kaside 24b
 83 18. kaside 26b
 84 Aynı kaside 16b

Dörtlü terkiblere örnek :

Mihr-i rûy-1 gül-i şermsârda⁸⁵

Te'sir-i lutf-1 vahy-1 hüdavendgâr⁸⁶

Rûh-1 çâk-1 maḥbere-i tâbdârdan⁸⁷

Selsâl-1 bâğ-1 huld-1 rıdvânî⁸⁸

Hâdi-i şâlikân-1 tarîk-1 hüdâ⁸⁹

Tedbîr-i pesendide-i teshir-i cihân⁹⁰

Mihr-i cihân-tâb-1 cihân-1 dâniş⁹¹

Mir-i 'aşıkân-1 bâğ-1 zârurn⁹²

Rûy-1 gül-i bağ-1 cinâni⁹³

Safa-baḥş-1 dil-i erbâb-1 ṭab⁹⁴

SADELİK

Türklerlerin İslâm medeniyetiyle tanıştıktan sonra, aydınlarımızın halk dili ve kültüründen uzaklaşması sonucunda oluşan klasik edebiyatı, Türkçenin sentaksının hakimiyeti altında, islâm dininin muhteşem kitabının dili Arapça ve çok iyi işlenilmiş Farsça gibi üç dilin kelime hazinesinden geniş ölçüde istifade etmiştir.

Rızâyî'nin Divan'ında da bu hususiyet kendisini göstermektedir. "esasen sebk-i Hindî'nin yeni ifade yolları ararken, o sokak söyleyişini halk ifadesini şiire sokmanın tabii bir neticesi olarak değerlendire

---

85	1. kaside 8b
86	1. kaside 15b
87	1. kaside 43b
88	6. kaside 42b
89	8. kaside 7b
90	9. kaside 26b
91	10. kaside 11b
92	11. kaside 3b
93	14. kaside 3b
94	18. kaside 17a

bileceğimiz bu davranış yüzyılın diğer büyük şâiri Nef'i de kuvvetle benimsemiştir"⁹⁵

Rızâyî Divan'ında kullanılan "basmaz ayagum"⁹⁶, "başdan aşağı"⁹⁷, "boynum buruk"⁹⁸, başını kaldurmayup içer"⁹⁹ gibi halk ağzında kullanılan deyimlerin ve "Hak Ta'âla sağ gözi sol göze muhtaç etmesun"¹⁰⁰, "umduğun mihman yemez"¹⁰¹, "kendi düşen ağlamaz"¹⁰², "bezme sonunda gelür ekabir"¹⁰³ gibi ata sözlerinin örneklerini daha da çoğaltmak mümkündür.

NÜSHA TAVSİFLERİ

İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Katalogu'nda Rızâyî Divaninin on dört adet yazmasının tavsifi verilmektedir. Bu nüshaların hepsinin muhteviyâtını tespit ettikten sonra en hacimli ve eski nüshalardan beş tanesini karşılaştırmalı metin tespitinde esas aldık.

A- Esas Alınan Nüshalar

I - Ü1 : En hacimli nüsha olduğundan dolayı ilk etapta divan tertibinde esas aldığımız nüsha budur. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi T776'da kayıtlıdır. 10 na't, 10 kaside, 210 gazel 13 rübâ'i, 7 kıt'a, 46 müfred vardır.

Baş : ... دمدرد که نغمه سنج اوله دل شوق یاردن

Son : ... ییر خرد نصیحت ایدوب کویکله دیدی

94	18. kaside 17a
95	Dr. Tahir Üzgör, age, s. 26
96	1. Rubâ'i 1a
97	Aynı Rubâ'i 1b
98	44. müfred a
99	189, gazel 5a
100	5. kıt'a 26
101	89. gazel 5b
102	34. müfred b
103	3 kaside 1b

İst. th. : Muharrem / 110 - m.1688 Yzn: Ahmed

İst. kd :

Yk : 67, Ölç 185 x 125 - 155 x 75, St: 17 Y2: talik,

Cl : Sbz; kırmızı, kt: âharlı, ct: kahverengi meşin

2 - Ü2 : İstanbul Üniversitesi T.2938 numarada kayıtlıdır.

7 na't, 9 kaside 155 gazel vardır.

Baş : ای ختم رسل طله کسهک نوله آخر عادت بو که آخرده کلور بزمه اکابر...
Son: ... دام بلادن یقین [ماجان] زلفه دل چیلدن [باغلاماز] آغله ای طیل دل کندی دوشن آغلیز

Yk: 59 ölç: 195 x 103 - 182 x 98 st: 17, yz: talik, cl: yaldız,

Sbz : kırmızı, kt. Avrupa, ct : siyah meşin

Başta bir ve ikinci yaprakta Türkçe, Arapça bazı beyitlerle Ali Paşazade Mustafa Reşid'in H. 1287 tarihli temellük kaydı yazılı ve resmî mühürü basılıdır. Divânın başında da Mustafa Naşid mührü vardır.

3- Ü3 : İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi T.2935'de kayıtlıdır. 6 na't, 8 kaside, 2 müfred vardır.

Baş : ای ختم رسل طله کسهک نوله آخر عادت بو که آخرده کلور بزمه اکابر...
Son: ... بی تطیب ایدن ذکر الهی طیب الادن مشام جاعی ایدی معطر نغمه لادن

Yk 59, ölç: 195 x 133, st: 14, yz: talik, szb: kırmızı, kt : Avrupa, ct: ebrî kaplı.

Birinci yaprakta Nev'î'nin bir gazeliyle kimin olduğu belli olmayan bir beyt ve Mehmet Rıfkı adına yazılı temellük kaydı yazılı ve kütüphanenin resmi mührü vardır.

4- Ü4 : İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi T.2833 numarada kayıtlıdır. 6 na't, 9 kaside, 122 gazel, 6 rubâ'i, 8 kıt'a, 6 müfred vardır.

Baş: مددکه نغمه سنج اوله دل شوق یاردن بلبل ترم ایله لطف بهاردن
Son: ... بن اول بیوش غم مدهوش عشقم ای رضایی کیم بکا وضع پریشان فایم کبی مباح اولدی

Yk: 59, ölç: 229 x 140 - 160 x 75, st : 15, Yz: talik, Cl: laciverd ve atmış dördüncü yapraktan itibaren yaldız, kt: abâdî ct: Siyah meşin

Baş tarafında bazı gazeller ve beytlerle temellük kaydı yazılı ve İbrahim bin Muhammed adına yazılı bir mühürle, kütüphane mühürü vardır.

5- H: Topkapı Sarayı Müzesi Hazine Kitapları 965'de kayıtlıdır. 8 na't, 10 kaside, 175 gazel, 13 kıta, 8 rubâ'i 44 müfred vardır.

Baş : عادت بودر آخرده کلیر بزمه اکابر ای ختم وسل عاله کسهک نوله آخر
Son: زند ایسهک سمت سدام ایله فلکنه نامکی ابن وقت اول دختر رزله کچیز ایامکی

Yk: 55, ölç: 200 x 130, St: 17, Yz: talik, Szb: kırmızı, Kt: aharlı Avrupa, Ct: miklepli kahve rengi meşin ilk sayfasında kütüphane mührü ile Katipzâde Muhammed e'ş-Şehir ismine temellük kaydı vardır.

-1** -

Nişâr-ı dâmen dâmen-i gül-berg-i niyâz be-bezmgâh-ı i'câz-tırâz-ı
nebi-i kerîm-i şâyeste-i şâbaş-ı inneke le'ala huluki'l- 'azîm 'aleyhi's-
şalavâtu ve't-teslîm*

Mefûlü Fâilâtü Mefâilü Fâilün

- 1- Demdür ki nâgme-senc ola dil şevk-i yârdan
Bülbül terennüm eyleye lutf-ı bahârdân
2. Demdür ki köhne şâh-ı hazân-dîde-i emel
Gül gül ola müsâ 'de-i rûzgârdan
3. Demdür ki vaşl-nâme-i berg-i neşât ire
Dest-i hezâra kâşid-ı bâd-ı bahârdan
- 4- Demdür ki berg-i nâzük-i gül i'tizâr ide
Yek-sâle hecr ü renciş-i âzâr-ı hârdan
- 5- Demdür ki katre-i nem olup mışkal-ı cilâ
Mir'ât-ı gül şafâ bula jeng-i gubârdan
- 6- Demdür ki şükr-i luğf-ı müdâm-ı bahâr ile
Hem-vâre sübha düşmeye dest-i çenârdan
- 7- Demdür gül-âb-ı şebnem-i gül-berg ile hezâr
Âzâde ola derd-i ser-i intizârdan
8. Demdür ki katre-i 'arağ-ı şerm olup bedîd
Bağduğca mihr-i rûy-ı gül-i şermsârdan
9. Demdür ki ehl-i dil leb-i cûda qarâr idüp
Emvâc gibi olmaya fâriğ kenârdan

** Ü₁.1b, Ü₂.1b, Ü₄.9b,H9b

* Başlık: Ü₂, Ü₄, H, Kaşide-i ra'nâ der-hakk-ı sultân-ı enbiyâ 'aleyhi ekmelüt-tahiyyât Ü₁

3 a-ire:ide Ü₁

4 a-nâzük:nâz Ü₁

8 a-olup: ola H

10. Demdür ki şevk-ı sâgar-ı gül itmeye hacel
Rindân-ı tevbekârı mey-i hoş-güvârdan
11. Demdür ki âb-ı şâf-i jâle ola revân
Selsâl-ı berg berg-i gül-i âbdârdan
12. Demdür nesîm gibi mu‘athtar-meşâm ola
Bir kez güzer iden taraf-ı sebzezârdan
13. Demdür şükûfe-rîz-i ma‘ânî olup kalem
Ezhân şâçıla çemene şâhsârdan
14. Demdür hezâr u fâhte e'l-hamd-h'ân ola
Nâ-gâh atse-i seher-i nev-bahârdan
15. Demdür ki hâmeden yayıla bûy-ı 'itrnâk
Çün dûd-ı çâk-ı maḥbere-i tâbdârdan
16. Demdür ki 'andelîb ide takşîm ü ehl-i derd
Hep hisse ala bu ğazel-i âbdârdan
17. Yek şemme mâyedür çemene zülf-i yârdan
Yek lem'a vâye gülşene reng-i 'izârdan
18. Bir berg-i sebze kâ'il idüñ ey hat-ı 'ızâr
Bâlâ-bülend naḥl kâd-i 'işve-bârdan
19. İtdi nühüfte sırrını dünyâya dâstân
Feryâd yine nâle-i nâ-sâzkârdan
20. Şâh-ı hayâl-i yâr 'acep şeh-levenddür
Hem-vâre saydgâhda gelmez şikârdan
21. Der-kâr itdi şevk yine tâziyânesin
Şabr-ı şekîb umma dil-i bî-ķarârdan
22. Hep 'aşkdur bu gûne seni bî-ķarâr iden
Bî-hûde şekve itme dil-i nâlekârdan

---

12 b. güzer: güzâr H

14 — Ü₄, H

16 a. takşîm: takşîm ü Ü₂ Ü₄, H

23. Hep 'aşkdur harâbe-kün-i şeh-r-bend-i dil
Kime şikâyet eyleyelüm şeh-r-yârdan
24. 'Aşk ile eyleseydi olurdu şikest-yâb
Bâm-1 sipihr na'ra-1 İsfendiyârdan
25. 'Aşk âteşiyle tâblanaydı emîn idi
Dâmân-1 şu'le dest-res-i rûzgârdan
26. 'Aşk ol şarâbdur ki kemîn reşha'-ı teri
Çeşm-i bütânı kırtara derd-i humârdan
27. 'Aşk ol gül-âbdur ki nem-i feyz-perveri
Rakkaş-ı çarhı kırtara derd-i devârdan
28. 'Aşk ol hitâbdur ki dil-i sengi nerm idüp
Tasdik ile cevâbın alur kûhsârdan
29. 'Aşk ol cenâbdur idicek 'arz-ı inkisâr
Eyler sıfâlî tâc-ı ser-i şeh-r-yârdan
30. 'Aşk ol rebâbdur nice 'ankâyı kondurur
Ser-nahl-ı sâzâbir dem-i zirîn-târdan
31. 'Aşk ol muhîtdür ki peyâm-âver-i kenâr
Nakd-ı hayâtı müjde alur yem-güzârdan
32. 'Aşk eyledi muhâtab-ı "levlâke mâ-ğalakt"
Fahr-ı cihânı hâlık-ı perverdgârdan
33. Gülde bedîd olup 'arağ-ı cebhe-i teri
Gûş eyle na'tı tâze-zebân-ı hezârdan
34. Hülk-ı kerîm-i hazretin izhâr idüp nesîm
Gûş eyle şükri her varak-ı sebzezârdan
35. Feyz-ı müdâm-ı destini izhâr idüp şehâb
Fehm it edâ-yı şükri leb-i cûybârdan

---

23 a. kün-i:kühen Ü₁

26 a. kemîn:añun Ü₁

28 a.idüp: ider Ü₁

30 b.zirîn: zerrîn Ü₁

36. Dest-i bahâr feyzi olup ebr-i yem-feşân
‘Âlem pür oldı zezeme -i e'n-nişârdan
37. Faḥr-ı cihân ki kâmeti bâlâterîn idi
Zer-beft câme-i felek-i müste‘ârdan
38. Faḥr-ı cihân ki vâşıl-ı ‘arş-ı berfîn idi
‘Azm-ı burâkı bād-tek-i berkvârdan
39. Faḥr-ı cihân ki nûr-ı dil-i râstîn idi
Subḥ-ı hüdâya fayşal idi şâm-ı târdan
40. Faḥr-ı cihân ki merḥamet-i ‘âlemîn idi
Ba‘şî cenâb-ı ğâfir-i âmirzgârdan
41. Faḥr-ı cihân ki bâ‘iş-i emn-i emîn idi
Yek âyet-i beşâret ile dâdvârdan
42. Faḥr-ı cihân ki kaşr-ı celâli metîn idi
Te‘yîd-i çâr rûkni ile çâr yârdan
43. Faḥr-ı cihân ki her sözi feyz-âferin idi
Te‘şîr-i lutf-ı vahy-ı hudâvendgârdan
44. Faḥr-ı cihân ki şem‘ası nûr-ı mübîn idi
Farq eylemezdi feyzde leylî nehârdan
45. Faḥr-ı cihân ki mühre-i çîn-i cebîn idi
Yek katre maḥz-ı lutfi yem-i bî-kenârdan
46. Tedbîr-i şer‘i mürşid-i ehl-i yakîn idi
Aldı sevâd-ı şekki süveydâ-yı târdan
47. Şemşîr-i re‘yi âyine-i âteşîn idi
Kurtardı dîni kec-nazar-ı kînedârdan
48. Âraste idi defter ü divân-ı hâtırı
Mazmûnı feyz ü ma‘rifet-i kirdgârdan
49. Dest-i kerîmi itse tenezzüh ‘acep midür
Kilk-i siyâh-rûy nemîmet-dişârdan

---

36 a. yem: nem Ü₁

41 a. emn-i: emn ü Ü₁

50. Dâmânı pür-şemâme iken h^vâce-i bahâr
Hîç müstefîz ola mı ‘ûd-1 kımârdan
51. Ma‘nî-penâh-1 vahy u habîb-i ilâh idi
Müstagnî idi hâme-i şûret-nigârdan
52. Şad bâreka'llâh ey kerem-i mahz-1 himmetüñ
Kurtardı zât-1 cûdını naqş-1 şümârdan
53. Farq itmedi muhâsib-i cûd-1 dem-â-demüñ
Eltâf-1 bî-hisâbda şıfırî hezârdan
54. Hengâm-1 bezl-i dest-i kerîmüñde bahr u kâr
Gûş eyler idi ta‘nı yemîn ü yeşârdan
55. Şad bâreka'llah ey kerem-i mahz-1 bi‘şetüñ
Şâf itdi ‘arız-1 felegi reng-i ‘ârdan
56. İtdi halâş Yûsuf-1 tevhîdi himmetüñ
Tâ ka‘r-1 câh-1 şirk-i dalâlet-şi‘ârdan
57. Erkân-1 dîn-i pür-mededüñ itdi ber-ţaraf
Bîm-i tezelzül-i felek-i rahnedârdan
58. Şad bârekâ'llah ey kerem-i mahz-1 kudretüñ
Kurtardı cânı ye’s gibi dîvsârdan
59. Ümmîdi ye’s se gâlib idince şefâ‘atüñ
Güller bitürdi şu‘le-i pür-tâb-1 nârdan
60. İflâs u deyni ber-ţaraf itdi sa‘âdetüñ
Şad feyz-i tâze tâze ile rûzgârdan
61. Kânûn-1 şer‘-i vahy-tırâz-1 ‘adaletüñ
Farq itmedi gedâyı şeh-i kâmkârdan
62. Cümle cihânda vâhid idi zikr ü fikretüñ
Zâtuñ ganîterîn idi penc ü çehârdan

51 a. vahy ü : vahy Ü₂, Ü₄, H

57 a. dîn: dîn ü Ü₁

59 b. nârdan: sârdan H

60 a. İflâs: İflâs u Ü₄

63. Te'sîr-i vird-i na'tûn ile ey cihân-ı feyz
Tab'um naşîbin aldı nişâb-ı fahhârdan
64. Çün tâze gonca nâme-i şî'rüm bedîd olur
Destâr-gûşe-i küleh-i iftihârdan
65. Feyz-i kelâmum isteyen eş'âr-ı gayrdan
Bî-bâk neş'e-i mey umâr kûk-nârdan
66. Feyz-i müdâmum isteyen âşâr-ı gayrdan
Bûy-ı hoş-ı gül-i ter umar kôhne hârdan
67. Eyer güzâr kâfile-i nazm-ı dil-keşüm
Mânend-i ceş-i şâh-ı cihân Üsküdâr'dan
68. Şeh-beyt-i nazmum eyledi teshîr 'âlemi
Tab'um harâc-ı feyz alur Kandehâr'dan
69. Tab'umda istifâza-ı 'ıtr-ı meşâm için
Şad şevk ile nesîm gelür sebzârdan
70. Tâlib gelür telemmüz iderse 'aceb midür
Üstâd-ı tab'-ı pür-meded-i sihrkârdan
71. Kâlâ-yı tâze-rağbet-i nazmum ümîdine
Sûdâgerân-ı feyz gelür her diyârdan
72. Evrâk-ı şî'rüm oldu çü na'tufla ser-firâz
Düşmiş iken çü berg-i hazân i'tibârdan
73. Yek zerre i'tibârûn ile behre-yâb idüp
Kurtar dil-i belâ-zedeyi hârârdan
74. Yek lahza iltifâtuñ ile Cem-cenâb idüp
Eyle bülend kâdr-ı dili igbirârdan
75. Yek lem'a-ı 'inâyet ile müstetâb idüp
Mir'ât-ı cânı eyle halâş inkisârdan
76. Feyz-i dem-â-dem ü kerem-i bî-hisâb idüp
Lutfuñ dirîg itme Rızâyî-i zârdan

77. Deryûzekâr dergehin eyler mi bî-naşîb
Lûţfuñ ki bî-dirîgdür ümmîdvârdan
78. Eyler devâ-yı merhem-i lûţfuñla ber-ţaraf
Tâ sûz-ı zahm-ı guşşayı cân-ı fikârdan
79. Gitsün nesîm-i hoş-dem-i feyzüñle goncavâr
Dem-bestegî-i ye's-i dil-i târ-târdan
80. Olsun bu kıt'a virdi tamâm eyledükçe dil
Na't-ı kerîm-zât-ı nübüvvet-medârdan
81. Tâ şemm idince tâze gül-i nev-resîdeyi
Gülşen pür ola bâng-ı şalât-ı hezârdan
82. Şâd—âb-sâz-ı ravza-ı peygâmerî ola
Sahb-ı selâm-ı hâlık-ı perverdgârdan

---

77 a. dergehin: dergehün Ü₁ /— H
80 a. tamâm: firâg Ü₂, Ü₄, H
82 b. hâlık: hazret Ü₁

-2* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilâtün

1. Recâ-yı lutf iderüz faşl-ı nev-bahâr-ı keremdür
Ki her taraf yine pür-berg-i sebz ü 'işret ü demdür
2. Recâ-yı lutf iderüz mevsim-i revâc-ı şafâdur
Haşâd-ı her elem ü kaht-ı gam-güşâr-ı sitemdür
3. Recâ-yı lutf iderüz sûr-i pür-sürûr-ı vefâdur
Dem-i nişâr-ı pey-â-pey zamân-ı feyz-i be-hemdür
4. Recâ-yı lutf iderüz 'îd-i devlet-i dil ü cândur
Libâs-ı 'îd ile etfâle köhne resm-i keremdür
5. Recâ-yı lutf iderüz sâgar-ı murâd sürülsün
Dem-i neşâta pey-â-pey zamân-ı devlet-i Cem'dür
6. Recâ-yı lutf iderüz her kesün murâdı görülsün
Geh-i nişâr u şalâ-h'ânı-i sîmât-ı ni'amdur
7. Recâ-yı lutf iderüz maşlahat ne ise görülsün
Zamân-ı yek-nazar-ı iltifât-ı şâh-ı keremdür
8. Zamân-ı 'işret ü âyîn-i şehri-ı 'ayş u şafâdur
Dükân-ı sâmi'a âvîzedâr-ı dürr-i ni'amdur
9. Zamân-ı vefret-i şâdîde kaht-ı Yûsuf aňlamaz
Zebân-zed-i şu'arâ şimdi hep hikâyet-i Cem'dür
10. Zamân-ı midhat-ı cûd u 'atâ-yı fahr-ı cihândur
Zamân-ı pâk- edâ-yı gînâ-yı fahr-ı ümemdür
11. Zamân-ı menkabet-i mefhar-ı zemîn ü zamândur
Zamân-ı mahmidet-ı zât-ı pür-şifât-ı himemdür
12. Zamân-ı cünb iş-i çapük kümeýt-i kilik-i şenâdur
Dem-i sitâyiş-i nâzük-hişâl-ı feyz-i şiyemdür

---

* Ü₁.4a, Ü₂.4a
1 b.sebz ü : sebz Ü₁
5 a. sâgar-ı: herkesün Ü₂, b. — Ü₁
6 b. — Ü₂

13. İmâm-ı şaff-ı rüsûl muḳtedâ-yı cümle-i ‘âlem
Nuhust-fitrat-ı gil evvelîn-i mevce-i yemdür
14. ‘Aceb mi sâye-i luṭfina ilticâlar idersem
Huḳeste-nâm hümâ-himmeti keremde ‘alemdür
15. ‘Aceb midür kerem ü luṭfını recâ ider isem
Penâh-ı ‘âlem ü ‘âlem-penâh-i luṭf u keremdür

---

14 — Ü₁
15 — Ü₁

-3* -

Gül-feşânî-i nesîm-i niyâz be-ravza-ı midhat-ı şâh-ı tahtgâh-ı i'caz
nûr-ı evvel ü zuhûr-ı âhir Ebu'l-Kâşım Muhammed hâşir aleyhi ezka's-
şalât u efdalü's-selâm mâ-hatemeti's-şalât u bi's-selâm

Bi'smil'lâhi'r-raḥmānir-raḥîm**

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Ey ḥatm-i rüsûl 'âleme gelsen n'ola âhir
'Adet budur âhirde gelür bezme ekâbir
2. Şoñra irişür resm budur meyve-i maḳşûd
Evvel görinür gerçi ki evrâḳ u ezâhir
3. Evvel ṭoḳınur gûşa 'ibârât-ı münâsib
Melḥûzḍur evvelde velî ma'ni-i fâhir
4. Geç zâhir olur ḥikmet-i pîşîne-i eşya
Şoñra bilinür hâşılı her kârdaki sır
5. Zâtuñdur olan zîbger-i şafḥa-ı 'âlem
Nâzükter olur ḥayli pesîn naḳş-ı muşavvir
6. Ey ḥatm-i rüsûl sende gerek mühr-i nübüvvet
Şâyeste olur pençede çün ḥâteme ḥınşır
7. Ahkâm-ı ilâhiyyeyi itdüñ bize ta'lim
Ey ḥ'âce-i kevneyn idüp îşâr-ı cevâhir
8. Sensin sebep-i ḥalk-ı ümem mefḥar-ı 'âlem
Ḥayrül-ḥalef-i âdem ü hâdî vü mübeşşir
9. Maḥbûb-ı Ḥudâ "mu'temen-i inhüve illâ"
Maẓmûn-ı hüdâ vâkıf-ı esrâr u serâ'ir

* Ü₁.4b, Ü₂ 6b, Ü₃ 1b, Ü₄ 1b, H 1b

** Başlık: Ü₂, Ü₄, H

1 Ü₁'de 19'da

3 b. evvelde: âhirde Ü₁

5 a. zîbger: rütbeḡer Ü₁

10. Tebşîr-i ferah mâlik-i hüsn-i "ene emlah"
Şayân-ı "elem neşrah"ü hâdî vü mübeşşir
11. Şîrâze-i îcâd-ı güzîn-şan'at-ı üstâd
Şâh-ı kerem ü dâd ebu'l-Kâsım-ı Hâşir
12. 'Ünvân-şeref-i besmele-i muşhaf-ı icâd
Ser-levha-ı levh-i ezel ü fahr-ı ma'âşir
13. Zîbende sehî serv-i muţarrâ çemen-i feyż
Tâbende meh-i Bedr-i semavât-ı mefâhir
14. Ser-satr-ı ezel pîş-eşer-i hâme-i takdîr
Tedbîr-i pesîn 'aql-ı nuĥust evvel ü âhir
15. Deryâ-yı himem ebr-i nem-i dem-be dem-i cûd
Yemm-i kerem-i feyż -resân menba'-ı şad bir
16. Ter feyż ile şûre-zemîn-i emel-i dil
Ĥandân nem-i lutfıyla gülistân-ı havâtır
17. Nâmiyla şeref-yâb-ı hüdâ minber-i hestî
Kâmiyla semî mertebe-i şahre-i fâhir
18. Reşh-i keremi lücce-i keşti-şiken-i ġam
Feyż-i himemi mâ'ye-i âzâdi-i ĥâtır
19. Rengîn lebi gül-berg-i ter-i bâġçe-i feyż
Şîrîn deheni ma'den-i şad ġüne nevâdir
20. Ĥâk-ı deri küĥlül-başar-ı ehl-i başîret
Hem sûde-i elmâs-ı be-ceşm-i mütekebbir
21. Tedbîrine takdir-i ĥudâ yâr-ı muvâfîġ
Her re'y-i şavâb ile kazâ hem-ser ü hem-ser
22. Gelmez dil-i dânâsına âlâyîş-i dünyâ
Yek müşt ġubâr ola mı deryâyı mükeddir

23. Güyâ ki kütüphâne-i 'izz ü kereminde
Eyyâm-ı bahâr oldı kemîn nüsha-ı müzehher
24. Terkü'l-vaţan-ı 'âlemi göstermek için hep
Oldı taraf-ı Yeşrib'e devletle muhâcir
25. Fikr eyle bu ta'biri ki "e'n-nâsü yenâmü"
Olmış tıtalum Yûsuf-ı şiddîk mu'abbir
26. Zî nâzım-ı manzûme-i ihsân u 'atâ kim
Ednâ eşer-i fâhîri terkîb-i 'anâşır
27. Zî kuvvet-i kûtsiyye-i hayrû'l-beşerî kim
Ba'şîyle zuhûr itdi nice mu'ciz-i bâhir
28. Bir nağlı hemân garş idicek oldı ber-âver
Oldı şu kadar himmet-i bâlâteri müşmir
29. Hep hâzır olan teşneleri eyledi irvâ
Destinden olup âb-ı firâvân mütekâtir
30. Hep sûr-ı sürür añlar idi cümle-i aşhâb
Devletle kaçan eylese techîz-i 'asâkir
31. Gördükde hemân mu'ciz-i elfâz-ı kerîmin
Teslîm ü şenâ itdi nice şâ'ir u sâhir
32. Nüh tûde-i eflâk güzergehde nişândur
Şâh-ı rüsûl oldı taraf-ı 'arşa ki 'âbir
33. Bu vaz'a sipâs eylediler ehl-i semavât
Nâkûş yirine idicek vaz'-ı menâbir
34. Oldı şeh-i şatranç-şifat kâlib-i bî-rûh
Kağrıyla nice pâdşeh-i kec-rev-i câ'ir
35. Bî-külfet ü nazükdür o deñlü bu ğazel kim
Erbâb-ı dile itmedi teklîf-i nezâ'ir

25 — Ü₂, Ü₄,H; a.ta'bîr ki: ta'bîri ki Ü₃

30 b.eylese: kim ide Ü₁

35 — Ü₄,H

36. Bûyiyle olur nice dil-i sûhte 'âtır
Zülfinde olur hâşılı cem'iyet-i hâtır
37. Çininden olur 'arız-ı pür-tâbı nümâyân
Ol zülf-i ham-ender-ham imiş leyle-i muğmir
38. Yir yir ruh-ı pür-tâbı bedîd oldı hamından
Zülf-i siyeh-i sâhiri gösterdi mecâmir
39. Nakd-ı dili taşşile idüp tîgi havâle
Çeşm-i siyeh-i pür-fiteni eyledi nâzır
40. Mümkün ola mı 'âşık-ı âşufteye sıhhat
Mâdem ola ol çeşm-i siyeh hasta vü fâtır
41. Hall it yine müşkillerüm ey h'âce-i 'âlem
Hâk-ı derüñe eyleyeyin 'arż-ı havâtır
42. Hâl-i dilümi 'arż ideyin münkesirâne
İhsânı yeter hâtır-ı meşûruma câbir
43. Eyer yine hep câbir-i ihsânı mükâfat
Evza'-ı zamâne tütalum oldı mükessir
44. Şimdi benüm ol dil-siyeh-i cürm ü ma'âşî
Mahrûmter ü der-be-der ü mücrim ü kâşır
45. Dil der-emel ü gûş be-efsâne-i dünyâ
Cân pür-heves-i nev-be-nev ü sûhte hâtır
46. Teb-lerze-i endûh-ı hatâdan mütezilzil
Hem-meşrebi-i nefis ü hevâdan mütekeddir
47. Erbâb-ı zevâhirla idüp bahş u cidâli
Hem-vâre ben itmekdeyin ircâ'-ı zamâ'ir
48. Dil-beste olup zâhir-i âhvâl-i cihâna
Pâ-bend ola lâyıq mı baña böyle zevâhir

36 b. zülfinde: zülfinden Ü₁

37 a. çininden: çininde Ü₁

43 a. ihsân: ihsân Ü₂, Ü₃, Ü₄, H

45 a. emel ü: emel-ı U₁

46 b. hem-meşrebi: hem-meşreb Ü₁: hem-meşrebî vü H

49. Tâb-ı gam ile rişte-i cân oldı güsiste
Eşküm dökilür çün dür-ı 'ıkd-ı mütenâşir
50. Luţf eyle biraz hâl-i Rızâyî'ye nazâr kııl
Ey kâşif-i her müşkil-i müstakbel ü gâbir
51. İtsek n'ola ilbâs-ı libâs-ı vera' vü zühd
Oldum hele ben hayli hevâdan müte'essir
52. Çok vefk-i murâd üzre döner çarh-ı cefâkâr
Yek zerre-i nâ-çizter-i luţfuña dâ'ir
53. Dil habb-ı şafâ-perver-i hubb eyledi tahşil
Çün ehl-i sülûk itmedi i'dâd-ı zehâ'ir
54. Vakf eylemişüm medhüñe ser-mâye-i 'ömri
Budur emelüm Hazret-i Hakk hâzır u nâzır
55. Hem-vâre senüñ tâ'if olup beyt-i senâñı
Hindü-yı kalem ka'be-i na'tuñda mücavir
56. Mercûdur olam mazhar-ı ihşân-ı cemilüñ
Mîzânumı itdükde girân-bâr-ı kebâ'ir
57. Şanma burada hâmeyi ben eyledüm ikâf
Oldum yahud evşâf-ı kemâlinde muşşır
58. Gûş eyleyicek na't-ı kemâlât-ı güzînin
Der-hayret ü engüşt-gezân oldı mehâbir
59. 'Arz eyle biraz tuhfе'-i tevhîd ü şalâtuñ
İkşârı ko söz çünki ekâbirde olur bir
60. Hem-vâre cenâb-ı ehadüñ şahb-ı şalâtı
Ol ravza-ı pür-nûra ola fâ'iz u mâtır

50 b. müşkil-i : müşkül ü Ü₁

58 b. hayret ü: hayret-i Ü₁

-4* -

'Arağ-feşânî-i tâk-ı kalem-i şermnâk ez-kuşûr-ı edâ-yı na't-ı şâh-ı
tahtgâh-ı levlâk; ve'l-'aczü 'an-derki'l-idrâk idrâk şalla'llâhu 'aleyhi
mâ-dâretü'l-eflâk**

Mef'ûlü Mefâ'ilün Fe'ûlün

1. Evşâf-ı ruhuñ zebâna şıgmaz
Deryâdur o nâv-dâna şıgmaz
2. Gül-berge-i fesâne-i cemâlün
Şad dâmen-i dâstâna şıgmaz
3. Bûy-ı hoş-ı zülfi vaşf olunmaz
Bu nâfice-i kemâna şıgmaz.
4. Maзмûn-ı cemâli vaşfa girmez
'Ankâdur ol âşiyâna şıgmaz
5. Elfâz ider edâya himmet
Ol şem' ise şem'dâna şıgmaz
6. Elfâz degül 'arûs-ı fikri
Vâlâ-tutuk-ı cenâne şıgmaz
7. Elfâz idemez beyân-ı zülfin
Bu sâye o sâyebâna şıgmaz
8. Ta'bir idemez kalem cemâlin
Cem hâtemidür benâna şıgmaz
9. Girmezse 'aceb mi lafza hüsñüñ
Hûr câme-i perniyâna şıgmaz
10. Şeh-nâme sefineye yazılmaz
Vaşfi varak-ı zebâna şıgmaz
11. Bu Yûsuf-ı vaşf-ı dil-rübâdur
Delv-i kalem-i beyâna şıgmaz

* Ü₁ 6a Ü₂ 8b, Ü₄ 5a, H4b

** Başlık: Ü₂, Ü₄, H

4 a. vaşfa: lafza Ü₁

10 b. varak-ı : varak u Ü₁

12. Yûsuf-la olur mu hem-terâzû
Şol hüsni ki imtiyhâna şıgmaz
13. İdrâk idemez kemâlini ‘aql
Mizân-ı kıyâsiyâna şıgmaz
14. Ey hüsni nesin kemine zerre
‘Aşkuñla bütün cihâna şıgmaz
15. Ey hüsni nesin ki katre-i kem
Feyzûñle cihâniyâne şıgmaz
16. Ey hüsni nesin şarâb-ı ‘aşkuñ
Nüh kâse-i âsmâna şıgmaz
17. Ey hâme-i nakşkâr-ı hürşid
Evşâf-ı ruhi beyâna şıgmaz
18. Sen nakşdasın velî cemâlûñ
Mecmû‘a-ı gülsitâna şıgmaz
19. Esbâb-ı cemâl-i yâr çokdur
Ey gonca bu câmedâna şıgmaz
20. Medh eyle meded o serveri kim
Şevkiyle zebân dehâna şıgmaz
21. Vaşfiyyine ol peyamberi kim
Evşâfi gelüp zebâna şıgmaz
22. Sultân-ı serîr-i kâbe kavseyn
Kim midhatı rakı-ı câna şıgmaz
23. Cedd-i Haseneyn ü fahr-ı kevneyn
Kim vaşfi cihâniyâne şıgmaz
24. Memdûh-ı Hudâ ki vaşf-ı zâtı
Nüh safha-ı âsmâna şıgmaz
25. Şâyân-ı şenâ ki mu‘cizâtı
Şad defter-i dâstâna şıgmaz

18 a. cemâlûñ : cemâli Ü₂, Ü₄, H

25 b. Şad-berg-ı sebzâra şıgmaz Ü₄, b. — Ü₂H

26. Vaşf eyle nikât-ı mu'cizâtın
Çün vaşfı derûn-ı câna şıgmaz
27. Âyât ile ol şenâ-güzârî
Bu bezme şakın fesâne şıgmaz
28. Evşâf-ı Nebî'de kıt'a-gûy ol
Şi'rûn ki ola yegâne şıgmaz
29. Oldıysa 'aceb mi 'arş-pervâz
Hurşîd bu hâkdâna şıgmaz
30. Oldıysa 'aceb mi sidre-hem-râz
Hurşîd çerâgdâna şıgmaz
31. Geçdiyse sipihri n'ola bî-bâk
Gül hokka-ı za'ferâna şıgmaz
32. Kadrini muhîf olmaz eflâk
Yemm kâse-i zer nişâna şıgmaz
33. Ser-cümle-i leşker-i bahârı
Yek hayme-i sebzâna şıgmaz
34. Deryâ-yı muhîf-i bî-ser u bün
Câm-ı mey-i erguvâna şıgmaz
35. Dünyâdan 'aceb midür çekilse
Gül havşala-ı hazâna şıgmaz
36. Dünyâdan 'aceb midür giçerse
Sübha harem-i muğâna şıgmaz
37. Nakdine-i şadr-ı sidre-ğadri
Hemyânçe-i mekâna şıgmaz
38. Maqbûlı degül cihân ki mühre
Gencîne-i şâygâna şıgmaz
39. Yoğidi dilinde fikr-i dünyâ
Gül-desteye râziyâne şıgmaz
40. Cârû-keşi şeh-per-i melekdür
Hâr u has ol âstâna şıgmaz
41. Merdûdı ise n'ola bu nüh taş
Peşmîne-i kudsiyâne şıgmaz

42. 'Arşa n'ola gitse tâ'ir-i kuds
Bu hâne-i mâkiyâna şıgmaz
43. Merdûdı idi yalancı dünyâ
Kizb ol harem-i emâna şıgmaz
44. Nüh çarh degüldi dil-pesendi
Evrâk-ı hazân cinâna şıgmaz
45. Na'tıyla murâd tev'emândur
Bu 'akl-ı 'azime- h'âna şıgmaz
46. Nakd-ı keremi şu deñlü çokdur
Kim kîse-i bahr u kâna şıgmaz
47. Luţfi yetişürse bir gedâya
Ser-şandali-i şehâna şıgmaz
48. Kahriyla olur çü mûr pâ-mâl
'Ucbıyla şu kim cihâna şıgmaz
49. Şanmañ mehi nân şofrasıdur
Kurs-ı siyeh ol miyâna şıgmaz
50. Şanmañ ki duhân dikidür çarh
'Bu dûd o dûdmâna şıgmaz
51. Nân-pâre-i nev-mehi sipihrüñ
Ol şofra-ı bezl-i h'âna şıgmaz
52. Mümkün mi dil ide vaşf-ı zâtın
Mihr âyine-i gümâna şıgmaz
53. Luţf eyle ki tâze tâze derdüm
Cân u dil-i nâ-tüvâna şıgmaz
54. Âherden olan şifâ gerekmez
Ol sürme bu sürmedâna şıgmaz
55. Âherden olan fitil ü merhem
Zahm-ı dil-i hûn-çekâna şıgmaz
56. Gel ol yine tâze bâde-âver
Bu bezme mey-i şebâne şıgmaz

---

42 a. 'Arşa n'ola gitse: Gitse n'ola 'arşa Ü₁
54 a. şifâ: devâ Ü₁

57. Şevk-ı keremiyle ol gâzel-h'ân
Şeh meclisidür bahâne şıgmaz
58. La'î-1 leb-i yâre dâne şıgmaz
Ey gönca kıya bahâne şıgmaz
59. Şol mertebe zülf u cân nehcidür
Bî-gânedür anda şâne şıgmaz
60. Dil-ber n'ola söylemezse elfaz
Nâzük-dehen-1 civâna şıgmaz
61. Dil eylemek ister 'aşkı pinhân
Bu bâd ise bâdbâna şıgmaz
62. Çıksa n'ola nâle-i pey-â-pey
Kim hâne-i teng câna şıgmaz
63. Şeh-bâz-1 hayâl haşma konmaz
Sultân haşemiyle hâna şıgmaz
64. Sînemde gerek hayal-i dil-ber
Bu mağz her üstüh'âna şıgmaz
65. Sîneñ döğüp itme nâlekâri
Bu bezme def u çegâne şıgmaz
66. Der-kâr idelüm zebân-1 hâli
Bu meclise çün terâne şıgmaz
67. Âh itmez isem 'aceb mi 'aşkum
Kim havşala-1 figâna şıgmaz
68. Esrâr-1 gamum taşup dökildi
N'itsem ki derûn-1 câna şıgmaz
69. Şad güne gubâr-1 hâtır-1 zâr
El-hak bu ki cur'adâna şıgmaz
70. Gelmez dil-i gayra bu ma'ânî
Gencîne-i şeh dükâna şıgmaz
71. Gül-deste-i şîşe-i belâgat
Zarf-1 varak-1 duhâna şıgmaz
72. Hakkâ ki bu şî'r-i pâkı inkâr
İslâm-1 muvahhidâna şıgmaz

73. Ey bŭ'l-heves-i riyâ ko vaşfin
Halvetde mey-i muġâna şıġmaz
74. 'Aşk olmayıcaġ sŭhan dinilmez
Mey hücre-i sŭfiyâna şıġmaz
75. Feyz olsa bu himmet ile olmaz
Bu râhda tâziyâne şıġmaz
76. Hatm-i sŭhan eyle ey Rızâyî
Çün gevher-i mihr kâna şıġmaz
77. Bu meclis-i na't-ı Muştafâ'dur
Dem-sâzi-i şâ'irâna şıġmaz
78. Ey hâme gel i'tirâf-ı 'aciz it
Vaşfi varak-ı zebâna şıġmaz
79. Ey hâme murâd-ı dil dinilmez
Bu himmet-i tercemâna şıġmaz
80. Vaşfına yeter mi bu kaşide
Bir hoşkaya şad hizâne şıġmaz
81. Meşġŭl-ı şalât ol bu elfaz
Meclisgeh-i 'arşiyâne şıġmaz
82. Vasıter ola şu luţf-ı haġ kim
Ta'dâd-ı muhâsibâna şıġmaz
83. Şad kâfile-i feyz ola revân kim
Vâsi' reh-i kehkeşâna şıġmaz

Şâne-zeden-i zülf-i hayâl ü gâze-dâden-i cemâl-i maqâl der-heclegâh-ı
na't-ı habîb-i Hüdâ-yı lâ-yezâl 'aleyhi şalavatu'llâhi ve 'ale's-şahbi ve'l-
âî*

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilâtün

1. Miyân-ı halka-ı zülfünde var bir iki şâme
'Abîr tabla-i 'attârda şemâme şemâme
2. Miyân-ı micmere-i çîn-i zülf-i ham-be-hamında
Şemâme-pâre-i hâlinden irdi bûy meşâme
3. Ne zülf ebr-i kebûter-rübâ-yı gâliye-sâ kim
Yanında hâl-i siyeh görünür mişâl-i hamâme
4. Ne zülf bâl-güşâyende bir hamâme-i şâmî
Hezâr ruq'a-ı dil-bestedür perinde çü nâme
5. Ne zülf micmer-i ruhsâr-ı yâra şâl duhânı
Siyâh pûşîş-i şâhânedür ya beyt-i harâma
6. Cemâli ka'bedür aşâr-ı ka'be zülf-i siyâhı
Güşâde çîn-i siyeh beñzer anda bâb-ı selâma
7. O zülf garka-ı envâr olup siyehlere batmış
Yakışmış aña cü 'Abbâsiyân siyâhi-i câme
8. İderdi var ise Bih-zâd sun'-ı çehre-güşâyî
'Îzârı üstine düşdi hemân kazâ ile hâme
9. Çü setr-i ka'be tutup dâmenini hâcı-yı sad-dil
Müdâm itmede rû-mâl o zülf-ı gâliye-fâma
10. Ne zülf şem'-i ruḡ-ı dil-rubâyı dâmen-ı hâfîz
Ser-i habîb-i Hüdâ'da çü sâyedâr u gamâme
11. Esâsı hesti-i 'âlem medâr-ı levḡ ü kalem kim
Vücûdı 'illet-i gâ'iyyedür bu turfe nizâma

* Başlık: Ü₂, Ü₄, H
5 Ü_{1.9a}, Ü_{2.11a}, Ü_{3.5a}, Ü_{4.8a}
10 b. sâyedâr u: sâyedâr Ü₂, Ü₃, Ü₄, H
11 a. levḡ ü : levḡ Ü₁

12. Dür-i yegâne-nihâd-ı şadefçe-i dü-cihân kim
Vücûdî sübha-i sad-dâne-i kirâma 'imâme
13. Nebiyy-i lâ-kezîb ü ibnü 'abdi Muṭṭalib ol kim
Vücûdî rahmet-i bî-şübhedür cemi'-i enâma
14. Sehâb-ı âb-ı hayâ-rîz-i gülsitân-ı şeri'at
Sipîhr-i mihr-i hüdâ âsmân-ı faẓl u kerâme
15. Şemîm-i zülf-i semensâsı 'itrâz-ı melâ'ik
Nesîm-i hulḳ-ı mu'allâsı ṭîb ü ṭîbe vü şâme
16. Mekân-ı cism-i hümâyûnı ravz-ı Tâbe-i ṭayyib
Maḳâm-ı rûḥ-ı muḳaddes-şî'ârı dâr-ı maḳâme
17. O muḳtedâ-yı cemi'-i rüsül mükemmel-i kül kim
Odur geçen şeb-i isrâ güzîn maḳâm-ı 'imâme
18. Sütûr-ı şafḥa-ı irşâda oldı levḥa-ı zerrîn
Geçince nûr-ı nübüvvetle şaff-ı rüsl-i kirâme
19. Hele i'âde-i rûḥ eyledi Mesîḥ ile dehre
Mesîḥ i'âde-i rûḥ eylediyse köhne 'izâma
20. Olinca ḥasreti-i çarḥ 'izz-ı ba'sine nâ'il
Zuhûr eyledi şad mu'ciz ü hezâr kerâme
21. Zemîn ki teşne-i bî-âb idi teveccüh idince
Tamâm-hafta mücâz oldı şuhb feyz-ı müdâme
22. Dırâz idince du'âya kefin çü pençe-i hûrşîd
Yine du'âsı sebep oldı incilây-ı gamâme
23. Çün oldı vâsıl-ı ser-çeşme-i hayât 'aceb mi
Ḥaşât eylese tesbîḥ elinde Rabb-ı enâma
24. Söyündi âteş-i süzân-ı şirk-i ehl-i dâlâlet
Yıkıldı zelzele-i bi'setiyle deyr ü kumâme
25. Niyâz idüp gelicek nuṭḳa çâre-sâzlik etdi
İdüp recâ-yı rehâ âhû-yı fütâde be-dâma
26. Burâḳ-ı berk- 'inân üzre görse mihr-i cemâlin
Gelürdi şıḳ ile îmâna sihrsâz Besâme

12 a. ile 13.b. aynı mısra Ü₁/b. — Ü₄,H

13 a — Ü₄,H

15 b. ṭîb u: ṭîb Ü₂, Ü₃, Ü₄,H

24 b. deyr ü : deyr Ü₁, Ü₃, H

27. Hâk itdi sâyesin 'âmâde sâyebân-ı 'inâyet
Sekînesüz olıcağ tâb-ı âftâb-ı kıyâma
28. Esîr-i dergehi olmakla oldu ğamdan ol âzâd
Tamâm ki olmuş idi 'izz ile esir-i Yemâme
29. Kelâmı eyledi te'sir oldu nâ'il-i İslâm
Murâda vâsıl olup luţfi ile irdi tamâma
30. Mümazzak eyledi mecmû'-ı câh u mülkini Kısra
Ĝurûr ile olıcağ pâre-sâz-ı şafha-ı nâme
31. Firâkı zelzelenâk itdi ciz' mescid-i pâkı
Çün itdi vaz'-ı kadem minber-i huçeste-mağâma
32. Eger nevâziş-i destiyle olmasaydı muţayyeb
Hanîn-i ciz' mukarrerdi tâ be-yevm-i kıyâme
33. Hep oldu cân ile âmin-gûy-ı da'veti erkân
Du'â-yı âl için vardı çünki beyt-i harâma
34. Odur muqaddem-i eşhâb-ı hulud u fâtiĝ-i cennet
Odur muĝâtab-ı pîşîn-i "udhulû bî-selâm"a
35. Lîbâs-ı sündüs-ü hazır olmağın riyâz-ı cinânda
Tırâz-ı aĝzârı âl itdi zîb-baĝş-i 'amâme
36. Mişâl-i lûle-i ser-çeşme itdi teşneler irvâ
Benânı beñzedi gûyâ hilâl-i 'îd-i şıyâma
37. İdüp taĝârete teşmîr-i sâķ u himmet-i vâlâ
Müdâvim idi çü dâl u elif rükû' ü kıyâma
38. Ĝazâda ĝarb-ı sinâna degül o şâh-ı rüsûlden
Taĝammül itmez idi ĝaşm maĝz ĝarb-ı ĝıyâma
39. Uçardı şîtî ile murĝ-ı cân-ı ĝaşm bedeninden
Dönerdi kal'a-ı şaĝtî şikeste-burç ĝamâma
40. Olurdu cân ile şakķâ-yı bârgâh-ı celâlî
Eger ki kâdir olaydı seĝâb-ı feyz müdâma
41. Ĝuşâde bir ĝazeli 'âşıkâne eyleyem inşâd
Ola sevâdı bihin kühl çeşm-i mâh-ı tamâma

28 — Ü₂, Ü₄, H

29 — Ü₂, Ü₄, H

39 a. cân-ı ĝaşm: ĝaşm-ı bed Ü₁

41 a. ĝazeli: ĝazel-i Ü₁ / eyleyem: eyleyin Ü₂/ inşâd: inşâ Ü₁, b. mâh: 'ayn Ü₁

42. Ayağı tozu ile çün getürdi nâme hamâme
Mu'attar itdi meşâm-ı dili mişâl-i şemâme
43. Ne ka'bedür ruhu kim setri oldı vekr-i hamâ'im
Hamâme uğrayımaz gerçi taraf-ı beyt-i harâma
44. Güşâde gülleri ruhsâr-ı pâkı gülşen-i cennet
'İzârı kâdd-i bülendiyle âftâb-ı kıyâme
45. Bu tâb-ı 'âriż-ı pâkıyla başka buldı leţâfet
Yazukdur olına teşbîh zülfi 'anber-i hâma
46. Ümid-i genc ile zülfinde kâr-ı mağrîbi-i dil
'Azîme-h'vâni-i hatt u buhûr-sûzi-i şâme
47. Niyâz-âver-i dergâh-ı pâk-ı fahr-ı cihân ol
Rızâyî hâlûnî 'arz it Nebî 'aleyhi selâma
48. Şeb-i belâda olup muṭribüm figân-ı dem-â-dem
Müdâm olmada cân u dile nedîm-i nedâme
49. Derûnı gam-keşi-i "heyhâte yenfe'u'n-nedem" itme
Binâ-yı süst-i recâyı keremle eyle ikâme
50. Zîyâd ide 'amelüm nokta-ı sirişk-i nedâmet
Varınca rûz-ı cezâda hisâbgâh-ı kıyâme
51. Hizâne-hâne-i lutfundan eyle baña 'atâyı
Kemîne bendeñi muhtâc itme luṭf-ı li'âme
52. Edâ ki eyledi âyât-ı beyyinât kemâlin
'Aceb mi hâfiz-ı kilik itse meyl-i hatm-ı kelâma
53. Şalât u na't-ı Resûl'e kıyâm-ı tâm ne mümkin
Kemâl-i 'aczini bildi şikest-kâmet-i hâme
54. Ola qarîni şalât u selâm-ı Hâzret-i Mevlâ
Hemîşe tâ ki mukârin ola şalât u selâma

43 a. ruhu: dili Ü1 / vekr: zikr Ü1, Ü2, Ü3, H / setri oldı: Ü2, Ü3, Ü4, H
45 a. başka buldı: buldı başka Ü2, Ü4, H

-6* -

**Hıramîden-i nâzük-nihâl-ı kalem-i pâ-beste-i nesîm-i senâ-güzârî-i
fâhr-ı 'âlem resûl-ı mûkerrem-ı mûkerrem-tırâz-ı âdem ü nesl-i âdem
şallallâhu ta'âla 'aleyhi vesellem****

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Bi-hamdi'llâh vezân oldu nesîm-i feyz-i rabbânî
Açıldı gönçalar zîn itdi gül şahñ-ı gülistânı
2. Yine bir tâs-ı pür-âteş çıkardı hırkadan gönca
Olupdur tâs-bâz-ı meclis-i nev-rûz-ı sultânî
3. Tonanma nakş olunmuş zân iderler mâ'i evrâka
Görenler câ-be-câ âb üzre 'aks-ı verd-i handânı
4. Çıkardı âstînden micmerin çün gönca -ı lâle
Duhanı sünbülistân itdi şahñ-ı bâğ u bostânı
5. Esüb bâd-ı bahârî her taraf pür-berg-i 'ayş oldu
Perişan eyledi bâd-ı sabâ gül-berg-i handânı
6. Fiğânın kesmedi pistân-ı gönca ârzûsiyla
Nesîm itdüğe tıfl-ı bülbüle gehvâre-cünbânı
7. Bu hengâm-ı şafâda bir kadeh mey devlet-i Cem'dür
Bu faşl içre ele sâğar alanlar aldı meydânı
8. Gül-i âlûñ yanında nev-şüküfte goncayı seyr it
Zarîfâne dü reng olmuş meger gûy-ı girîbânı
9. Hezâr âh-ı şerer-efşân idermiş şahñ-ı gülşende
Görince âb-gîne rîgdân zann eyledüm anı
10. Çıkardı erba'ini tekyegâh-ı gülsitân içre
Dil-i lâle n'ola nûr-ı siyehle olsa nûrânî

* Ü₁ 10b, Ü₂ 13a, Ü₃ 7a, Ü₄ 12b, H 11a

** Ü₂, Ü₄, H

4 b. şahñ-ı bâğ u : ser-tâ-pây Ü₂, Ü₄

11. Dil-i bülbül mîşâl-i gonca-ı gül çâk çâk oldı
Takındı gûşına gül gonçadan bir la'l peykânı
12. 'Adâlet emridür tûmâr-ı gonca cânib-i gülden
Havâlar mu'tedil çü itmesün ol deñli tuğyânı
13. Gül-ı ra'nânuñ ağzı var dili yok dirdüñ ammâ kim
Neden âzürde itmek bilbül-i bî-şabr u sâ mânı
14. Okur gül-bâng ile gülzârı pür-şît u şadâ eyler
Dağı bir tıfl iken bülbül tamâm itdi gülistânı
15. Gözin açdı hezâr zârı gördi gonca-ı ra'nâ
'Acep mi rûy-ı dil gösterse itse aña ihsânı
16. Elinde bülbülün mecmû'a-ı gül nağmeler eyler
Meger tahrîr ider na't-ı habîb-i pâk-ı yezdânı
17. Ulû'l-'azm-ı Nebî ümmet sezâ-yı devlet-i kurbet
Gül-i feyz-i nübüvvet vâz'ü'l-asl-ı müselmânî
18. İmâm-ı a'zam u revnağ-fezâ-yı âdem ü 'âlem
Resûl-ı bî-'adîl ü vâkîf-i esrâr-ı Kur'ânî
19. Emîn-i sırr-ı tenzîl ü emân-ı hazret-i Cibrîl
Mükerrem mahrem-i halvet-serây-ı 'arş-ı rahmânî
20. Şeref-bağş-ı şeb-i isrâ mu'allâ-câh-ı "ev ednâ"
Habîb-i pâk-ı mevlâ mazhar-ı mi'râc-ı cismânî
21. Resûl-ı Hağ tebarek lâyıq-ı "innâ feteñnâ lek"
Şeh-i levlâke târik mazhar-ı eltâf-ı pinhânî
22. İmâm-ı enbiyâ tenhâ-nişîn-i sadr-ı mañbûbî
Hümâm-ı aşfiyâ vâlâ-mekân-ı kurb-ı rabbânî
23. Vucûd-ı pâkını ârâyış-ı çarh-ı berîn itmiş
Ezel pîrâyeye-i Tûr eyleyen Mûsâ-yı 'imrânî

11 a. Dil-i bülbül görünce goncaâsâ oldı şad pâre Ü1, Ü3/b. goncadan bir: goncalardan Ü1, Ü3
— Ü2, Ü4, H

13 — Ü2, Ü4, H

15 — Ü2, Ü4, H

18 a. İmâm: emân Ü3, Ü4, H/a'zam u : a'zam-ı Ü1, b. 'adîl ü : 'adîl-i Ü1

24. Nebî-i Hızır-pey k'izhâr idüp sırr-ı "ve in min şey"
Kef-i destinde nice seng-i tesbîh itdi sübhânî
25. Atı oynadı idi tâ ezelden 'âlem-i bâlâ
Meh-i nev şanma düşdi kaldı na'l-ı süm-i yek-rânı
26. O hürşîd-i ziyâ-bağş-ı nübüvvet feyz-i nûr itdi
Hilâlâsâ tehî gördükde 'ayn-i ibnü Nu'mânı
27. Olup bir ebr hâ'il farkı üzre tâb-ı hürşîde
Gözinden şakinurdu çarh ol mağbûb-ı yezdânî
28. Vücûd-ı bî-mişâli ka'be-i 'izz ü kerâmetdür
Yanında gûyâ mîzâbidür dest-i yem-efşânı
29. 'Adil olsun mı Nil ol keffe kim bî-hulf ü bî-va'de
Bir iki parmağıyla itdi irvâ' nice 'atşânı
30. Gelüp pâyına rû-mâl itdi oldı şahid-i ma'nâ
Zebân virdi ayaklandurdı çün nahl-ı hırâmânı
31. Meger âb-ı hayât-ı câvidân ol rîk-i râ'ikdür
Yetişdi nice me'yûs-ı hayâtunı oldı dermânı
32. Gül-efşân ola mı hiç pençesi hürşîd-i rahşânunı
Eline n'ola kilk almazsa ol mağbûb-ı rabbânî
33. 'Aceb mi itmese dest-i kerîmi zıll-ı haç peydâ
Olur mı sâye-güster pençe-i hürşîd-i rahşânî

-
- 24 a. Resûl : Sezâ Ü₂/Beyt Ü₂, Ü₄, E, H'da şöyledir:
Resûl-ı vahy-ı pey-der pey 'ayânsâz-ı "ve in min şey" "
Ki destinde ider şad seng-rîze zikr-i şubhânî
- 29 — Ü₂, Ü₄, H, a. hulf ü : hulf Ü₁
- 30 a. Lisân-ı bergini gûya idüp rû-mâl-ı pây itdi Ü₂, Ü₄, H
b. Çün : bir Ü₁, Ü₃
- 31 — Ü₂, Ü₄, H
- 32 — Ü₂, Ü₄, H/a. Gül-efşân : Gül-'izâr Ü₂, Ü₃, Ü₄ H /mi — Ü₁
Ü₂, Ü₄ H'da şöyledir:
Sevâd-ı hâmeden dest-i tenezzüh itse lâyıkdur
Gül-'izâr ola mı hiç pençe-i mihr-i dirahşânî
- 33 — Ü₂, Ü₄, H

34. O hürşid-i risâlet toğdı çünkim burc-ı 'izzetden
Çekilde Sâve'nüñ mahv oldu hep âb-ı firâvanı
35. Şefî-'i rûz-ı maşşer şâri'i şer'-i muṭaḥḥardur
Aña maşşûşdur ḥakkâ Ḥabîbu'llâh 'ünvânı
36. Zemistân-ı ğam rûy-ı cemâli gülsitân eyler
Şerâr-ı kaḥrı tâbistân ider ammâ zemistânı
37. İrüp evc-ı kemâle ḥayli işbât-ı vücûd eyler
Ziyâ-baḥş olsa kemter zerreye hürşid-i ihsânı
38. Mükemmel nüşâ-ı ilhâm-ı rabbânî ki feyzinden
Açıldı ümmete keşf eyledi şad sırr-ı pinhânı
39. Bu vakti ḥayf idrâk itmeyüp hep sîmiyâ gördi
Hemân bir gösterişde kaldı dehrüñ feylesofânı
40. Münâsîbdür eger la'lin-kaḥbâ-yı kilik-i surḥ-âlûd
Yine hengâme-i medḥinde eylerse gazel-ḥvânı
41. Füzûn olmada laḥza laḥza tâb-ı rûy-ı raḥşânı
Meger âteş-fürûz-ı rûyıdur dâmân-ı müjgânı
42. Görinse miş-i cân kurbân olur besmeleñe ğamda
Hilâl-i 'id-i adḥâdur meger kim çin-i pişânı
43. Hemân güftâra geldi tûṭi-i dem-beste-i cânım
Şeker-rîz-i tebessüm olıcak la'l-i dür-efşânı
44. Aña beñzer benefşe bulmaduk gül-geşt-i bâğ itdük
Muhassaḥ görmedük rûy-ı zeminde ḥâl-i cânânı
45. Dili şad pâre itse lâleveş şemşîr-i ḥûn-rîzi
Mukarrerdür yine her pâresinde dâĝ -ı hicrânî
46. Benüm mümtâz-ı kül meddâḥ-ı sultân-ı rüsûl şimdi
Benüm ḥakkâ bu kim meydân-ı nazmuñ şimdi Ḥassân'ı

37 a. İrüp : İdüp Ü₁ / kemâle : kemâli Ü₁ / eyler: itdi Ü₁

44 a. İtdük : içre Ü₁/—Ü₄

45 — Ü₄

47. Fezâ-yı midhatinde mağribî-i kilik-i bürnüs-püş
Füsûn-ı şî'r ile keşf eyledi şad genc-i pinhâni
48. Hemân bir lûle-i ser-çeşmedür tûmâr-ı eş'ârum
Olur neşr eylesek selsâl-ı bâğ-ı huld-ı rıdvânî
49. Cenâb-ı Hâk vücûd-ı pâkûnî ögmiş yaratmışdur
Nice mümkün seni medh eylemek ey ma'rifet kânı
50. Bahâne olmadur ihsâna maşşûdum hemân yohsa
Ne haddümdür benüm meddâhi-i memdûh-ı rabbânî
51. 'Înâyet eyle kim gâlib olup haşm-ı kavî-deste
İdem habl-i metîn-i şer'ûn ile bende şeytânı
52. Cenâb-ı pâkûnî medh eyledükde bir kasîdeyle
Çü senden oldu Ka'b İbnü Züheyr'e Bürde ihsânı
53. Bahâriyye diyüp itdüm ümîd-i câme-i lutfuñ
Bahâr-ı feyzüñ ilbâs eylesün bu şâh-ı 'üryânı
54. Rızâyî midhatüñde peyrev-i Ka'b-ı mübârekdür
Vişâl-i menzil-i maşşûda olsa n'ola erzânî
55. Ezelden çün habîbüñ küyına dârü's-şifâ dirler
'Aceb mi hâk-pâyından 'umarsak biz de dermânı
56. Ola hem-vâre vâşıl rûh-ı pâk-ı şâh-ı levlâke
Vürûd-i bî-had ü teslîm-i nâ-ma'dûd-ı sübhânî

49 b. Meger ben i'tirâf-ı 'aciz ile olam senâ-h'âmî Ü₂, Ü₄, H₂

50 a. Murâdum 'arz-ı berg-i sebz-i dervîşânedür yohsa Ü₂, Ü₄, E, H;
b. meddâhi-i memduh-ı rabbânî : demsâzi-i tavsîf-i şâyânî Ü₂, Ü₄, H

52 b. çü : ki Ü₁ /ibn : bin Ü₃

-7* -

Na't-ı Şerîf**

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Göñlinde itdi naqş haţ-ı dil-ber âyine
Kıldı cemâl-i muşhafını ezber âyine
2. Gûyâ ki oldı şîşe-i fânûs şem'dâr
Ruhsâr-ı âteşinle olup zîver âyine
3. Cem' itdi âb u âteşi 'aqs-i 'izâr ile
Naqş-ı nîgârda hele sihr eyler âyine
4. Karşu kor oldı haylice ruhsâr-ı dil-bere
Kendin ber-â-ber añlar aña beñzer âyine
5. Ammâ ki rûy-ı dil-beri de göremez olur
Yakında korkarum nefese uğrar âyine
6. Âb üzre naqşı biz bilirüz ğırra olmasun
Bulduysa 'aqs-ı rûy ile zîb ü fer âyine
7. Yüz sürmek istesem işigi taşına n'ola
Yok şüphe kim bulur zer ile zîver âyine
8. İtse murâd-ı seyr peri tās-ı âb ile
Alur ele o yâr-ı peri-peyker âyine
9. İqbâl idince yâr idüp 'arz-ı sûz-ı 'aşk
Gösterdi sîneden yine âteşler âyine
10. El üzre tutsa halk-ı cihân n'ola oldı çün
Manzûr-ı pâk-ı hazret-i peygamber âyine
11. Ol pâdşâh-ı mülk-i risâlet ki gelmedi
Mişl ü nazîri bir dahı 'âlem sarâyına

* Ü₁ 12b, Ü₃ 9a, H 5b

** Başlık: H

4 a. kor oldı : dururdu Ü₁

5 a. ki — H

b. korkarum : korkarın Ü₁

12. Mihr-i cemâl-i hazret-i fahr-ı cihândan
Meh gibi istifâza-ı nûr eyler âyine
13. Pîş ü pesinde zâhir idüp şûret-i cemâl
Bir gösterişle aña nice beñzer âyine
14. Âyînedâr-ı meclisi olmak ümîdine
İhżâr itdi hayliden İskender âyine
15. Olmışdı câmi'-i şerifin zînet itmege
Zer pûskül ile mihr-i bülend-âhter âyine
16. Toķınsa aña da dem-i cân-bahş-ı himmeti
Tûtî-sıfât olurdı sühân-güster âyine
17. Bir sîne şâf olmağ ile gördi rûy-ı luţf
Oldı kemâl-i şefkatine mazhar âyine
18. Meh hizmetinde olmağ ile kesb-i nûr idüp
Olmışdı âstânına bir enver âyine
19. Günden güne ziyâde bunuñ fażl-ı bâhîri
Ammâ ki sâde-levh olur ekşer âyine
20. Kaşr-ı celâl ü kadrine âvîze olmağa
Nüh gûy-ı çarh-ı pür-zer ü pür-zîver âyine
21. Pîş ü pesîni göstere tâ bikr-i fikrimûñ
Aldı ele bu matla' iki hûşter âyine
22. Bir sîne-çâķ-ı 'âşıkûñ olup her âyine
Mihr-i ruhuña eyledi dilde yir âyine
23. Dil hânesinde dâğ degül fikr-i yâr için
Cân riştesiyle aşdı gönül yir yir âyine
24. Nakşını almağa o mehûñ levh-i hâtıra
Çok kûşiş itdi olalı şûretger âyine

13 a. idüp: idi Ü₃, H /pesinde : pesine Ü₁

16 — Ü₃

21 a. fikrümûñ : fikrinûñ Ü₃, H

25. Ruhsâr-ı dil-bere olalı cilvegâh-ı hüsñ
‘Aks-ı ruhiyla oldı melek-manzar âyine
26. Vaşf eyledi Rızâyî ruh-ı tâbdârını
Söyletdi tûtî’i yine bir enver âyine
27. Vaşfında ‘âciz oldı hele tab’-ı kâşırım
Mihri ihâta eyleyemez kemter âyine
28. Tab‘um ‘arûs-ı fikrete şûret mi buldurur
Maqsûdı gösterür mi gubâr-âver âyine
29. Pür-jeng âyineyle gelüp hâk-pâyüña
İtdüm recâ-yı lutf u kerem serverâ yine
30. Mercûdur ola mişkale-i lutfi çâre-sâz
Muğberr iken dil ola şafâ-güster âyine
31. Tâ kim nukûş-ı nev-be-nev-i dehr ile ola
Gâhî şafâ-şi‘âr u gehî muğber âyine
32. Rûh-ı revân-ı pâke şalât u selâm ola
Vird-i zebân-ı ins ü melâ’ik her âyine

-8* -

Na't-ı Şerif**

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Meh hâk-pâyına ezeli çehre-sâ imiş
Nûr-ı siyâhı hâk-ı der-i Muştafâ imiş
2. Meh gibi dîde-rûşen olur iktihâl iden
Hâk-ı der-i sa'âdeti kühl-i cilâ imiş
3. Rû-mâl ider eşi'â-ı mihr âstânına
İşiği taşı bilmezidük keh-rübâ imiş
4. Bezminde çarh sâ'at-ı mînâ nücûmı rîg
Cibril ol âstânedeki kıble-nümâ imiş
5. Bî-sâye olsa n'ola o şehbâz-ı evc-i kurb
Hâke tenezzül itmez imiş bir hümâ imiş
6. Şâh-ı rüsûl mükemmel-i kül hâdî-i sübûl
Maḥbûb-ı enbiyâ vü ḥabîb-i Hudâ imiş
7. Hâdî-i sâilikân-ı tarîk-ı hüdâ odur
Nûr-ı mübîn-i cebhesi nûr-ı hüdâ imiş
8. Hâk-ı derinde micmere -gerdân nesîm-i subḥ
Müşk ü 'abîr ü 'anber aña hâk-pâ imiş
9. Şakkâ-yı hâk-ı dergehi ebr-i güher-feşân
Ferrâş-ı âstânesi bâd-ı şabâ imiş
10. Eyledi bir işâret ile hizmetüm hemân
Mâh-ı münîr bende-i fermân-rev imiş
11. Mâh-ı nev añlama felek ol âstânedeki
Destinde nân-pâre tutar bir gedâ imiş

---

* Ü₁, 13b, Ü₂ 42a, Ü₃ 10b, H6a

** Başlık: H

9 a. feşân : nisâr Ü₂, Ü₃, H

10 Ü₂'de 10a ile 11b; 11a ile 10b aynı beytler olarak yazılmış

12. Herkes yolında cânını bezl eylemek diler
Andan murâdı her kesüñ ancak rızâ imiş
13. Bî-nağd-ı tã'at umaruz ammâ rızâsını
Müflis gibi ki bü'l-heves-i kîmyâ imiş
- 14'. İsyân olup hemîşe bizüm kâr u pîšemüz
Elden gelen tedârük aña ilticâ imiş
15. Çâre bu derde bendegî-i kûyıdur hemân
Kûy-ı habîb hâşılı dârü's-sifâ imiş
16. Me'müldür günâhına olınmaya nazar
Ş'ol bendenüñ ki pîşesi dâ'im hatâ imiş
17. Afv olunur hatâyile şundukda câm-ı Cem
İtdümse kesr-i kalb-penâhum recâ imiş
18. Pür-cürm ise Rızâyî hele kâr u pîşesi
Hem-vâre medh-ı pâk-ı habîb-i Hudâ imiş
19. Hengâme-i medâyiğ-i fahr-ı cihânda
Destinde çüb-hâmesi destân-serâ imiş
19. Olup hemîşe menkabe-h'ân-ı risâleti
Hâme midâd-ı surh ile la'lîn-kabâ imiş
20. Ben kanda medh-i şâh-ı rüsül kanda çünki ol
Memdûh-ı pâk-ı Hâlık-ı 'arz u semâ imiş
21. Ammâ garaž bahânedür ihsânına hemân
Çün hâk-pâyı ehl-i dile mültecâ imiş
22. Evrak-ı si'rümi şunarin ben gedâlara
Bir berg-i sebz-i bâ'ış-i lutf u 'atâ imiş
23. Nağd-ı murâdı elde bilürse gönül n'ola
Cerrâr-ı âstân-ı şeh-i enbiyâ imiş
24. Hâkdan ola şalât u selâm ol cenâba kim
Gerdün derinde bende-i kemter-bahâ imiş

17 a. Sundukda Ü₁: sunduysa Ü₂: sundı Ü₃, sunsaydı H

20 — Ü₂

21 — Ü₂

23 a. gönül n'ola: n'ola gönül, H

Vaşf-ı tâc u taht-ı pâdşâh-ı hümâyun-baht-ı Hâzret-i Sultân Murâd
Hân İbnü Aĥmet Hân dâme bâsıte'l-emnü ve'l-emân**

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Taht-ı zerrîne seher geçdi şehensâh-ı ferîd
Cebel-i nûrdan oldı şanasın mihr bedîd
2. Yûsuf'a oldı maĥarr keff-i terâzû-yı cemâli
Burc-ı mîzânda qarâr eyledi gûyâ hûrşîd
3. Şu'le-verzligin şem'-i cemâl oldı 'ayân
Tâc u tahtıyla bedîd oldı şehensâh-ı sa'id
4. Aldılar perde-i taht-ı zeri şâh itdi cülûs
Açılursa n'ola zerrîn kadeh-i bâġ-ı ümîd
5. Gül gibi taht açılıp geçdi o şeh şebnemvâr
Feyz-baĥş oldı nesîm-i kerem-i rabb-ı mecîd
6. Muşhaf-ı luţf u kerem zât-ı şeh-i 'âlemdür
Tâc u taht-ı zer ile eyledi şâni' teclid
7. Tâb-ı ruhsârı ile olmada dâ'im pür-nûr
Oldı taht-ı zeri reşk-âver-i câm-ı cemşîd
8. Dürr-i yek-dâne-i şehvâr ile bulmuş zînet
Tahtdur var ise kâni' sadef-i mürvârîd
9. Tâc-ı tuġrâ-yı zer-endûde-i menşûr-ı cemâl
Taht-ı maĥşûre-i pür-zîver-i ħaşr-i te'yîd
10. Ķaşr-ı iclâldür ol taht-ı zer-ender-zer kim
Şema'ası hem-ser-i âvize-i gûy-ı hûrşîd
11. Şâh-ı mazmûnı vü zer taht-ı murâşşâ' şeh beyt
Yine üstâd-ı kazâ eyledi bir tarĥ-ı cedîd
12. Şubĥ-ı id oldı ħurıldı yine taht-ı şâhi
Tâc şanma ser-i serv üzre hilâl oldı bedid

* Ü₁. 14a, Ü₂.14b, Ü₄.14a, H13a

** Başlık: Ü₂,Ü₄.H

13. Hâtem-i salţanata taht-ı zer olmışdı nigîn
Dürr-i şehvâre- şıfat geçdi şehensâh-ı vahîd
14. Nice şeh Neyrem-i tâkat-şiken-i şîr-ı felek
Nice şeh Rüstem-i zûr-efken-i ser- haşm-ı ‘anid
15. Kuvvet-i bâzu-yı baht u şeref-i neyyir-i taht
Ma‘deletkâr-ı zafer-raht u melâ‘ik-tesdid
16. Kutb-ı çarh-ı ‘azamet hazret-i Sultân Murâd
Ki anuñ mürşid-i iclâline iqbâl mürîd
17. Taht- pîrây-ı güzîde kerem-i mağz-ı Hudâ
Mülk-girây-ı uli ecniha naşr u te‘yîd
18. Ebr-i nîsân pey-â-pey kerem-i şâhâne
Çarh-ı ihsân dem-â-dem himem-i şevk-ı nüvîd
19. Ma‘denü‘l-cevher-i endîşesine tîşe zafer
Mahzenü‘l-feyz-i dil-i pâkine tevfiik kilîd
20. Yûsuf-ı Mısr-ı hüner pâdşeh-i kulzüm ü ber
Taht-ı Cemşid maqarr Hüsrev-i seyyâre ‘abîd
21. Bâreka‘llâh zihi câh-ı Süleymâni kim
Dest-i qadrine şunılmış be-tarîkû‘t-te‘yîd
22. Tâc-ı Keyhüsrev-i ser-şandali-i tenhâ-rev
‘Alem-i naşr-ı ‘uluv hâtem-i câh-ı Cemşid
23. Hînk-ı hem-vâre-hırâm-ı zafere virse ‘inan
Gûy-ı çevgân ola zerrîne külâh-ı Nâhîd
24. Ola şâyeste felek mevkib-i iclâlinde
Kûs-ı zerrîne-i hürşid ile bir pîl-i sefid
25. ‘Alem-i şevketi berg-âver-i feth u nuşret
Gülşen-i devleti gül-hîz-i neşât-ı câvîd
26. Emri tedbîr-i pesendîde-i teshîr-i cihân
Nehyi ser-sâm-ı gam-ı fitneye ta‘vîz-ı müfid
27. Dest-i te‘yîd-i ilâhi ile olmuş ezeli
Şâhid-i devlet ü iqbâline ta‘lika-ı cîd

28. Mülk- peyvend-i ebed-saltanat-ı ced-ber-ced
Câh-ı tevfik-i meded 'işret ü 'ayş-ı câvîd
29. Döndi dükkânçe-i cevheriyâna şimdi
Tâze tâze haber-i nusret ile gûş-i ümîd
30. H'âbını baht n'ola fitneye ihdâ itse
Çarh ehl-i dil ile itdi vifâkı tecdîd
31. Şanmañuz oldu 'ayân kubbe-i çarh üzre hilâl
Tâk-ı gerdûnı güzâr itmek için itdi cerîd
32. H'aşm-ı gerden-keş eger olmasa fermân-ber-dâr
Rişte-i bend-i gelû-giri olur habl-ı verîd
33. Şöyle kim eyleye tuğyânını ihbâr nesîm
Şübhe yok cûlara hançer üşürür bâgda bîd
34. Ne Süleymân'dur o kim oldu zamânında hevâ
Mîhr-i güm-geste gibi sâgar-ı meyden nevmid
35. Şüphe yokdur olur engüst-nümâ hem-çü hilâl
Tâk-ı nisyânda bedîd olsa tehî câm-ı nebîd
36. Seng-i ta'na tuta şahn-ı çemeni jâle -i ter
Piş-h'ânında olursa kadeh-i lâle bedid
37. Tâc-bahşâ benüm ol şâ ir-i bî-hemtâ kim
H'âce-i tab'uma şâkird-i kemîn 'aql-ı reşid
38. Müntehab gevher-i nâ-yâb olup her sühânüm
Dense her beytüme şâyeste benüm beyt-i kaşîd
39. Neşrini hep ser-i mazmûnuma eylerdi nişâr
Görse ger şi'r-i dil-âviz-i terüm mürvârîd
40. Şimdi Firdevsi-i tab'-ı güher-efşânumdur
Nev-be-nev gülşen-i nazm icre ider tarh-ı cedîd
41. Söz tamâm oldu du'â eyle Rızâyî demidür
İde manzûme-i iclâlini Hâk bî-ta'kid
42. Câh u devlet be-terakki 'azamet ber-ez'âf
Saltanat-rûz füzûn câh maşûn 'ömr mezîd

29 b. nusret: nasri Ü₂

30 a. sanmañuz: sanma kim Ü₁

35 — Ü₁

38 a. olup:olur Ü₁

-10* -

**Senâ-güzârî-i âşaf-ı Süleymân-isti'dâd hâfız-ı şî'r ü H'âce-i cihân-ı
inşâ hâfız-ı 'ibâd u bilâd hazret-i Hâfız Ahmet Pâşâ sellema'llâhü
ta'âlâ****

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ebbeda'llâh zihî âşaf-ı Cem-isti'dâd
Müşterî-rây u 'uğârid-eşer ü dâd-nihâd
2. Gurre-ı himmeti selh-ı şafer-i nâ-kâmî
Turra-ı tûğı tebâşir-i şabâh-ı irşâd
3. Rây-ı hürşîd-eşeri vâsıtâtül-'ıkd-ı nizâm
Fikr-i bârikteri râbıta-ı best ü güşâd
4. Keremi 'ukde-güşânide-i ser-rişte-i kâr
Himemi kâr-ger-i kârgah-i devlet ü dâd
5. Şâmgâh-ı gamı ikbâli ider şubh-ı tarab
Dâmgâh-ı sitemi hârmen-i şad gûne murâd
6. Feyz-i ihsânı muzâ'af keremi pey-der-pey
Hep mükerrer kerem ü luğfi çü mefhûm-ı ahâd
7. Âyet-i feth ü zafer vird-i zebân-ı tîğî
Şem'-i bezm-i emeli mehçe-i râyât-ı cihâd
8. Evvelîn nakş u nigâr-ı kalem-i tedbîri
Âhirîn nakş-ı pesen-dîde-i kilik-i Bihzâd
9. Tâze tarh-efken-i vâdi-i cihân-efrûzı
Ferah-âbâd-kün-i gamkede-i kevn ü fesâd
10. Zât-ı Cem-menkabeti merci'-i dûr u nezdîk
Kef-i yemm-hâsiyeti maksim-i erzâk-ı 'ibâd
11. Râyidür mihr-i cihân-tâb-ı cihân-ı dâniş
Tîgidür âb-zen-i âteş-i zulm u bî-dâd

* Ü₁ 15b, Ü₂ 15b, Ü₃ 22b, Ü₄ 15b, H14a

** Başlık: Ü₂, Ü₄, H

2 b. tûğı : tigi. Ü₄

4 b. himemi: himmeti Ü₁

8 a. nakş u : nakş Ü₂, Ü₃, Ü₄, H

- 12 Rûy-ı lutf u keremi nusha-ı şad bâğ-ı ümîd
Çin-i ebrûları tedbîr-i şalâh-ı füssâd
13. Pertev-i nûr-ı Hudâ mâh-ı tamâm-ı iclâl
Mekremetkâr-ı hatâ-pûş u 'atâ-bahş-ı cevâd
14. 'Âlem-i lutf u himem ya'nî vezîr-i a'zam
Hâtemü'l-vaqt-ı kerem şâni-i İbnü 'Abbâd
- 15 'Alem-efrâz-ı kerem nâzım-ı manzûme-i cûd
Nükte-perdâz-ı himem hâne ber-endâz-ı fesâd
16. Şâhib-i seyf ü kalem nüktever 'âlim kim
Luftî eyler dil-i erbâb-ı kemâli âbâd
17. Nakş ider şafha-ı gâbrâ'ya nukûş-ı zaferi
Mağv ider satr-şifat düşmeni çün mağv-i midâd
18. Mehçe-i râyet-i feth âyeti hûrşîd-i felek
Şaf-ı mevkibde canîbet-keşidür seb'a Şidâd
19. Âb-ı şemşîri yeter def'a zamân-ı âhir
Ne kadar olsa da dâmen-zen-i tâb-ı bî-dâd
20. Habbezâ Emîr 'Alî Şîr ki tedbîri ile
Rutbe-i feth-i mu'ammâda olur feth-i bilâd
- 21 Düşmeni şûhte-i dûzah-ı câvid-i sitem
Tâbi'-i emr-i cihân-gîri Feridûn u Kubâd
22. Luftî erbâb-ı kemâle şu kadar vâsıl kim
Keder-i hâtır eger var ise rahm-ı hussâd
- 23 Telh- kâmân-ı cefâ-yı felek-i gaddâra
Lutf-ı şad-bâr u mükerrer keremi kand-ı ma'âd
- 24 Dem-i tedbîr-i zemîn havşala-ı kûh-ı vakâr
Gerd-i peygâr-ı sebük-hamle-i meydân-ı cihâd
25. Cây-ı emn olmada bir himmet-i tedbîri ile
Halka-ı dâm-ı sitem halka-ı zikr ü zühhâd

12 b. füssâd: ifsâd Ü₁

15 a. efrâz: efrûz Ü₁, Ü₂, Ü₄

21 — Ü₂, Ü₄, H

23 lutf-ı: luftî U₁

24 Ü₂, Ü₄, H'da şöyledir:

Kûhl-ı sâbit-ka-dem-i mesned-i temkîn-i vakâr

Bâd-ı sarşar-reviş-i hamle ki rûz-ı cihâd

26. Göricek hamlesini çarhı yakardı hafakân
Olmasa levha-ı zer mehçe-i râyât-ı cihâd
27. Dil-i pür-dâğ-ı 'adüv bîm ü hirâsından olur
Bâzî-i rezmdede ser-geşte çü zâr-ı nerrâd
28. Hüsni tedbiri ile hoşka-i zehr-i felekî
Pür-şafâ olmada çün şîşe-i pâk-ı kânâd
29. Reh-güzer-bend-i nefes ola hemân habl-i verîd
Haşm-ı nâdân-revişi eylese âheng-i fesâd
30. Dem-i peygâr eger tîğini der-kâr itse
Niçe hâmûn ola pür-hûn-ı taşt-ı faşşâd
31. Zihn-i pâkî kaşabü's-sebk-rübâ-yı 'irfân
Tab'ı çâlâkteri sâbık-ı efrâs-ı tırâd
32. Âb-ı hayvân ile dest-i keremi hem-meşreb
Hüsni tedbiri ile feth-i memâlik hem-zâd
33. Tevsen-i 'azme geh-i ceng 'inân-rîz olsa
Ceş-i a'dâyı ider bâd-ı hazânveş ber-bâd
34. Rûz-ı 'adli dil-i ehl-i dile eyyâm-ı bahâr
Kışt-ı 'ömr ü emel-i düşmene hengâm-ı haşâd
35. Ceng ider haşm-ı siyekâr ile tâ vaqt-ı gurûb
Ser-i a'dâda ider tîğini âhir igmâd
36. Ber-çaraf eyleye tedbîr-i kazâ-te'sîri
Kal'a-ı haşm eger olsa binâ-yı Şeddâd
37. Düşmen-endâz-ı sebük-hamle ki hengâm-ı gazâ
Her taraftan gelür âvâze-i ahsent-i ehâd
38. Pençe-i himmetidür perde-der-i kaşr-ı sitem
Dest-i ihsânı rûfûkâr-ı kabâ-yı imdâd
39. Emngâh oldı cihân şöyle ki eyyâmında
Dil-ı düşmen gibi virâne dükân-ı haddâd

26 b. levh-i zer-i mehçe Ü₂, Ü₄: levha-ı zerr mehçe Ü₂, Ü₄: levha-ı zerr mehçe H

28 a. pür — Ü₂, Ü₄, H / felekî : felek Ü₁, Ü₃

33 — Ü₁

34 — Ü₂, Ü₄, H

35 — Ü₂, Ü₄, H

37 — Ü₂, Ü₄, H

38 — Ü₂, Ü₄, H, perde-der: perde-derî Ü₁

40. Nüşa-ı râyına hem-vâre musahhar gerdûn
Râ'iz-i kadrine eflâk muṭi' ü münkâd
41. Düşmen-i sūhte-ser nîze-i pür-tâbindan
Dökilür hâke ser-i şem'de mânend-i remâd
42. 'Arşa aşdı kılıcın şanma bedîd oldı hilâl
Habbezâ kadd-ı ser-efrâz zihî tûl necâd
43. Berķ ü bârân-ı sitemden yıkılırdı 'âlem
Köhne tâk-ı felege olmasa râyâtı 'imâd
44. 'Âteş-efrûz-ı şecâ'atkede olduğça olur
Habbetü'l-ķalb-ı 'aduv sūhte çün habb-ı reşâd
45. Evvelîn pâye-i ikbâl-tırâz-ı câhı
Âhirîn rütbe-i vâlâter-i Cemşid ü Kubâd
46. Dem-ı ihsân u 'atâ hem-ķadeh-i âb-ı zülâl
Geh-i şâbit-ķademi hem-ser-i kûh-ı pûlâd
47. Zâtıdur şimdi haķîkatda cevâd-ı muṭlâķ
Şifât-ı cûd u kerem ğayrılara hep isnâd
48. Şu'le-i âteş-i peygâr hem-âb-ı ruħ-ı yâr
Tîĝ-i hûrşidveşi eyledi cem'-i ezdâd
49. Haşmı pür-dehşet ider na'ra-ı şîrâne ile
Şaydı bî-tâķat ider şit u şadâ-yı şayyâd
50. Kemterîn sâĝar ola meclis-i câhında diyü
Eylemiş kâse-i sîm-i mehe üstâd sevâd
51. Rûy-ı ihsânı çü hûrşid muķarrer her rûz
Çin-i ebrûsı mişâl-i meh-i nev süst-nihâd
52. Hâtemü'l-vakt-ı keremķâr ki ihsân-i kefin
Hiç mümkün mi muḫîṭ ola me'in u âhâd
53. Hükmin icrâ ideli anda da mânende-i şaṭ
Sebzear-ı emel ü bâĝ-ı emândur Baĝdâd
54. Dâverâ dâdgerâ şadr-ı meķârim-eşerâ
Ey sehî-serv-i muṭarrâ çemen-i rüşd ü reşâd

46 a. Dem: Dâm Ü1/ķadeh: kedem Ü2, Ü3, Ü4, H /b. gird: geh Ü2, Ü3, Ü4, H

47 — Ü2, Ü4, H

48 a. yâr: kâr Ü1, Ü2, Ü3, Ü4, H

54 b. reşâd: sedâd Ü1

55. Benüm ol gevher-i perverde-i tâb-ı hürşid
Benüm ol hâşş-eşer-i zihn-i müselleme üstâd
56. Şafha-ı câna yazardı eşerüm görse Kemâl
'Anberin noktasını eyler idi habb-i fû'âd
57. Yazmağa merdümek-i çeşmi midâd eyler idi
Eşer-i mu'teber-i nazmumı görseydi 'Îmâd
58. Sühânüm gayret-i Selmân eşerüm reşk-i Kemâl
Eylemiş tab'umı Hallâk Zahîr-isti'dâd
59. Şi'r-i pâkümde hele kâfiye tekrîr itmem
Bu kaşidemde mükerrer var ise kand-ı ma'âd
60. Sühân-ı gayrdan itmem hele istimdâdı
Gerçi kim rûhlarından iderin istimdâd
61. Dâhil-i kîse-i nazmum degül ol ma'nâ kim
Müstehik zâhir olup soñra ide istirdâd
62. İtmeyeydi dañi da'vâ-yı fazîlet hergiz
Zâde-i tab'umı görseydi eger İbnü Ziyâd
63. Dâd resm ü revîş-i çarh-ı cefâ- menkâbeden
Dest-i cevri-felek-i guşsa-fezâdan feryâd
64. Lâyık-ı hizmet-i seccâde dü sâle etfâl
Tâlib-i medrese-i şahn-ı dü mâha evlâd
65. H'acegân-ı sühâna ola mı hem-pâ etfâl
Bir mîdür rütbe-i şâkird ile kâdr-i üstâd
66. Hiç ber-â-ber ola mı ehl-i kemâlle nâ-dân
Bir mîdür berg-i gül-i gülşen ile şevk-i katâd
67. Geçirürdi zer-i hâliş gibi nâ-dânı felek
İtmese şayrefî-i himmeti temyîz-i ciyâd
68. Nedür ey kilik-i sühansâz bu feryâda sebeb
Tab'-ı 'âlî-güher ü hâş-eşeridür naqqâd

56 b. 'Anberin noktasını: Nokta-ı fâhirini Ü1, Ü3
60 b. iderin: iderüm Ü1
62 — Ü2, Ü4, H
64 64-77. Ü1'de vrk. 19b'de kaydedilmiştir.
65 a Bize lâyıķ mı takaddüm ide etfâl-ı zamân Ü1
68 b. güher ü: güher-i Ü2

69. Nazar-ı 'atıfeti kıldı cihânı ma'mûr
Eşer-i himmeti itdi felegi emn-âbâd
70. Luṭf u iḥsânı ola silsile-cünbân-ı kerem
Vech-i te'hîrine cem' olmışiken böyle mevâd
71. Şeb-nişîn-i kederüz tâ demidür eyler ise
Mürde şem'-i emeli bir nefesiyle İḳâd
72. Pertev-i mihr iledür zerrede izhâr-ı vücûd
Himmet-i bâd iledür cünbiş-i ğuşn-ı meyyâd
73. Gel du'â eyle Rızâyî ki teveccüh itdi
Luṭf u iḥsâna hudâvend-i keremkâr u cevvád
74. Tahtgâh-ı bedene tâki hükûmet ide cân
Tâ ki ervâḥ ola ḥâkim-i mülk-i ecsâd
75. Ḥaḳ ide câhını hem-vâre şuhûr u a'vâm
Şevket ü devleti pâyende dühûr u âbâd
76. Ḥayme-i şevket ü câh-ı felek-i devletine
Dâ'imâ ḥâfız u nâşır ola ḳuṭb u evtâd
77. Devlet-i dâd-eşer ü câh-ı kerem- mazmûnı
Hep terakkîde ola çün ṭabakât-ı âhâd

72 a. zerrede: zerre-i Ü1

75 a. a'vâm: eyyâm Ü1/b. şevket ü:şevket-i -Ü1

76 a. şevket ü : şevket-i Ü1

77 a.devlet-i :devlet ü Ü2/b. âhâd: 'adâd Ü1

-11* -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Tegâfül eyledi gitdükçe âh-ı bî-hicâbumdan
Eşer hep h^vâb-ı nâz olmakda âvâz-ı zebânundan
2. Ben o pejmürde gül-berg-i çemenzâr-ı niyâzum kim
Eşer hep derd-i serdür derdmendâne gül-âbumdan
3. Ben ol efsürde mîr-i 'âşıkân-ı bâğ-ı zârum kim
Güler yüz görmedüm 'âlemde bir kez âftâbumdan
4. Ben ol pür-âteşüm der-kâr idersem tîşe-i âhum
Hezârân Bî-süt ûn'ı eylerüm 'âciz cevâbumdan
5. Ne şûre-hâka ğars itmişler anuñ tákını bilsem
Humâr-ı dürddür hep gördüğüm câm-ı şarâbumdan
6. Hemîşe gûne gûne cevrlerde olmayuz hâli
Felek ğâfil gibi ol bârgâha intisâbumdan
7. Nedür ol bârgâh-ı vahy i zân it benüm şimdi
Kemîne zerresiyken nüh felekden ictinâbumdan
8. Felekdür kim tokınsa lem'a-yı ihsânı ben hâke
Şeb u rûzı münevver eyleyeydüm âftâbumdan
9. Yahud bir lem'ası irseydi bâlâ kaşr-ı eflâka
Cihânı şem'e muhtâc itmeyeydüm mâh-tâbumdan
10. Zemîndür kim gubâr-ı pâyına ben rûy-mâl itdüm
Sezâdur çeşm-i mâhı sürmedâr isem türâbumdan
11. Zamândur kim 'aceb mi bende bâlâ-ğadr-ı câh olsam
Ser-i ihlâlüme bir sâyebân çekdüm şehâbumdan
12. Bî-ğamdi'llâh penâhum şâdikü'l-va'd-ı emînümdür
Bahânuñ şıdk-ı va'dden añladum ahd-ı şebâbumdan

13. Bî-ḥamdillāh penāhum sāye-i naḥlū'l-yaḳīnūmdür
Şikâyet eylemem tâb-ı temûz-ı piç ü tâbumdan
14. Ferâmûş eyleye endişesin çarḥ-ı dağal-pişe
Zebân-ı nuşhı dirse 'ibret al faşlü'l-ḥitâbumdan
15. Terâzûsı düşe nâkış-fürûş-ı çarḥ destinden
Zebân-ı 'adli dirse ihtirâz it ihtisâbumdan
16. Baña dūd-ı dem-i pür- şule zulmânî hicâb oldı
Tamâm itdi beni gam söylemem ammâ hicâbumdan
17. Murâd itmem ben endûhuma biñ kez felek dirse
Devâsâz olayın ben târ-ı zerrîn-i şihâbumdan
18. Murâdum budur ey ser-çeşme-i şiddîk-ı kuddûsî
Habâb yañuña cân u gönülden incizâbumdan
19. Diye sâkî-i feyzün dökmesin bir cur'asın hâke
Cihân ser-germ iken hep neş'e-i şahbâ-yı nâbumdan
20. Şunar bir sâğar-ı feyz-i leb-â-leb dest-î idrâka
Anuñla kırtılam tâ kim ḥumâr-ı ıztırâbumdan
21. Rızâyınuñ ümîdi bu ki diye ḥüsrev-i feyzüñ
Gel al menşûr-ı iqbâli der-i devlet-me'âbumdan
22. Le'imân-ı zamânuñ gûne gûne minnetin çekme
Recâ eyle murâd-ı ḥâtır-ı zâruñ cenâbumdan
23. Cihân meşgûl-ı evrâd-ı şalâvât bâ-selâm olsun
Felek pür-zîb ola tâ na't-ı pâk-ı müsteḫâbumdan

-12* -

Na't-ı mahrem-i haremghâh-ı quds u bezmgâh-ı üns-â-üns-i şeh-bâz-ı
i'câz-ı mi'râc-pervâz şâh-ı levlâk-taht u mevc-i der-pâş-ı "inne
ma'a'llâhi vaktün"^caleyhi's-şalât ve's-selâm**

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ey ki itmez harem-i kurbına bir ferd duhûl
Bâğ-ı câhına göre gülşen-i cennet medhûl
2. Bâ'ış-i nazm-ı güzîn nüsha-ı 'âlem kim anuñ
Eşer-i mu'teber-i bi'setidür çâr fuşûl
3. Sidre-pervâz-ı takarrub kim anuñ dergehine
Mâye-i rıf'at-ı Cibril idi bî-şübhe nüzûl
4. Meş'al-ı nûr-ı hüda mehbit-i envâr-ı Hudâ
Hâdî-i mu'ciz-edâ ya'nî ulû'l-'azm-ı resûl
5. Hazret-i İbnü Zebiheyn-i güzîn cedd-i Hüseyin
Menba'ü'l-'ayn-ı muşaffâter-i evlâd-ı Beşûl
6. Şâh-ı levlâk ki terk eylese tâc u tahtın
Olsa çârû-keş-i dergâhı sezâ şad Behlûl
7. Ma'denü'l-vahy dili menba'-ı feyż-i ezeli
Her edâ-yı cümeli lâyıķ-ı sâbâş-ı kabûl
8. Hep vücûdı için olmuşdı "halaktü'l-eflâk"
Başdı tâ pây-ı semendi "ca'ale'l-arze zelûl"
9. Dest-gîr-i keremi kâdr-fezânide-i câh
Kelle-kûb-ı sitemi ser-şiken-i haşm-ı cehûl
10. Nüşa-ı şer'î olup düşmene naşş-ı kâti'
Bildirür bî-edebûñ haddini seyf-i meslûl
11. Bâreka'llâh zihî câh-ı Süleymâni kim
Perdedâr-ı harem-i 'işmet ü iclâl ola mûl
12. Levhaşa'llâh zihî 'izzet-i rahmâni kim
Şer' ü kânûnı ola rûz-ı kıyâmet mevşûl

* Ü1, 18a, Ü2 5b, Ü3 3b, Ü4 3b, H3b

** Başlık: Ü2, Ü4, H

5 a. ibnü: bin Ü4

13. Hâme-gîr olmadı ol ma'den-i vahy u tenzîl
Mîl-i kühle n'ola nâz eylese taraf-ı mekhûl
14. Mihri zer-târı ile zîç-nüvîs-i takdîr
Eylemiş dâ'ire-i câhına zerrîn şâkûl
15. Luṭfinuñ lâzımıdır şâmil ola âfâkı
Nitekim lâzım olur hadd ile ta'rif e şümûl
16. Feth idüp Mekke'yi 'izzetle çün oldı dâhil
Rûh idi eyledi bir kâlîba gûyâ ki hulûl
17. 'Âmdur luṭfı bütûn 'âleme çün luṭf-ı bahâr
Feyzi çün çeşme-i hûrşîd-i dıraḥşân mebzûl
18. Eyledi mühr-i nübüvvetle cihânı teşhîr
Sanki hâtemle Süleymân'a musahhar idi gül
19. O şehûñ feth ile tebşîrine kim oldı sezâ
Gülşen-i cennete nâz itse revâ İstanbûl
20. Def'-i endûh ile bulurdı şifâ-yı şadı
Nefes-i himmetine maḥzar olaydı meslûl
21. Na'tınuñ lâzımıdır câ'ize-i gûn-â-gûn
Şıla hem-vâre olur lâzım-ı zât-ı mevşûl
22. İ'tidâl-ı keremi tünd-hevâ-yı gaḍabı
Luṭf-ı nev-rûz ile dem-serdî-i mâh-ı eylül
23. 'Azm-ı pür-naşrı ile ma'reke-i Bedr ü Huneyn
Geh mecâri-i huyûl u gehî mecrâ-yı süyûl
24. Haber-i vahyine irmez 'ilel-i felsefiyân
Bir midür hiç şahîh ile hadîş-i ma'lûl
25. Çâh-ı telhî mededi eyledi çün âb-ı hayât
Nefes-i pâkı ile oldı zülâl-ı meşmûl
26. Penç nevbet-zen-i te'zîn ile pür oldı cihân
Haber-i bi'seti kim şeş cihete buldı vüşûl
27. Hüsni ise ancak olur şâhid-i endişemde
Umarın zîb- fezâyinde ola hüsni-i kabûl

28. Nev-be-nev şî'r-i pesendîdem ile hîzmet idüp
Umarın ben de kaçîdem gibi olam maqbûl
29. Şafha-ı na't-ı resûli şunarın yârâna
İder elbette güşâde gül-i ra'nâyı kabûl
30. Nâkışa öpmege ben şafha-ı şî'rüm virmem
Şemm-i nâ-dânla irişür gül-i ra'naya zübûl
31. Kõ bu lâf-ı hüneri midhatın it vird-i zebân
Saña besdür diyeler nâmına meddâh-ı Resûl
32. Gel a bî-çâre Rizâyı biraz efgân idelüm
Hayf kim devlet-i dünyâ ola ancak me'mûl
33. Cürm olup mâ-haşal-i müddet-i eyyâm-ı hayât
Manşıb-ı 'ömrden âşâm ola ancak maşşûl
34. Bâdveş geşt-dih-i dil pehn-i cihân-ı emeli
Âbveş alçağa meyl eylemede tab'-ı müyûl
35. Gerçi kim mülket-i cân u dil-i zâr oldu harâb
Hüsn-ı tedbîr-i şefâ'atde var âh eyle melûl
36. Kâfil-i cümle mühimdür çü şalât u teslîm
Var şimenden gerü ol turma du'âya meşşûl
37. Hazret-i Ahmed-i Muhtâr 'aleyhi's-şalat
Sehdür luţf idicek cümle-i me'mûla vüşûl

---

28 a. şâhid: şâh-ı Ü1/b. umarın: umarum Ü3; b. umarın: umarum Ü1
29 b. İder: Eyler Ü1
30 b. şemm-i nâ-dânla: şem-i bâd ile Ü1
35 b. var âh eyle : vâre olma Ü2, Ü3, Ü4, H
36 b. şimenden : şimden Ü2, Ü3, ü4, H

-13* -

Vaşf-ı kaşr-ı dil-keş ü serây-ı munakkaş-ı vezîr-i müşteri-tedbir serv-i
bâlâ-yı vezâret-i berg-âver-tıraz-ı siyâdet Çelebi 'Ali Pâşâ
eskenehu'llâhu fî-ğurefi'l-cennât haysü yeşâ**

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Tebâreka'llâh eyâ gurfe-i bülend-revâk
Ki devr-i şemse-i zerrîni oldı vefk-i vifâk
- 2 Kitâbe-i der-i iclâli "udhulû bî-selâm"
Mücâvirân-ı tarabgâhı "hâlidîn"-eşvâk
3. O tâze tarh-ı münakkaş ki hem-çü beyt-i 'atîk
Gören cemâlini müştâk görmeyen müştâk
- 4 Meger o kaşr-ı dil-âvîzüñ oldı müzd-veri
Ki pençesinde tutar mihr nice şüşe-i tâk
- 5 Deri güşâde murâdı ider ifâde hemân
O beyt-i hûbda üstâd itmemiş iğlâk
6. Felekde sanma bedid oldı şekl-i kavş-ı kuzeh
Aşıldı bâmına bir nice atlas-ı berrâk
7. Mağarr-ı 'ayn-ı dü çeşm-i zamânedür yaraşur
Sırr-ı evkâtın iderlerse perde-i ahdâk
8. Sütûn-ı mermeri hizmetde istikâmet ile
Bu reşk ile kemer-i çarhuñ oldı tâkatı tâk
9. Safâ-yı havzı mişâl-i şafâ-yı ehl-i derun
Hemîşe pür kadehi hem-cü dîde-i 'uşşâk
10. Hemîşe kaş'-ı merâtibde reşha-ı kadehi
Mağâm-ı havz-ı leb-â-leb mağâm-ı istiğrâk
11. Mişâl-i beyt-i 'atîk anı itdiler ta'mîr
Ne beytdür ki ri'âyet olındı anda sibâk

* Ü₁ 20 a, Ü₂ 18a, Ü₃25b, Ü₄18a, H186

** Başlık: Ü₂, Ü₄, H

¹ b. hûrşid- tâbı: zerrîni oldı Ü₁: zerrînüñ oldı Ü₃

² — Ü₁, Ü₃

⁴ b. nice-Ü₁/ tutar: tutardı Ü₁

⁵ a. deri: dili Ü₁

12. Olurdu şemse-i zerrînine müşâbih eger
Küsûfi olmasa mihr olmasaydı mehde muhâk
13. Gören şanur ki sevâd ola levh-i sîm üzre
Düşince havz-ı pür-âb üzre sâye-i evrâk
14. Şu deñli vüs'ati var kim oña nazîr olamaz
Eger çi cennete a'râfi itseler ilhâk
15. Olurdu kûşe-i tâk-ı bülend-i zerkârı
Hilâl-i çarh-i felek olsa âftâb işrâk
16. Olup o kubbe-i zerr-âftâb ile hem-ser
Kemine tâkı hilâl ile itdi meyl-i 'inâk
17. Şahih hâceti kalmazdı bûy-ı pîrehene
Gülini eylese Ya'kûb bir kez istinşâk
18. Mişâl-ı zülf-i bütân dil-fîrib turrâları
Cebîn ü ebrû-yı cânâne gibi tâk-be-tâk
19. Ne rûh vârdur o devlet-serây-ı zibâda
Ki itdi anı maqarr şadr-ı kâmilü'l-ahlâk
20. Ne şadr bâ'is-i âsâyiş-i zemîn ü zamân
Ne şadr revnâk u ârâyiş-i cihân-ı vişâk
21. Müşîr-i Cem-'azamet Erd-şîr-i pür-fitnat
'Aliyy-i şîr-i mehâbet vezir-i cem-mışdâk
22. Vezîr-i a'zam u hem-vâre nâzım-ı 'âlem
Müşîr-i efham ü dârâ dür ü sipîhr ü şâk
23. Nebi- neseb-i tavîyyül- haseb-i müfiz-i edeb
Cihân-ı feyz ü edeb âşaf-ı bî-istihkâk
24. 'Aliyy-i cûd u şeref Bû 'Aliyy-i Hâtim-kef
Semiyy-i şâh-ı Necef nûr-ı dîde-i âfâk
25. Emîn-i devlet ü dîn Hazret-i 'Alî Pâşâ
K'odur sa'âdet ile hâkim-i 'ale'l- ıtlâk

13 — Ü₁

18 b. cebîn ü : cebîn Ü₁

23 a. tavîyyül- haseb: 'ulviyyu'l- haseb Ü₁, Ü₃

24 — Ü₂

25 b. K'odur: Ki odur Ü₁

26. Ruh-ı besim ile dest-i kerîmin itmiş âl
Hemîşe kâsım-ı envâr u muksim-ı erzâk
27. O berg-i sebz ile destârı zîn idince olur
Şeref riyâzına bir nahl-ı tayyibü'l- a'râk
28. 'Înân-ı himmeti ma'tûf-ı semt-i feth ü zafer
Zamân-ı devleti mevşûf-ı ehl-i istihkâk
29. Tınâb-ı hargehi nâr-ı eşi'a-ı hürşîd
Gulâm-ı dergehi şâhân-ı mülk-i şâm u 'ırâk
30. Semend-i himmeti şahrâ-nevred-i ceng ü cidâl
Gezend-i dârbeti te'dîb-i ehl-i bağy ü nifâk
31. Odur zamân-ı cedel şaff-ı çeyşe kuvvet-i kalb
Aña muqaddemetü'l-ceyş-i feth ü nusret sâk
32. Odur netîce-i hayr-ı mukaddemât-ı cihân
Odur mukaddemetü'l-ceyş-i ehl-i 'adl ü vifâk
33. Sipihr-i ezrak olup rahşî kendi şems-i cihân
Şu'â-ı pençe-i hürşîd üzer tılâ mızrak
34. Müşîr-i şâhib-i seyf ü kalem ki hâmesinüñ
Şarîri cümle nüvîd-i mekârim ü işfâk
35. O hâme lûle-i ser-çeşme-i emânîdur
O keffi maksim-ı erzâk eylemiş rezzâk
36. O tîg-i zulm-tirâş u o kefi deryâ-pâş
Ne bîm-i haşm komışdur ne haşyet-i imlâk
37. O tîg-i âyine-kirdâr ü kefi sîm-nisâr
Hazân-ı 'ömr u bahâr-ı mekârim ü eşfâk
38. O hâme tûba-yı pür meyve-i cinânîdur
O meyvenüñ tabâk-ı zer-nigârîdur evrâk
39. Hezâr murg-ı dil-i ehl-i tab'ı ihsânı
İder mişâl-i hamâme muṭavvaḳü'l- a'nâk

31 b. Aña: Eger Ü₁, Ü₃

32 a. cihân: cihâd Ü₁

33 a. şems: mihr Ü₁ / b. üzer tılâ: üzre tale Ü₁, Ü₂, Ü₃

35 b. rezzâk: hallâk Ü₁

40. Uşûlî şöyle gözetdi 'Acem zamânında
Muḥâlîfî añamaz şimdi nağme-senc-ı 'ırâk
41. Hikâyet olına şakk-ı kamer meger yoḥsa
Añılmaz oldu zamân-ı 'adâletinde şikâk
42. Zamân-ı ma'deleti h'âbgâh-ı emn oldu
Ne şavt-ı ehl-i riyâ var ne na'ra-ı füssâk
43. Kaçan ki ḥaşma şebi-hûn idüp boşatsa hemân
Olur 'adûya o şâm-ı telâk rûz-ı firâk
44. Vedâ' idüp o şeb ecsâd-ı ḥaşmı ervâhı
Şabâh-ı ḥaşre kalur bir dahi ümîd-i telâk
45. Görinse tîg-i şerer-bâr ile yanar tutuşur
'Adûya şafḥa-ı cân u dili olur ḥarrâk
46. O rûz var ise nev-rûz-ı fetḥ u nuşretdür
Ki itdi lâlesitân desti hep dem-i mihrâk
47. Maḥûf yirler olup h'âbgâh-ı emn u emân
Çekilmez oldu zamânında mihnet-i rifâk
48. 'Îmâd-ı himmetidür hep tutup tûran felegi
Mühendisân bunuñ üstine itdiler itbâk
49. Gözi o kapuda açıldı ehl-i irfânun
Hemişe muntazır-ı ḥâk-ı dergehi âmâk
50. Müdâm itse n'ola nice bendesin âzâd
Hemişe lutf ile ahrârı eyler istirkâk
51. Hezâr şükr ü sitâyîş ki sâ'îk-i taqdir
'Înân-ı devleti ol keffe eylemiş münsâk
52. Zamân-ı devletine irmesek olurdu hebâ
Tarîk-i 'ilmde çekdigümüz metâ'ib-i şâk
53. Tamâm-ı ehl-i dili pâymâl itmiş idi
Mu'în-i ehl-i riyâ çarḥ-i ezrâk-ı rezzâk
54. Kemâl-ı luṭfuñ ile ehl-i dil ayıklandı
Olındı şimdi hele Ḥakk-ı ma'delet ihkâk

40 a. gözetdi: görindi Ü₁/ zamânında: zebânında Ü₁

45 b. harrâk: ihrâk ü₁

55. Bu safhaya nice sıgsun medâyiḥ-i keremi
Yazılsa bir cüzi olmazdı çarḥ-ı nüh etbâḳ
56. Sipih-rertebe şadrâ meh-i felek- kadrâ
Eyâ vezîr-i cihân-dâver-i bî-istihkâḳ
57. Benüm o şâ'ir-i sâhir ki kil-k-i ḥâmesidür
Başîret ehline hep mîl-i sürme-i aḥdâḳ
58. Riyâz-ı fazl u hüner olmaz idi tâze vü ter
Eger ney-i kalemüm anda olmasa zerrâḳ
59. Mişâl-i gonca-ı tâze şahife-i şî'rüm
Kapışdı elden ele cümle ehl ü tab'u mezaḳ
60. Ne şafhadur ki mişâlini görmedi gitdi
Varaḳ-fürûş-ı dükân-ı kemâl iken verrâḳ
61. Dili cefâ-yı felek itmiş idi dem-beste
Mişâl-i gonca olup çâḳ çâḳ zahm-ı meşâḳ
62. Bahâr-ı lutfuñ irüp yine bülbül olmuşdur
Cevâhir-i sühanüm gûş-vâr-ı gûş-ı mezaḳ
63. Du'âya başla Rızâyî du'â-yı devletidür
Hemîşe vird-i zebân-ı sürûş-ı seb'a tıbâḳ
64. Devât-ı mehden ide tâ ki nakş-bend-ı kazâ
Bu kaşr-ı dil-keşe berg-i hilâli zîver-i ṭâḳ
65. Niteki beyt-i 'atîk ola dâ'imâ ma'mûr
Niteki kâ'im ü şâbit ola bu heşt revâḳ
66. Cihâna revnaḳ u fer vire zât-ı mes'ûdı
Vücûd-ı pâkını hıfz ide ḥazret-i Hallâḳ
67. Kazâ zahir ü kader dest-gir ü feyz-i rehîn
Mu'in-i cümle emânî Müheymin ü Rezzâḳ

57 a. ḥâmesidür: ḥâmemdür Ü₁

64 b. dil-keşe berg-i: dil-keş-i şî'rüm Ü₁

65 b. kâ'im:da'im Ü₁

-14* -

Berây-ı 'Ali Pâşâ**

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Ey hâme olup nâdire-pîrây-ı ma'ânî
Bir bezm-i şafânuñ yine ol menkabe-h'ânî
2. Geh tûti-i gûyâsı olup nüktelerüñden
Şîrin ide gör telh-i mezâk-ı dil ü cânı
3. Geh bülbül-i şeydâsı olup nağmelerüñden
Rengin ide gör rûy-ı gül-i bâğ-ı cinânı
4. Geh levha-ı sîm üzre sevâd eyle midâdı
Gâhî tabak-ı kâğıda it müşk-feşânı
5. Gâhî olup ol meclise bir şem'-i ziyâ-bağş
Pür-nûr füyûzât ide gör 'âlemiyânı
6. Bir şem -i ziyâ-güsteri ol sen de o bezmüñ
Hep nûr-ı siyâh ola fitil ile duhânı
7. Ol bezmgeh-i yârânı idüp kendüsi teshîr
İzhâr ide gör herkese bir künc-i nihânı
8. Halvetgeh-i cân kible-i erbâb-ı ma'ârif
'İşretgeh-i pür-zînet-i âmâl u emânı
9. Ol meclis-i pür-nûrda sûretger-i hâme
Yazduka anı hâşılı şarmışdı zebânı
10. Ol bezm k'olup şadr-güzin şadr-nişîni
Ol bezm ki şadrında var ikbâl nişânı
11. Sadrü'l-vüzerâ mertebe-pîrây-ı vezâret
Kehfûl-fukara mazhar-ı luğf-ı semedâni

* Ü₁ 22a, Ü₃ 27a, H16b

** Başlık: H

5 a. bir — Ü₃6 a. sen de: sen ki Ü₃, H7 a. kendüsi: kendüye Ü₁ /b. İde gör: ider Ü₃, H9 a. pur-nûrda: pür-nûr ki Ü₃, H10 a. bezm ki: bezmüñ Ü₁/şadr:şad Ü₁

12. Hem-nâm-ı 'Alî menba'-ı elţâf-ı cibillî
Peygâr u cedel pîşesinüñ şîr-i jiyânı
13. Cem-mertebe hûrşîd-i felek-kevkebe ol kim
Âsude ider sâye-i 'adlinde cihânı
14. Risto vü Felâtûn-reviş ü mihr-nümâyiş
Kutb-ı felek-i dâniş ü bî-mişl ü müdânî
15. Tertîb-kün-i kâ'ide-i Hüsrev ü Cemşîd
Revnağ-şiken-i ma'delet-i Nûşirevânı
16. Divânını nazm itse odur mir 'Alî şîr
Âğâze-i rezm itse odur Haydar-ı şânî
17. Tâ rûz-ı ezel şâhid-i iqbâline olmuş
Mihr âyinedân kurş-ı kamer gâliyedânı
18. Nûk-ı kalemi lûle-i ser-çeşme-i hayvân
Dest-i keremi maksim-i erzâk u emânî
19. Dest-i keremi tîre-dil ü faqr u fenâya
Çün pençe-i hûrşîd ider surh- fesânî
20. Oldıkda qarın hâme-i takdîri benâna
Engüşt ile gösterdi hilâl-ı ramazânı
21. Beñzer dir idüm destine ebr olsa güher-bağş
Derya dir idüm luţfına olsaydı girânî
22. Ol şadr-ı felek-ķadrüñe hengâm-ı hükümet
Luţf u ğadaba eylese irhâ-yı 'inânı
23. Hîşm ile nigâh eyleyemez 'âşıkâ dil-ber
Ĝamze idemez ehl-i dile luţf-ı nihânî
24. Ol âşaf-ı Cem-rütbe-i gerdûn-'azamet kim
İtseydi eger luţf u ğadabla nigerânî
25. Şâhâne ider tâc-ı külâh-ı nemedini
Dervîşe külâh-ı nemedi tâc-ı keyânî

---

13 a. mertebe- kevkebe : kevkebe, mertebe Ü₃, H
 14 â. Risto vü: Risto-yı Ü₃, H
 23 a. hîşm: ceşm Ü₃ /b. luţf-ı :luţf-ü Ü₃, H
 24 a. rütbe-i : rutbe-vü H

26. Lerzende olup havfi ile k̄ubbe-i gerdûn
Bîminden anuñ k̄almadı hiç tâb u tûvânı
27. Zer-levh taķındı görinen mihr degüldür
Def eylemege derd ü belâ-yı hafakânı
28. Olsaydı şıtablında sezâvâr idi gerdûn
Bir eşheb-i çâpük-ķadem ü berķ- 'inânı
29. Luţfi yetişür ķanda olursa zû'afâya
Erbâb-ı dilûñ şimdi odur feyz- resânı
30. Baş ķaldırılmaz 'adli zamânında erâzil
A'dâya yeter serzeniş-i gürz-i girâni
31. 'Ahd-i keremi gayret-i hoş-mevsim-i nev-rûz
Eyyâmı ģased-gerde-i hengâm-ı civânı
32. Kemter şerer-i şavleti âteş-zen-i âşûb
Feyz-i keremi nâzûki-i bâg-ı amânı
33. Mâh-i nev ile çarh-ı felek halka be-ĝuşı
Gerdûn külâh-ı meh ile peyk-ı devânı
34. Ber-bâd ider a'dâyı kaçan kim süre esbin
Şan bâd perişan ider evrâķ-ı hazânı
35. Hengâm-ı kitâbet ķalem-i turfe-beyândur
Eyler var ise 'adlî zamânında figânı
36. Ol dem açılır ĝonca-ı dem-beste-i ümîd
Bir feth-ı kelâm eyleyüp açsaydı dehânı
37. Vaşfuñ ki senüñ ĝülşen-i iķbâl ü hünerdür
Ĥâmemdür anuñ bülbül-i ĝül-berg-zebânı
38. Eş'ârumı cân ĝuşı ile diñledi Selmân
Biñ cân ile tahşinler idüp rûĝ-ı revânı
39. Ĥayruñ nefesine nefesüm beñzemez aşlâ
Bir mi dem-i 'İsî ile hiç bâd-ı hazânı
40. Beñzer mi ilüñ nâmesine nâme-i şî'rüm
Berg-i ĝüle kim beñzedür evrâķ-ı duĝânı

28 a. şıtablında: şıtablında H

32 a. şerr-i :şerri Ü1 /b. nâzûki:tâzeĝi Ü1

37 a. iķbâl ü : iķbâl Ü1

41. Bilürdi ğabî oldığın añlardı kuşûrın
Bu nüktelerüm görse Zekî-i Hemedâni
42. Tabu‘um bu kadar nâzûk iken çarḥ-ı cefâkâr
Tahmil idinür gam gibi bir bâr-girânî
43. Ey şadr-ı felek-mertebe feryâd felekden
Kim ehl-i hünerdür anuñ elbette mühânî
44. Ğâlib tutan erbâb-ı kemâle cühelâyı
Mağlûbı ider mûrlarıñ bebr-i beyânî
45. Aḥvel bakar erbâb-ı dile dîde-i gerdûn
Çok görür ol ehl-i hünere pâre-i nânı
46. Sensin yapacak ḥâtır-ı âşûfte-dilânı
sensin yine bu ḥâne-i virâneye bânî
47. Sensin yine erbâb-ı dilüñ yâr u zahîri
Sensin yine ehl-i hünerüñ feyz- resânı
48. Manzûruñ olup ben olayum vâşıl-ı maḫşûd
Ben bendeñe bir luḫf ile eyle nigerânı
49. Görsün gözümüz rûy-ı dili nice zamândur
İkbâl-i yüzün görmez idüp katre-çekânı
50. Diñlense biraz gülşen-i medhüñde sezâdur
İtdi nice dem bülbül-i dil âh u figânı
51. Şimden girü gel başla du‘âsına Rizâyı
Taşdı‘i ko ider bu kadar menḫabe-ḥânî
52. Tâ ḥâme gehî kîse tehî ola gehî pür
Geh surḥ-nişârî ide geh müşk-feşânî
53. Ehl-i süḫanuñ ḫarfine gâhî koyup engüşt
Taḫsin ile gâhî yine ref‘ ide benânı
54. Maḫşûd nüvisendeñ olup ḥâme-i kudret
Ser-levḫa-ı taḫdir ola pür-naḫş-ı emânî

41 -H

44 b. beyânı: beyâbânı Ü3

45 — Ü1 ; b. ol: o H

48 a. ben — H

51 a. ola, gehi : gehi, ola H /b. nişârı: nişâr Ü1

-15* -

Rengin-sâzi-i fasl-ı hazân be-bahâr-ı vâsf-ı sa'd-ı zaman reşk-i Kemâl-i Hocendi Hazret-i Şeyhü'l-islâm Es'ad Efendi 'aleyhi'l-gufrânü's sermedi**

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ilün

1. Nahli çemenüñ şem'-i şebistân-ı hazândur
Yir yir anuñ altûn varaķı berg-i rezandur
2. Üstâd-ı hazân itdi niçe kağıd-ı ebri
Zañ itme ki berg-i zer ile cûy-ı revândur
3. Şandum döşenür bâga nihâlî-i mûnaķķaş
Evrâķ-ı hazân cûyda yir yir ki 'ayândur
4. Haţ-ı çemen üzre nazâr it berg-i hazâna
Tuğrâ-yı zer-endûd-ı şehensâh-ı hazândur
5. İnşâf ide kendin nice tağıtmasun eşcâr
Bu şiddet ile bâd-ı hazân çünki vezândur
6. Eflâke çıkup itmededür bâd ile evrâķ
Şanma görinen mihr ü meh-i nûr-feşândur
7. 'Uşşâķ yüzinden dökilür şańki sirişki
Her zerd varaķ-ı bâgda kim kaķre-çekândur
8. Her bergi neler söyledi 'uşşâķa hazânuñ
Bilmez bunı zühhâd bu bir başķa lisândur
9. Zer-lev takındı varaķ-ı zerd degildür
Eşcâr meger hasta-i derd-i hafâķândur
10. 'İşretten elin çekdi bu fasl içre dırâhtân
Tutmaz eli mihrûñ kaķı bî-tâb ü tevândur
11. Tahtı bozulup düşdi gülûñ tâcı serinden
'İbret nazarıyla aña nergis nigerândur

* Ü₁ 23b, Ü₂ 24b, Ü₃ 16 b, Ü₄ 26a, H22a

** Başlık: Ü2, Ü4, H

2 b. vezândur: revândur H

12. Bâd eglemesin bâğda bu serd hevâyî
Bülbülleri gül hicri ile âh-keşândur
13. Berg-i zer ile serv degül bülbül idüp âh
Yir yir görinenler şerer-âlûde duhândur
14. Evrâk-ı zerüñ kimisi surh oldu kimi zerd
Güyâ ki cemen kârgen-i reng-i rezândur
15. Bâd indiricek bîdlerüñ asılı tîgin
Bildüm ki çemen ceysi yirinden güzerândur
16. Bir sür'ati var cûylaruñ sahn-ı cemende
Bir mertebede âh şedîdü'l-cereyândur
17. Bildüm ki şitâbından anuñ rây-ı şavâbı
Rû-mâl-i der-i devlet-i müfti-i zamândur
18. Hürşîd-ziyâ nûr-ı hüdâ Es'âd Efendi
Kim pertev-i lutfiyla cihân pür-leme'ândur
19. 'Âllâme-i a'zam o hudâvend-i mu'azzâm
Mîhr-i felek-i fazl u kerem kutb-ı cihândur
20. Ol fazıl-ı bî-mîşl ü müdânî ki Devânî
Bin cân ile her hizmetine peyk-i devândur
21. Hâme kaşabü's-şebk-ı belâgatdur elinde
Hayyâl-i mezâmîr-i ma'âni vü beyândur
22. Hem bâ'is-i âsâyiş-i erbâb-ı fezâ'il
Hem vâris-i 'ilm ü 'amel-i fahr-ı cihândur
23. Hem mazhar-ı elţâf-ı Hudâvend-i muqaddes
Hem maşdar-ı hayrât u kerâmât-ı Hasândur
24. Devrinde emin oldu cihân halkı cefâdar
Fetvâsı meger 'âleme menşûr-ı amândur

25. Devrinde idüp silsile-i 'adli nümâyân
Revnâk-şiken-i ma'delet-i Nüşirevândur
26. Reşk-âver-i gülzâr-ı cinân oldu zamânı
Tedbiri ile pîr-i felek tâze civândur
27. Her dem gül-i luğf u keremi tâze vü hurrem
Dirsem n'ola ben meclisine bâğ-ı cinândur
28. Hep aña teveccüh ider erbâb-ı fezâ'il
Erbâb-ı dile hâk-ı deri kible-i cândur
29. Hizmetler idüp gâşiye-ber-dûşu olanlar
Meydân-ı faziletde bu gün piş-revândur
30. Destinde olup hâmesi ser-çeşme-i ihsan
Dest-i keremi maksim-i erzâk-ı cihândur
31. Birbirisi içinde toğuz tâsdur eflâk
Hân-ı kereminde meh-i nev pâre-i nândur
32. Her gonca-ı dil oldu zamânında güşâde
Her cânibe ebr-i keremi feyz-resândur
33. Bir nüshadur anuñla gider 'ukde-i hâtır
Eş'arı ferah-bahş-ı dil-i gam-zedegândur
34. Arâyiş için şâhid-i ikbâlini gûyâ
Mihr âyinedân kurs-ı kamer gâliyedândur
35. Baş kaldırılmaz ehl-i şekâ' niteki nergis
Devrinde ser-efgende vü bî-tâb u tevândur
36. Nûk-ı kalemi dusta ser-çeşme-i hayvân
A'dâ-yı hased-pişeye hûn-riz sinândur
37. Bârân ile ham-geşte nihâl-ı çemenistân
Güyâ ki anuñ hasmı için tir ü kemândur
38. Luğf u gâzabı ehle vü nâ-ehle deme-â-dem
Her hâlde feryâd-res ü gussa-resândur
39. Mektûb uçurup müjde ider devletini bâd
Evrâk-ı hazân şanma ki eflâke revândur

40. Ol nevşe ile çengin alup destine Zühre
Ol şevk ile eflâk dahi raqs-künândur
41. Geşt eyler iken gülşen-i medhinde işitdüm
Mürğânı bu şi'r-i ter ile raṭb-ı lisândur
42. Yok şübhe leb-i yârda ser-çeşme-i cândur
Güftâr-ı şeker-bari ise âb-ı revândur
43. Bülbül gibi âvâre iden cân-ı figârı
Bir gonca-leb ü gül-ruh u gül-berg-i zebândur
44. Sanmañ ki ḥaṭ-ı zerd ola ezhârıdur anuñ
Gülzâr-ı melâhetde kad-i ser-keşi bândur
45. Kâğıd komışum penbe-i dâğ añlama yir yir
Tîr-i gamuña sine-i hâkî ki nişândur
46. Bu bâğda bir tahta kızıl lâle açıldı
Bağ sine-i pür-yâreye kim lâlesitândur
47. Bâd-ı gam idüp gönlümüzi ḥayli perişan
Dil şafhası mânende-i evrâk-ı ḥazândur
48. Şad pâre gönül şafha-ı efşân-büre döndi
Her cânibi pür-naḳş-ı gül-i rûy-ı bütândur
49. Bu ince ḥayâliyle miyân-beytde şi'rüm
Bir dil-ber-i nâzük-beden ü müy-miyândur
50. Bir 'abd-i du'â-gûyuñ olup şimdi Rızâyî
Her ruz u sebi midhatüñ ile güzerândur
51. Hep zikr-i cemîlüñdür anuñ vird-i zebânı
Bülbül gibi evşâfuñ ile nagme-zenândur
52. Vaḥdetde idüp devlet ü ikbâle du'âlar
Kesretde yine medhüñ ile menḳabe-ḥ'ândur
53. Bir mertebede luṭfuña muhtâc ki anuñ
Aḫvâl-ı perişânı da muhtâc-ı beyândur
54. Pâ-beste-i el-aḳdem olup dâma tütildi
Feryâd-resâ murg-ı dilüñ kârı figândur

44 b. yâreye: yâreme Ü1

48 b. pür: bir Ü1, Ü3, H

50 b. rûz u: rûz H

55. Hâ'il olımazlar kereme bir niçe nâ-dân
Anlar has u hâr u keremüñ âb-ı revândur
56. İcmâli bu anlar ne 'izâmî ne 'işâmî
Lâzım mı diyem ben ki fülân ibnü fülândür
57. Gitdi o zamân kim ideler câhili taqdim
Şâd şükr ki cühhâl zamânuñda mühândur
58. Gitdi o zamân kim göricek câhili dirdüñ
Şabr eyleyelüm bu da giçer devr-i zamândur
59. Per-gâr-ı kalem 'âciz olup haddini bildi
Çün dâ'ire-i midhati bî-hadd ü kerândur
60. Hağ zıll-ı kemâl-ı keremin eyleye memdûd
Erbâb-ı dile h'âbgeh-ı emn ü emândur
61. Eltâf-ı ilâhî ola her yirde penâhı
Çün ba'is-i âsûdegi-i 'âlemiyândur
62. Evrâk-ı fetâvâsı vire 'âleme revnâk
Tâ berg-i hazân zinet-i gülzâr-ı cihândur

-16* -

Sükker-i mükerrer vaşf-ı şehül-islâm-ı ehl-perver Hazret-i Es'ad
Efendi 'aleyhi'r-rahmetühü**

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ey vücûduñ kerem-i mahz-ı hudâvend-ı güzin
Tarz-ı cûduñ kerem-i bî-'ide vü 'özü-i pesin
2. Rây-ı pâkuñ sebep-i devlet-i âsâyiş-i halk
Himmetüñdür meded ü müstened-i ehl-i yakın
3. Cüst ü cü eyler iken buldı felek maşşûdın
Niçe eyyâm senüñ içüñdi meger devr-i sinin
4. Güne güne keremüñ fikri ile ehl-i hüner
Mülket-i dilde ider gün başına şehr-âyin
5. Sensin ol kim kef ü destüñ kerem-âmûz-ı cihân
Sensin ol kim himemüñ havşala-bahşâ-yı zemîn
6. Sensin ol hâsterin nûsha-ı feyz-i ezeli
Muntazam râyuñ ile hâl çü 'ıkd-ı pervin
7. Sa'd-ı eyyâm-ı felek-mertebe şeyhül-islâm
Menba'-ı lutf u 'atâ nûr-ı hüdü revnâk-ı dîn
8. Vâzi'ül-aşl-ı kerem nâdire-Perdâz-ı himem
Menba'-ı hüsn-i şiyem şâhib-i 'izz ü temkin
9. Mültecâ-yı 'ulemâ server-i hayl-i füzelâ
Pey-rev-i ehl-i hüdü hâtimetül-müctehidin
10. Vâhibül- elf-i kerem-verzüñe ihsân-ı kefin
Hiç mümkün mi ihâta ide âlâf ü mi'in
11. Nazar-ı mekremeti bâ'is-i âsâyiş-i dil
Eşer-i 'âtıfeti nâdire-i hâsterin
12. Eşer-i nâmesi ser-nâme-i dîvân-ı emel
Nükte-i hâmesi kıymet-şiken-i dürr-i semîn

* Ü₁ 25b, Ü₂ 27a, Ü₃ 19b, Ü₄ 30b, H₂₅b

** Başlık: Ü₂, Ü₄, H

13. Cevher-i hâk-ı deri kühl-i cilâ-yı a'yân
N'ola cârû-keşi olsa müje-i hürü'l-'in
14. Meclis-i fażl u kemâlâtına dâhil olsa
Tıfl-ı i'râb-şinâs olur idi İbnü Yemin
15. Zâhir ü bâtın-ı Kur'ân'a odur vâkıf-ı râz
Hâşılı aňlayamaz mertebesin zâhir-bîn
16. Nutk- fermâ-yı zebân olmaz idi gonca mişâl
Görse ta'bir-i dil-âvizini İbnü Sîrin
17. Tâze tarh-efken-i vâdi-i kerem-Perdâzı
Hâtem-i evvel ü reşk-i küremâ-yı pişin
18. Sâye-i ma'deletinde sitem-i 'âlemden
Dil-i erbâb-ı hüner emnde çün rûh-ı emin
19. Köhne divâr-ı felek çokdan olurdu ber-bâd
Olmasa senden eger mesned-i rây-ı zerrîn
20. Şimdi mestûr tutar bâdeyi ser-pûş-ı habâb
Devr-i hükmüñde senüñ duhter-i rez perde-nişin
21. 'Aşk-bâzi idemez şimdi hiç âsuftedilân
Añlarum bülbüli gül muşhafına ide yemin
22. Dest-i kahrında zebûn olmada bi-dâdgerân
Câmı mı var ki ide kaşd-i kebûter şahin
23. Gûyiyâ dest-hoş-ı kabza-ı teshir olmuş
Zir-i destinde anuñ guyçe-i çarh-ı berin
24. Hiç hazin kalmadı devr-i kerem ü 'adlinde
Meclis-i üns ü şafâda meğer âvâz-ı hazin
25. Vâsıl-ı kâm ola pervâne-i şem'-i ümîd
Keh-rübâ-yı keremin eylese bir kâha karin
26. Bâreka'llâh zihi kâ'ide-i dâdgerî
Ebbeda'llâh zihi hükm-i 'adâlet-âyin

---

14 — Ü2, Ü3, Ü4, H

23 a. olmuş: itmiş Ü2

24 a. kerem ü : kerem-i Ü1

27. Mevsim-i cûd u zamân-ı kerem-i mes'ûdi
Ġayret-i faşl-ı gül ü reşk-i meh-i ferverdın
28. Kaşr-ı kadrine kemer tākçe-i çarh-ı felek
Bâğ-ı câhına çemen bâğçe-i huld-ı berin
29. Görse âşârını noķşânını añlardı Kemâl
Olamaz fazl ile H'âcû aña şâkird-i kemin
30. Hür-sıfat nûr virür mâhçe-i ikbâli
'Alem-i câhına kem mertebedür 'illiyîñ
31. Lâyıkın buldı hele şimdi kemâl-i ikbâl
Şadr-ı iclâle odur haķ bu ki şâyesteterin
32. 'Acabâ gelse ne vaz' eyler idi İskender
Sen bu resme idicek 'adl ile vaz'-ı âyin
33. Anda üns eyleyemez hiç şeyâtinü'l-ins
Ġüyyâ dâ'ire-i meclisi bir hısn-ı haşın
34. Râ'iz-i kadrine bir esb-i sebük-seyr oldı
Nukre-hink-i felege mihr urup zerrîn zîn
35. Gülşen-i medh-i firâvânuñı geşt eyler iken
Nâ-gehân hâtıruma geldi bu şî'r-i rengin
36. Dil-i hûbân o mehe beste-i zülf-i müşğîn
Halķa-ı zülf-i girih-giri şanem-hâne-i çin
37. Sâhir-i zülfî ruħında nice mihr itdi 'ayân
Gösterür nice hilâl itse cebinin pür-çin
38. Dil ü didemde idüp cây-ı hayâlün şâhî
Kaşr-ı 'aşka dil ü didemdür iki şâh-nişin
39. Gürinen âb ile zan itme leb-i dil-berde
Kodılar câm-ı meye bir iki berg-i nesrîn
40. Dür-i elfâzı ider sâmi'ayı pür-gevher
Bâsıra haţt-ı 'izârından olur sünbül-çin

---

30 —Ü1, H

31 b. iclâle : ikbâle Ü2, Ü4, H

37 a. zülfî ruħında nice: zülf u ruħı pence-i Ü1/b. — Ü3

41. Hâme tavsîfde 'âcizse ne ğam mümkün mi
Kât'-ı meydân-ı firâvân ide pây-ı çûbin
42. Dest-girâ nice eyyâm idi pâ-mâl olduk
Künc-i miñnetde basup ğam bizi itmişdi hazin
43. Tab'umuz âz düşürürse ne 'acep mazmunı
Neşne hâsıl ide mi misbah ayaklansa zemîn
44. Saĥna ş'ol deñli hüçûm eyledi etfâl-ı zamân
İzîrâb-ı ĥasede düşdi rahim içre cenîn
45. Hareket itse cenîn eylemezüz istiğrâb
Şöyle iğrâz-ı menâsıb ider etfâl u benîn
46. Vâris-i fazl-ı selef ola mihin nâ-halefân
Da'va-yı irs-ı menâsıb idinür sad nefrin
47. Gerçi ecdâd efâzıl ĥalef ammâ bâtıl
Ĥalefi tîğ-i tılsım u selefî genc-i defîn
48. Hayfdur bâz şikârîni ala her 'usfûr
Ĥayfdur suĥre-i rûbâh ola şîr-i ğarrin
49. Dest-gîr olmasa iĥsânüñ olurdı ĥâlüm
Dem-be-dem 'ömr-i telef-gerde için âh u enîn
50. Görmedüm dâĥı yesarı eşer-i fâĥirüme
Ser-fürû eyler iken ĥâme- şıfat İbnü Yemin
51. Benüm ol nâdire-perdâz-ı süĥan kim Örfî
Tâze vâdîlerümi görse ide bûs-ı zemîn
52. Tâze eş'âruma hiç köhne edâ beñzeye mi
Nefĥa-i rûĥ ile bir mi nefes-i bâz-pesîn
53. Künc-i miñnetde ĥalup gitdi Rızâyî ğamla
Lâyık-ı devlet odur ĥalmaya maĥzûn u ğamîn

43 a. düşürürse: düşürse: Ü2,ü3,Ü4, H ; b. ide mi misbah: idemez hiç Ü1

46 a. fazl-ı selef ola mihîn: fazl u şeref ola miyân-ı Ü1

47 a. ecdâd: ecdâdı Ü1

48 a. şikârîni ala: şikârın alalar Ü1

54. Gel du'â eyleyelüm kışşayı itnâb itme
İşidüp tâ ki melekler diye âmîn âmîn
55. Tâ vezân ola çemende dem-i İsi-i bahâr
Tâ ki izhâr ide gül bülbüline çîn-i cebîn
56. Tîr-i tedbîr-i ilâhiyle ser-i a'dâsı
Rahne rahne ola şad mihnet ile çün ser-i sîn
57. Hak mühimmin ide teysîr ü murâdın teshîr
Be-hakk-ı sûre-i Tâhâ vü be-hakk-ı Yâsîn

-17*-

Feyz-i tâze-be-tâze-ı nev-bahâr-ı himmet be-cihet-i ârâyiş-i bâg-ı
sitâyiş-i fazl u dâniş-i'âli hazret h'âce-i cihân-ı fetvâ vü takvâ nihâl-i
pür-beng ü neva üstât-ı 'azâm u şeyhü'l-islâm-ı müselleme Hazret-i Yahyâ
Efendi sellemehullâh ta'âlâ**

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Gül muşhafını açdı yine bâd-ı şimâlî
Ferhunde hezâr-ı çemenüñ Haqq bu ki fâli
2. Kâlîçe-i ser-sebz-i çemenzâr yazıldı
Etrâfına bâguñ döşendi cûy nihâli
3. Berg-i güli her cânibe bâd eyledi rîzân
Pür-berg-i ter-i 'ayşdur etrâf u havâli
4. İhyâ-yı nebât eyledi enfâs-ı bahârı
Söyletdi Mesîh-i gül-i ter bülbül-i lâli
5. Ğadr-ı sitem-i hasret-i yek sâle-i bülbül
Mecmû'a-ı şad berg-i gülüñ cümle-i mâli
6. Girmiş bağal-ı berg-i güle bâd-ı bahârî
Gül-geşt-i çemen eylemede yine ahâli
7. Tezkîr ider ehl-i dile dâg-ı dil-i lâle
Çâh-ı zeķân-ı yârdaki dâne-i hâli
8. Üftâde olup şeb-nem-i ter lâle-i bâga
Añdırdı çehi Yûsuf-ı hürşîd mişâli
9. Çözdi yine çün lâle-i ter kîse-i miskin
Her gonca çıkarsa n'ola bir kîse-i mâli

* Ü₁ 27a Ü₂ 20a, Ü₃ 11a, Ü₄ 20 b, H19b

** Başlık: Ü₂, Ü₄, H

7 b. dâne : nokta Ü₂, Ü₃, Ü₄, H

8 a. bâga: bâgı Ü₁

9 a. miskin: miski Ü₄

10. Her gonca-ı hoş-bûy-ı Hoten bâgda şimdi
Bî-ıyım ider nâfe-i müşğîn-i gâzâlî
11. Pür-‘ayş u tarab olsa n’ola‘idgeh-i bâğ
Gösterdi yine zanbağ-ı ter şekl-i hilâlî
12. Vakt-ı seher eyler ser-i şâh üzre nevâlar
Şührûr çemen câmi‘inüñ oldı Bilâlî
13. Dâmen-zen olur tâb-ı gül-i gülşene dâ‘im
Bî-çâre hezâr-ı çemenüñ cünbiş-i bâlî
14. Gülşendeki her gonca olur micmere-efrûz
Örter per ü bâl ile hezâr üstine şâlî
15. Mecmû‘a-ı gülden yine bâd oldı sebak-h‘ân
Te‘dîb-i hezâr eyledi her cûb-i nihâlî
16. Bî-tâkat ider bülbül-i âşufte-i bâğ
Tahrîk-i sabâyile gülüñ gunc u delâlî
15. Eylerse n’ola mühre-i jâleyle mücellâ
Üstâd-ı çemen berg-i gül-i mihr-mişâlî
18. Tertîb iderüm nâm-ı hudâvend-i güzîne
Dîvân-ı mutallâ-varağ gonca-ı âlî
19. Şeyhü'l-‘ulemâ hazret-i müftî-i güzîn kim
Hep bende-i hâk-ı deridür cümle mevâlî
20. Sadrü'l-füzelâ hâtimetü'l-müctehidîn kim
Hâk-ı deridür kühl-i şifâ-bağş-ı ahâlî
21. Kehfü'l-fuğarâ kıdve-i erbâb-ı yakîn kim
Reşk itmede takvâ ile müstakbele hâlî
22. Deryâ-yı himem kim kef-i emvâc-ı ‘atâsı
Pür-gevher ider sâhil-i âmâl-i ricâlî

10 b. Bi-ıyım ider nâfe-i gâzâlî Ü1

12 b. şührûr: muğri Ü1

18 a. iderüm : ider Ü2, Ü3, Ü4, H

23. Hûrşîd-i himem kim tef ü tâb-ı kerem ile
Perverde olur hep tama'-ı ham-ı ahâli
24. Yahyâ-yı Mesîhâ-dem-i hûrşîd-himem kim
Mahz-ı kerem-i haqdur anuñ câh u celâli
25. Her fikr-i pesendîdesi ârayış-i eyyâm
Her hâş eşeri vâsîtatü'l-'ıkd-ı le'âli
26. Fetvâda olan gâliyetü'l-misk-i huñûñın
Cân naqdine alursañ eger olmaya gâlî
27. Görse eşer-i hâşter-i rûh-fezâsın
İtmezdi Taqayyud hele ihyâ'ya Gazâli
28. Gelseydi zamânında olup hâkim-i fayşal
Sa'd itmez idi Seyyid ile baħs ü cidâli
29. Her bir varağ-ı şî'ri mişâl-i gül-i nesrîn
Bî-ragbet ider Müşk-fürûşân-ı kemâli
30. Bezminde bilür rutbe-i vâlâ-yı Ferîdûn
Mihrâb-nişînân-ı sühan şaff-ı ni'âli
31. Oldı hañ-ı âşâr-ı güher-bârı şeb-i kadr
Kim anda turur şî'r-i teri cûy mişâli
32. Mâ-beyn-i sûtûr ol şebi kim eyledi pür-nûr
Sad-secde-i şükr eylemede hâme nihâli
33. Vaşf eylese şâ'ir eger ahlâk-ı kerîmin
Pür-berg-i gül-i ter ola dâmân-ı hayâli
34. Hükmi şu kadar nâfiz eger itse irâde
Hem-hâşiyet-i 'atse ider renc-i su'âli
35. Mânende-i mihr ü meh idüp feyz-i pey-â-pey
Bezli-i zer ü sîm itdi yemîn ile şimâli
36. Hâk-ı derinûñ mâh-ı nev-i çarh ü gül-i bâğ
Bir kâse-i işkeste vü efkende sufâlî

37. Bâlide ider sebze-i hatt-ı şafahâtın
Bâğ-hümerüñ şî'ri imiş âb-ı zülâli
38. Çün bâde-i rengîn-i şafâ-bağş-ı piyâle
Elfâz-ı rekîkînde 'ayân ince hayâli
39. Te'dîbi idüp cümle heva ehlini te'dîb
Eşhâb-ı yemîn eyledi erbâb-ı şimâli
40. Şebt eyler idi levh-i dil ü şafha-ı câna
Bu matla'-ı rengînimi görseydi Cemâlî
41. Beñzer diyemem rûyuña berg-i gül-âli
Gül-güne-i hurşîd iledür reng-i cemâli
42. Çâk böyle şakınmasa ne var yâr cemâlin
Bir bûse ile örselenür mi gül-i âli
43. Hâl-i dil-i dîvâne perîşânter olurdu
Kendi gibi hercâ'ilik itseydi hayâli
44. Ol matla'-ı ebrû-yı girih-gîr-i güzînin
Ser-meşk-i hayâl eyler idi görse Mişâli
45. Fetvâ-menişâ şükr ki eyyâm-ı şerîfüñ
'Î d eyledi rûz-ı gam-ı endûh-ı ricâli
46. Erbâb-ı hüner kat kat idüp câme'i tecdîd
Oldı hele her birisi memnuñ-ı nevâli
47. Min ba'd yine lâzıme-i ehl-i nazardur
Manzûruñ olup tâ ola mümtâz-ı ahâli
48. Lutf itmez iseñ vaz' şütür-gürbe-i gerdûn
Şîrân ile hem-rütbe ider köhne şegâli

41 41.42.43.44.45.46.47.48.50.51.52.53.54— Ü4

42 a. câk : çâk Ü1, H

b. gül: ruh Ü1

43 a. dîvâne : âşufte H

47 — Ü2,Ü3,Ü4

48 — Ü2,Ü3,Ü4; b. şîrân: şîrânla / ider: eyler H

49. Şâyetse midür câhil ide devr-i menâşıb
Gerdân ola mı bezmde hiç şîşe-i hâli
50. Gösterse ne var kendüyi erbâb-ı fezâ'il
Elbette olur çünkü leâlî mütelâli
51. Mümtâzıdur ol tâ'ifenüñ çünkü Rızâyî
Maḥşûşça bir luḫf umar ey faḫr-ı ahâli
52. Deryâdür a pür-gevher iden dâmen-ebri
Hürşiddür a pür-zer iden ceyb-i hilâli
53. Şimden gerü ey hâme du'âlar diyelüm gel
Kim 'ârif olan eylemez iṭnâb-ı mekâli
54. Naḫl-ı emeli ser-keş ola cün kad-ı hûbân
Çün zülf ser-â-pây ola memdûd zilâli

---

50 a. ne var : n'ola Ü2,Ü3,Ü4, H

53 a. diyelüm: eyleyelüm Ü1

-18* -

Nağme-sencî-i 'andelîb-i hâme be-şevk-i tâze-bahâr-ı vaşf-ı 'allâme-i
sâye göster-i emn ü emân kuvvvetü'l-kalb-ı 'alemiyân Sezâ-yı câh-ı
sa'âdetmendî Hâzret-i şeyhü'l-islâm 'Yahyâ Efendi Sellemehullah
ta'âlâ**

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Nesîm-i dil-güşâ virdi leţâfet verd-i ra'nâya
Yine bir kâr açıldı andelîb-i nâ-şekîbâya
2. Gönüller akdı cûlar gibi geşt-i deşt ü kûhsâra
Açıldı tâzeler mânend-i gonca seyr-i şahrâya
3. Hilâl-i 'îdveş yir yir görindi gonca-ı zanbak
Bu günden başladı erbâb-ı 'işret nûş-ı şahbâya
4. Müşebbek 'anberîne zann ider seyr eyleyen anı
Olinca nev- şüküfte-gonca sahn-ı bâga pîrâye
5. Ruḥ-ı pür-tâbına dil-ber tağıtmiş kâkilin dirler
Görenler pertev-i hûrşîd üzre câ-be-câ sâye
6. Koyup gitmez bu faşl içre gelenler sahn-ı gülzârı
Güler gül bülbül ağlar her gelen çalur temâşâya
7. Şadefveş agzın açmış muntazır bârân-ı nisâna
Çemende tâze güller çıkdı rûy-ı bahr-ı hazrâya
8. Degildür gonca-ı zanbak gümüş bir bel devâtıdur
Çemen hattın yazar üstâd-ı kudret levḥ-i şahrâya
9. Ne hengâm-ı şafâdur kim kesel def' itmede rindi
Hele muhtâc itmez verd-i ra'nâ câm-ı şahbâya

* Ü₁ 29a, Ü₂ 23a, Ü₃ 13a, Ü₄ 24a, H22a

** Başlık: Ü₂, Ü₄, H

4 a. seyr eyleyen anı: anı gören yir yir Ü₂, Ü₃, Ü₄, H

6 — Ü₁, Ü₂, Ü₄ H

10. Çemende her biri bülbüllerüñ da'vâ-yı 'aşk eyler
Yine Şâh-ı gülüñ başladılar yanında ğavgâya
11. Anuñ üstünde berg-i sebzi bir fânûs-ı minâdur
Dönüp her nev-şüküfte gonça bir şem'-i şeb-ârâya
12. Kenâr-ı cûya 'aks itdi haç-ı sebz-i çemenzârı
Yazıldı gûyyâ feth âyeti tîğ-i mücellâya
13. Açıldı bâğuñ ezhârı saçıldı cûya envârı
Çemen ta'n eyler oldı şimdi bâlâ sakf-ı minâya
14. Fazilet-dâye hikmet-pâye nakd-ı feyz-i ser-mâye
Hümâ-sâye felek hem-sâye mihr-i âsmân pâye
15. Berây-ı tıfl-ı bülbül vâr ise pistân imiş gonca
Çıkardı ânı koyından aña gülzâr olup dâye
16. Şu'âuñ hâmesiyle haç bu kim meşşâta-ı kudret
'Aceb ârâyiş-i tâze virüpdür köhne dünyâya
17. Çemende cû şafâ-bağş-ı dil-i erbâb-ı tâb' oldı
Mişâl-i şî'r-ı pâk-ı hazret-i şadr-ı felek- pâye
18. Nizâm-ı dîn ü devlet bâ'iş-i âsâyiş-i ümmet
Nihâl-i bâğ-ı rif'at ser-firâz-ı sidre hem-sâye
19. Aristo-yı hidâyet-pişe Sa'd-ı hikmet- endîşe
Ki hükmin eyledi icrâ cihân-ı fazl u ma'nâya
20. Cenâb-ı hazret-i üstâd-ı kül Yahyâ Efendi kim
Vücûdı mahz-ı ihsân-ı Hudâ'dur dîn ü dünyaya
21. Ruğ-ı pür-tâb-ı mihr-i 'âlem-efrûz-ı cihândârı
Vücûdı silk-i mülk-i devlete dürr-i girânâyâ

---

10 — Ü2,Ü4

13 a. Dirâhşân necm-i ezhârı firûzân şem'-i envârı Ü2,Ü4, H

14 — Ü1

15 — Ü1

17 — Ü2,Ü4; a. çü:çün Ü1

18 — Ü2,Ü4

21 a. tâb-ı : tâbı Ü2, Ü3,Ü4 H

22. Kef-i zer-bahş u sîm-efşânı yîr yîr mevc-i deryâdur
Degül pîrûze hâtem ebr-pâre indi deryâya
23. Hezerân 'özü-i lenk eylerdi aña şâhib-i Keşşâf
Eger da'vet edeydi meclis-i taḥkîk ü fetvâya
24. Dem-i 'Îsîveş-i taḥrîr-ı şâf u bî-gışın görse
Taḫayyüd eylemezdi añlarum Ğazzâli İhyâ'ya
25. Eger şemşîr-i ṭab'ın görse idi Fâzıl-ı Hindî
Mûkarrer ser-fürû eylerdi ol tab'-ı güher-zâye
26. Bilürdi olduğın yek fenn göreydi bir kez âsârın
Çubuk çaldurmaz idi meclis-i fazlında Ferrây'â
27. Nice olur fazilet göreyidi Fâzıl-ı Hindi
Bulaydı kühl ideydi hâk pâyin çeşm-i binây
28. Kelâm-ı rûḥ-bahş u âbdârı ḫalk-ı dünyâyı
Hele bî-minnet itdi yirde Hızr'a gökde 'Îsî'ye
29. Sikender âyinedar olsa lâyıḳ âstânında
Sürilse câm bir ḫizmet degerdi anda Dârâ'ya
30. Melek gökde senâ-ḫânı beşer memnûn-ı iḫşânı
Muḫaşşal luṭfi şâmildün anuñ a'lâ vü ednâya
31. Degül kilki kenâr-ı bahra çıḳdı 'anber-i sâra
Sutûr-ı şî'r-i pâkı beñzedi emvâc-ı deryâya
32. Kitâbe itdiler ebyâtını nüh ṭâḳ-ı gerdûna
İletdi rutbe-i eş'âr-ı hem-vârını Şî'râya
33. Olur bir meclise cem' olsalar alçaḳlığı zâhir
Südûruñ fâ'ik aḳrânı olamaz aña hem-pâye

23 b. fetvâya: iftâya Ü2,Ü3,Ü4, H

24 b. añlarum: anların Ü1

27 — Ü2,Ü4, H

30 b. kim: ki Ü1

32 b. âlemde şimdi: şimdi cihânda Ü1

33 b. Meger kim şâne-i ter zülf-i 'anber-bûy-ı zîbâya Ü2,Ü4, H

34. Cihânda devlet ü 'izzet anuñla iftihâr eyler
Odun revnağ viren haqqâ budur kim şadr-ı a'lâya
35. Mişâl-i mihr bir dâhî tehî kâse görünmezdi
Toķinsa pertev-i ihsânı bir kez mâh-ı garrâya
36. Cihânuñ nazm idüp ahvâlini inşâ-ı hayr eyler
Odur rağbet viren 'âlemde şimdi nazm u inşâya
37. Uzatmaz kimse destin kimseye eyyâm-ı 'adlinde
Meger kim şâne zülf-i sünbül-i hoş-bûy u zibâya
38. Toķınmaz devr-i 'adlinde anuñ hiç kimseye kimse
Meger kim toķına bâd-ı şabâ zülf-i dil-ârâya
39. Ne gonca teng-dil olurdı ne gül böyle pür-âteş
Şabâ ger bûy-ı hulķıyla güzâr itseydi şahrâya
40. Benâtü'n-na'şâ luţf itse olurdı muntazam ahvâl
Perişân olur ammâ hışm ile baķsa süreyyâya
41. Münâsîbdür aña âvîze-i gûş-ı kaḅul olsa
Bu şi'r-i âbdârum beñzedi lû'lû'-yi lâlâya
42. Döyer mı seng-diller tâb-ı ruhsâr-ı dil-ârâya
Getürmez tâb u taķat Tûr çün nûr-ı tecellâya
43. Oķur dil-ber lebi vaşfindaki şi'r-i şeker-bârum
Hat-ı sebz ile döndi la'li tûtî-i şeker-ḥâya
44. Ruhundan zülfini geh kaḅdurur gâhi niķâb eyler
Döner geh mâha gâhî âftâb-ı 'âlem-arâya
45. Otursam meclis-i yârâna medḥüñ dâstânumdur
Hücûm eyler konmaz vaşfuñ çekilsem yine tenhâya
46. Cihân-dârâ ḥîdivâ dâd-güster mesnedâ sadrâ
Eyâ mengûş-ı gûş-ı devlete dürr-i girân-mâye

34 — Ü2, Ü4, H

40 b. hışm: kaḅr Ü2, Ü3, Ü4, H

41 a. aña: eger Ü2, Ü3, Ü4, H

46 a. Cihân-dârâ : Cihân-dâver Ü2, Ü3, Ü4, H

47. Nihâl-i sâyedâr-ı ser-bülend-i bâğ-ı devletsin
Ne var salsañ eger ben hasta-i hirmânade sâye
48. Cihânunñ gûş idüp feryâdını feryâd-res sensin
Biraz gûş eyle ben de başlayın feryâd u şekvâya
49. Tarîk-ı 'ilm dirler bir tarîka olmuşuz sâlik
Göz açdurmaz anuñ gerd-i gumûmı merd-i dânyaya
50. Yazûklar kim olup pâ-beste-i kânûn-ı el-ağdem
Tutıldı kaldı yok bir çâre murg-ı cân-ı şeydâya
51. Düşer mi câhil-i nâ-ehl ehle sedd-i râh olmak
Revâ mı hâ'il ola hâr u has âb-ı muşaffâya
52. Olur mı bâz güncişk-i za'ife hem-cenâh olmak
Geçilse hiç 'ayb olsun mı bir iki fûrû-mâye
53. Elünde tîğ-i âteş-tâb-ı tab'um zû'l-fikârâsa
Yazuğlar kim dahi kaç' itmedüm 'âlemde bir pâye
54. Dahı gûş itmedüm 'âlemde bir peygâm-ı şevk-encâm
Benim sit u şadâ-yı şî'rüm irdi gerçi Şî'râya
55. Görinse cilvegâh-ı kalbden bir şâhid-i ma'nâ
Mukarrer himmet eyler tab'-ı pâküm ânı peydâya
56. Tenezzül eyleyüp gavvâs-ı lütfun çâre-sâz olsun
Komasun bañr-ı gamda hayfdur ol dürr-i yektâya
57. Şikâyet itmege tîkât mı kodı cevri gerdûnuñ
Senün lütfundur ağâz itdigüm bu deñlü şekvâya
58. Rızâyî fâris-i meydân-ı nazm olduñun anlandı
Nedür bâ'is 'inan-ı hâmeyi çek böyle irhâya
59. Murâduñca elüñden gelmedi resm-i şenâ-h'ânî
Dilüñden gitmesün dâ'im du'â ol şadr-ı a'lâya
60. Du'â-yı devletin bülbül gibi vird-i zebân eyle
Çenârâsa elün açup niyâz it sen de Mevlâ'ya
61. Zılâli bâ'is-i âsâyiş-i halk-ı cihân olsun
Nihâl-ı bâğ-ı 'ömr ü devleti tûbâya hem-sâye

-19* -

Sitâyiş-i fazl u dâniş-i kâdı-i şâni 'allame-i bî-müdâni sezâ-yı câh-i
devlet mendi şadr-ı 'âli-kâdr Hâzret-i Abdu'l-Ganî-zâde Efendi
sellemehu'llâh**

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Gülleri açdı şabâ oldı hevâ şebnem-riz
İtdi cün kaşr-ı Züleyhâ çemeni Yûsuf-hiz
2. Çemeni itdi benefşe yem-i 'anber be-kenâr
Cünbiş-i bâd-ı şabâ ile olup mevc-eñgiz
3. Döyemez cünbiş-i âheste-nesîme gül-i ter
Dökilür bergi tokındukça çü câm-ı leb-riz
4. Eşer-i feyz-i nem-i dem-be-dem-i şebnem ile
Giceler sünbül açılmakda çü âh-ı şeb-hiz
5. Lâle sâdâtı turur sebz 'alâmetler ile
Kaşr-ı gülzâr olup heşt-behişt-i Tebriz
6. Gûş ide gûş-i sühan nâ-şinev-i gül diyerek
Başladı nagmeye bülbül yine tiz-ender-tiz
7. Çâk çâk oldı çü gırbâl tokındukça şabâ
Gonca-i lâle ile oldı şabâ 'anber-biz
8. Ref idüp pençe-i mihr oldı 'ayân haşt-ı çemen
Hıfz için gerçi ki yah-pâreler olmışdı peşiz
9. Teng-çeşmân-ı şükûfe çü sipâh-ı Özbek
Getürür mülk-i şitâ başına şûr-ı Cengiz
10. Tamlamağa turur anda dür-i şâf-ı şebnem
Gonçadan gûşe-i gûş-ı gül olup la'l-âviz
11. Nakdini ebr nişâr itmede dâmen dâmen
Tutuk-ı âl ile gül çıkdı mişâl-ı düşiz

* b. Ü₁ 30b, Ü₂ 28b, Ü₃ 21b, Ü₄ 33a, H27a

** Başlık: Ü4, H

12. Yazıla tâ ki pehen menkabet-i şadr-i gūzin
Safahâtın gül-i ter itdi yine renk-âmiz
13. Fâzil-ı dehr Ğani-zâde Efendi ki odur
Mahz-ı ihsân-ı Hudâ mevhibet-i Rabb-ı ‘aziz
14. Kalb-i derrâki gūzin âyine-i naqş-ı hüdâ
Fikret-i pâkı ‘imâd-ı felek-i süst-ahiz
15. Her gūzin katre-i kilik-i sühan-ârâsı muhit
Her murahhas eşer-i mu‘teber ü pâkı veciz
16. İstikâmet-eşer ü rast-reviş kim oldur
Ber-araf-sâz-ı kühen şive-i kecdâr u meriz
17. Râgib-ı hayr-eşer-i mu‘teber-i sulh u salâh
Ber-araf-sâz-ı hezârân fiten ü ceng ü sitiz
18. Kalb-i mâhiyyet idüp ‘âlemi pür-dâd itdi
Cevr-i şad-güne ile olmuş iken şûr-engiz
19. Her gören nükte-i şi‘r-i terine ‘âşık olur
Seyr-i Şirin ider âb içre şenâsın perviz
20. Lûle-i feyzdür aḥbâba muharraf kalemi
Ser-i a‘dâ-yı hased-pişeye tîg-i ser-tiz
21. Yûsuf-ı nazma ‘aceb mi eger ikbâlitse
Mısr-ı efdâla Hudâ zâtını kim itdi ‘aziz
22. Hânına lâzım ola diyü bu nüh tâs-ı nühâs
Dem-i şubḥ oldu hemân tehniye-sâz-ı erziz
23. Şimdi erbâb-ı şakâ ḥâsılı baş gösteremez
Ser-be-ceyb oldu niçe zâlim-i âşûb-engiz
24. Zâtını mürşid-i kâmil gibi teknil itmiş
Fâzil ile ma‘rifete şarf olınan vaqt-ı ‘aziz

19 b. âb içre senâsın: âbda gûyâ Ü2, Ü3, Ü4, H
21 b. efdâla : ikbâle Ü1
22 b. heman : deyü Ü1

25. Dest-gir ol demidür ehl-i dile sultânüm
Pây-mâl itmeye tâ kim felek-i bed heme çiz̄
26. Merd-i dânyâ ri'âyetle kıyâmet kopmaz
Şöhret-i cehl degül mi şart rüst-e-hiz̄
27. Bu sühan gerçi ki haddüm de degüldür ammâ
Nükte-gûy oldı Süleymân'a da mûr-ı nâ-çiz̄
28. Zer-i hâlisle ber-â-ber geçemez nâsere naqd
Kâmil ü nâkış olınmaya revâ mı temyiz̄
29. Ey Rızâyî demidür tuhfe-i da'vâtı hemân
İdelüm bezmgeh-i devletine dest-âviz̄
30. Râ'iz-i devlet ü ikbâline olsun dâ'im
Eşheb-i râm-ı sebük-seyr ü musahhar şeb-diz̄

25 b. itmeye tâ kim: itmez bizi çün Ü1

30 a. Râ'iz-ı kadrine hem-vâre ola eyyâm u leyâl, Ü2, Ü3, Ü4, H

-20* -

**Ḳand-ı ma'âd-ı vaşf-ı üstâd-ı dâd-nihâd sellemallâhü ta'âla bî-
nebiyyihi ve âlihi'l-emcâd****

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ḥabbezâ şadr- felek-ḳadr-ı kerem-istinâs
Ḥâkimü'l-vâḳt-ı 'adâlet-eser-i ḳadr-şinâs
2. Nâfizü'l-hüḳm-i ḳader-ḳadr ü ḳazâ-imzâ kim
İdemez mertebe-i ḳadrini idrâḳ ihsâs
3. Vâhibü'l-elf-i kerem fitrât-ı cûd-endîşe
Ḥâtemü'l-vâḳt-ı tehî-sâz-ı hezâran ekyâs
4. Şadr-ı ḳudsî-siyer ü mihr-i ziyâ-güster kim
Fâzlını eylese taḥdîs sezâ İbnü Ḳudâs
5. Müfred-i dehr ki nazzâm-ı hikem- senc-i ḳazâ
Nazm-ı fazlında hele eylememiş ḳaşd-ı cinâs
6. Luḫf-ı âmâde-i pey-der-pey-i erbâb-ı kemâl
Keremi bî-'aded u mazhar-ı şad- şükr ü sipâs
7. Pertev-endâz-ı 'adâletkede-i Fârûkî
Aḫmedî-hulḳ u 'Ömer- 'adl u Mesîḫî-enfâs
8. Vâriş-ı menḳabet-i Ḥazret-i Yaḫya oldur
Ḥâmi-i şer'-i hidâyet eser-i ḫayrû'n-nâs
9. Mesned-i ehl-i hüner maşdar-ı her hayr-eser
Peyrev-i 'adl-ı 'Ömer Sâni-i İbnü 'Abbâs
10. Keremi çehre-nümâyende-i şad gûne ümîd
Ḳalemi 'uḳde-güşâyende-i evhâm u kıyâs
11. Yem-i fazl u kereminde olamaz ḳatre muḫîḫ
Fâzlı mecmû'asına çarḫ-ı felek bir kerrâs

* Ü₁,32a, Ü₂ 21b, Ü₃ 15b, Ü₄ 22b, H21a

** Başlık: Ü₂, Ü₄, H

3 a. fitrat-ı : fitrat u Ü₃

4 b. sezâ: Hüseyin Ü₁

5 — Ü₂

6 a. luḫf: luḫfi Ü₂

8 a. oldur: ödur Ü₂, Ü₃, Ü₄, H

11 b. fazl: fazl Ü₁

12. Destgâh-ı himeme bahşış-i ‘âmî bânî
Kârgah-ı kereme feyz-i müdâmi esâs
13. H^vân-ı ihsânınuñ olur ola bir sofralığı
Zib-erziz-i şabâh ile bu nüh tâs-ı nuhâs
14. H^vâb-ı râhatda cihân sâye-i ihsânında
Baht-ı bî-dâr-ı hoş-âşârınigehdâr-ı ünâs
15. Kâkül-i ham-be-ham-ı tâ-kemeriyle hûbân
Yaraşur hâk-ı der-i câhına olsa kennâs
16. Lutf u ihsânı muzâ‘af keremi pey-der-pey
Hep mükerrer kerem ü lutfi çü mażmûn-ı sūdâs
17. Cûdına beñzer idi Nil de olmasa eger
Şeyn-i ta‘dâd-ı esâbi‘le kuşûr-ı mikyâş
18. Dil-i erbâb-ı hünerden keder-i ğam gitdi
Kalmadı mevsim-i cûdında hirâs-ı iflâs
19. Kalmadı hiç kesel u gussa zamânında meger
Giryе-rîzi-i şürâhi ile hamyâze-i kâs
20. Yâsemenceş o ki bir gömlek ile kalmışdı
Kat kat ihsânı ile gönçeveş oldu ilbâs
21. Eşer-i pâkini görseydi ‘îmâd-ı kâtib
Yazmağa ide süveydâ-yı dilinden enkâs
22. Hizmet-i vaşfuñ ile şükr idelüm ni‘metüñe
Seni lütf eyledi Hakka idelüm şükr ü sipâs
23. Yazmağa medhüñi dil şafhasını hatm idelüm
Vaşfunuñ bir çüz’i olsun felek-i nüh kırtâs
24. Neyleyüm şi‘r ise cem‘iyyet-i hâtır ister
‘Aklımı itdi perişân hücûm-ı iflâs
25. Ya‘ni iflâs-ı nükûd-ı kerem ü kaht-ı himem
Kelle- küb-ı sitem ü miñnet-i bî-hadd ü kıyâs
26. Dâverâ dâdgerâ şadr-ı mekârim-eşerâ
‘Arz-ı hâle keremüñdür yine takrib ü misâs
27. Pehlivân-ı sühân ü Rüstem-i endişe benüm
Kuvvet-i tab‘uma maglûbdur erbâb-ı kıyâs

16 b. kerem: sitem Ü2, Ü4, H

23 a. hatm idelüm: zamm ideyin Ü2, Ü3, Ü4, H

28. Div-zâd aşkar olup surh ile gâhi hâmem
Geh olur Feyz-i midâd ile siyeh-gûn Kaytâs
29. Gerçi kim fazl ile bir dâneyüm ammâ ki yine
Ömrüme pençe-zen olmağda bu guşşayla havâs
30. Fâzıl-ı kâfiyeci gibi ider da'vi-i fazl
Şimdi her tıfl-ı sebak-h'ân-ı sülâsi vü sūdâs
31. Şimdi hep manşib olur nev-şinev-i manşübât
Halk ile pençeleşür nükte-ver-i 'adl- ı humâs
32. Olmadı vefk-ı murâd üzre felek vâkı'a-zây
Zen-i dehr oldı meger bâliğa-i sinn-i iyâs
33. Gün,-be-gün iller ider câme-i câhın tecdîd
Tâ-be-key biz olavüz bâr-keşi-i köhne palâs
34. Rûz-ı nev-rûz kerem luğf idecek demlendür
'İddür eyleyelüm biz dañi tecdid-i libâs
35. Lütfun olmazsa perişânter ider hâlümüzü
Gam-ı hirmân u cefâ-yı felek ü miñnet-i yâs
36. Gel du'â eyle Rızâyî ki teveccüh itdi
Luğf u ihsâna hudâvend-i kerem- istinâs
37. Tâ ki hûrşîd ide şahn-ı cihânı pür-nûr
Tâ ki dihkân-ı felek eyleye mâh-ı nevi dâs
38. 'Ömr-i a'dâsı ola hirmen-i mehveş ber-bâd
Gülşen-i câhına hâfız ola Hızır ü İlyas
39. Şit-ı iclâli ile tañtana-i câhından
Baht-ı bî-dârı gibi haşm ola mañrûm-ı nü'âs
40. Mañz-ı feyz-i kerem-i hağğ ile nañl-ı emeli
Hiç âsîb-i hazân görmeye mânende-i âs

31 a. alur: olur Ü2,Ü4, H/b. 'adl: 'adl u Ü2

33 b. olavüz : olayüz Ü1, H

39 b. mañrûm: mañrûm u Ü2

GAZELLER

-1* -

Mefâ'îlü Fe'ilatün Mefâ'îlü Fe'ilün

1. Pür oldı berf ü tegerg ile ser-be-ser dünya
Zemîne şîşe-i sâ'at dinilse oldı sezâ
2. Zemîn döndi hemân 'anberîne-i sîme
Miyân-ı berfde yir yir sevâd olup peydâ
3. Nihâller çıkarup sebz câmesin şimdi
Giyindi egnine kâr yagdı câme-i dîbâ
4. Dökildi rîg-i sefîdi mişâl-i berf ü tegerg
Sikeste olunca hevâdan bu sâ'at-ı minâ
5. Nihâl-i tâze hevâdârıdur 'aceb mi eger
Şaçarsa akçeyi keff-i direm-feşân-ı şabâ
6. Benek gibi görünür berfde sevâdı anuñ
Zemîn şimdi vaşak giydi ser-te-ser gûyâ
7. Bu demde sûz virür yok derûn-i ehl-i dile
Meger ki şî'r-i dil-avîz-i mesnedü's-şu'arâ
8. Yegâne Hâzret-i Yaḥyâ Efendi kim oldı
Vücûdı kân-ı kerem keff-i desti kân-ı 'atâ
9. Hayât-baḥş-ı dil-i efsürdegân olur şî'ri
Garîb kim ola Yaḥyâ'da mu'ciz-i 'İsî
10. Mişâl-i berf iki destinde n'ola turmasa sîm
Birisî pençe-i hûrşiddür biri deryâ
11. Hemişe luḫfi ile germ ü serd-i 'âlemden
Vücûd-ı pâkını hıfz ide Hâzret-i Mevlâ

* U1 31b, H29a

1 a. ser-be-ser: ser-te-ser Ü1 /b. Oldı — H

3 b. dîbâ: zîbâ Ü1

4 a. rîg: berf: H

6 a. Görinür: görünüp Ü1 /b.ser-te-ser: şandılar Ü1

8 b. Vücûd: kân-ı güher keff-i desti baḥr-ı 'atâ H

-2* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Cebînin mâha teşbih eyledükçe ey dil-i şeydâ
Ne hâletdür ki anda nice mâh-1 nev olur peydâ
2. Dil-i şad-pâremüz bir gonca-1 dem-bestedür şimdi
Nesîm-i iltifâtıñla gül-i şad-berg olur cânâ
3. Vişâle va' de itsek dil ziyâde ıztırâb eyler
Yakın olsa kenara artırur emvâcını derya
4. Lebûñden bir haber ister arar ağızını yâr anuñ
Senüñ âvâreñ olmuş bezm-i meyde sâgar-1 şahbâ
5. Rızâyî hayli zînet virdi haţţ la'l-i leb-i yâre
Kenâr-1 câma gûya yazdılar bir maţla'-1 garrâ

* Ü₁ 34b, Ü₂ 29b, Ü₄ 31b, H 28a

1 b. anda : andan Ü1

-3* -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Remedder hastadur çeşmüm görünmez gözüme dünyâ
Baña şâm-ı firâk u rûz-ı vuşlat şimdi bir câna
2. Dönüpdür ahkere kan ağlamakdan çeşm-i pür-hûnum
Duĥânı çenber olmışdur şererdür kaşresi gûyâ
3. Dökildi gözlerümden kaşreler çün dâne-i mercân
Ĥesâp eyler gibi tesbîh ile çarĥ-ı dil-i şeydâ
4. Recâ eyle şifâyı hâk-pây-ı fahr-ı 'âlemden
Ĥubâr-ı âstânın çeşmüne çek tûtiyââsâ
5. O nûr-ı dîde-i âlem o fahr-ı nesl-i âdem kim
Kılurlardı 'âmâde olmasa zâtı bütün dünya
6. Remedden çeşmi hürşidüñ kızarmış çâre isterse
Ĥubâr-ı astânın kühl idünsün çün meh-i garrâ
7. Gören bu dîde-i giryânım içre mil-i keĥĥâlî
Hemân mişyâs-ı Nil-i Mısır şanur ey dil-i şeydâ
8. Rızâyî bir gözi baĥlu kuluñdur âstânunda
Recâsı bu ĥubâr-ı hâk-pâyıñ ola gam-fersâ
9. Gözi luţfuñla açılmışdı mu'tâd oldu iĥsâna
Yine ref'-i hicâb it rûy-ı dil göster Ĥudâvendâ

---

* Ü₁ 34b, H 28 b
5 a. fahr-ı nesl: nesl-i fahr Ü₁
6 b. meh-i garrâ: murg-zâ H

-4* -

Mefâ'ilün Fe'ilatün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. O hurde-hâl-i siyâh ü o zülf-i gâliyesâ
Birisi şâm-ı visâl ü beri şeb-i yeldâ
2. Cefâ-yı çarh ile gâyet harâb idi hâlüm
Bulınmasaydı eger rûz-ı gamda câm-ı şafâ
3. Seherden eylese peydâ 'acep mi çin-i çebin
Bu gice gonca-ı bâğa tokındı båd-ı şabâ
4. Hemîşe muztarib olmazdı çün dil-i pür-gam
Eger çi olmasa şem'ün başında zülfi-i hevâ
5. Rızâyî şî'rüne hep oldu ehl-i dil meftûn
Felekde ancağ olur hağ budur ki hüsn edâ

---

* Ü₁, 34b, Ü₄ 31b, H2 8ı

1 a. siyâh: izâr Ü₄, H

2 a. harâb idi: harabdur Ü₁

3 — Ü₄; b. tokındı: dokındı Ü₁

4 — Ü₄; a. gam:nâb: H; b. başında zülf-i : dahî başında H/ çi: ki H

-5* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Dilden cüdâ gönül ha_ç-ı pür-humla âşnâ
Bî-gâne-i neşât olur gamla âşnâ
2. Açmazdı böyle râz-ı dil-i çâk çâkını
Gül olmasaydı ka_çtre-i şebnemle âşna
3. Ol gamzekâr-ı nâz 'acep tünd-hû imiş
Tâ sûr-ı za_hmı olmadı merhemle âşnâ
4. Ey sürme saña minnet-i nûruñ ki oldı çeşm
Kühl-i cilâ-yı türbet-i mu_çdimle âşnâ
5. Hep bildi ka_çır-ı nazm-ı Rızâyiyi ehl-i dil
Elfâzı oldı cümle-i 'âlemle âşnâ

---

* Ü₁ 35a, Ü₂ 29b, Ü₄ 31b, H28b

-6* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Pür oldı cism-i zârum âteşin dâğıyla ser-tâ-pâ
Bir oddan pîrehendür baña 'aşkuñ ey gül-i ra'nâ
2. Şikeste olmayadı nev-civânum rişte-i cânım
Dökilmez'di gözümnden la'l-i nâb u lü'lü'-i lâlä
3. 'Aceb mi süz-ı dilden dîde-i dil eşk-bâr olsa
Meta'-ı zevrağı lâ-büdd dökerler kaynasa deryâ
4. Düşerdüñ âteşin ruhsârufi üzre zülf-i pür-çinüñ
Dili âteşlere yakup yirin od eyledüñ cânâ
5. Libâs-ı fâhîriyle seyr iden mazmûn-ı nâzumdur
Rizâyî yine peyda eyledi bir şâhid-i zîbâ

-7* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Ehl-i makâle gerçi hatîb oldu 'andelîb
Ma'nîde ehl-i hâle velî goncadur hatîb
2. Bir câm-ı şevk şunmadı ol pür-cefâ bize
Hep hâk-pâyi olalı cur'adur nasîb
3. Kaddi nihâl-ı taze-i bustân-ı 'izz ü nâz
Müsgîn hat-ı siyehle zenehdânı miski sîb
4. Geldi hezâr müskil ile bezm bâdesi
Me'mûldur zamân-ı sūrâhi ola mucîb
5. Ağyâr ile gidince gülistâna ol peri
Uşşâk-ı dil-fikârda kalsun mı hiç şekib
6. Virdi Rızâyî şî'rüne haqqâ ki i'tibâr
Elfâz-ı âşnâ ile her ma'ni-i garîb

---

* Ü₁35a, H29a
1 b. goncadur hatîb : gonça andelîb Ü1
4 -H

-8* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Demdür ki şâd ola dil-i nâ-şâd-1 'andelīb
Heb nağme-i neşât ola feryâd-1 'andelīb
2. Taqvîm-i tâze-i gül ü tumâr-1 goncanuñ
Mazmûnı şevk-i tâze vü feryâd-1 'andelīb
3. Demdür ki eskefini alup bâz goncanuñ
Her nev-şüküfte gül ola seyyâd-1 'andelīb
4. Yir yir görindi surh-1 serân gibi goncalar
Şehr-i çemen olup ferah-âbâd-1 andelib
5. Bülbüller oldı şâh-1 gül üstinde hem-zebân
Kondurdı murgı sâzına 'avvâd-1 'andelīb
6. Açdı nesîm goncayı gûyâ ki dilleri
Açdı bülend-şavt-1 hudâ-dâd-1 'andelīb
7. Câ'iz Rızâyî nağme-serâyi-i 'aşkda
Tab'-1 nefes-dırâz ola üstâd-1 'andelīb

* Ü₁ 35a, Ü₄ 32a, H28b
5 b. 'avvâd: gavvâd H

-9* -

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilâtün

1. Cihânı t̄utdı ziyâ nûr olup hilâle leb-â-leb
Ne hûbdur ola leb-riz olup piyâle leb-â-leb
2. Sihr-i humân-ı hicâbın açar gibi yine gonca
Ki oldı zer kadehinde şarâpa-ı jâle leb-â-leb
3. Pür itdi kâlib-i bî-nûr mâhı pertev-i hürşid
Cemâli oldı ya âyine-i hayâle leb-â-leb
4. Gözümden oldı revân katre katre hûn pey-â-pey
Şu resme fikr-i lebi oldı çeşm-i âle leb-â-leb
5. Rızâyî bî-emelüz câm-ı 'ayş u nahı-i recâdan
Ber-âver ola mı hîç câm-ı bîd-ı hâle leb-â-leb

* Ü₁ 35b, Ü₂30a, Ü₃30a₂, Ü₄32a, H29a
5 b. hâle- lâle H/b. câm-ı bîd: bîd-i câm H

-10* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Âteşin bâde ile meclisi eyler pür-tâb
Bulunur ehl-i dile çat lımasun câm -1 şarâb
2. Bûseye bâde-i nâbı yine takrîb itmiş
Gözi kızmış sürinür bûs-1 leb-i yâre ħubâb
3. Tûti-i âl-şifât yine şürâhiden aċup
Aşyân-1 kadeċe indi süzildi mey-i nâb
4. Gitmedi dâhi bürûdet demidür gülşende
Egnine bülbül-i bî-çâre girse sincâb
5. Dün işitdük ki varup yâr rakıbe mi kalmış
Böyle ċalursa Rızâyî hele pek hâl-i ċarab

* Ü₁35b, Ü₃30a, H29a

2 a. Bûseye: Âteşin H

3 Beyt H'da şöyledir

Âşyân-1 kadeċe girdi şürâhiden aċup

Âl tûti gibi meclisde süzildi mey-i nâb

4 — Ü₃; a.demidür: yeridür H

5 — Ü₃

-11* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Rind isen destüñde zerrîn şâgar-ı billûr tût
Şâgar olmazsa sıfâl-ı köhneyi ma'zûr tût
2. Şâm-ı ğamdur nüshâ-ı peymâne görmek isterüz
Vaktidür destüñde sâkî şem'a-i kâfûr tût
3. Zâhid añladuk çü deryâ-nüşlar meydânına
Her sebû mey bâdeyi bir dâne-i engûr tût
4. Yeter âh-ı 'âşıkân haqqâ ki çok meydân sürer
Ey nişân-i tîr-i ruşat kim nişânın dûr tût
5. Bir güzeldür yâr kim dünyâda gözler görmemiş
Sen peri tut ânı istersen Rızâyî hûr tût

* Ü₁35b, Ü₂30a, Ü₃30a, Ü₄32b, H29a

4 b.nişânın: nişânı Ü₂,Ü₄: nişân H

5 a.gözler görmemiş: görmüş yok am Ü₁

-12* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Çeşm-i siyâh ü gamze-i hûnı nigâh mest
Mest olsa pâd şâh olursın siyâh mest
2. Olmadı çâre âh-1 hazîn itdi çok niyâz
Kaşd itdi cân-1 zâruma çeşm-i siyâh mest
3. Ol cilvesâz-1 nâz giyüp âteşin kabâ
Çün şu'le bî-ķarar-1 ter ü kec külâh mest
4. Peymâne-i leb-â-leb-i 'aşķ olsa cur'a-rîz
Bî-ihtiyâr cünbiş ider her kiyâh mest
5. Mağrûr-1 vuşlat olma Rîzâyî gibi şakın
Hüşyâr odur ki eylemeye ânı câh mest

---

* Ü₁36a, Ü₂30b, Ü₃30b, Ü₄33a, H30b
3 b. ter ü gec: sitemgeç Ü1

-13* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. La'li güftârıyla eyler câm-ı Dârâ'yı şikest
Çîn-i ebrûsıyla eyler tâk-ı Kistrâ'yı şikest
2. Leyli itmezdi başında devlet olsa 'âşıkân
Kâse-i Mecnûn-ı bî-pervâ-yı rüsvâ-yı şikest
3. Mâh-ı nev şanma urup seng-i cefâ-yı rûzgâr
Eyledi kandil-i mâh 'âlem-ârâyı şikest
4. Ğam degül olsak şikeste itmiş üstad-ı ezel
Ser — nüvişt, zümre-i 'uşşâk-ı şeydâyı şikest
5. Kelle germ olup felek sahbâ-yı 'aşk-ı yâr ile
Eyledi taraf-ı külâh-ı mâh-ı garrâyı şikest
6. Ey Rızâyî eyler âhir eşk-i germ ü âh-ı serd
'Âlemi tûfân-ı ğam nüh çarh-ı mînâyı şikest

* Ü₁36a, Ü₂30b, Ü₃30b, Ü₄33a, H30b
3 — Ü₂, Ü₃, Ü₄, E, H

-14* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Nağme-i şâdî pesend olmaz mürîd-i âh dost
Cümle 'âlem düşmen olsa ğam yimez Allâh dost
2. Şem -i meclis kendüye cezb itmede pervâneyi
Şu'le-i pür-nûrîdur bir kehrübâîgâh dost
3. Delvi-i nâr mihr ile 'arz itse çarḥ itmez nigâh
Yûsuf-ı câni zenehdânî idüpdür çâh dost
4. Pây-mâl-ı hicr iken dil pâ-y-bûs-ı yâr umar
Ârzû-yı devlet itmekden geçer mi câh dost
5. Yâr u aġyârũñ cefâsından Rızâyî hasta-hâl
Aña cevr itmekde dâ'im gâh düşmen gâh dost

* Ü₁36a, Ü₂31a, Ü₃31a, Ü₄33a, H32 29b

1 a. pesend mürîd: mürîd pesend, H

2 a. cezb: cem' Ü1

4 a. hicr: devr Ü1/b.devlet, dost: dost devlet, Ü1

-15* -

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Ğayra idemez 'âşık-ı bî-çâre şikâyet
Senden saña ey dil-ber-i meh-pâre şikâyet
2. 'Âşık ki virüp yâre gönül ağladı hâlin
Bir ruķ'a sunup eyledi hünkâra şikâyet
3. Cân riştesi cânâ døyemez taraf-ı firâķa
Vuşlatda iken düşmez a evtâra şikâyet
4. Disem baña derd ü ğamuñ itdüğünü bir bir
İtsem o tabîb-ı dil-i bîmâra şikâyet
5. Derd-i dili aĝyâra açılsun mı Rızâyî
Hiç bülbüle düşsün mi ide hâra şikâyet

* Ü₁36b, Ü₃31a, H29b

3 — Ü₃

4 — Ü₃; Ü₃'de şöyledir:

Bir bir disem itdüklerini derd-i firâķuñ

İtsem o tabîb-i dile bir pâre şikâyet

5 dili:dil-i H

-16* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1. Ebrûyile cebîni idüp âşikâre mevc
Bir iki fülk-i nâzüki atmış kenâra mevc
2. Sad- pâre oldı dil yine çîn-i cebîn ile
İtdi şikeste zevrağumuz pâre pâre mevc
3. Çîn-i cebîn kodı dili fikr-i kenârdan
Reh-zenlük itdi keşti-i deryâ-güzâra mevc
4. Ferhâd ider mi tîşe-i ğamdan serin halâs
Tûfân-ı 'aşkdur bu çıkar kûhsâra mevc
5. Deryâ-yı şevk cûşa gelüp bâd-i şevk ile
Gelmiş Rızâyî yine dökilmiş kenâra mevc

-17* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Bu gice la'l-i civânân oldı mengûş-1 kadeh
Duhter-1 rezden tehî olmadı âgûş-1 kadeh
2. Gûşına koymaz şadâ-yı gendi câm-1 pür-ğabâb
Penbe dâr-1 ğaflet olmışdur meger gûş-1 kadeh
3. Mest-i 'aşkuz bâdeyi gizli kapaıklı içmezüz
'Ayb-pûş olsun mı hiç 'uşşâka ser-pûş-1 kadeh
4. Nûş-1 cân oldı gibi 'aks ile her peymânesi
Sâki-i meh-rû ile itdük gice nûş-1 kadeh
5. Ey Rızâyî isterüz 'âlem ola mest-i harâb
Hazz ider 'âlem yıkılsa mest-i medhûş-1 kadeh

* Ü₁36b, Ü₂31a, Ü₃31a, Ü₄33b, H30a
4 a. gibi: lebi H

-18* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Miyân-ı câm-ı safâda habâb ile mül-i surh
Miyânı yâsemen-i terle bir karanfil-i sürh
2. Gül-i sefid olup bâğ-ı aşka penbeli dâğ
Duhân-ı pür-şerer-i âhum oldu sünbül-i surh
3. Dökildi sâğar-ı leb-rîzden yine mey-i âl
Ne hoş bir işdi kümeyt-i meye o kâkül-i surh
4. Şürâhi hançer urur câme âstîninden
Görür ki kendüyi beñzetdi rûyına mül-i surh
5. Rızâyî câm-ı meyüñ oldu yâr-ı ser-pûşın
Açıldı gülşen-i işretde tâze bir gül-i surh

---

* Ü₁31b, Ü₂31b, Ü₃31b, Ü₄33b, H30a
4 b. mül: gül Ü2

-19* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Recâ-yı kâmet-i yâr ile kadd-i âh bülend
Cemâle muntazır-ı zahmet-i nigâh bülend
2. Ko h'âb-ı nâzı görüş 'âşıkunla kor mı huzûr
Bu resme kim ola âvâz-ı dâd-h'âh bülend
3. Komaz huzûra seni rûzgâruñ evzâ'
Gubâr iseñ de ider gâh best gâh bülend
4. Şikâyet eyleme ümmîd-i himmet it ki olur
Kemîne lutf-ı şabâ ile hâk -ı râh bülend
5. Rızâyî gam yeme kûtâh miknet iseñ
Ki deste deste füyûzât-ı dûstgâh bülend

-20* -

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1. İdelüm biz teveccüh-i câvîd
Der-i yâr oldu kıblegâh-ı ümîd
2. Dâ'imâ pür mey-i muhabbedür
Dil-i şeydâ çü sâgar-ı cemşîd
3. Kûh ile kûh-ken miyânında
Eksik olmadı hîç güft ü şenîd
4. Olduğundan bize ne gûş-ı hilâl
Hişsedâr-ı terâne-i nâhîd
5. Ey Rızâyî bu tâze vâdîler
Gülşen-i nazma oldu tarh-ı cedîd

* Ü₁37a, Ü₂31b, Ü₃31b, Ü₄34a, H30b

-21* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Çîn -i cebîn ile seherî yâr olup bedid
Kalmış şabâha didi görenler hilâl-i 'îd
2. Hep târ u mâr olmada evrâk-ı gül gibi
Evzâ'-ı rûzgâr ile mecmû'a-ı ümîd
3. Gör bâdenüñ beyazını kim bî-humârdur
Bî-hâr-ı dil-hırâş olur ekser gül-i sefid
4. Gül oldı sahn-ı bâğda dâmen- feşân-ı nâz
Olsa hezâruñ âteş-i 'aşkı n'ola mezîd
5. Naḥl-ı emelden olmayalum biz de ber-murâd
Hiç bâr-ver olur mı Rızâyî nihâl-ı bîd

---

* Ü₁37a, Ü₃32a, H30b

-22* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Bâd kim zülf-i siyeh- fâm peyâmın getürür
Hâcîdur ehl-i dile ka'be selâmın getürür
2. Kati hercâ'isin ey bâd sen ammâ ki hayâl
Luţfi var ola ki hem-vâre peyâmın getürür
3. Şâd iderdi bizi evvel haber-i düşünâmı
Kimse şimdi ne selâmın ne kelâmın getürür
4. Bini-i gonca ider bâğda izhâr-ı ru'âf
Bâd kim bûy-ı haţ-ı gâliye- fâmın getürür
5. Müjde yârâna Rızâyî gibi bir üstâduñ
Nâme ber-şi'r-i ter-i turfe nizâmın getürür

-23* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Cân râh-ı muhabbetde dil-i zâr ile birdür
Ey 'aql ko nâ-dânlığı dil yâr ile birdür
2. Dil-h'âh cemâl üzre beter maşlahat-ı 'aşk
Efsûn-ger-i hağ gamze-i 'ayyâr ile birdür
3. Bî-hûde şabâ eyleme gel fitneyi tahrik
Âşûfte gönül turra-ı tarrâr ile birdür
4. Ağyâr cefâsından emînüz hele şimdi
Baht-ı siyehüm zülf-i seyehkâr ile birdür
5. Eylerse Rızâyî n'ola da'vâ-yı teferrüd
Tab'uñ ki senüñ feyz-i medekâr ile birdür

---

* Ü₁37b, Ü₂33a, Ü₃36b
1 a. râh: rây U3

-24* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Herkes ney-i vişâl ile zevk-âşinâ bilür
Künc-i belâda çekdügüm ammâ Hudâ bilür
2. Hakkâ ki 'aşk-ı yâr ile dâ'im safâdayuz
Zirâ ki dil cefâlarımı hep vefâ bilür
3. Çeşm-i ümîd hâk-rehin tûtiyâ sanur
Düşnâm-ı telhî gûş-ı recâ merhabâ bilür
4. Bî- ihtiyâr dâhil-i bezm oldı gerçi dil
Esrâr-ı zülf-i dil-beri ammâ şabâ bilür
5. Dil-ber bu hüsni ile Rızâyî visâline
İder metâ'ı şîve vü nâza kıyabilür

---

* Ü_{137b}, Ü_{233a}

5 b. İder: Ey dür Ü₂

-25* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Benüm her bir nigâhum yâra bir raz-ı nihân söyler
Zebân-ı hâl ile her zahm-ı sînem dâstân söyler
2. Bilür derd-i dilüm hiç tercemân-ı nuḡka ḡacet yok
Hemîşe ŧem'-i meclis sûz-ı 'aşkı bî-zebân söyler
3. Zebânüm gerçi lâl-ı hayret ammâ kıŧŧa-ı 'aşkum
Nigâh ol bî-zebân-ı tâze olmuş tercemân söyler
4. ŧaḡın feryâddan kim 'âleme ifŧâ ider râzuñ
Açılma nâleye sırr-ı ġamuñ yoḡsa hemân söyler
5. Rızâyî vaŧf ider ŧi'rinde gerçi ḡusn-i dil-dârı
Dili vaŧf-ı münâsib eylerüm dirse yalân söyler

* Ü₁37b, Ü₂33b, Ü₃34a, Ü₄38b, H31a
5 b. eylerüm: söylerüm U1

-26* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Dün bezme çağırdı bize incinmişiken yâr
Barışdı görüşdi hele dil-berle dil-i zâr
2. Tîz irmek olurdu kişi ser-menzil-i vaşla
Bu tevsen-i çarḡ eylese reftârını hem-vâr
3. Tîr-i sitemi geldi keder verdi rakîbüñ
Dâğ-ı gamuñ olmuşdı baña bir gül-i bî-hâr
4. Ben eyledüm eşk-i terümi gerçi ki deryâ
Sînemde kıala añlamazum ol dür-i şeh-vâr
5. Cevr eylemeden geçmedi dil-dâr Rızâyî
Mu'tâdını terk itmedi gitti o cefâkâr

-27* -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Nasfbüm yârdan gâhî nigâh-ı derd-mendümdür
Şeker-rîz-i tebessüm olıcağ bir zehr-handümdür
2. Ne bî-pervâ şikârum gamzedür vâr ise şayyâdum
Ne şaydum ben ki zülf-i ham-be-ham müşgîn kemendümdür
3. Dimem kim gamzeñe kan eyle kânûn eyleme cevri
Ne eylerse sezâdur şehr- yâr-ı şehr bendümdür
4. Benüm 'aşk iltizâmın eyleyen ş'ol müflis-i şâdî
Haç-ı müşgîn ü zülf-i 'anberinüñ kayd-ı bendümdür
5. Nigâhuñ dil-nevâzum iltifâtuñ çâresâzumdur
Hayalûñ dil-nişinüm tarz-ı hüsnüñ dil- pesendümdür
6. Bî-hamdi'llâh ki zâtum gibi ma'mûr olmada 'âlem
Rızâyî kârsâz-ı devlete sadr-ı ercmendümdür

* Ü₁38a, Ü₂32b, Ü₃36a5 — Ü₁; b. devlete: düvele Ü₂

-28* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Zülf-i 'anber-bârına yârûñ ki diller bağlanur
Târ ile bir deste gûyâ ğonca-ı ter bağlanur
2. N'ola olsa Kays-ı şeydâ beste-i kayd-ı cünûn
Rezm-gâh-ı 'aşkda pençe-i dil-âver bağlanur
3. Halka der-gûşuñ idüp üstâd muhkem-bend ider
Şevk-i engüştüñle cânâ hâtem-i zer bağlanur
4. Bir iki gündür remedden görmemiş dil- dârını
Tıfl-ı çeşmüm hastadur vâr ise çenber bâğlanur
5. 'Âşıkûñ şi'rinde de vardur Rızâyî sûz-i 'aşk
Zülfine her şûh-ı fettânuñ gazeller bağlanur

---

* Ü₁38a, Ü₂38b, Ü₃25, Ü₄43b, H35b

-29* -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. İmâdü'd-devle rüknü'd-dîn-i fetvâ destgâhumdur
Veliyy-i ni'metüm üstâd-ı her fennüm efendümdür
2. Efendüm şeyhü'l-islâm-ı zamân u rükn-i devletdür
Efendüm kutb-ı 'âlem mürşid-i baht-ı bülendümdür
3. İmâm-ı a'zam-ı fetvâ hasûr-ı 'iffet ü takvâ
Yemîn-i şahş-ı cedvâ emn-ı cân-ı müstmendümdür
4. Huda hıfz eylesün zâtın mürîd itsün murâdâtın
Mühimsâzum mededkârum kemân-ı her gezendümdür
5. Kemâl-ı pîr idüp Haq Hâfız-ı dîn-i metîn itsün
Beni ol bezme irgürsün ki Şirâz u Hucendümdür

* Ü₁38b, Ü₂32b, Ü₃36a

4 — Ü₃

5 — Ü₃; a. metîn itsün: mübîn eylesün Ü₂

-30* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Firkatde yâre huzn ile âhum niyâz ider
Vuşlatda nâzükâne nigâhum niyâz ider
2. Her rûz 'arz-ı hâlde olup lisân-ı kâl
Şeb-tâ-be-şubḥ Şu'le-i âhum niyâz ider
3. Ben ölmek ile kurtılmaz 'arz-ı hâlden
Dâ'im lisân-ı hâl-ı giyâhum niyâz ider
4. Yâr öldüğüçün ey dil-i süzîde neylesün
Cevr eyle diyü baht-ı siyâhum niyâz ider
5. İdüp Rızâyî dâmen-i zülfine rûy-mâl
Hem-vâre cân-ı 'aşk-penâhum niyâz ider

---

* Ü₁38b, Ü₂32a, Ü₃39 Ü₄38a, H31a

-31* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Maşsûd eger cefâ ise ey çarh-ı dîn yeter
Bahtum gibi beni yeter itdün zebûn yeter
2. Ey çarh saña efser-i gerdûn-ı devletün
Tâc-ı keyâna serdeki dâg-ı derûn yeter
3. Ey çarh saña minnet-i necm-i hidâyetün
Bir âh-ı şu'lenâk iderüm reh-nûmun yeter
4. Olmaz müfid tişeye hergiz metâ'uñ
İy alduñ âhum ey felek-i bî-sütûn yeter
5. İtme Rızâyî gönlüñi sîm-âb-ı ıztırâb
Te'sir-i sûz-ı 'aşqda sabr u sükûn yeter

-32* -

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilâtün

1. Bilinmedi girih-i guşsa cân-ı zâra nedendür
Bu pîç ü tâb neden düşdi zülf-i yâra nedendür
2. Ne var bilinmeyecek hep bu ıztırâb-ı hevâdur
Şabâ tokınmasa emvâc-ı sebzezâra nedendür
3. Eger ki olmasa sırdur hevâ-yı kıdd-ı bülendüñ
Hamir-i mâye-i sûziş dil-i çenâra nedendür
4. Eger ki olmasa hâzır-cevâb nâle-i mihnet
Bu deñli kûh-kenüñ meyli kûh-sâra nedendür
5. Rızâyî yâr 'acep bende tâb-ı şekve mi añlar
Cefâlar itmedügi bu dil-i nizâra nedendür

---

* Ü₁38b, Ü₂32a, Ü₃37b, H31a

-33* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Zebâne-i dil-i pür- sûza âh maḥremdür
Zebân-ı şu'leye dûd-ı siyâh maḥremdür
2. Açıl ki ey gül-i ter nev-bahâr-ı vuşlatdur
Nikâb-ı şermi gider kim nigâh maḥremdür
3. Yüzüm sürüp der-i yâra ümîd-i vaşl iderüm
Du'â-yı ehl-i dile secdegâh maḥremdür
4. 'Aceb mi zîver-i destâr-ı iftiḥâr olsa
Ki sırr-ı vahdete her bir giyâh maḥremdür
5. Zebân-ı ḥâl ile yâre Rızâyî eyle niyâz
Nühüfte râzuña luṭf-ı ilâh maḥremdür

---

* Ü₁39a, Ü₂32a, Ü₃2b, Ü₄38a

-34* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilâtün

1. Ümîd-i câm iderüm sâkiyâ hele emelüm var
Humâr-ı dürd ile bî-tâkatum 'acep keselüm var
2. Hezâr sâle gama tarḥ-ı vaşl edâ iderüm ben
Bu kîmyâ-yı hevâdur benüm de bir 'amelüm var
3. Hevâda pençe-i Ferhâd'a olmazum hele mağlûb
Bu kârı iy bilürüm haylice bu fende elüm var
4. Hayâl-ı hâl-i siyâh ile aflanur dil-i mehcûr
Gıdâ-yı rûh bulnamaz ise hele bedelüm var
5. Rızâyî gam degül oldumsa dûr-ı meclis-i yârân
Beni tezekkür ider çünkü böyle bir gâzelim var

---

* Ü₁ 39a, Ü₂36a

1 b. dürd: hicr U2

2 a. tarḥ-ı vaşl edâ: tarḥ-ı ân-ı vaşl Ü2

3 a. olmazum: olmazın Ü2

5 a. yârân: dil-ber Ü1/b. ider çünkü böyle: olur böyle çünkü Ü1

-35* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. **H**ağ-ı pürçini küfr-âbâd ü zülfini çelîpâdur
Eşîr-i 'aşkıdur dil gamze bir bed mest-i şağbâdur
2. Dağılmış pâyına düşmüş mu'anber zülf-i pür-çini
Döşenmiş pâyına gûyâ siyeh dîbâ-yı zîbâdur
3. Şarılmış kâmet-i bâlâsına bî- ihtiyâr olmuş
Fütâde sâyedür zann itme kim zülfi ser-â-pâdur
4. Temekkunda muhabbet ehli bir kûh-ı şalâbetdür
Televvünde velî ehl-i riyâ hem-renk-i hirbâdur
5. Gerek mesrûr-ı vaşl olsun gerek mağzûn-ı hicrânunî
Rizâyî şabrı yok ârâmı yok bir nâ- şekîbâdur

---

* Ü₁ 39a, Ü₂ 37a

-36* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Rûy-ı âteşnâkuñı görsem göñül pür-tâb olur
Görmesem bir laḫza dîdâruñ eger bî-tâb olur
2. Yârı 'âşık ḥ'âbda görmek ile itmez ḫayâl
Şanma kim 'uşşâk-ı şeydâda ḫayâl-i ḥ'âb olur
3. Kâm-bîn oldum görince bâde-i la'l-i lebin
Dürr-i dendânın gören mest-i şarâb-ı nâb olur
4. Bir benüm gibi seni cândan seven az bulınur
'Âşık-ı sâdık benüm cânum ḫanı kem-yâb olur
5. 'Âlem-i cânuñ Rızâyî âb u tâb-ı 'aşk ile
Ḫatresi yem zerresi hûrşîd-i 'âlem-tâb olur

---

* Ü₁ 39a, H38a

-37* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Tîr-i dil-ber her kaçan kim bādveş eyler gūzâr
Sîne-i bî-kîne-i 'uşşâkdan kalkar gubâr
2. Būlbūl-i bî-çâreyi bî- şabr u ârâm eyledi
Gūlleri taḥrîk idüp gūlşende bād-ı nev bahâr
3. Bâğda fikr-i gül-i ra'nâ ile pūr-hûn olup
Beñzedi ḥakister içre aḥkere çeşm-i hezar
4. Gerçi atlas perdeler içre şeh-i gül nâzda
Diñledür būlbūl de feryâdın bülend âvâzı var
5. Ey Rızâyî âteş-i hicre şaların bendesin
Yâre dirsem şîşe-i ḥâtırda vardur inkisâr

---

* Ü₁39b, Ü₃ 33a, H34a

-38* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Bâd güllerde tıyup bûyunı dâmânın alur
Şu'lede şavk-ı ruhuñ görse girîbânın olur
2. Şem'e hem-hâl diyüp sûzumı yanmak dilesem
Açamam râzumı pervâne hemân yanın olur
3. Tâb-ı hûrla çekilen cû gibi yaşum kesilür
Destine yâr ki zer-i hançer-i bürrânın alur
4. 'Arz-ı dîdâr degül dilde hayâlin şakınur
'Âşık-ı hasta-dilüñ bulsa eger cânın alur
5. Eşk-i çeşmini siler kâhî nevazişler ider
'Âşkuñ ya'ni ele hâtır-ı virânın alur
6. Ne kadar teng-i zemîn olsa idüp 'arz-ı hüner
Eşheb-i tab'-ı Rızâyî yine meydânın alur

---

* Ü₁39b, Ü₂37b, Ü₃35a

2 b. yanın: yanın U1

3 — Ü₁

-39* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Cânânı şanma bu dil-i şeydâya bir gelür
Hürşîd-i bî-bedeldür o dünyâya bir gelür
2. Bil kağrin ey dil elde iken devlet-i hayâl
Yûsuf'dur ol ki kasr-ı Züleyhâ'ya bir gelür
3. Pây-ı hayâle it meded ey dîde rûy-mâl
Belkis'dur ki sâha-ı Minâ'ya bir gelür
4. Bir hoş tut ey şikâri-i gamze şikâruñı
Bu murg dâm-ı zülf-i semen-sâye bir gelür
5. Gel eyleme şikeste dil-i neşedâruñı
Cem câmdur bu meclis-i şahbâya bir gelür
6. Yek dâne gevher-i sadef-i feyz-i âmmdur
Tab'un Rızâyî hâşılı dünyâya bir gelür

* Ü₁39b, Ü₂38a, Ü₃33a, Ü₄ 44b

-40* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Eflâk çûş-ı 'aşkdadur hâk bî-haber
Emvâc muẓtarib has u hâşâk bî-haber
2. Dil inkisâr üzreiken gamzekârdra
İrdi şikest hâteme hakkâk bî-haber
3. Zülf-i hamında olmada dil pâ-y-mâl-ı 'aşk
Murğ iztîrâb-ı zaḥmda fitrâk bî-haber
4. Encüm- mişâl sübḥa meh-i nev lisân-ı hâl
Bu sırr-ı ser nühüfteden eflâk bî-haber
5. Gönlüm esir-i zülf olalı gelmedi haber
Dil pür-keder Rızâyî-i gamnâk bî-haber

---

* Ü₁39b, Ü₂39a, Ü₃33a, Ü₄44a, H36b

-41* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Gülşende muşşaf-ı güli bâd-ı şimâl açar
Gûyâ ki maqdem-i şeh-i nev-rûza fâl açar
2. Gülzâra dür-feşân olıcağ ebr-i nev-bahâr
Eşcâr-ı bâğ-ı dâmen ü gül dest-mâl açar
3. Tahrîk idüp yine müje vü ebruvânını
Bâz-ı nigeş şikârum için perr ü bâl açar
4. Mânend-i câm câmeñi âl eyle sâkiyâ
Nâzûk nihâl-ı verd-i teri çünkü âl açar
5. Bâğa Rızâyî feyz idicek ebr-i nev-bahâr
Şükr-ı Hudâ'ya ellerini her nihâl açar

---

* Ü₁40a, Ü₂39b, Ü₃32b, Ü₄44b, H36b

-42* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Gül mevsimidür gerçi dil âzâde degüldür
Esbâb-ı tarab n'eyleyem âmâde degüldür
2. Beñzer diyemem naħl-ı güli kâmet-i yâra
Kûteh de degilse hele bâlâ da degüldür
3. Pîrân-ı ħarâbât şalup şuya kilîmin
Zühhâd- şifât şâhib-i seccâde degüldür
4. Zülfinde gönül gerçi biraz itdi iķâmet
Gitdi ħatıra şimdi o sevdâda degüldür
5. Bu nazma ilüñ beñzemez eş'ârı Rızâyî
Pür ma'ni-i rengîn ise de şâde degüldür

---

* Ü₁40a, Ü₃35b, H34b

-43* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Dil-ber ki taht-gâh-ı dile pād şâhdur
Tetbîr-i mülk-gîri hemân bir nigâhdur
2. Erbâb-ı zerkden kaçaruz biz bucağ bucağ
Meyhâne kûşesi bize gamdan penâhdur
3. Hem-dem bulunmaz 'âşîka illâ ki âh-ı dil
Âhir nefesde de bulunan dūd-ı âhdur
4. İt gerd-i râh-ı yârı reh-i âverd ey nesîm
Çeşm-i ümîd-i muntazır-ı hâk-ı râhdur
5. Seyr it habâb-ı câmı Rızâyî safâyı gör
Şâh-ı hevâya hirmen-i gül haymegâhdur

---

* Ü₁40a, Ü₂39a, Ü₄44a, H36b

3 b. dūd-ı âhdur: yine âhdur Ü2 H

5 a. habâb: şafâ Ü2, Ü4, H

-44* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Tıfl-ı dili gör 'aşkda Ferhâd olayın dir
Dün mektebe vardı bu gün üstâd olayın dir
2. Biz bendesiyüz bî- ğaraz ol naḥl-ı revânuñ
Beñzer mi bize serv ki azâd olayın dir
3. Mestâne-i şahbâ-yı muhabbet bir olur mi
Erbâb-ı ḥarâbât ile kim şâd olayın dir
4. Virâne-i ser-tîşe-i miḥnet bir olur mı
Şol mest-i ḥarâb ile ki âbâd olayın dir
5. Ümîd-i vefâ eylemese n'ola Rızâyî
Bî-çâre senüñ cevruñe mu'tâd olayın dir

-45* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. La'lin görince bâde vü peymâne cûş ider
Girer biri birisine mestâne cûş ider
2. Fikr eyledükce hâlini destinde zâhidün
Bî-ihtiyâr sübha-ı şad dâne cûş ider
3. Etfâl-ı şehre müjde ki evvel-i bahârdur
Cûy-ı revân-şifat dil-i divâne cûş ider
4. Rağş itse şevk-i yâr ile ser-keşte-i cemâl
Te'şir-i cûş-ı aşkı ile hâne cûş ider
5. Görmüş Rızâyî şevk-i leb ile şarâb-ı surh
Turmaz kümeyt-i kıl-k-i hoş-efsâne cûş ider

---

* Ü_{140b}, Ü_{239b}, Ü_{335b}, Ü_{444b}, H_{37a}
5 b. turmaz: turmuş Ü1

-46* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Gör la'l-i nâbın eyleme gel fikr-i hatt-ı yâr
Nûş eyle bâde hatıruña gelmesün gubâr
2. Rindân-ı 'aşk kîse tehî olsa da eger
Gül mevsiminde sâgar olur deste lâlevâr
3. Kalkar gubâr-ı tîr-i ciger-dûzı dil-rübâ
İtse nesîm-i subh gibi sîneden güzâr
4. Çekmez ğam-ı humârı şu mey-hâra rind kim
Mest-i müdâm olup ola hem-vâre neşvedâr
5. Her murg-ı hoş-nevâ yine bir faşla başladı
Açdı Rızâyî gönlümüzü faşl-ı nev bahâr

---

* Ü₁40b, Ü₃35b, H36b

-47* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Sîm şâ'adlerde sâgar itse bezmi nûr-ı nûr
Bezmi-i 'işret olsa reşk-nişâr nihalistân-ı tûr
2. Gülsitân-ı dâğ dâğ-ı gamm-ı tîr me'vâ-yı dil
Bülbüle düşmez hevâyî za'ferânzâr-ı sürûr
3. Hatt-ı tâze eylemez esbâb-ı hüsn-i bâhill
Ceşş-i Cemşîd'i şikest eyler mi kemter şaff-ı mûr
4. Mâni -i seyr-i cemâl-i yâr olur 'âşıklara
Cevr iderse dûd-ı dil lutf eylese eşk-i sürûr
5. Nev niyâz-ı 'aşk-ı bî-bâkuz bahâr-ı feyzdür
Goncaveş eyler gönülden nice ma'nâlar zuhûr
6. N'ola dil kat kat perîşân olsa olmuş dil-rubâ
Mest-i hüsn ü mest-i câm-ı bâde vü mest-i gurûr
7. Nazm-ı cân-baḥşuñ ya enfâs-ı Mesîḥâdur senüñ
Yâ şarîr-i kilkün olmuşdur Rizâyî nefḥ-i sûr

---

* Ü₁40b, Ü₂33b, Ü₃32a, Ü₄37b, H31a

-48* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Yanumda hañçerini el urup miyâne arar
O pür-cefâ beni öldürmege bahâne arar
2. Gehî gönülde gehî cânda yâr hem-dem olur
Bulur ğamuñ beni elbette hâne hâne arar
3. Cüdâ düşüp dil-i avâre çîn-i zülfünden
Şu murğa döndi ki bî-çâre âşiyâne arar
4. Hemîşe sâgar ile ğonca bagrın eyler hûn
Bulur cefâya bir ehl-i dili zamâne arar
5. Dir ise yâr ne arar ki hâk- pâyumda
Rızâyî mâye-i iqbâli : câvidâne arar

---

* Ü₁ 40b, Ü₃32b, H37a

1 b. cefa: sefâ H

-49* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Yâşum yire âhum idüp eflâke ber-â-ber
Gönlüm yıķup itdi beni çağ hâke ber-â-ber
2. Eşk eyledi her bir müjemi hûşe-i engûr
Hum-geşte ķadem 'aşķ ideli tâ ki ber-â-ber
3. Nâzûklik ile şive görür ğamzelerinden
Âyineyi itdükçe ruķ-ı pâke ber-â-ber
4. Dervîş-i nemed-pûş hezâr itmede zârı
Güller olalı câhda Dahhak'a ber-â-ber
5. Çokdur gelemes nefis ü hevâdan da Rızâyî
Vardukda huzûr-ı şeh-i levlâke ber-â-ber

---

* Ü₁41a, Ü₂31b, Ü₃32b, Ü₄37a, H30b

-50* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefailün

1. Ümîd-i vaşl-ı dil-ber hatt-ı 'anber-fâma çalmışdur
Göñül şol reh ber ü bî-çâredür ahşâma çalmışdur
2. Nişâne nüşâ-ı peymâne ancak devlet-i Cem'dür
Eşer-i mahmûddan ancak hemân şeh-nâme çalmışdur
3. Leb-â-leb sâgar-ı zerrîn şafâsı ehl-i câhuñdur
Sifâl-ı köhne zevki rind-i dürd-âşâma çalmışdur
4. Münâsib bî-zebân olmak degil mi bezm-i şehdür bu
Koya ey bülbül-i şeydâ koya hengâme çalmışdur
5. Ne mümkindür Rızâyî geşt-i dest-i vaşf-ı hâl itmek
Serâbistân-ı hayretde kümeyt-i hâme çalmışdur

---

* Ü₁41a, Ü₂39a, Ü₃33a, Ü₄44a, H36b
2 a. peymâne ancak: câm şafâdur Ü₂,Ü₄,H/Cem'dür: Cem'den
Ü₂,Ü₄H
4 a. olmak — H

-51* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Olmuş o peri çehre hevâdan müte'essir
Berg-i gül olur bâd-ı şabâdan müte'essir
2. Gülşende açar goncaları nağme-i bülbül
Ehl-i dil olur hûb hevâdan müte'essir
3. Rûyında o mâhuñ eser-i zaħm degildür
Olmış nigeħ-i germ-i recâdan müte'essir
4. Luḫ ile sükût eyle ki tâ olmaya zâhid
Âyîne-i dil serd sadâdan müte'essir
5. Maḫsûdum edâ eyleyemem saña dimişdüm
Yâr oldı Rızâyî bu edâdan müte'essir

---

* Ü₁41a, Ü₂38b, Ü₃34b, Ü₄43a, H35b

-52* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Gerçi bulındı Yûsuf-ı Ken'ân'ı aındurur
Zindân-ı ğamda yok dil-i nâlânı aındurur
2. 'Aşkımla yâd olursa 'aceb mi o şâh-ı ğüsn
Ġâhî olur ki mûr-ı Süleymân'ı aındurur
3. Vuşlat deminde artuğ olur 'âşıkun ğamı
Bîm-i firâk mihnet-i hicrânı aındurur
4. Vâ'iz ki medğ-i kevşer ü bâğ-ı cinân ider
Rindâne zevğ bâde-i raşsânı aındurur
5. Ġülzârı şimdi kaşr-ı Züleyhâ şanur gören
Her gül çemende Yûsuf-ı Ken'ân'ı aındurur
6. Tut ğuş-ı hûşî 'ibret ile aña nâzir ol
Cûlar ğüzâr-ı 'ömr-i şitâbânı aındurur
7. Nâmuñ Rızâyî hiç unudılmaz zemânede
Eş'âr-ı pâk merd sühan-dânı aındurur

---

* Ü₁41b, Ü₂38b, Ü₃33b, Ü₄43b, H36a

3 — Ü₁, Ü₃

5 — Ü₁, Ü₃

-53* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Ğam-ı dili giderür tâze haç-ı yâr gelür
Küşâd ider küre-i ğonca-ı bahâr gelür
2. Lebûñ taşavvur ider câm-ı 'işret özler dil
Haçtuñ hayâl iderüm haçıra ğubâr gelür
3. Hele nazîri dañi gelmemişdür ol şûhuñ
Eger ki 'âleme çok sûh-ı şivekâr gelür
4. Kaşınca nezd-i muhabbetde yâr mi didi ğören
Ne böyle 'âşık-ı şeydâ ne böyle zâr gelür
5. Rızâyî 'aşk ile dil hayli ıztırâblanur
Derûna kûşe-i meyhânede karâr gelür

---

* Ü₁41b, Ü₂40a, Ü₃34a, H34a

- 1 Ü₂, H'da şöyledir:
Dili küşâd ider fikr-i haçç-ı yâr gelür
Çemende ğoncayı handân ider bahâr gelür
- 3 Ü₂-H'da şöyledir:
Ĝubâr-ı ğam dil-i âzâdeden gider oldum
Ki belâ subh-gehî gibi tîr-i yâr gelür
- 5 a. ıztırâblanur: ıztırâb ideyor Ü₂, H

-54* -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Ğamuñla sine-i pür-süzumuz cûşân-ı âteşdür
Hurûş itdi yem-i ğam kaynadı tûfân-ı âteşdür
2. Degildür yâreler sinemde bir iki 'alev kaldı
Yanup tâb-ı ğamuñla şehr dil-i virân-ı âteşdür
3. Muhabbet âteşi kan ağladursa ğam degül zîrâ
Gül-i dâgum hele tâze tutar bârân-ı âteşdür
4. Dil-i pür-tâbumuzda hâr u haşâk-ı heves n'eyler
Göñül olmaz mükedder hâşılı 'ummân-ı âteşdür
5. Tutuşdı ey Rızâyî şehr-i gülşen âh-ı bülbülden
Nihâl-ı erguvân zann eyleme tıgyân-ı âteşdür

---

* Ü₁41b, Ü₃34a, Ü₃36a

1 a. susumuz: sûzes Ü1

5 a. Tutuşdı şehr-i gülşen âh-ı bülbülden Rızâyyâ H ; a. Tutuşdı şehr-i gülşen ey Rızâyî âh-ı bülbülden Ü3

-55* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Cihânı fitne-i hüsnüñ biribirine katmışdur
Nice medh eyleyem kim Hakk seni ögmiş yaratmışdur
2. Lebün peymânesidür mest ider hep cümle 'uşşâkı
Ezel kullanıurdı zevrak-ı mey şimdi batmışdur
3. Gül-i ra'nâ ruhuñ seyr ideli gâyet perîşândur
Görelen kıdd-ı hûbun serv-i serkeş hayli yatmışdur
4. Gönül baş oynadur bâzîçe-i mihr ü muhabbetde
Mişâl-i zâr kendin hâşılı ortaya atmışdur
5. Sözin hiç diñlemez oldı didiler ol gül-i ra'nâ
Rızâyî kışsa-ı hicrânı var ise uzatmışdur

---

* Ü₁41b, Ü₃34b, H36a

-56* -

Fâilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Gerçi kim 'uşşâka hûbânuñ sitem vâdisidür
Sen mürüvvet kıl şehâ vâdi kerem vâdisidür
2. Muşhaf-ı ruhsâre-i cânâ yine revnağ virür
Hatt-ı rûy-ı mehveşi zerrîn kalem vâdisidür
3. Eşk-i ter seyl-i revân olmuş aşar andan müdâm
Sîne-i bî-kinemüz derd ü elem vâdisidür
4. Bir gün evvel cânı teslîm it dehân-ı dil-bere
Ey gönül cây-ı karâr âhir 'adem vâdisidür
5. Ey Rızâyî reşk iderlerse n'ola yârân-ı Rûm
Şi'rümüz tarz-ı 'Acemdür Muhteşem vâdisidür

---

* Ü₁42a, Ü₃34b, H36a

5 a. iderlerse: iderse H

-57* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Rûma Hindû-yı hatı 'anber-i sârâ getürür
Çîn'den zülf-i siyeh nâfe-i zîbâ getürür
2. Câ-be-câ şâf habâb ile gelür bezme kadeh
Beñzer ol zevrağa kim kâse-i mînâ getürür
3. Sâ'i-i båd-ı şabâ gonca çerâ-bîni açup
Bülbüle nâme-i bergi-i gül-i ra'nâ getürür
4. 'Âşıkâ mâye-i râhat hele bî- hûşîdür
'Aklı başına kaçan kim gele gavgâ getürür
5. Ey Rızâyî gam-ı 'aşka nice şükr itmeyelüm
Çeşme-i çeşmümüze âb-ı muşaffâ getürür

---

* Ü₁42a, Ü₂37b, Ü₃34b, Ü₄43a, H35a

-58* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Bulmuş yerin cemâl-ı melâhet yirindedür
Esbâb-ı hüsni kâmil ü devlet yirindedür
2. Gevher- fûrûş-ı meykede aç kâr-hâneñi
Hakka bu kim metâ'uña ragbet yirindedür
3. Dün vaşf-ı cennet itmiş idüñ kûy-ı yârda
Vâ'iz güzel didüñ bu 'ibâret yirindedür
4. Himmet cefâya gerçi ki tahrîk itdiler
Şarşılmamış o nahl-ı letâfet yirindedür
5. Kalduñsa künc-i gamda Rızâyî 'aceb degil
Ehl-i kemâl ü dânişe ragbet yirindedür

* Ü₁42a, Ü₂37b, Ü₃35b, 36b, Ü₄42b, H35a

-59* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Filatün Fe'ilün

1. Bağlanur zülfine dil kûyına her an çekinür
Turamaz sîneye geldükçe yine cân çekinür
2. Çekdi aldı beni dil-berler içinden o peri
Muttaşıl kûyına cân u dil-i nâlân çekinür
3. Kehrübâveş anı cezb eyledi şem'-i rahşân
Cân virüp âteşe pervâne-i sûzân çekinür
4. Zülf-i hamdur hamı girdâbına düşdi dil-i zâr
Bulamaz hiç halâş olmağa dermân çekinür
5. Ey Rızâyî var imiş câzibe-i şâh-ı nazm
Hep nazîre dimege si'rüne yazan çekinür

* Ü₁ 42a, Ü₃35b, H34b

1 a. bağlanur: bağlanup Ü3, H

3 b. âteşe: vashna Ü3, H

-60* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Devrân ki câna tîg-i cefâyı yitişdürür
Sâki şarâb-ı rûh-fezâyı yitişdürür
2. Sâķi görince gönlümi pâ-mâl-ı ceşş-ı gam
Gül-gün câm-ı 'ayş u şafâyı yitişdürür
3. Hayyât-ı şun'-ı sûzen-i hâr ile goncaya
Bir iki günde âl kabâyı yitişdürür
4. Bâg-ı cihânda hem-ser-i serv-i bülend ider
Eşk-i revân o naħl-i cefâyı yitişdürür
5. Pîr-i mugân dilerse ayıķlandurup hemân
Cemşîd-i kâmkâr ugedâyı yitişdürür
6. Zâhid görür ki söyleşemez mest-i 'aşķ ile
Fi'l-hâl keyf-i ehl-i riyâyı yitişdürür
7. Dilde muħabbetin ne ķadar eylesem nihân
Ol serv-i ķadde nâle Rızâyî yitişdürür

* Ü₁42b, Ü₃36b, Ü₄42a, H34b

5 — Ü1

6 — Ü1

-61* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Câm u ħabâb-ı meclis-i şâhâne ħurdılar
Cem ħaymesini şahn-ı gülistâna ħurdılar
2. Ĥûbânla 'ıydgehde şalıncığa bindiler
Mizâna döndi Yûsuf-ı Ken'ân'a ħurdılar
3. Döndi şafağ yanında hilâl ol kemâna kim
İdüp muħâbil âteş-i sûzâna ħurdılar
4. Ferhâd u Ķays herbiri bir künce gizlenüp
Bâziçe-i muħabbeti tıflâne ħurdılar
5. Eṭrâfın aldı şâh-ı gülüñ bülbülân-ı bâğ
Bir taḥtdur Rızâyî Süleymâne ħurdılar

* Ü₁42b, Ü₂34a, Ü₃46, Ü₄39a, H31b
2 a. ħûbânla:ħûbân ki Ü2, H

-62* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Cân u dil-i zülf-i sîyâh yâr ile âlûdedür
Sâyesinde bir iki dîvânemüz âsûdedür
2. Kâkül-i dil-ber degüldür çok o deñlü dil-firîb
Her ne vâr ise hemân ol 'anber-i kûsûdedür
3. Ey dil-i dîvâne bî-bâkâne reftâr eyleme
Seng-i ta'n-ı reh-güzâr-ı yâr tûde tûdedür
4. Gözleri anda kalur seyr eyleyin dil-berlerüñ
Sîne-i sîmîni yâruñ sükkerî pâlûdedür
5. Zâhid-i bî-'aşqdan hazz eylemez erbâb-ı 'aşk
Çeşm-i bî-cân gibidür bir kâlib-i fersûdedür
6. Şubha dek giryân olup çün âh-ı âteşnâk ider
Şem'-i bezmüñ handesi hep hande-i bî-hûdedür
7. Ey Rızâyî tütalum dil sâgar-ı Cemşîd imiş
Nice alsun yâr ele çünkim gubâr-âlûdedür

---

* Ü₁42b, Ü₂40a, Ü₃36a, H35b

2 — H ; a. kâkül: gamze Ü₂, Ü₃ /b. 'anber-i kûsûdedür: zülf-i 'anber budedür Ü₂, Ü₃

3 b. yâr: 'aşkı Ü₂: — Ü₃

6 — Ü₁

-63* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Bül'-heves derd-i ham-ı zülf-i dutâ ne bilür
Emn sâhilde olan mevc-i belâyı ne bilür
2. Bûs-ı la'ı u hağ-ı ser-sebzini dilden şarmañ
Kağt-ı Yûsuf'da olan berg ü nevâyı ne bilür
3. Gonca mazmûn-ı leb-i dil-beri bulmuş tatalum
Hüsn ta'bir idemez lutf-ı edâyı ne bilür
4. Kesbe muhtâç degül 'işveleri mâder- zâd
Tıfl-ı nev-restedür ol resm-i vefâyı ne bilür
5. Nıgeh-i merhamet-i dil-bere mağrûr olmuş
Çok bilür ğamze-i dil-dâr-ı Rızâyî ne bilür

---

* Ü₁, 42b, Ü₂38a, Ü₃35a, Ü₄40a, H35b

2 a. Hağ-ı ser-sebzini: kere-i hağtını: Ü1

4 b. nev-restedür ol: nev-reste çekem Ü1

-64* -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Mededkârum dil-i zârum gibi âh-1 hazînümdür
Penâhum sâye-i şimşâd-1 âh-1 ateşînümdür
2. Küşâde olmadı bahtum gibi hergiz dil-i zârum
Ezelden ser-nüviştüm var ise çîn-i cebînümdür
3. Mişâl-i gönca pür-jâle-i eşkümdür açan gönlüm
Baña sâz-1 tarab âvâze-i âh-1 enînümdür
4. Şeb-i gamda eger tenhâ kalaydum hâl müşkildi
Hele câm u şürâhi hem-zebânüm hem- nişînümdür
5. Sipâh-1 gam hücum itdükce cân-1 zâr-1 şeydâya
Rızâyî nüşâ-1 câm-1 şafâ hışn-1 haşînümdür

---

* Ü₁43a, Ü₂34a, Ü₄ 35b, H31b

4 a. kalaydum: kalaydı Ü₂

-65* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Sâki-i meclis ki câm-ı pür-şarâbın gösterür
Gûyâ bir cevherîdür la'l-ı tâbın gösterür
2. Şarf idüp dil-ber yolında varını şimdi bize
Nîl-i eşk-i çeşm-i ter parmak hisâbın gösterür
3. Şu'le-i şem'ün dem-â-dem ıztırâbın bâd ile
Gönlümün 'aşk ile dâ'im ıztırabın gösterür
4. Âteşin ruhsâruñ üzre zülf-i pür-çeng şehâ
Rişte-i cân-ı za'ifün pîç ü tâbın gösterür
5. Sâgar-ı hürşid-tâb almış Rızâyî destine
Âstân-ı mey-fürûşa intisâbın gösterür

---

* Ü₁43a, Ü₂37a, Ü₃36a, Ü₄39b, H35a

-66* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. İçer şarâbı o Yûsuf-cemâl gül gül olur
Görince pertev-i mihri nihâl gül gül olur
2. Yüzümi âle boyar eşk-i dîde çün gül-i ter
Hemân elümde olan dest-mâl gül gül olur
3. Şarâb keyfî ile âli âl olur ruḥunuñ
Cemâli şu'le şalar câm-ı âl gül gül olur
4. Görince 'âşıkı âsâr-ı şerm olur zâhir
Zamân-ı feyz-i bahârî nihâl gül gül olur
5. Geline faşl-ı bahârî kenâr-ı cûy-ı revân
Redîf-ı şî'r-i Rızâyî-mişâl gül gül olur

---

* Ü₁43a, Ü₂36b, Ü₃36b, Ü₄39a, H34b

3 b. cemâli: cemâl Ü1

4 a. olur zâhir: zâhir olur, Ü1

-67* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Hânesinden o sehî-ğkadd ü kâmet mi ğkopar
Ne bu âşûba sebeb yoğsa kıyâmet mi ğkopar
2. Ne ğçeker bûse-i la'lin ğkoparınca dil-i zâr
Böyle bir ğonça-dehen kûy-1 leğtâfet mi ğkopar
3. Ne ise luğtf kıl ey ğonca-dehen gönlüğnden
Hâr-1 hicrânımı her bâr-1 'inâyet mi ğkopar
4. Şûrezâr iç re sehî serv olur mı ğhâşıl
Çarğ-1 bed-mihrde bir şâhib-i himmet mi ğkopar
5. Kendinden ğkopmadı bir kerre Rızâyî bize luğtf
Seng-dil yârdan 'uğşşâka mürüvvet mi ğkopar

---

* Ü₁43b, Ü₃37a, H32b

1 a. ğkadd ü ğkâmet: ğkadd-1 kıyâmet Ü1

2 b. ğonca-dehen kûy-1 : ğonca-1 pür-nâz u H

3 a. dehen: hemen H

-68* -

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün

1. Göñülde sırr-ı ğam-ı 'aşk âhdan bilinür
Nühüfte âteşi dūd-ı siyâhdan bilinür
2. Murâd-ı dil-beri hergiz sorar mı 'ârif olan
Cefâmı lutf midur bir nigâhdan bilinür
3. Bu deñli derd-i dili cümle yârdan bilürüz
Ne olsa mülkde hep pâdşâhdan bilinür
4. Dil itdi câzibe-i hüsn-i yâri halka beyân
Kemâl-i kâhrübâ berggâhdan bilinür
5. Gumûm-ı hicri çeken 'aşk neydüğini bilür
Rızâyî şevket-i şâhî sipâhdan bilinür

---

* Ü₁43b, Ü₂36b, Ü₃37b, Ü₄41b, H35a

-69* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Ğamuñda her nefesüm baña âh-1 ğasretdür
Hemîşe yollara kârum nigâh-1 ğasretdür
2. Şeh-i ğayâl-i dil-ârâ idelden aña gûzâr
Göñül sipâh-1 ğama şâh-râh-1 ğasretdür
3. 'Aceb ki bâĝ-1 ümîd ü emelde ğaşıl olan
Hemîşe sebze-i derd ü kiyâh-1 ğasretdür
4. Leb-i ğayât-fezâdan olur müdâvâsı
Belâ-yı dil ki ğam-1 'ömgâh-1 ğasretdür
5. Hiç eksük olmadı âmed-şûd sipâh-1 ğumûm
Rızâyî sine meger tahtĝâh-1 ğasretdür

---

* Ü₁43b, Ü₃37b, Ü₄38b, H34a

2 a. Güzergeh-1 'alem-i Hüsrev-i ğayâl olalı Ü₄,H

4 — Ü₁ ; b. 'ömgâh: ğamĝah Ü₃

-70* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Bu meclisden gidüp Cem kalmamış evvelki 'âlemler
Kani âyîne 'işret zabt iden ol eski 'âdemler
2. Cilâ-dâde olursa n'ola evrâk-ı gül-i ra'nâ
Hemîşe mührekârî itmede gülşende şebnemler
3. Bir iki yâr ile gizlice kaçd-ı 'ayş u nûş itsek
Şafâ virmez bulur her kanda olsa guşşalar gamlar
4. Zebûn-ı 'aşkuñ olmuş şîr-diller âstânında
Düşüp câh-ı zenehdânunda kalmış nice Rüstemler
5. Rızâyî hîç tehî olmadı şahbâ-yı miñnetden
N'ola câm-ı dil-i pür-hûnuña reşk eylese Cem'ler

* Ü₁43b, Ü₃38a, H32b

3 b. olsa: ise Ü1

5 b. N'ola reşk eylese câm-ı dil-i şûrideñe Cem'ler Ü3,H

-71* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Bâde-i nâbı gönül def'-i ğam ider mi şanur
Gördüğü bâdeyi yohsa leb-i dil-ber mi şanur
2. Öpmege virmedi nev-bâve-i vaşlın bize yâr
Bilmem ol şüh-ı cefâ-pîşe bizi yer mi şanur
3. Âteşin rûyına zülfini düşürmiş yine yâr
Yohsa murg-ı dil-ı 'uşşâkı semender mi şanur
4. Zülfi şeb-dîzi ile baş koyısar sünbül-i ter
Kendin ol zülf-i dil-âvize ber-â-ber mi şanur
5. Ey Rızâyî felegün hayli yukardânlığı var
Kendisin bende-i hâk-ı der-i dâver mi şanur

---

* Ü₁44a, Ü₃38a, Ü₄38a, H33b

4 a. zülfi: zülf-i Ü1

5 b. kendisin: kendüsin Ü1

-72* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Şeh-bâz-ı zülfi ol sanemüñ cân-şikârdur
Hattı gönüller alıcı bir şivekârdur
2. Dil şâm-ı vaşluña çekinürse 'aceb midür
Bî-çâre rûzedâr-ı gam-ı intizârdur
3. Ruhsâruñ âyna ise dil âyinedârıdur
Leb şivedâr ise bu gönül neşedârdur
4. Bî-ihtiyâr-ı 'aşkûn olup ol figân ider
İncinme çünki nâle-i bî-ihtiyârdur
5. Medh eylemiş Rızâyî gazeller diyüp seni
İnsâf idelüm ki didügince vârdur

---

* Ü₁44a, Ü₂35b, Ü₃38a, Ü₄37b, H33b
 2 a. vaşluña: zülfüne Ü₂, Ü₃, Ü₄, H
 3 b. şivedâr: şivebaş Ü₂, Ü₃, Ü₄, H
 5 b. didügince :didigince Ü₁

-73* -

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün

1. Hemîşe ğamze-i fettânı câna âteş urur
O düzd-i ğaret için hân mânâna âteş urur
2. Sırışk-i germ revân âh ise şerâre-feşân
Göñül ğamuñla zemîn-i zamâna âteş urur
3. 'Aceb mi muṭrib elinde hevâ-yı musikâr
Figân-i 'aşķ ile bir neysitâna âteş urur
4. Benüm gibi n'ola hem-vâre bî-ķarâr olsa
Şerâr-ı âh-ı hezâr âşyâna âteş urur
5. Rızâyî bûy-ı 'izâr ile varınca çemene
Nesîm-i nâfe-küşâ gülsitâna âteş urur

---

* Ü₁44a, Ü₂35b, Ü₃39a, Ü₄37a, H34a
3 a. figân: hevâ Ü1

-74* -

Failâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Sâki-i meclis şitâb itdükçe sahbâ mevc urur
Cünbiş-i bâd-ı şabâdan vird-i ra'nâ mevc urur
2. Sâ'id-i sâkide sâgar gösterür cîn-i cebîn
Bâd-ı şevk ile leb-i cûy-ı muşaffâ mevc urur
3. Beñzesün diyü kenâr-ı çeşm-i eşk-efşânuma
Sâhilüñ dâ'im döküp hem-vâre deryâ mevc urur
4. Mevc-der-mevc-i muhâbbetdür bu çarh-ı nüh-kubâb
Tünd-bâd-ı 'aşk ile hâkkâ ki dünyâ mevc urur
5. Olsa zâhirde n'ola pür-cûş-ı emvâc-ı suţûr
Ey Rızâyî dilde çün deryâ-yı ma'nâ mevc urur

---

* Ü₁44a, Ü₂35a, Ü₃39b, Ü₄37a, H33b
2 bâd: bâde Ü1

-75* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1. Şubh-ı vişâl oldı ise şâm-ı târ şükr
Her hâlde cenâb-ı Hudâ'ya hezâr şükr
2. Şükr-i Hudâ olup sebab-i lutf-ı nev-be-nev
Evzâ'-ı rûzgâra ider i'tizâr şükr
3. Serdî-i şâm idi gidüp âhir olur yine
Şubh-ı bahâr vird-i zebân-ı hezâr şükr
4. Vakt ola sebzezâr yine sâd zebân ile
Lutf-ı bahâra eyleye bî-ihtiyâr şükr
5. Hâşâ ki lutfin ile müzdâd-ı lutf-ı Hakk
Hengâm-ı gâmda ide Rızâyî-i zâr şükr

---

* Ü₁44b, Ü₂35a, Ü₃39b, Ü₄40a

2 b. ider — Ü₁

4 — Ü₃; a. ter: şad Ü₂, Ü₄, H /b. eyleye: eyle Ü₁

5 a. Hâşâ ki lutf itmeye müzdâd-ı fa'îl-ı Hakk Ü₃ ; Hâşâ ki lutf-ı hazret-i Hakk olmasa mezîd Ü₂, Ü₄

-76* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Tâ kim dû-zülf târ perîşân-ı şü'ledür
Dil hem-çü bâd dest be-dâmân-ı şü'ledür
2. Pervâne n'ola olsa sem'i görüp bî-ķarâr
Âteş-fürûz-ı miñneti dâmân-ı şü'ledür
3. Dil şâm-ı vasl sũhte-bâl-ı cemâldür
Pervânedür ki yek-şebe mihmân-ı şü'ledür
4. Dil şem-i rûy-ı yâra olup mübtelâ yine
Hem-çü fitil ser be-giribân-ı şü'ledür
5. Güller gibi açıldı yine nice şerħalâr
Sînem Rızâyî tâze gülistân-ı şü'ledür

---

* Ü₁44b, Ü₂34b, Ü₃39b, Ü₄36a, H33a
2 a. şem'i görüp: görüp, şem'i Ü1
3 a. bâl/bâd Ü1

-77* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Şahâne bezm-i yâr olıcağ mehle tâbdâr
Cem câmı ile olsa revâdur şarâbdâr
2. Dil-dâra h âb-ı nâz komaz kim idem niyâz
Göstermez âh u zâra rızâ çeşm-i h'âbdâr
3. Bî-ihtiyâr olup aşılurdum rekâbete
Ol şeh-süvâr-ı nâza olaydum rikâbdâr
4. Çün nâ-şüküfte gonca-ı ra'nâ niçün turur
Ser-pûşı ile bezmde câm-ı habâbdâr
5. Eyler Rızâyî şî'rini yârâna piş-keş
Mânend-i tâze meyve-i şîrîn âbdâr

---

* Ü₁44b, Ü₂34b, Ü₃70 Ü₄39b, H33a

1 a. mehle: mîle Ü₂, Ü₃, Ü₄, H

2 a. idem niyâz: niyâz idem Ü₁

-78* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Rûyında zülf-i ham-be-ham u hâl-i müşk-bâr
Şahrâ-yı Çîn ü nâfice-i âhû-yı Tatâr
2. Zülf-i siyâhı Hindû-yı âteş-peresdür
Kim çâygâhı secdegeh-i âteşin 'izâr
3. Ey bâğbân 'âşîka reşk eyle kim ider
Bâğ-ı cemâli bir nazâr-ı pâkı lâlezâr
4. Te'sîr-i 'aşkı gör ki figânı kesilmeyüp
Çün şu'le cünbiş itmede pervâne-i hezâr
5. Bidâr-ı fitre gerçi ki pür-h âb dîdesi
Mestâne gânzeler nîgeh ammâ ki hûşyâr
6. Biñ zahm-ı tîr-ı çevre Rızâyî cevâbdur
Mestâne lutf ile nîgeh-i gâdr-h âh-ı yâr
7. 'Uşşâkı bûy-ı zülf ile tatyîb itmede
Mânend-i hulğ hazret-i mahdûm-ı kâmkar

* Ü₁44b, Ü₂35b, Ü₃38b, Ü₄37b,H34a

1 b. Çîn ü : Çîn Ü1

6 b. lutf ile:lutfuña Ü1

-79* -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Ruhuñ vaşfinda cân-ı nükte-perver hem-zebânumdur
Lebüñ medhinde tûtî-i sühân-ver hem-zebânumdur
2. Gezüp şahrâ-yı tenhâ zikr-i mevlâ eylerin ammâ
Haķikatde benüm her sebze-i ter hem-zebânumdur
3. Zebânın emdürüp vaşf eyle la'lüm didi ol âfet
Ne devletdür hele fikr it ki dil-ber hem-zebânumdur
4. Düşüp yanuma eyler şâm-ı ğam şadâh pey-der-pey
Dem-â-dem lûle-i dûd-ı mu'anber hem-zebânumdur
5. Rızâyî dilleşürsem n'ola kilik-i nükte-dânumla
Hemişe vaşf-ı rûyında kalemler hem-zebânumdur

* Ü₁45a, Ü₂34a, Ü₃65, Ü₄39a, H32a

1 b. medhinde: vaşfinda Ü1

2 a. eylerin :eylerüm Ü1

-80* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Feilün

1. Ne nâme birlik ider bir nedîm-i cân bulunur
Ne 'arz-ı hâl idecek yâra bir zamân bulunur
2. Kaçan ki kaçd ide âteş-fürûzi-i şevke
Hemân o dâmen-i pür-mevc-i der-meyân bulunur
3. Niyâza mani' olur şanma bî-zebânî 'aşk
Lisân-ı hâl gibi çünki tercemân bulunur
4. Zamân gamuña bulunmaz yanumca âh eyler
Hemân elümde benüm lûle-i duhân bulunur
5. Rızâyî şî'rüm olup künc-i gâmda eglencem
Zamân-ı gam yine mazmûn-ı dilsitân bulunur

---

* Ü₁ 45a, Ü₂36a, Ü₃38a, Ü₄38a, H34b
5 b. dilsitân: cansitân Ü₁

-81* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. O yâre alümi 'arz eyleyin hicrânda âhumdur
'Alevdür nâme-i murg-nâme bir düd-ı siyâhumdur
2. Tegâfül eyleyüp bî-hûde âl-i zârumı şorma
Beni söyletme cânâ 'arz-ı âlüm çün nigâhumdur
3. Göñül bir sâ'at-i mînâ vü feryâdum münëbbihdür
Seher bî-dâr iden murgânı âh-ı şubhgâhumdur
4. 'Aceb mi humm-ı şahbâ gibi göñlüm pür-neşât ola
Harâbâtuñ benüm her kûşesi gâmdan penâhumdur
5. 'Aceb midür perîşân lafz u ma'nâ olsa eş'ârum
Rızâyî çünki evzâ'-ı zamâna gâdr-h âhumdur

---

* U₁45a, Ü₂36a, Ü₃37b, Ü₄38b, H35a

-82* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. 'Uşşâkı tâze şevk-i Hudâ-dâd söyledür
Berg-i hazânı dâ'ie-i bâd söyledür
2. Dil-ber hikâyet itdirür aḥvâlümü benüm
Ol şâh-ı ḥüsn kıssa-ı Ferhâd söyledür
3. İtdürdi ğamze nâleye ikrâr 'aşkumı
'Âdet budur ki mücrimi cellâd söyledür
4. Cevrûñ komadı gönümüzi kendi ḥâline
Ben neyleyin ki şâhs-ı bî-dâd söyledür
5. Dâ'im Rızâyî sükker-i luḫfin ma'âd idüp
Tûtî-i tab'ı ḥazret-i üstâd söyledür

---

* Ü₁45a, Ü₂34b, Ü₃40a, Ü₄36b, H33b
2 a. itdirür: eyledür Ü1

-83* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Hayret olsa beni çeşmüm leb-i pür-tâb görür
Teşne hâbında daḥi câm-ı mey-i nâb görür
2. Çekilüp gûş-ı şürâhî segirür çeşm-i ḥabâb
Cem' olur ehl-i şafâ var ise aḥbâb görür
3. Nüşa-ı câm-ı Cem'i görmededür hep yârân
Şanma kim kıssa-ı İskender ü Dârâb görür
4. Gördürür kârını tezvîrine erbâb-ı riyâ
Ya'ni da'vâ-yı şuhûd olmayıcaḥ h'âb görür
5. Ey Rızâyî geçirüp 'âlemi gözden ḥûşîd
Şanma tab'um gibi bir gevher-i nâ-yâb görür

---

* Ü₁45b, Ü₂33b, Ü₃37a, Ü₄35b, H31b
2 a. Çekilüp: Çekilür Ü1
4 a. tezvîrine: tezvîr ile Ü1

-84* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. 'Aşk ile âh iderüm dilde heves bâkîdür
'Âşıkum sîne de tâ kim bu nefes bâkîdür
2. Kalmadı şabr u qararum yine âhumdur kâr
Kâfile gitdi dahî bâng-1 ceres bâkîdür
3. Bilelüm hâlûni gel sîneye ey bülbül-i dil
Eskiden bildüğüñ ol köhne kafes bâkîdür
4. Âz olur fazl-1 gül-i vuşlat-1 hicrânı dırâz
Gül-i gülzâr gider hâr ile has bâkîdür
5. Dem-i ' İsi midür üstâdumuzun enfâsı
Ey Rızâyî kime eylerse nefes bâkîdür

---

* Ü₁45b, Ü₂39b -
1 a. iderüm: iderin Ü₂

-85* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Esdi bâd-1 şubh-1 dem geşt ü güzâr eyyâmıdur
Goncaveş diller açılsun nev bahâr eyyâmıdur
2. Zâhir oldı ğoncalar yir yir açıldı lâleler
Cemreler düşdi yine 'azm-1 kenâr eyyâmıdur
3. Rind-i 'aşkuñ gûşına girmez şadâsı vâ'izüñ
Na'ra-1 mestân u kelbânuñ firâr eyyâmıdur
4. Gör 'izâr-1 mehveşin seyr eyle hatt-1 dil-keşin
Verd-i ra'nâ faşlı seyr-i sebzezâr eyyâmıdur
5. Gül gibi gülsün açılsun tâb-1 meyden tâzeler
Ey Rızâyî feyz-i mihr-i tâbdâr eyyâmıdur

---

* Ü₃ 35b, H33a

-86* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ilün

1. Biz ey büt-i çin ebrü-yı pür-tâb-nisînüz
Gel gönlümüzi yıkma ki mihrâb-nişinüz
2. Hâkisterümüz içre nihân âteşüz ammâ
Ma'nide şeh-i pister-i sincâb-nişinüz
3. Ey sâhili-i zühd sen at seng-i cefâyı
Biz 'aşk ile ser-geşte vü girdâb-nişünüz
4. Ki zir ider çarh bizi gâh ise bâlâ
Gûyâ ki hemân küdek-i dûlâb-nişinüz
5. Ruhsâresidür gönlümüze cây-ı Rızâyı
Biz şimdi Siyâveş-şifat u tâb-nişinüz

---

* Ü₁ 45b, Ü₂ 40b, Ü₃ 40b, Ü₄ 42a, H38a
5 b. şifat u : şifat-ı Ü1

-87* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Gülşen-i bezm oldı pey-der-pey yine peymâne-h̄iz
Dest-i sâkidür meger şâh-ı gül-i şad dâne-h̄iz
2. Söylenen dillerde şimdi dâstânumdur benüm
'Aşkum oldı hem-çü 'aşk-ı kûh-ken efsâne-h̄iz
3. Kendi bâgum tuhfesidür tâze tâze derd ü ğam
Gülşen-i dildür gül-i dâğ-ı ğam-ı cânâne-h̄iz
4. Serv-i bâlâ üzre yir yir açılır ğuya semen
Şem'-i sebzün olsa eṭrâfi kaçan Pervâne-h̄iz
5. Ey Rızâyî hep görenler didiler bu tarḥ-ı neve
Ḥak bu kim uğranmaduk nâzük zemîn-i dâne-h̄iz

* Ü₁ 45b5 b. bu kim: budur Ü₁

-88* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Sûziş-i 'aşk ile kim hâkister olmuş hâkumuz
Olmadı berg-i neşât-âver dil-i ğamnâkumuz
2. Sünbül-i zülfün gül-i rûyuñ hayâliyle hemân
Şafha-i efsân-bere döndi dil-i şad-çâkumuz
3. Ğamzesinden ğuşe-i luţfu vefâ his itmedük
Nükte-dân-ı 'aşk isek ger var ise idrâkumuz
4. Bezmi pür-germ itdi bâde gâlip oldı şevk-i yâr
Ğam hüçüm itdükte şundı sâķi-i bî-bâkumuz
5. 'Arz-ı hâl içün Rızâyî ol şeh-i hüsne hemân
Levhâlî bir nâmedür bu âh-ı âteşnâkumuz

---

* Ü₁ 46a, Ü₄ 42b, E32b, H38b

-89* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Sâki-i devrândan sahbâ-yı 'işret ummazuz
Derd ü ğamla hoş-dilüz câm-ı meserret ummazuz
2. Tek şefi'üm diyü dünyânun cefâsın eyleme
Âhiretde zâhidâ senden şefa'ât ummazuz
3. Yâr yüz döndürse cevri itse raķib incinmezüz
Nâ-murâd-ı 'âlemüz iķbâl-i devlet ummazuz
4. Bî-ħaķikâtlarla hem-soħbet olup dünyâda biz
Bî-vefâ dünyâda bir kesden ħaķikat ummazuz
5. Ey Rızâyî umduğun miħmân yemez meşhûrdur
Biz bu miħmân-ħ ânede ol deñlü ni'met ummazuz

---

* Ü₁ 46a, Ü₃ 41a, H38b

4 a. hem-soħbet olup dünyâd: soħbet eyleyüp 'âlemde Ü₃: hem-soħbet olup 'âlemde H

5 a. umduğun miħmân: konuk umduğun Ü₃, H

-90* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Mürîd-i mey-fürûşuz eski takşîre peşimanuz
Hele bir tekye-i gülşende şimdi şubha gerdânuz
2. Göñül bir kaçre kandur kim yir itmişdür cebininde
Ser-i dil-dâr için besmeleñe miñnetde kurbânuz
3. 'Aceb nice olurdı hâl bunda ber-ķarâr olsaķ
Hele ey dil bu mihmân-hâne-i miñnetde mihmânuz
4. Müsâ'id olsa 'aşr âzâde olsaķ ğamdan ey sâķi
Esîr-i h'âce-i 'akluz daħi tıfl-ı debistânuz
5. Göñül geh zülfine ma'il olur geh kâkûl-i yâre
Rızâyî kırtuluş yok ğuşşadan hâtır perişânuz

---

* Ü₁ 46a, Ü₃ 41a, H38b

2 b. besmeleñe: beslemeñe H

3 b. mihmân-hâne-i miñnetde: kırân-hâne-i muħabbetde H

-91* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün

1. Dil-ber bizümle nûş-ı sahbâ-yı nâba gelmez
Yâran ile görüşmez bezm-i şarâba gelmez
2. 'Aks itmeyince la'lüñ hergiz gözi kızarmaz
Sâki şarâb-ı nâbuñ çeşm-i habâba gelmez
3. Göñlüñe sen getürme 'âşık hayâl-i yâri
Sultân-ı mülk-i hûbi künc-i harâba gelmez
4. Ne deñlü aqçe dökse göz sine tahtasına
Derd-i derûn-ı cânım her giz hesâba gelmez
5. Câmı yirine gelmez 'âşıklarun Rızâyî
Lütfından ol melek-hû tâ câme-h âba gelmez

* Ü₁ 46a, Ü₃ 42a, H39a

3 b. Hûbi: behcet H

-92* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Hâk isek de tarf-ı kûy-ı dil-rübâdan kalmazuz
Geşt-i kûy-ı yârda bâd-ı şabâdan kalmazuz
2. Deşt-i gamda şevk-i dil-dâr ile pûyânuz hele
Vâdi-i miñnetde Kays-ı bî-nevâdan kalmazuz
3. Kûşe-i şâh-ı emelde âşiyânsâz olmazuz
Evc-i istiğnâda ey dil biz hümâdan kalmazuz
4. Fikr-i cânân ile gül-geşt-i gülistân eylerüz
Kûşe-i miñnetde yârân-ı şafâdan kalmazuz
5. Ey Rızâyî bildüğinden kalmasun 'âlim giçen
Ta'n-ı nâ-dân ile şî'r-i dil-güşâdan kalmazuz

---

* Ü₂ 41a, Ü₃ 41a, Ü₄42b, H38b

-93* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Ser-tâ-be pây dâğ-ı ciger-sûz-ı Һasretüz
İhrâm-ı der-ber-i 'Arafât-ı muҺabbetüz
2. Güft ü Őenidi Һalkdan âsûdeyüz hele
Tenhâ-niŐini kûşe-i genc-i ferâgatuz
3. 'Uryân-ı 'aşkdur diyü tokunma zâhidâ
ÇıkmıŐ niyâmdan hele bir tîg-i himmetüz
4. Mânend-i Ƙays Őöhre-i Şehr olmak isterüz
Bî-nâm-ı 'aşk iken yine meftûn-ı Őöhretüz
5. 'AŞk âteşi Rızâyî bizüm baŐumuzdadur
Mânend-i Şem-i encümen-efrûz-ı miҺnetüz

---

* Ü₁ 46b, Ü₂ 41a, Ü₃ 41b, Ü₄ 42b, H39a

-94* -

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün

1. Şarâb-ı âl ile tûti-i câm-ı bezm-efrûz
Tolaşdı elden ele hem-çü murğ-ı dest-âmûz
2. Yakında gonca-ı bâguñ garîb şevketi var
Müsâ'id olmağ ile rûzgâr itdi bürûz
3. Ğam-ı firâk ile derd-i dili ne bilsün yâr
Bilür mi serv ne reng itdi bâğa tâb-ı temûz
4. 'Aceb mükâşif-imiş hağ budur ki pîr-i muğân
Açup niçe hum-ı rez keşf itdi yine künûz
5. Rızâyî ruhları rûz-ı bahâr-ı behcetdür
'Aceb mi itse cemâli terağki rûz-be-rûz

* Ü₁ 46b, Ü₂ 41b, Ü₃ 41b, Ü₄ 43a, H39a
4 a. mükâşif imiş: mükâşif-i sır Ü₁ /b. keşf, yine : yine keşf Ü₂,
Ü₃, Ü₄, H

-95* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Her şeb şarâb-ı nâz ile pürdür âyâgumuz
Hâcet kıomadı şem'e bizüm şeb-çerâgumuz
2. Pür eyledük piyâleyi şehâ bulup humı
Künc-i harâbede küpe geçdi ayagumuz
3. Zannum budur ki âteş-i 'aşkuñla yanmağın
Güller görüp de resk ideler tâze dâgumuz
4. Pürdür şarâb-ı 'aşk ile her dem sebû-yı dil
Hum gibi bâdeden hele yokdur ferâgumuz
5. Çözse Rızâyî sünbül-i zülfin o gül'izâr
Bûy-ı bahâr itse mu'attar dimâgumuz

---

* Ü1 46b, H38b

1 a. nâz: nâb H

5 b. çözse: bozsa Ü1

-96* -

Mef'ûlû Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Ümmid-i vefâyile geçüp şubh u meşâmuz
Cevr eylemege başladı bu mıydı recâmuz
2. Âh eyleridük 'aşk ile geçdük bu hevâdan
Dünyâdan uşanduk hele kalmadı hevâmuz
3. Bir olmaduğın biz bilirüz 'aşık u ma'sûk
Birdür hele ey süh-ı cefâ-pişe Hudâmuz
4. Yarân gibi tenhâ konmayuz künc-i belâda
Hakkâ ki gam-ı yâr ile var başka şafâmuz
5. Bu şi'r-i terüñ menba'ı ser-çeşme-i cândur
Pâk olsa Rızâyî n'ola mazmûn-ı edâmuz

* Ü₁ 46b, Ü₂ 41b, Ü₃ 42a, Ü₄ 43a, H39a

-97* -

Mef'ûlû Failat ün Mef'ûlû Fâ'ilâtün

1. Birkaç gün oldu baña ol dil-sitân görünmez
Şimdi gözüme ey dil cân u cihân görünmez
2. 'Uşşâk ile çekilmiş seyrâna ol perî-rû
Kûy-ı nigâra vardum hiç ins ü cân görünmez
3. 'Âşık ne çâre itsün tîr-i cefâ-yı yâre
Sehm-i kazâ saçılmaz bâd-ı vezân görünmez
4. Seyr itmedin cemâlin dil-dâra 'âşık oldum
Bir yâredür açıldı tir ü kemân görünmez
5. Hâlüm mükedder oldu gâyet de ey Rızâyî
Naqd-ı revânüm oldu şimdi miyân görünmez

* Ü₁ 47a, Ü₃ 42a, H39b

-98* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Cenneti vaşf eyleyüp zemm eyleme meyhânemüz
Virmezüz vâ'iz behište kûşe-i virânemüz
2. Geh hañın özler göñül geh kâkül-i müşginini
Şimdi bir yerde karār itmez dil-i virânemüz
3. Nâ-murâduz kısmet-i rûz-ı ezelde gûiyâ
Hep-şarâb-ı harman-ı mehdendür âb u dânemüz
4. Bizi ğam öldürdi sâki câmı muhabbetden ol
Toldurup şun câmı olmasun tehi peymânemüz
5. Ey Rızâyî gelmesün şâh-ı hayâli gönlüme
Belki âzurde ola pek teñgdür ğam hânemüz

* Ü₁ 47a, Ü₃ 41a, H39a

3 b. Hep: Hem Ü₁/serab-ı : şarâb u Ü₁, H

4 — Ü₁ ; 4a. Bizi gam: Gam bizi Ü₃

-99* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Vişâl-i hâk-ı der-i dil-rübâya muntazırız
Reh-i talebde ğubâruz şabâya muntazırız
2. Nesîm-i şubh yeter ğayri hem-reh istemezüz
Hemân bu yolda muvâfık hevâya muntazırız
3. Olurdum olmasa yârüñ ümîd-i düşnâmı
Bu hânkâhda şimdi du'âya muntazırız
4. Mey-i neşât eger gelmez ise tağıluruz
Ħabâbvar mey-i dil-ğuşâya muntazırız
5. Rızâyî tab'-ı ğüher-zâ teveccüh eyleyicek
Didi ma'âni-i ğaybı edâya muntazırız

---

* Ü₁ 47a, Ü₂ 41b, Ü₃ 42b, Ü₄ 43b, H39b
4 — Ü₄

-100* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Her gün varurum ben der-i dil-dâra bulunmaz
Bu derdüme hayfâ ki benüm çâre bulunmaz
2. Bir derde ki ben de bulanayum didi ammâ
Her gün varırın yine o meh-pâre bulunmaz
3. Dil zahm-ı hadeng-i gam-ı cânânla pürdür
Zâhirde eger çi arasan yâre bulunmaz
4. Ey gam yine zülfinde bulursın dil-i zârı
Sen bende ararsañ dil-i âvâre bulunmaz
5. Âdem mi döyer çekdügümüz derde Rızâyî
Hem-derd cihân içre dil-i zâre bulunmaz

---

* Ü₃ 42b, H39b

1 a. Varurum ben: varırın H

2 a. derde:derd H/bulanayum: bulınayın H

4 a. bulursın : ararsın H

-101* -

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mefâ'ilû Fâ'ilün

1. Cãnâne gibi ğamzeleri nīm mest-i nâz
'Uşşâkı gibi tırrası hâtır-şikest-i nâz
2. Korkum budur ki kâse-i Mecnûn-mişâl dil
Âhir ola şikest-hûr-ı darb-ı dest-i nâz
3. Cãn riştesinde şâd kerih-ı ğuşşadan ne ğam
Müjgân tiz tiz olıcağ şâne dest-i nâz
4. Dil dâğ dâğ hasret ü ol nev-civân-ı hüsn
Mest-i şarâb u mest-i civâni vü mest-i nâz
5. Hergiz Rızâyî geçmedi fikr-i kenârdan
Korkam budur ki ola giriftâr şest-i nâz

---

* Ü₁ 47b, Ü₂ 42a, Ü₃ 43b, Ü₄ 43b, H39b

-102* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Failün

1. Biz şafâdan dūr ü me'nûs-ı ğam-ı cânâneyüz
Âşinâya âşinâ bî-gâneye bî-ganeyüz
2. Biz 'aceb mi vâkıf-ı esrâr-ı derd-i 'aşk isek
Çok zamândur kim ğam-ı cânân ile hem-haneyüz
3. Âateşe dirsek girer fermân-berüñdür cân-ı zâr
Cân u dilden hâşılı her hidmete pervaneyüz
4. Şâneyi bir görme pür-zahm-ı firâk-ı zülf ile
Şâne şad çâk ise biz şad-çâk-ı reşk-i şaneyüz
5. Mişlümüz yokdur Rızâyî mülk-ı nazm içre bizüm
Güyâ kalb-i şadağda bir dūr-i yek-daneyüz

* Ü₁ 47b, Ü₂ 42a, Ü₃ 43a, Ü₄ 43b, H40a

-103* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Virüp rûza harâret la'l-i dil-ber çâk çâk olmuş
Ziyâde lezzetinden meyve-i ter çâk çâk olmuş
2. Dil-i şeydâ-şifat gönca-ı gam zülfüñle şad-pâre
Misâl-i câme-i 'uşşâk güller çâk çâk olmuş
3. Açılmış yâreler şevk-i ruhuñla sinede yir yir
İdüp te'sir-i mihr-i hâveri yir çâk çâk olmuş
4. Görince zülfini her târı bir zahm-ı derûn olmuş
Taḥammül itmeyüp mirât-ı enver çâk çâk olmuş
5. Rızâyî'nüñ hele şi'rinde de sûz-ı muḥabbet var
Redîf-i şi'ri kendi gibi yek-ser çâk çâk olmuş

* Ü₁ 47b, Ü₂ 43a, Ü₃ 43a, Ü₄ 44a, H40a.

4 a. târı: târ Ü₁

-104* -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Kızıışmış bezm-i mey bâzû-yı dil-ber dâğ dâğ olmuş
Açılmış gülleri şâh-1 gül-i ter dâğ dâğ olmuş
2. Hilâli na'lıdur mihr ü mehi dâğ-1 nev ü köhne
Hevâ-yı 'aşk ile Çarh-1 sitemger dâğ dâğ olmuş
3. Nigâh-1 lutf idince dil-rübâ izhâr-1 sûz itmiş
Görince ruhların mir'ât-1 enver dâğ dâğ olmuş
4. Der-âgûş eylemiş zer duhterin meclis bu şeb gördüm
Döner peymâneler bâzûsı yek-ser dâğ dâğ olmuş
5. Ruhi reşk ile her bir bergi gördüm zerdn-rü olmuş
Rızâyî 'aşk-1 dil-dâr ile güller dâğ dâğ olmuş

---

* Ü₁ 47b, Ü₂ 43a, Ü₃ 43b, Ü₄ 44a, H40b

4 b. peymâneler: peymâne-i Ü₁

5 a. gördüm zerd-rû: bir dâğ-1 derûn Ü₂ Ü₃ Ü₄, H

-105* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün

1. Ol müşk-bû ğazâlî gördüm ħat-âver olmuş
Faşl-ı bahârdur şeb rûza berâber olmuş
2. Mihr-i 'izâr-ı cânân oldukça âteş-efsân
Ĥaĥkâ ki sîb-i ğabğab ğâyet de ħoşter olmuş
3. Abdâl-ı 'aşk başın pür-dâĝ u şerĥa kılmış
Ĝam taĥtĝâhına bir şâh-ı zer-efser olmuş
4. Zülfi nigâruñ olmuş çak buyına ber-a-ber
Gelmiş yetişmiş el-ĥaĥk ĥayli dil-âver olmuş
5. Birbiri ile lebler gördüm ki ħan bulaşmış
Ol iki nâz-perver ya'ni ber-â-ber olmuş
6. Yarüñ Rızâyî gül-renk te'sir-i tâb-ı meyden
Ruhsâreler kızarmış berg-i gül-i ter olmuş

---

* Ü₁ 48a, Ü₂ 43b, H40a
 2 b. faşl-ı bahârdur: faşl u bahâr Ü₂, H
 3 a. dâĝ u şerĥa dâĝ-ı şerĥ Ü₂, H
 5 b. ber-â-ber: birâder H, Ü₁
 6 a. Yârüñ ruĥı Rızâyî meyden olup 'orak-rîz Ü₂

-106* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Çemende gönca açılmış şabâya aldanmış
'Aceb mi olsa perîşân hevâya aldanmış
2. Göñül vişâl ricâsıyla kendin aldırmış
Vefâya va'de ider bî-vefâya aldanmış
3. Yazık ki sâde göñül bir kat añlayup yâri
Belâya düşmiş o zülf-i dü-tâya aldanmış
4. Meta'-ı 'aleme naqd-ı dili virüp zâhid
Cihân-ı hileger-i bî-bekâya aldanmış
5. Hevâ-yı 'aşk u muhabbetde göñline uymış
Rizâyî hayf ki bir bî-nevâya aldanmış

---

* Ü₁ 48a, Ü₂ 43b, Ü₃ 43b, H40a

-107* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Mânend-i Ka'be zülfüne oldı siyâh-pûş
Dervîş-i dilde olsa n'ola şâl-ı âh-pûş
2. Pervâne gerçi mevlevi dürr-i semâ idi
Gördüm bu gice şem'den olmuş külâh-pûş
3. Dibâ-yı sebz-i câha ğurûr itmesün 'aduv
Hâk-i mezârı 'âķibet olur kiyâh-pûş
4. Geldi sefer siyâbı ile yârdan nesîm
Rûşenter itdi çesmümüz ol gird-i râh-pûş
5. 'Üryân-ı 'aşķ ola mey-i rüsvâ-yı haşrgâh
Dâmân-ı luţf olursa Rıżâyî günâh-pûş

* Ü₁ 48a, Ü₂ 43a, Ü₃ 44a, Ü₄ 44b, H40a
2 b. şem'den: şem'de Ü₂ Ü₃, Ü₄

-108* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Umarın kim naẓar-ı luṭf-ı ŧeh-i kiŧver-i feyẓ
Bu siyeh hâk-ı süveydâyı ide cevher-i feyẓ
2. Umarın pâre-i minâ-yı dil-i münkesiri
Ateŧ-i 'aşk ide âyine-i İskender-i feyẓ
3. Umaruz görmeye yüz renc-i humâr-ı hevesi
Ola hem-vâre-i bezm râtibemüz sâgar-ı feyẓ
4. Hâtır-eŧkeste dili luṭf-ı hüdâ pey-der-pey
Ṭâli'im bestedür ammâ ki güŧâdedür feyẓ
5. Feyẓ-yâb olsa Rizâyı n'ola birden 'âlem
Eylemiş ṭab'umı Feyyâz-ı ezel mazhar-ı feyẓ

---

* Ü₁ 48b, Ü₂ 44a, Ü₃ 44a, Ü₄ 44b, H40b

1 a. umarın: umarum Ü1

2 a. umarın: umarum Ü1

3 a. umaruz: umarın Ü2, Ü1

-109* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Olmış ruhunda ol şanemüñ âşikâr hat
Ser-nâme-i cemâle komış şehr-yâr hat
2. Gûyâ miyân-ı şu'lede zerrîn fitilledür
Ruhsâr-ı âteşindeki zerd ü nizâr hat
3. Gûyâ ki resm-i sünbül ile yazdı hâşiye
Yarûñ kitâb-ı hüsnine ol müşk-bâr hat
4. Ser-meşk-i ebruvânını tekmiñ için meger
Üstâd hüsn-i la'line yazdı ğubâr hat
5. Şandım ki zâhir oldı ser-i şu'leden duhân
Komış Rızâyî rûyına ol gül-'izâr hat

* Ü₁ 48b, Ü₂ 44a, Ü₃ 44a, Ü₄ 45a, H40b

-110*-

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Ol çeşm-i h'âbnâk olaldan karî̄n-i şem'
Gitdükçe nâzûk olmada âh u enî̄n-i şem'
2. Eyler havâle sâķi yaluñ hançerin hemân
Pervâne şanma ola tehî âstin-i şem'
3. Âteş degil mi şöbet-i şâhân-ı tâcdâr
Pervâne olmak ister imiş hem-nişîn-i şem'
4. Pervâne yâsemen dizer etrâfına hemân
Gelse miyân-ı bezme gül-i âteşin-i şem'
5. Yâd eyledi Rızâyî meger vaşf-ı rûyını
Gitdükçe zâhir olmada çîn-i cebîn-i şem'

---

* Ü₁ 48b, Ü₂ 44b, Ü₃ 44b, Ü₄ 45a, H41a
2 b. ola: oldı Ü4

-111*-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. İtdi dil bir sim-ter serv-i dil-ârâdan ferâğ
Gitdi hâtırdan emâni geldi dünyâdan ferâğ
2. Da'imâ pürdür mişâl-i câm-ı Cem peymânemüz
Bizde yokdur hâşılı hiç câm-ı şahbâdan ferâğ
3. Fâriğ olmaz ehl-i dünya çarha meftûn olmadan
Tâ ölince itdi mi Mecnûn Leylâ'dan ferâğ
4. Geldi eyyâm-ı hazâr bozıldı divân. -ı çemen
İtse bülbüller n'ola bî-hûde gavgâdan ferâğ
5. Merd odur dünyâ teveccüh ide de fâriğ ola
Yohsa âsândur fakîre mülk-i Dârâ'dan ferâğ
6. Çünki hiç erbâb-ı istiḥkâka rağbet kalmadı
Ey Rızâyî eylesek biz n'ola gavgâdan firâğ

---

* Ü₁ 49a, Ü₃ 44b, H41a

1 a. itdi dil bir: ey dil her H
2 b. hiç câm-ı : ḥum gibi Ü₃ , H
3 b. itdi mi : itmedi Ü₃ , H
6 b. gavgâdan : da'vâdan Ü₃ , H

-112*-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Çün tehi sâgar beni ğam eylemişdür bî-dimaĝ .
N'ola itmezsem mişal-1 cām-1 Cem meyden ferâĝ
2. Cām-1 'işret dâ'ima pür-bâdedür meyhânedede
Hân-kâh-1 pirdür şâm u seher yanar çerâĝ
3. Zaĝm-1 nâ-peydâ-yı 'aşk olmişdı evvel daĝ-1 dil
Dâĝ-1 sînem oldu şimdi dâĝ-ber-belâ-yı dâĝ
4. Hüs-n-ber-hüs-n olmiş ol şüh-1 cihânuñ lukneti
Oĝsayup bâzû-yı sîminin didi kim cûy-1 bâĝ
5. Yârdan geçmez neden geçse Rızâyî göñlümüz
Çin-i zülf-i yârdur şimdi aña künc-i ferâĝ

---

* Ü₁ 49a, Ü₂ 44b, Ü₃ 45a, Ü₄ 45a, H 41a

4 a. olmiş — Ü₁

-113*-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Tâze dil-ber tâze tâze dâğ-ı Һasret tâze şevk
Tâzeler derdi dil-i şad-çâke bî-endâze şevk
2. Neş'edâr-ı 'aşkuñuz ser-mest-i istignâ iken
Biz de pür-şevk-i niyâzuz sende varsa nâza şevk
3. Yine def' itsün şürâhinüñ kovadan âb-ı mey
Bezm-i meyde çekmesün sâğar gibi hamyâze şevk
4. 'Aşkdur âvâz-ı nâlem böyle pür-süz eyleyen
Neşe'e-i sahbâ varur meclisde bang-ı sâze şevk
5. Şi'r-i pür-kârım gibi encâmı lâ-büdd şevk olur
Olsa pergâle Rızâyî bâ'ış-i âvâze şevk

-114*-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Ne idi gevher-i maşşûdı bulup kâm-rân olmak
Olaydı hâk-rûb-ı dergeh-i pîr-i muġân olmak
2. Ğurûr itme iñen faşl-ı güle ey bülbül-i şeydâ
Muğarrerdür bahâr irünce zirâ kim hazân olmak
3. Daġi sen görmemişken âteş-i ruhsâr-ı cânânı
Neden ey ġonca sineñde senüñ dâġ-ı nihân olmak
4. Sürâhinüñ daġi yoksa zebânı berg-i gülden mi
Nedendür sâki-i gül-çehre ile hem-zebân olmak
5. Yirüm saff-ı ni'âl olsun nasibüm cür'a-ı sâġar
Tek olsun ey Rizâyi sâki-i bezm-i bütân olmak

---

* Ü₁ 49b, Ü₃ 45a, H41b

3 a. âteş-i ruhsâr-ı cânânı : âteşin ruhsâr-ı dildârı H

4 a. yoksa: yoġsa Ü3, H

5 b. — H

-115*-

Müf te‘i lün Mefâ‘ilü Müf te‘i lün Mefâ‘ilün

1. Penbe-i zaḥm-ı ser dem-i dem-zeden-i şabâḥ-ı ‘aşk
Âh u fiğân-ı şubḥ-dem "ḥayya ‘alel-felâḥ-ı ‘aşk
2. Âyet-i fetḥdür ‘alev-ı ḥallîle-i tîğ-i âhuma
Eşk ile âbdâr olup kârin ider silâḥ-ı ‘aşk
3. Türki zebânı kaldırur tâze-zebân-ı ‘âşıkan
Nâlesi ‘arzı-ı ḥâldür böyledür ıştılâḥ-ı ‘aşk
4. Keyfüne beñzemez senüñ neş’ve-i ‘aşk zâhidâ
Belki gıdâ-yı rûḥdur ‘âşık-ı zâra râḥ-ı ‘aşk
5. Tâ ki Rızâyî itmedüm ol şeh-i ḥüsne ‘arz-ı ḥâl
Ḥâtır-ı zâra gelmedi ḥâsılı inşirâḥ-ı ‘aşk

* Ü₁ 49b, Ü₂ 45a, Ü₃ 45a, Ü₄ 45b, H41a

1 a. ser dem : dem ser Ü₂, Ü₄, H ; b. âh u : âh Ü₄, H

3 a. kaldırur: kaldır Ü₂, Ü₃, Ü₄, H

-116*-

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Sîne çâk itdi beni âteş-i sûzân-1 firâk
Elüme girmeye mi hâsrde dâmân-1 firâk
2. Tutamaz kendüsini gâlib olur hâlet-i şevk
Esk-i çeşmin yeñemez hâsılı giryân-1 firâk
3. Ka'be-i vaşl umâruz âh-1 şerernâk iderün
Yolları tutsa ne gam hâr-1 muğaylân-1 firâk
4. Hüsn-i ta'bir ile yâre bizi añsun yârân
Oldı bî-çâre gönül Yûsuf-1 zindân-1 firâk
5. Ey Rızâyî yirine gelmedi dil gideli yâr
Kendisin cem' idemez hiç perişân-1 firâk

---

* Ü₁ 50a, Ü₂ 45a, Ü₃ 45b, Ü₄ 45b, H41b
 2 a. kendisini: kendüsini Ü1
 3 a. umaruz: iderüz H /b. ne gam: n'ola Ü1
 4 a. ansun : añsa H
 5 b. kendisin: kendüsün Ü1

-117*-

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Evrâk ile reftârını gör cûy-1 revânuñ
Ahkâmını icrâ ideyor faşl-1 hazânuñ
2. Bî- rağbet ise berg-i hazânı 'aceb olmaz
Yek rûze gibi kadri hilâl-i ramazânuñ
3. Evrâk-1 dil evrâk-1 hazân gibi perişân
Bozgunluğı var hâşılı gâyetde cihânun .
4. Erbâb-1 dil erbâb-1 çemen gibi bozıldı
Şad reşk şebâtına hele serv-i revânuñ
5. Yokdur varağ-1 'ayş-1 Rızâyide rutûbet
Hengâm-1 hazânî gibi gül-berg-i recânuñ

---

* Ü₁ 50a, Ü₂ 45b, Ü₃ 45b, Ü₄ 46a, H41b

1 b. Hazânuñ : bahâruñ Ü1

3 a. hazân: çemen Ü2 Ü4, H

-118*-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilâtün

1. Zamân-ı tâze-hat-ı müşk-bâr-ı yâra yetişdük
Cenâb-ı Hâlik'a şad-şükr kim bahâra yetişdük
2. Bizüm de cûy-şifat sâyesinde var şafâmuz
Emin-yâb-ı ğamuz himmet-i çenâra yetişdük
3. Çıķup yine taraf-ı bâĝa ħalmaduķ hemm ğamda
Müsâ'id oldu havâlar hele kenâra yetişdük
4. Anuñcün idi neşâtum bu şeb ki derdi şürâhi
Nice belâya bulanduk nice hemm-ı ğamda yetişdük
5. Rızâyî sözlerümüz oldu reşk-i nazm-ı Nizâmi
Bu fende biz nice üstâd-ı sihrkâra yetişdük

---

* Ü₁ 50a, 41-H14b

1 a. müşk-bâr-ı yâra: müşk-bâra H

2 b. emîn: enîn H

5 b. biz: de H

-119*-

Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Failatün

1. Olmaz nihân çü gónca sûz u gü dâzı şem'üñ
Yalun kat olmağ ile tıyuldı zârı şem'üñ
2. Kadd-ı bülend-i yâra beñzer dir idüm ânı
Gıtdükce olmasa pest kadd-ı dırâzı şem'üñ
3. Hatt-ı 'izârın oñşar engüşti ile dil-ber
Hoşdur yanınca olsa bir simkârı şem'üñ
4. Sâbit-kadem olup şem' pervâne muẓtarib hâl
Şabrıyla sûz-ı 'aşka var imtiyâzı şem'üñ
5. Tâcın göge atardı mânend-i şem'-i hürşîd
Olsa Rızâyî maqbûl yâre niyâzı şem'üñ

---

* Ü₁ 50b, Ü₃ 46a, H41b

5 a. hürşîd: hoş-bû H

-120*-

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Feilün

1. Gidüp senünle dil ü cân ola hevâdâruñ
K̇alur mı sabrı ya ḣıç 'âşık-ı dil-efgâruñ
2. Ne söyledüğini bilmezdi ṫüṫi-i şeydâ
Göreydi âyine-i tâbdâr-ı ruhsâruñ
3. 'Aceb mi nezd-i muhabbetde olsa âvâre
Atıldı ortaya 'aşk ile çün dil-i zâruñ
4. Piyâle düşmez elinden k̇o penḋi ey vâ'iż
Deger mi ḣıç eli tesḃihe rind-i mey-ḣâruñ
5. Rızâyî feyz alur ehl-i dil kelâmuñdan
Şafâ virür hele erbâb-ı 'aşka eş'âruñ

---

* Ü₁ 50b, Ü₃ 46a, H41b

2 a. söyledüğini: söyledigini Ü₃ /şeydâ: gûyâ H

4 a. elinden: elümden H

5 a. kelâmuñdan: gül ü mülden H

-121*-

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Feyz' alsa ne var meh gibi pür-şevk vişâlün
Eksilmeze ey mihr-i cihân-tâb cemâlün
2. Bir kez öpeyin rûyuñı luğf eyle şakınma
Bir bûse ile örselenür mi ruh-i âlün
3. Hercâ'ilük itdükce sen ayrılmadı bizden
Hakkâ ki vefâdar imiş ey şüh hayâlün
4. Ben zerre-i nâ-cizi ilet kûyına yârün
Ey bâd-ı şabâ var ise bir pâre mecâlün
5. Ol rûz-ı 'adâlet ola mı kim diye dil-ber
Bî-çâre Rızâyî nicedür 'aşk ile hâlün

* Ü₁ 50b, Ü₂ 45b, Ü₃ 46a, Ü₄ 46a, H 41b
2 b. ruh: gül Ü₂, Ü₃, Ü₄

-122*-

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Şarıлмаğı ser-i zülf-i nigâra şâneden gördük
Yanup yakılmağı biz şem' ile pervâneden gördük
2. Dil-i şûrîde tarz-ı 'işreti a'lâ bilür şimdi
Cemüñ âyin-i bezmin nüşâ-ı peymâneden gördük
3. Miyân-ı hâlede seyr eyledük biz mâh-ı tâbânı
Bakarken dil-rübâyı revzen-i kâsâneden gördük
4. Sikender görmedi âyine-i 'âlem-nümâsında
O rûy-ı dil ki mir'ât-ı ruh-ı cânâneden gördük
5. Rızâyî tâ olunca biz ferâmûş itmezüz anı
Keremler lûflar kim sâki-i meyhâneden gördük

---

* Ü₁ 51a, Ü₂ 46a, Ü₃ 46b, Ü₄ 46b, H42a

-123*-

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Şıfat-ı dil eyleyüp himmet rızâ kesb eyledük
Gerçi yok bir kârumuz ammâ şafâ kesb eyledük
2. Nice nice germ ü serd ile görüşdük 'âlemün
Gerçi ğurbet çekdük ammâ âşinâ kesb eyledük
3. Dâ'imâ der-kâr-ı 'aşk olup mişâl-i kûh-ken
Bî-sütün-ı şevkde hayli hevâ kesb eyledük
4. Küşe-i çeşmine yârün meyl idüp ebrû mişâl
Sûk-i ğamda nakd-ı şevk-i dil-rübâ kesb eyledük
5. Ey Rızâyî şükr-i bâri kim ğanidür ğalbümüz
Biz fakirüz gerçi ammâ kim ğinâ kesb eyledük

---

* Ü₁ 51a, Ü₂ 45b

-124*-

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilâtün

1. Şabâ nedür haberüñ zülf-i müşk-bâra mı geldüñ
Yahûd ğubâr-ı dil-i zâra i'tizâra mı geldün
2. Tamâm idüp lemed-i hicri dilde-i dil ü cânı
Davâ-yı 'illet için hâk-pây-ı yâra mı geldün
3. Şadâ-yı zeng-ı hezâruñla her nihâl uyandı
Sen ey berîd-i şabâ müjde-i bahâra mı geldüñn
4. Hevâ-yı vaşl ile ğâyetde ıztırâb iderüñ
Nedür bu havşala ey fülk-i dil kenâra mı geldüñ
5. Sen ey hayâl Rızâyî ne çekdügin ne bilürsin
Dil-i fikâre mi yâ çeşm-i eşk-bâra mı geldüñ

---

* Ü₁ 51a, Ü₂ 46a, Ü₄ 46b, H42a
5 b. mi yâ: yahud Ü₁, Ü₂

-125*-

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Dil itdi luḡf-ı sâye-i Per-i hümâyı terk
Şimdi penâhum oldu benüm âh berg berg
2. Zühhâdvâr itmedi tedbîr-i terk-i tâc
Teslîm-i 'âşıkâne ile itdi terk-i terk
3. Bir âh-ı serd eyledi hicrân ğamında kim
Zann eyledüm ki her şereri oldu bir tegerg
4. Tâb-ı cemâl-ı 'âşıkı eylerdi şâd kâm
Olmasa bir rakib vişâlünde şâd merg
5. Manende-i Rızâyî ider nâle 'andelîb
Ammâ ne çâre ğuş-ı gül-i pür-cemâl berg

---

* Ü₁ 51a, Ü₂ 46a

3 a. ğamında: ğamda Ü1; b. oldı: ola Ü2

-126*-

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün

1. Dilde hayâl-i çeşm-i fettân ile görüşdük
Tenhâca şohbet itdük cânân ile görüşdük
2. Hâtır-güşâde oldı mânend-i çeşm-i Ya'kûb
Beytü'l hazanda mâh-ı Ken'ân ile görüşdük
3. Köhne şarâb ile pür-peymâneler sürildi
Bezm-i şafâda eski yârân ile görüşdük
4. Dest-i hevâyı gezdük çok âşnâ idündük
Şâd gûne germ ü serd hicrân ile görüşdük
5. Her fende ey Rızâyî üstâda hizmet itdük
Mülk-i sühanda şahib-dîvân ile görüşdük

---

* Ü₁ 51b, Ü₂ 41a

-127* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Feilün

1. Tuyup muhabetümüz cevır ider vefâ diyerek
Belâya uğramışuz vaşf-ı dil-rübâ diyerek
2. Müşâbih olmağın ebrûña eyler istikbâl
Hilâl-ı rûzeyi 'uşşâk merhabâ diyerek
3. Bahâr devletidür bu münâdi-yi bülbül
Gezer taraf-be-taraf 'işrete şalâ diyerek
4. Bulınmaz ise kadeh hoş görür şifâlı gönül
Kalur mı 'ayşdan ol sâğar-ı şafâ diyerek
5. Rızâyî şora şora Ka'be'yi bulur âdem
Hemân yola düşelüm kûy-ı dil-rübâ diyerek

---

* Ü₁ 51b, Ü₂ 46b. Ü₃ 46b, H42a
1 a. tuyup: duyup H

-128* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Dili şad pâre itse lâleveş şemşîr-i bürrânuñ
Mukarrerdür yine her pâresinde dâğ-ı hicrâ nuñ
2. Figân u nâlemi gûş eyleyüp feryâd-res olmaz
Ne kodı kim kulağına rakib ol verd-i handânuñ
3. 'Aceb düşkünlüğüm vardur görelden ey peri-peyker
Şarâb-ı la'l-i handânuñla ben câh-ı zenehdânuñ
4. Aña beñzer benefşe bulmaduk gülgeşt-i bâğ itdük
Nazîrin görmedük rûy-ı zemînde hâl-i cânânuñ
5. Senüñde murg çokdan âşiyân eylerdi bâşuñda
Rızâyî olmasa âvâze-i feryâd u efgânuñ

---

* Ü₁ 51b, Ü₃ 46b, H42a

2 a. İştmez âh u efgânum baña feryâd-res olmaz H, a. nâlemi :
naleyî' Ü₃/b. kim: ki Ü₁, Ü₃

4 a. bulmaduk : görmedük H

-129* -

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bulınur gerçi ki keyfiyyet-i afyona bedel
Hiç ‘âlemde bulunmaz mey-i gül gûna bedel
2. Şimdi ‘âlemde benüm peyrev-i Kays u Ferhâd
Beklerüm kûyını kûhsâr ile hâmûna bedel
3. Tutamaz hatt-ı ruhuñ yirini hatt-ı hûbân
Hatt-ı Ya‘kût olamaz hatt-ı humâyuna bedel
4. Göz terâzûsına urdum saña hem-seng olmaz
Kâmet-i serv olamaz ol kad-ı mevzûna bedel
5. Ey Rızâyî sefer-i âhirete ‘azm itdi
Kays-ı âvâre vü şeydâ dil-i maHzûna bedel

* Ü₁ 52a, Ü₃ 47a, H42a

2 b. beklerüm: beklerin H / kûhsâr kûhsâ H

5 b. âvâre vü : âvâre-i H

-130* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Gitdi ğubâr-ı bâde idüp şüst ü şüy-ı dil
Sâki mürüvvet eyledi gösterdi rûy-ı dil
2. Ser menzil-i vişâle irişmezse ğam degül
Cân virmedür yolında hemân ârzû-yı dil
3. Yârân bezm-i bâde götürmez şanur bizi
Şahbâ-yı 'aşk-ı yâr ile pürdür sebû-yı dil
4. Zikrûñle hânkâhda fikrûñle bezmde
Eflâke çıkdı velvele-i hây u hûy-ı dil
5. Raħm itmedi gönül düşeli ey Rızâyî yâr
Yok yirlere dökildi hemân âb-ı rûy-ı dil

* Ü₁ 52a, Ü₃ 47b, H42b

-131* -

Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün

1. Ne vâ r itse 'uşşâka cânân tenezzül
İder hâke mihr-i dırâhşân tenezzül
2. Sürer yüzine hâk-pây-ı nigâra
Hemîşe ider zülf-i fettân tenezzül
3. Nişâr eylerin cûy-şifat nakd-ı eşki
Hîç itmez o serv-i hırâmân tenezzül
4. Ne var işigüme düşse zülf-i dırâzı
İder gâhı bâlâ nişinân tenezzül
5. Kâtı best-i tarh eyledüñ ey Rızâyî
Bu vâdiye eyler mi yârân tenezül

---

* Ü₁ 52a, Ü₃ 47a, H42b

3 a. cûy: cû Ü₁, U₃

4 H'da şöyledür:

Başında dökilmiŝse ger tâb-ı 'aşkuñ

İder miydi şem'-i şebistân tenezzül

-132* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Hâk isem de iñledür eflâkı nâlem bilmiş ol
Yerde kalmaz itdügüm âh-1 dem-â-dem bilmiş ol
2. Ser firâz oldukça ben pâ-mâlî kaldur hâkdan
Tutmışumdur dâmenüñ ey serv muhkem bilmiş ol
3. Tâzelendi çîn-i ebrûdan yine dâğ-1 derûn
Geldi ey âbdâl-1 dil mâh-1 muharrem bilmiş ol
4. Bizden ey gonca şıkılma bizde yokdur tâb-1 vaşl
Dil vücûdun maıhv ider mânend-i şebnem bilmiş ol
5. Ey Rızâyî pest himmete n'ola gerdûn-1 dîn
Çadrüñi a'lâ bilür üstâd-1 a'zam bilmiş ol

* Ü₁ 52a, Ü₂ 47a, Ü₃ 48a, Ü₄ 47a, H42b

-133* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Failün

- 1 Fikr-i dendân u leb-i la'lüñ mekânıdur göñül
Dürr-i nâbuñ baħrıdur yâkût kânıdur göñül
2. Ol iki ebrûlar arasında ğurbân olduğum
Küşte-i tîğ-i ğamuñ bir ğatre kânıdur göñül
3. Yâre sîm ü zer degil cânın dahi eyler nişâr
'Âşıkuñ dil-dâra nakd-ı der-miyânıdur göñül
4. Sâğiyâ bezm-i muħabbetde ne var alsañ ele
Tut ki cân-ı pür-şarâb-ı erguvânıdur göñül
5. Aña geldükce ğayâlün şâhı bir ğonca şunâr
Ēülşen-i şıdk u şafânuñ bâĒbânıdur göñül
6. Tâb-ı ğam kâr itdi tîĒüñle ğülâşa teşnedür
Tâlib-i âb-ı ğayât-ı câvidânıdur göñül
7. AĒmasun mı ğördüĒi servün Rızâyî pâyına
Ēülsitân-ı miñnetün âb-ı revânıdır göñül

* Ü₁ 52b, H42b

1 b. nâbuñ: tâbuñ Ü₁

-134* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Gösterür her ç̄in-i zülfinden ruh-ı cânâne gül
Mâ'il itmiş her nihâl-ı nazükin şad dâne gül
2. Fikr-i zülfi dâ'imâ müjgânı hûn-âlûd eyler
Zülf kim sünbül ola lâyıkdur olsa şâne gül
3. Her biri 'arz-ı cemâl itdükde mihr eyler nişâr
Gonca-ı nakd jâleyi ceybe komış dâmâne gül
4. Şâhlar sâz u muğânni bülbül u muṭrib nesîm
Gonca-ı terdür şürâhi jâle mey peymâne gül
5. Delv-i goncayla olup câh-ı 'ademden âşikar
Beñzedi hüsn ü bahâra Yûsuf-ı Ken'ân'a gül
6. Ol şeh-i fazla Rızâyî nâme-i şi'rüm virüp
Şâh-ı heft iklime şundum şanki dervîşâne gül
7. Hazret-i üstâd kim eylerdi ta'tir-i meşâm
Olsa ahlâk-ı kerîm ile eger hem-hâne gül
8. Bir ser eylerse sezâdur nâme-i şi'r-i terüm
Şuphesiz zînet virür tâc-ı ser-i şâhâne gül
9. Gonca-ı iqbâlini gül gibi handân eylesün
Eyleyen hürşîdi bâm-ı künbed-i gerdâne gül

---

* Ü₁ 2b, Ü₂ 46b, Ü₃ 47b, Ü₄ 46b, H42a

1 b. her nihâl: şâh-ı zülf Ü₂, Ü₃, Ü₄, H

-135* -

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bî-sütûn felegi âh ile ber-bâd idelüm
‘Âşıkuz biz de biraz cünbiş-i Ferhâd idelüm
2. Biz de cûlar gibi zencîr-i cünûnı süreyüp
Kûh u deşti gezelüm nâle vü feryâd idelüm
3. Cânib-i meykedeye yine süzilsün yârân
Bend-i ğamdan demidür dilleri âzâd idelüm
4. ‘Ukde-i ğuşşayı dilden giderüp ğonca-şifat
Göñlümüz gül gibi bir sâğar ile şâd idelüm
5. Ey Rızâyî yazılır bir gün olur şafha-ı dil
Biz hemân hâme-şifat hizmet-i üstâd idelüm

---

* Ü₁ 53a, Ü₃ 48a, H43a
2 b. kûh u : kûh Ü₁ , Ü₃
3 a. süzilsün: çözülsün Ü₃ , H

-136* -

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. 'Âşıkum tâb ni'dügün bilmem
Ateşüm âb n'idügün bilmem
2. Evvvelin mevc-i ğamla bî-hûşem
Bîm-i girdâb n'idügün bilmem
3. Neş'e-i 'aşkda humâr olmaz
Bâde-i nâb n'idügün bilmem
4. 'Âlem-i dilde nev-bahâr olmaz
Gül-i şir-âb n'idügin bilmem
5. Dildedür tâze zahm-ı Rüstem-i 'aşk
Zahm-ı sührâb n'idügin bilmem
6. Ğamum ammâ ğam-ı ilâhidür
Ğam-ı aħbâb n'idügin bilmem
7. Şevküm ammâ ki lâ-tenâhidür
Şevk-i meh-tâb n'idügin bilmem
8. Nûr-ı hûr iledür benüm bahşum
Kirm-i şeb-tâb n'idügin bilmem
9. Hırka ber-dûş u yek küleh-pûşum
Tâcdâr âb n'idügin bilmem
10. Baña besdür müsebbibü'l-esbâb
Hele esbâb n'idügin bilmem

* Ü₁ 53a, Ü₂ 47b, Ü₄ 47b
9 9.10.11.12.13.14. — Ü₄

11. Sâ'il-i bârgâh-ı mevlâyum
Devr-i ebvâb n'idügin bilmem
12. Şamed-i lâ-niyâm havfindan
Giceler h âb n'idügin bilmem
13. Ey Rızâyî rızâdan özge daği
Kâm-ı kem-yâb n'idügin bilmem
14. İdüp ammâ ki 'âşıkâne niyâz
Künc-i mihrâb n'idügin bilmem

-137* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Murg-1 'aşkum ebruvânında mekânüm var benüm
Tâk-1 hüsn-i dil-rübâda âşiyânüm var benüm
2. H'âb-1 nâzı artıra diyü dimem sultânuma
Kıssa pür-dâg-1 gamum bir dâstânüm var benüm
3. 'Âşıkuñ añlar nigâhından hemân maşşûdını
Gamze dirler adına bir nükte-dânüm var benüm
4. Cân virürdüm bir zamânda 'aşkumı işbât için
Da'va-yı 'aşk itmege şimdi ne cânüm var benüm
5. Ey Rızâyî minnetüm yok hâşılı alçaklara
Hamdü'lillâh şadr-1 gerdûn âstânüm var benüm

* Ü₁ 53b, Ü₂ 48b, Ü₃ 48b

-138* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilâtün

1. Hatında dilleri ben hayli pîç ü tâbda gördüm
Muhabbet ehli neler çekdügün kitâbda gördüm
2. Yakında taht-nişîn-i vişâl olam gibi ben de
O şâh-ı kişver-i hüsni bu gice hâbda gördüm
3. Teb-i hevâyile pür-süzimiş gibi yine mihri
Mişâl-i sâgar-ı mahmûr ızırâbda gördüm
4. Yine kusûruma ben i'tirâf eyledüm âhir
Şıkıldı cevrine ol gıncayı hicâbda gördüm
5. Rahîk-i nazm-ı terûñ ey Rızâyî neşve mi viridi
Kümeýt-i kilki bu vâdide pek şitâbda gördüm

* Ü₁ 53b, Ü₂ 48a, Ü₃ 48b, Ü₄ 47b, H43a
4 b. hicâbda :cevâbda Ü₂, Ü₄ H: hâbda Ü₃

-139* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Hep seni fikr eylerüm zâhirde ben hâmûs isem
'Aql u fikrüm sendedür câna eger bî-hûş isem
2. Kendi hâlümde kıomaz şâd gûne gam eyler hücûm
Def-i ğam mümkün degil 'ayb eylemek ser-hoş isem
3. Saht-bâd-ı şevk-i pey-der-pey beni lertzân ider
Kendü hâlümle degil deryâ gibi pür-cûş isem
4. 'Âkıbet ben ol meh-i bedri der-âgûş eylerüm
Ġam degil şimdi hilâlâsâ tehi-âgûş isem
5. Ey Rızâyî hizmetüm bârı hele yârânadür
Çün nihâl-ı ğonca hem-vâre sebû ber-dûş isem

* Ü₁ 53b, Ü₂ 48a, Ü₃ 49a, Ü₄ 47b, H43a

1 a. eylerüm : eylerin Ü₂, Ü₃, Ü₄, H

2 a. hâlümde: hâlinde Ü₄, H

3 a. bâd-ı : badı Ü₁

4 a. eylberüm : eylerin Ü₂, Ü₃, Ü₄, H

5 b. ber-dûş : âgûş Ü₁

-140* -

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Feilün

1. Buluşup yâre mey-i rûh-fezâyı görelüm
Varalum meykedeye câm-ı şafâyı görelüm
2. Ceşm ü gûş olmayalum vâ‘iz-i efsürde-dile
Ne riyâ işidelüm biz ne mürâyı görelüm
3. Sâğar-ı köhne-i mey eski şifâ nüshasıdur
Derd ü ğam hastasıyuz yine şifâyı görelüm
4. Kıpıra mı ki yirinden ‘acaba hâk-ı rehin
Ne haberler getirür bâd-ı şabâyı görelüm
5. Ey Rızâyî demidür göstere kendin yârân
İşte bir tâzece vâdi-i şu‘arâyı görelüm

* Ü₁ 54a, Ü₃ 49a, H43b

3 a. köhne-i mey: mey ki Cem’üñ H

5 a. Ey Rızâyî var imiş cânibe-i şâhid-i nazm, H

-141* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilâtün

1. Firâkuñı çekerek âteş-i 'itâba ışındum
Dem-i vişâldeki germî-i hicâba ışındum
2. Cefâ-yı çarh nedür kışsa-ı firâkuña nisbet
Teb-i ğamuñla bu ğammâm-ı nüh-kıbâba ışındum
3. Yoğ anca hücre-nişin-i riyâde tâb-ı muğabbet
Yine mürîd-i mey ü hücre-i ğabâba ışındum
4. Mişâl-i Kays çeküp deşt-i ğamda serdi-i hicri
Yine ne ğâl ise peygûle-i ğarâba ışındum
5. Cağim olunca cezâ-yı ğabâ-yı atlas u dibâ
Rızâyî her ne ise bu kühen siyâba ışındum

* Ü₁ 54a, Ü₃ 49b, H42b

3 a. yoğ: yoğ H

-142* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ğonca evrâkı gibi yek-dil ü yek-rû olalum
Câme- h âb içre ne var sadece pehlû olalum
2. Âşnâyân-ı ezel birbirine incinemez
Yine evvelki gibi yek-dil ü yek-cû olalum
3. Nice bir hayret ile olalum engüşť be-leb
Ğam için hem-çû sebû dest be-zânû olalum
4. 'Âşıkâ gurra vü selhiyle taqayyüd düşmez
Biz hemân muntazır-ı cünbiş-i ebrû olalum
5. Ğulķul-ı şavt-ı sürâhiyi yine Ğüş idelüm
Diñleyüp fâhteyi Ğüş be-kûkû olalum
6. Rûyına her Ğün idüp mihr gibi germ nigâh
Ğiceler zülfin öpüp hem-dem şeb-bû olalum
7. Ey Rızâyî mey ü sâĞarla ki hem-bezmüz biz
Yek-dil ü yek-dem ü yek-meşreb ü yek-sû olalum

* Ü₁ 54a, Ü₂ 47b, Ü₃ 48b, Ü₄ 47b, H42b

7 a. hem-bezmüz biz: biz hem-bezmüz Ü₂ , Ü₃ , Ü₄ , H

-143* -

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün

1. Toķinsa la'lin ararken dehânına leb-i câm
Hayâtı tâze bulurdı füsürde kâlib-i câm
2. Şurâhi haylice göz nûrı dökdi lâyıkdır
Kabûla mazhar ise nüşha-ı mezheb-i câm
3. Münevver eyledi 'aķs-ı 'izârı sâķinüñ
Mekân-ı mâh-ı münir oldı câh-baķş-ı câm
4. Düşer mi pertev-i hûrşîd şevk-hânemüze
Bu hâk-ı feyz ide mi bâde-i leb-â-leb-i câm
5. Kesel zamânı degildür Rızâyî açılalum
Güşâde hem-ķadeh ister güşâde meşreb-i câm

---

* Ü₁ 54b, Ü₂ 47a, Ü₃ 49b, Ü₄ 48b, H43b
4 — Ü₂, Ü₃, Ü₄, H

-144* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Bir an olur mı 'aşk ile mestâne olmayam
Sevdâ-yı zülf-i yâr ile divâne olmayam
2. Mümkün mi câm-ı meyde görüp 'aqs-i la'lini
Medhûş-ı bâde-i leb-i cânâne olmayam
3. Sînemde genc-i mihr ü muhabbet nihân iken
Kâbil midür ki sâkin-i virâne olmayam
4. Terk itdüm 'aql u fikr ile ben âşnâlığı
Tâ meclis-i nigârda bî-gâne olmayam
5. Mecnûn gibi zamânede meyl eylemem zene
Şanma Rızâyî 'âşık-ı merdâne olmayam

-145* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Zenehdânına düşdi 'aşk ile mestânedür gönüm
Dürüldi şem -i rûy-ı dil-bere pervânedür gönüm
2. Hele bir murğ-ı 'aşkı Kaysâsâ başdan şavmam
Aña sinemde cây itdüm anuñcün lânedür gönüm
3. Temâşa eylesem bir nakş-ı hûbı anda cây eyler
Der ü dîvârı nakşıyla tolu kâşânedür gönüm
4. Degüldür tâğlar evrâk-ı güldür anı zin âteş
Şarâb-ı 'aşk-ı dil-berle tolu peymânedür gönüm
5. Nigâhuñ dâ'ima zencir-i zülfin ârzû eyler
Rızâyî hiç uslanmaz 'acep divânedür gönüm

-146* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Failat ün Fâ'ilün

1. Gamzeñi der-kâr idersin böyle dil şeydâ iken
Çeşmüñe hançer şunasın mest-i bî-pervâ iken
2. 'Âķibet ey dil gumûm-i hicr-i yâr eyler hücûm
'Arz-ı hâl ile hayâl-i dil-rübâ tenhâ iken
3. İtmesün mi hiç nigâh ârzû-ı da'im-i niyâz
Şive-i hüsnüñ senüñ hep nâz u istignâ iken
4. Dâmen-i zülfüñ gibi lâyıķ mı olam pây-mâl
Himmetüñ kadd-ı ser-efrâzuñ gibi bâlâ iken
5. Ey Rızâyî bîm-i fakr u nakd-ı tâ'at 'aybdur
Böyle mensûb-ı Rızâyî hazret-i mevlâ iken

---

* Ü₁ 55a, Ü₂ 48b
2 b. dil-rüba: dil-bere Ü₂
3 a. nigâh: câh Ü₂ / niyâz: nigâh Ü₁
5 a. fakr u : fakr-ı Ü₂

-147* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Tâ Yûsuf-ı cemâl olalı dîdeden nihân
Ya'kûb kendi oldu bu çeşm-i güher-feşân
2. Ben lâl-ı hayret ol meh ise leb be-mihr-i nâz
Mâ-beynde nigâhdur ammâ ki tercemân
3. 'Uşşâkı bir işâret ile ğamze öldürür
Hergiz tevaqquf itmez o cellâd-ı bî-emân
4. Ruhsâr-ı âteşinde ham-ı zülf-i 'anberîn
Güyâ semender-i dile olmuşdur âşiyân
5. Yârün Rızâyî vaşf-ı dehânında şi'r ki
Ahsent-h'ân olursa sezâdur zebân-ı cân

---

* Ü₁ 55a, Ü₂ 49a, Ü₃ 50a, Ü₄ 48b, H43b
2 a. lâl-ı :lâle Ü1
5 b. olursa: olur Ü1

-148* -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Hevâ-yı saht-ı gamuñla helâk olup giderin
Mişâl-ı berg-i hazan çâk çâk olup giderin
2. Gider şitâb ile dâmân-ı zülfî gird-âlûd
Yanınca ben dahi gâltân-ı hâk olup giderin
3. Ben ânı beste-i fitrâk eylerüm dir imiş
Ne çâre n'eyleyeyin zahmnâk olup giderin
4. Göñül beni ser-i zülf-i nigâra sevķ eyler
Ne çâre 'âşık-ı bî-vehm ü bâk olup giderin
5. Rızâyî si'rûmi 'arz eyledükce üstâda
Kuşûr-ı kârı bilüp şermnâk olup giderin

---

* Ü₁ 55a, Ü₂ 49a , Ü₃ 50a, Ü₄ 49a, H44a
2 b. dahi gâltân hâk: gâltân hâk hâk Ü₁ : dahi gâltân Ü₃
3 a. ben: men Ü₁
5 a. şî'rûmi : şî'r Ü₁/b. kuşûr-ı : kuşûri Ü₁

-149* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Tîg-i gamuñla eyledi şad pâre sinesin
Benzetdi gonca sîne-i efkâre sînesin
2. İster ki genc-i 'aşkına tîg-i tılısm ide
'Âşık ki tutdı hançer-i dil-dâre sinesin
3. Dil-ber hezâr pâre olunca 'aceb midür
'Âşık iderse derd ile şad pâre sînesin
4. Şimdi mi oldı hançere düşmek hevâyile
Tutsa hezâr-ı zârına var hâre sinesin
5. Bir tahta-ı surh lâleye beñzetdi hûblar
Biñ zahm ile Rızâyî-i bî-çâre sînesin

---

* Ü₁ 55a, Ü₂ 49b, Ü₃ 50a, H44b

-150* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. İdüp şem'-i piyâle meclisi pür-tâb şevkinden
Gözine geldi yârân-ı şafânuñ h'âb şevkinden
2. 'Aceb pür-şevkdür bezm-i tarab kim şu'le-i şem'i
İderdi bulsa kendin meclise pür-tâb şevkinden
3. Bu şeb hem-çün leb-â-leb câm-ı leb-rîz-i meh-i enver
Piyâle tâ seher raqs eyledi meh-tâb şevkinden
4. Rızâyî çeşm ü gûşuz hâşılı peygâm-ı yârâna
Olaldan zaħm zaħm u dâğ dâğ ahbâb şevkinden

---

* Ü₁ 55b, Ü₂ 49a
1 b. şafânuñ: bezmün Ü₂
2 a. şevkdür: şevk idi Ü₂
3 a. hem-çün: hem-çü Ü₁
4 b. zaħm u : zaħm-i Ü₁

-151* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Çokdan umaruz hâk-ı rehin bād-ı şabâdan
Gel ey dil-i şeyda geçelüm biz bu hevâdan
2. Tâ girmeyicek cennet-i vaşlına nigârûñ
Hiç çâre mi var kırtulayuz havf u recâdan
3. Gül sinesine dâğ-ı Yakûb bülbül ider âh
Ol bî-bedelün 'âşıkı çok şâh u gedâdan
4. Bizümle o şeh fenn-i safâ-bahşin idermiş
Hağ saklasun ol şuh-ı cefâkârı hatâdan
5. Bî-fa'ide maḥlûka niyâz itme Rızâyî
Maḥşûduñ eger ister iseñ iste Hudâ'dan

---

* Ü₁ 55b, H44a

2 b. kırtulayûn: kırtula biz Ü₁

4 a. Dil-berler ile fenn-i vefâ-bahşin idermiş H/b. şûh: tıfl H

-152* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Failatün

1. Nûr-ı dîdem âhumı alma ğubârumdan şaķın
Serv-i nâzum tünd-bâd-ı âh u zârumdan şaķın
2. Gerçi ben te'sir ide şâyed diyü âh eylemem
Nev-civânım nâle-i bî-ihtiyârumdan şaķın
3. Dâne dâne haller 'arz eyleyüp cevır eyleme
Berk-ı harman-sûz-ı âh-ı pür-şerârumdan şaķın
4. Gel soyup dil şîsesin çak böyle pâ-mâl eyleme
Kebk-reftârum muhaşşıl inkisârumdan şaķın
5. Bozılır naķş-ı nigâr-ı rûyuñ alma âhumı
Gel beni ağlatma çeşm-i eşk-bârumdan şaķın
6. Nâzın arturdı Rızâyî yâr râz-ı 'aşķumı
Tuymasun te'sir-i şî'r-i âbdârumdan şaķın

---

* Ü₁ 55b, Ü₂ 49b, Ü₃ 51a, Ü₄ 49a, H44a
4 — Ü₂, Ü₄, E, H
5 a. âhumı: yaşumı Ü₂, Ü₃, Ü₄, H

-153* -

Fâlitün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Nâleñ ey dil soĥbet-i dil-berde nâ-sâz olmasun
Çok uzatma ehl-i meclis vâkıf-ı râz olmasun
2. Nâzükâne 'arz-ı hâl itsün nigâh-ı ârzû
Nâle-i bî-hûde ammâ kışşa-pendân olmasun
3. Kışşa perdâzi-i nâleñ virmesün yâre kesel
Çünki virsin çeşmi ĥâb-âlûde-i nâz olmasun
4. Zülfden raĥm ummazuz tek olmasun dâmen-keşân
Kim nigâh-ı luĥf umar tek ġamze ġammâz olmasun
5. Ârzû-mend-i nazîreyseñ Rızâyî şi'rûñe
Nuĥk-ı cân-baĥsuñ senün hem-câh-ı i'câz olmasun

---

* Ü₁ 55b, Ü₂ 50b, Ü₃ 50b, Ü₄ 49a, H44a

-154* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ey gūzin mazhar-1 levlāk resūl-1 sakaleyn
Şāhid-i ḥüsñüñe "mâ-zâg" bihin kühl'l-'ayn
2. Seyf-i meslûl-1 Hüdâ lem'a-1 pür-nûr-1 hüdâ
Kuvvetü'l-kalb-1 şecâ'atgede-i Bedr ü Huneyn
3. Mazhar-1 luṭf "refa'nâleke" zikrûñ kim odur
Vâşıl-1 luṭf rütbe-i bâlâter-i Kâbe Kavseyn
4. Habbezâ mu'cize kim da'vet-i bih-bûdı ile
Geldi rû-mâlına bir naḥl-1 ter-i bâsık u lin
5. Habbezâ mu'cize kim feyz-i kef-i cûdı ile
Oldı pür-nûr tehi sâgar-1 çeşm-i zû'l-'ayn
6. Habbezâ pâk neseb kim ola ser-çeşmeleri
İki maḥdûm-1 gūzin biri Ḥasan biri Ḥüseyn
7. Ne şerefdür bu ki ol iki vücûd-1 mes'ûd
İde manzûme-i pâkâ nesebin zû'l-bahreyn
8. Penç engüştüñe beş lûleli bir çeşme olup
Maksimü'l-cûd-1 kefi oldı hemân menba'-1 'ayn
9. Cāhiliyyetde 'ayân iyleyicek İslâmı
Buldı imân u hidâyetle cihân zîver ü zeyn
10. Şer'î kâ'imdür anuñ tâ be-zuhûr-1 eşrât
Oldı eyyâm-1 münevver çü miyân-1 saṭreyn
11. Bir işâretle hemân eyledi kendin pür-tâb
Tâk-1 eflâke hilâl olmışiken zîver ü zeyn
12. Bir midür mu'cize-i şakk-1 kamerle fikr it
Secde-i Yûsuf ile vâkı'a-1 zû'l-ketefeyn

---

* Ü₁ 56a, Ü₂ 50b
 2 b. Bedr ü : Bedr Ü1
 5 — Ü2
 8 a. penç engüştine: tâb-1 temmuzda Ü2
 9 b. zîver ü : zîver-i Ü1
 11 — Ü2
 12 — Ü2

-155* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. İsm-i vefâ okunmaz o hattı-ı 'izârdan
Bî-çâre 'âşîka ne çıkar âh u zârdan
2. Ey dil diyâr-ı 'aşka ayak basmasun o kim
Evvel kademde geçmeye nâmûs u 'ârdan
3. Bâr-ı belâ-yı 'aşkuñı çekmekdürür işim
Çeksem 'aceb mi el götürü kâr u bârdan
4. Sen baır içinde olmada âgyâra der-kenâr
'Uşşâk hasretiyle bakarlar kenârdan
5. Aldanma sen firibine dehrüñ Rîzâiyâ
Bu pire-zer uçar diye Ferhâdı yârdan

-156* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Hep bûy-ı muhabbet gelür ol yâr sözinden
Bir dil-bere 'âşık gibi dil-dâr sözinden
2. Va'd-ı kerem itmişdi yine eyledi düşnâm
Dönmiş gibi ol şûh-ı cefâkâr sözinden
3. Çün riste-i câr eylemede nâle vü zârı
Dil-beste gibi mu'tribe her târ sözinden
4. Beñzer geçinür gibi leb-i âl-i nigâra
Tûti-i sühan-gûy u şeker-h'âr sözinden
5. Bülbül-şifat olmuş gibi haps-ı kafes-i ğam
Bî-çâre Rızâyî-ı hoş-âşâr sözinden

* Ü₁ 56b, Ü₂ 50a, Ü₃ 51a, Ü₄ 49b, H44b

2 b. cefâkâr: sitemkâr Ü₂, Ü₃, Ü₄, H

4 b. gûy u : gûy Ü₁

-157* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Ey dil çekelüm cevrini biz çâre ne dirsın
Yârûñ çekelüm cevrini ağıyâre ne dirsın
2. Cevrin çekerüz biz gül-i terdür diyü yârûñ
Ammâ anuñ etrâfin alan hâre ne dirsın
3. Ben şağlar idüm sîne de râz-ı gam-ı 'aşkı
Dil-dâra yetiştürdi dil-i zâre ne dirsın
4. Zemm itmedesin renc-i humâr ile şarâbı
Vâ'iz ya mey-i la'l-i leb-i yâre ne dirsın
5. Dil-dârı koyup illeri medh itme Rızâyî
Sen ğayra ğazeller diyecek yâre ne dirsın

---

* Ü₁ 36b, Ü₃ 51b, H44b

2 a. diyü: dili Ü3 / terdür diyü yarûñ: ten hevâdaruñ H

-158* -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Fiğân itsem n'ola berg-i hazânveş rûzgârumdan
Ayırdı ben nizârı bir nihâl-ı gül-'izârumdan
2. Birisi hem-dem oldı birisi yâr-ı hevâdârum
Kerem gördüm dil-i zârumla çeşm-i eşk-bârumdan
3. İñen beñzetme kendüñ sine-i siminine ey mâh
Sağınsın berk-i hırman-sûz âh-ı pür-şerârumdan
4. Ğurûr-ı hüsle yer mi başar ayâğı ol şûhun
Hazer itsün mi ey cân-ı belâ-keş inķisârumdan
5. Rızâyî didiler sihr ile cem'-i âb u âteşdür
Tuyanlar sûz-ı 'aşķ-ı yâri şî'r-i âbdârumdan

---

* Ü₁ 56b, Ü₂ 49b, Ü₃ 52a, H44a

1 b. nizârı: gubârı H

3 a. ey mâh: yârüñ Ü₃, H

4 — Ü₃, 3.4.5. — Ü₂

-159* -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Göñül mey görmek isterse akan yaşa nigâh itsün
Duhân itmek murâd eylerse şad hasretle âh itsün
2. Bu ne teklifdür ey hüsni kim dil virmesün 'âşık
O şüh-ı şivekâr ammâ ki dür-dâne nigâh itsün
3. Başın kaldurmayup dil secde-i şükr-i vişâlinden
Mişâl-ı zülf hem-vâre güdâzın secdegâh itsün
4. Muhaşşal tâze tâze zahm-ı gamzeyle helâk oldum
Bu derde çâre görsün bir nigâh-ı gadr-h̄ âh itsün
5. Rızâyî bu edâ-yı hâşda bî-ihtiyâr oldum
Baña incinmesün dirsem nigâh-ı gâh gâh itsün

* Ü₁ 57a, Ü₂ 50b, Ü₃ 51b, Ü₄ 51a, H46b

-160* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. **Çat'-ı nazar idüp mey-i gül-gün niğâbdan**
Mânende-i habâb çekildük şarâbdan
2. **Çat'-ı alâka eyleyli zülf-i yârdan**
Kurtılduk ey gönül hele biz piç ü tâbdan
3. **Dünyâyı zîr-i destine alsa güneş gibi**
'Âlemde kimse kurtılamaz ıztırâbdan
4. **Olmış şu deñli bâde-i nâz ile ser-girân**
Başını dañı kaldıramaz gonca h'âbdan
5. **Yine Rızâyî müjde ki açıldı meykede**
Dükkân-ı cevheri gibi yâkut-ı râbdan

---

* Ü₁ 57a, H44a

4 a. Olmuş şu resme bâde-i tâb ile ser-gerdân H

-161* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. "Ahdin tutup gelürse rakibe görünmesün
Ağyâra yolda rast gelüp yine dönmesün
2. Emvâc-ı hûn-ı çeşme meger benzemek mi var
Bî-hûde reşk-i eşk ile deryâ döginmesün
3. Tursun elünde câm-ı şitâb atma sâkiyâ
Bâde döginmesün kerem it şem' sönmesün
4. Mestâne vaz'a yoğ ise sâkide havşala
Peymâne-i leb-â-lebi bed-meste şunmasun
5. Ahsent-hân tab'-ı Rızâyî imiş cihân
Görsün nedür kemâlde yârân öginmesün

* Ü₁ 57a, Ü₂ 50a, Ü₄ 49b, H44b

-162* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. 'Aşkuñla bu gice idüp ey nûr-ı mâh âh
Vird-i zebân-ı şem'idi tâ şubhgâh âh
2. Pervânedür fütâde ki yok âha çâresi
Ey şem' şanma kim ola 'aşka güvâh âh
3. Cân riştesi fitil-i süveydâ-yı ser-fitil
Dil şem'a-ı muhabbet ü dūd-ı siyâh âh
4. Ehl-i süluk ni'met içün kûşîş eylesün
Ey reh-revân-ı 'aşk yeter zâd-ı râh âh
5. Bir hâle irişem derd-i dīvârdan müdâm
İrdi Rızâyî gûş-ı dil ü câna âh âh

---

* Ü₁ 57a, Ü₅₁b, Ü₃ 52b, Ü₄ 50b, H45a
1 a. nûr: reşk Ü₂, Ü₃, H
2 a. — Ü₁
3 a. fitil: fitil ü: Ü₂, Ü₃, Ü₄

-163* -

Mefûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Failün

1. Meclis ki tâzelerle gülistân-ı zîb ola
Lâyık budur ki muṭribümüz 'andelîb ola
2. Geldük hezâr müşgil ile bezm-i bâdeye
Me'mûldur zebân-ı şürâhi mucîb ola
3. Korkam bu tevbemi bazalar ittifâk ile
Mey ola câm ola o leb-i dil-firîb ola
4. Bir kıssa başla ey dil-i şeh-nâme- h ân-ı 'aşk
Mazmûn-ı hayret-âveri ammâ garib ola
5. Tokuz tolandı ka'be-i kûyın Rızâyî tâ
Bir kez cemâli nûrını görmek nasîb ola

* Ü₁ 57b, Ü₂ 52a, Ü₃ 52a, Ü₄ 50b, H45a
5 a. tolandı: dolandı Ü1

-164* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Ebrûsı gösterür ruh-ı yârı kemâlde
Ol gösteriş yok anca muhaşşıl hilâlde
2. Zerd ü nizâr olmada gûyâ ki mah-ı nev
Pes-mânde berg-i zerd-i hazân-ı nihâlde
3. Kurş-ı kamerle mâh-ı nev itdükde iktirân
Yûsuf'la şekl-i nûra dönüpdür mişâlde
4. Çâkuñdan oldı surhi-i evrâkı âşikâr
Bir gonca-ı karanfil-i terdür sifâlde
5. Gördük Rızâyî gice şafağda meh-i nevi
'Aks-ı leb-i nigâr gibi câm-ı âlda

* Ü₁ 57b, Ü₂ 54b, Ü₃ 55a, Ü₄ 53a, H47b

4 a. çakuñdan: cânuñdan Ü₁

-165* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Câmveş bir 'âşık-ı demsâz buldum kendüme
Ağların râz-ı dilüm hem-râz buldum kendüme
2. Kendin aldurdıysa bülbül n'ola bâz-ı goncâya
Ben de bir şeh-bâz-ı şayd-endâz buldum kendüme
3. 'Aşkıyı bildürmege bildüm ki bende çâre yok
Arayup bir gâzmesi gâmmâz buldum kendüme
4. Mâ'il oldı her kişi bir gözleri mestâneye
Bende bir mest-i şarâb-ı nâz buldum kendüme
5. Şayd olunmak gördüm ekser 'âdeti dil-berlerün
Ey Rızâyî bir hümâ-Pervâz buldum kendüme

---

* Ü₁ 57b, H45b

1 b. râz: sûz H

2 a. bâz: yâr Ü₁

-166* -

Mefâ'îlün Feilatü Mefâ'îlün Fe'ilâtün

1. Mürekkeb ile degül nokta-ı siyâh kolında
Görince kaldı gözüm merdumı o şâh kolında
2. O şâh-ı hüsnle yir yir çekildiler yine 'uşşâk
Yazuk bulunmaduk erbâb-ı 'izz u câh kolında
3. Şanur hilâl bedid oldı taraf-ı serv-i sehiden
Gören kemânını şâh-ı cihân-penâh kolında
4. Civân kolında da var gerçi tâze goncalar ammâ
Nice nigâr-ı peri-çehre var o şâh kolında
5. Rızâyî görünür 'uşşâka 'aks-ı merdum ile ân
Eger çi eyledi dil-dâr-ı resm âh kolında

---

* Ü₃ 57b, Ü₃ 52a, Ü₃ 53b, Ü₄ 50b, H45a
2 b. 'izz : mâl Ü1
4 a. — Ü2 /gerçi — Ü1 / tâze — H
5 a. ile ân: -ı dide Ü1

-167* -

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün

1. Göñül alışdı ğam-ı 'aşk-ı zülf-i sâhir ile
Ferâgat itdi ferahdan şafâ-yı hâtır ile
2. Ferhad'la alışamaz dil gamuñla eglenürüz
Mükim bir midür ey pür-cefâ misâfir ile
3. O şâha karşı turur şem'-i bezm ayâğ üzre
Başında bir siyeh-i zer-külâh şâtır ile
4. Alınca cânımı ğamzeñ nezâret itdi göñül
Şu nakddur aña taħşil olındı nâzır ile
5. Rızâyî şî'rümi şî'r-i selefle bir diyemem
Fakire baħs munâsib degül ekâbir ile

---

* Ü₁ 58a, Ü₂ 52b, Ü₄ 51a, H45b

-168* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Hem-şoḥbet olmayup o büt-i mâh-rû ile
Lâyık midur geçe günümüz ârzû ile
2. Gül gibi başa çıkmak ümîd itme ey gönül
Terk it o fikri başa çıkılmaz dü-rû ile
3. Hep rûy-ı lutf gösterür oldu bize o yâr
Bir şekle girdi dahi haṭ-ı müşk-bû ile
4. Bir pârecik gubârını def' eyledüm hele
Dön hâk-pây-ı yâre vârup âb-rû ile
5. Mecerûh ise Rızâyî n'ola haşm-ı nâ-bekâr
Tîğ-i zebânla söyleşürüz bir 'aduv ile

* Ü₁ 58a, Ü₂ 52b, Ü₃ 52b, Ü₄ 51a, H45b

3 b. girdi: dahi, dahi girdi Ü₁

4 a. def' : ter Ü₁

-169* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Tigüne beñzer geçer cânâ zebân-ı hâlle
Cûya çok dil virdi bîd ammmâ zebân-ı hâlle
2. Şavķ-ı rûyuñ 'âşıkı sûzân u giryân eyledi
Ânı söyler şem-i bezm-ârâ zebân-ı hâlle
3. Sînesin zîn eyleyüp serhayla yâre 'arz ider
Derd-i 'aşkı 'âşık-ı şeydâ zebân-ı hâlle
4. Meclis-i 'işretde gör sâķi sūrâhi ķulķulın
Naķl ider bezm-i Cem'i gûyâ zebân-ı hâlle
5. Ey Rızâyî yok bir ehl-i hâl olup hem-zebân
Söylesem derd-i dili ammâ zebân-ı hâlle

---

* Ü₁ 58a, H45b

2 a. sûzân u giryân : giryân u sûzân Ü₁

-170* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Dili bir nuṭḡ-ı cân-baḡşuñla cânâ şâd-kâm eyle
Açılsun ğonca-ı dem-bestemüz feth-i kelâm eyle
2. Ele câm-ı mey al destüñde olsun şu'lesi zâhir
Münâsibdür kümeýt-i bâdeye zerrîn licâm eyle
3. Eger çi esb-i nâzı kullanursın şimdi bî-pervâ
Hüner budur ki şeb-điz-i haṭ-ı ruhsârı râm eyle
4. Benüm de ey sabâ hâḡ-ı reh-i yâr olmadur ḡasdüm
Varursañ haḡ-pâyına hele bizden selâm eyle
5. Rızâyî ola dirseñ tab'uñı ser-çeşme-i ma'ni
Ḳalemveş hizmet-i üstâda her demde kıyâm eyle

* Ü₁ 58a, 2. 52b, Ü₃ 53a, Ü₄ 51a, H45b

-171* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. İncinme sevdüğüm ser-i küyuñda âhuma
Öldür beni ki mu'terifüm ben günâhuma
2. Ruhsâr-ı nâzüki kızarup oldu hışmnâk
Dil-ber taħammül eylemedi bir nigâhuma
3. Ey bâgbân reng-i 'izâr ile bahşi ko
Uğratma hırman-ı güli gel berķ-i âhuma
4. Hep nâle keşf-i -râz ideli cevrin artırur
Ahum zamime olmada baht-ı siyâhuma
5. Yaklaşdı subh-ı şeyb deyü çekmezem elem
Sâyed Rızâyî bâ'is ola intibâhuma

* Ü₁ 58b, Ü₂ 53a, Ü₃ 53a, Ü₄ 51b, H49a

-172* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Dil-berler oldı gönümüzi la'l-ı nâb ile
Gûyâ ki şayd-ı şîr iderler şarâb ile
2. Bak rûy-ı yâre nûş iderken piyâleyi
Bir yerde âftâbı göre mâh-tâb ile
3. Nuḡka mecâl ḡor mı dil-i bî-ḡarârda
Kim söyleşür o ḡamze-i hâzır-cevâb ile
4. Gül suydur şarâb gül-i ter piyâledür
Maḡmûr def'-i derd-i ser eyler gül-âb ile
5. Nâ-dâna ey Rızâyî hele söylemez kitâb
Lâzım gelürse söyleşürüz biz kitâb ile

---

* Ü₁ 58b, Ü₃ 55b, H46b

-173* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Benüm şî'rüm olup revnağ-fezâ-yı bezm-i bî-gâne
Beni yânına yaklaşturmadı mânend-i pervâne
2. Beni de ser-firâz oldukça luğf it hâğdan kaldur
Recâ-yı iltifâtuñla şarıldum çünki dâmâna
3. Baña bir câm sun çün 'ârife bir gül yeter sâki
Elüñdeyken beni luğf eyle muhtâc itme nâ-dâna
4. Varup nâz uyğusına kaçd ile ağmâz-ı 'ayn itme
Niçün bezden tekâfül eyledüñ ey çeşm-i fettâne
5. Yakar şem'-i çerâğ-i derd-mendânı murâd eyler
Çerâğı rûşen olsun gerçek erdür pir-i meyhâne
6. Olup ser-mest-i yârân bezmde bî-gâne düşdük biz
Ne vardı sâkiya şunsañ bize bir dâne peymâne
7. 'Acebdür ey Rızâyî bî-bahâne şî'rüme bakmaz
Bahâne ister iken ol şeh-i hûbânum ihsâna

---

* Ü₁ 58b, Ü₃ 53b, H46a

1 a. şî'rüm: şem'üm Ü₁ , Ü₃ / fezâ-yı : firûz Ü₁

3 b. Elüñde iken beni muhtâc itme şahs-ı nâ-dâna H

4 a. itme: itdün H/b. fettâne: mestâne H

5 a. çerâğ: murâd; murâd: çerâğ Ü₃, H

7 b. hûbânum: hûbâna Ü₁

-174* -

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlâtün

1. Hemîşe rindüñ olup pür-şarâb-1 câm-1 zerinde
Zamâne bir nefes ancak habâbveş nazarında
2. 'Aduvv söz ile sülûk itdi semt-i cevr ü cefâya
Yazuğ ki bulmaduğ ol nahl-1 bâğ-1 nâzı yerinde
3. Görince şive-i refât u cünbiş-i kaç-1 yârı
Dikildi kaldı hemân serv bâğ-1 reh-güzârında
4. O nüşhadur ki kadeh çıkdı çağ hazine-i Cem'den
Nukûş-1 âab-1 zerr ile huţûtı var üzerinde
5. Füsûn-1 şi'r-i Rızâyî'yi ehl-i 'aşk okurlar
Muhaşşılı bu ki te'siri var anuñ eşerinde

* Ü₁ 58b, Ü₂ 53a, Ü₃ 53b, Ü₄ 51a, H46a

1 b. nefes: nazar Ü1

5 b. eşerinde: üzerinde Ü1

-175* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. 'Aşk revnak virdi rûy-ı bî-misâlün naqşına
Ba'ış olurmış hevâ âb-ı zülâlün naqşına
2. Mansıb-ı vuşlat gider bülbül bozılır naqş-ı gül
Böyle meftûn olmak olmaz dest-mâlün naqşına
3. 'Âlemün naqşın çıkarduk biz fenâsın añladuk
Olmazuz meftûn bu fânûs-ı hayâlün naqşına
4. Nice taşvir eylemiş Kays'ı hele üstâdı gör
'Aşkı añlar her bakan ol bî-mecâlün naqşına
5. Nev bahâr irse Rızâyî çeşm u gûş olsak yine
'Andelibün şavtına gül-berg-i âlün naqşına

---

* Ü₁ 59a, Ü₂ 53a, Ü₃ 53b, Ü₄ 52a, H46a
5 a. irse: olsa Ü₁, Ü₄

-176* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Gam-i zülfi ile ey dil düşersin hâlden hâle
Hezârâsâ karârûñ yok konarsın dâldan dala
2. Kudûm-ı yâr için açmağdasın evrâk-ı ezhârı
Sabâ gül muşhafın aç fark çokdur kâlden kâle
3. Murâduñ vuşlat-ı yâr ise sineñ tahta-ı sim it
İrilmez gaflet itme tahta-ı zer mâldan mâla
4. Serimde şu'le-i âhum sanurlar şâl-ı Keşmirî
'Abâ-pûş gamuz biz fark çokdur şâldan şâla
5. Rızâyî ben hele bülbül gibi ifşâ-yı râz itmem
Zarar mı çekdi 'âlemde zebân-ı lâldan lâla

-177* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. O hurde hâl-i müşkin dil-berüñ çarf-ı 'izârında
O nûrmış şanki Hindî beççedür âteş kenârında
2. Tehi humdan leb-â-leb-sâz-ı câm olmak ümîd itme
Mürüvvet kalmamışdur hâşılı 'aşruñ kibârında
3. Harâb oldukça dil zahm urmadan hâli degül çeşmüñ
Cihân gür-fitne vü âşûb ammâ gamzekârında
4. Gamuñdur mûnis-i dil vahşet-âbâd-ı firâkuñda
Şafâdur âşnâlar Âdeme gurbet diyârında
5. Rızâyîñüñ murâdı nazmına bir sûz vermekdür
N'ola vaşf-ı 'izâruñ itse şi'r-i âbdârında

* Ü₁ 59a, Ü₂ 53b, Ü₃ 54a, Ü₄ 52a, H46b

-178* -

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilâtün

1. Gehî pür oldı çü gül geh tehî çü lâle piyâle
Ne hûb benzedi geh mihre geh hilâle piyâle
2. Kapışdılar anı elden ele görünce civânân
Ġarîp beñzedi tâze gül-i nihâle piyâle
3. Nişâr-ı bezmüne üns-i yâr eylemek ister
Kõmıř gül ü semeni yine dest-mâle piyâle
4. Kaçan ki bâde-i şurâhî câmdan ola rîzân
Dõnerdi tûṭî-i âl-i güşâde-bâle piyâle
5. Rızâyî kendüyi şanur ki pâdşâh-ı cihândur
Şunınca destine mânend-i gül piyâle piyâle

---

* Ü₁ 59a, Ü₂ 52a, Ü₃ 54b, Ü₄ 50a, H45a
 2 a. civânân: civân Ü₂ , H/b. gül-i miḡâle piyâle — Ü₂
 3 — Ü₃
 4 — Ü₃

-179* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Failün

1. Bu ne hikmetdür gelince bezme dil-ber 'ûd ile
Mürdeye cânlar bağışlar nağme-i Dâûd ile
2. Bir görür mi hiç merâtib-dân-ı câh-ı dil-beri
Rutbe-i hüsn-i Ayâz'ı devlet-i Maḥmûd ile
3. Bildürür ḥâlin ne deñli ḳadd-ı nâz olsa dırâz
Bülbül-i midâd-ı gülşen nâle-i memdûd ile
4. Şâḥlar şalsa bahâr-ı vaşl olup naḥl-ı murâd
Dil hem-âğûş olsa bir kez şâhid-i maḳşûd ile
5. Olur olmaz nesneden eyleme Rızâyî ḥalâş
Eyleme yâ Rab Muḳayyed bûd ile nâ-bûd ile

---

* Ü₁ 59b, Ü₂ 53b, Ü₃ 54b, Ü₄ 52b, H46b

5 b. bûd ile : bu dil-i Ü₁

-180* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. 'Aks eyledi ruhsâreleri bâde-i nâba
Nûr indi gice kûbbe-i sîmîn-i habâba
2. Gülşende okur muṭrib-i bülbül güle karşı
Bir tıfldur ol başladı gûyâ ki kitâba
3. Ma'mûre-i dünyâyı harâbâta deġiştük
Virdüñ hele biz mâmeleki cümle harâba
4. Bî-tâb yatur yok hareket itmege çâre
'Âşık nice gûnder ki daġı varmadı h^vâba
5. Meclisde görüp gül gibi dil-dârı Rızâyî
Hem-reng olayum ben de di:yü düşdi şarâba

---

* Ü₁ 59b, Ü₃ 54b, H46a

1 b. kûbbe-i sîmîn-i ḡubâba: kûble-i la'lin-i ḡisâba H

4 a. çâre: tâkat Ü₃, H

5 b. olayum: olayın H; — Ü₃

-181* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Kân ider 'uşşâk ol zülf-i siyeh-fâm üstine
Mestler ğavgâsı eksük olmaz ahşâm üstine
2. Şöyle şandum bezm-i meyde nûş iderken sâgarı
Yâr bir ser-pûş-ı billurın kâdı câm üstine
3. Gice içre şanurum yir yir firûzân oldı şem'
Düşse zülf-i ham-be-hem ruhsâr-ı gülfâm üstine
4. Çâk boyınca kânına girmiş yine 'âşıkларуñ
Hiç düşsün mi bu ol serv-i gül-endâm üstine
5. Ey Rızâyî her gelen ğam-hâneme olur mukim
Tengnây-ı sînedede âlâm âlâm üstine

---

* Ü₁ 59b, Ü₂ 53b. Ü₃ 54a, Ü₄ 52b, H46b

-182* -

Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün

1. Dil şöyle zâr u nâlân baht-ı siyâh böyle
'Aşkıyla hâl-ı zârüm geh şöyle gâh böyle
2. Eşküm revân u âhum gûş-ı hilâle hem-ser
Zârüm nihân olur mı eşk öyle âh böyle
3. Cevrûñ çeker yürür mi künc-i firâkda dil
Mehcûr olur kalur mı bir bî-günâh böyle
4. Ey nev-bahâr-ı şive yok mı nesîm-i luţfuñ
Lâyık mı ola pâ-mâl bu hâk-râh böyle
5. Bilsem ne idi bâ'is bu ğamlara Rızâyî
Mebzûl iken cihâna luţf-i ilâh böyle

---

* Ü₁ 59b, Ü₂ 54a, Ü₃ 55a, Ü₄ 53a, H47a
5 a. idi: iki Ü₂, Ü₃, Ü₄, H

-183* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Şehler şu kârı kim idemezler sipâh ile
Ol şâh-ı mülk-i hüsn görür bir nigâh ile
2. Biñ zahm urursa tîg-i cefâyile kâ'ilüz
Tatıyb iderse bir nıgeh-i gadr-h'âh ile
3. Ey hâl beñzedürsen 'izârını mâha lîk
Hûrşîd-i tâbdâr bir olsun mı mâh ile
4. Baht uğradup muhabbete dellâl oldı âh
Âhum bir oldı hâşılı baht-ı siyâh ile

---

* Ü₁ 60a, Ü₂ 54a, Ü₃ 55a, Ü₄ 52b, H47a

-184* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Çün oldu ğamzesi ser-mest ü nâz mestâne
O şivekâra da bizden niyâz mestâne
2. Sürâhi çeng olup akar birişemin şahbâ
Ne hûb eser ider avâzsâz mestâne
3. Nigâh keremüne gel virme ruhsât ey dil-i zâr
Şakın ki nâhe ider keşf-i râz mestâne
4. Tamâm iderdi beni hışm-ı gamze eylemese
Nigeh tevâzu'-ı hâtır-nevâz mestâne
5. Rızâyî 'aşk kımaz kim idem edâ-yı murâd
Kuşûr ider olıcak nağme-sâz mestâne

---

* Ü₁ 60a, Ü₂ 54b, Ü₄ 53a

1 a. mest ü :mest Ü1

-185* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Bezm ol bezm idi kim şâgar u şahbâ yoğidi
Derd-i dürd-i sürûr-bahş-ı ferdâ yoğidi
2. Olmamış idi ser-engüşt heves-âlûde
Bezmüne refte idi nakl-ı temennâ yoğidi
3. Nâzla hem-kadeh olmamış idi dâhi niyâz
'Aşk-ı bî-şerm ü hayâ hüsn-ı hod-ârâ yoğidi
4. Âşnâ olmamış idi dahi 'aşk ile cünûn
Kays-ı âşufte-dil ü şöhret-i leylâ yoğidi
5. Bezm-i şem'e dahi pervâne degildi rakkâs
Bülbül âşufte-i tab'u gül-ı ra'nâ yoğidi
6. Fitne tahriki nedür bilmez idi bâd-ı sabâ
Nâz-ı gâfletde idi zülf-i semensâ yoğidi
7. Hiç tekellüf yoğidi hâşılı hep birlik idi
Meclis-i vahdet idi ya'ni müsennâ yoğidi
8. Kimse bilmezdi dahi 'âkibet-i kâr nedür
Fikr-i me'vâ degül a cennet-i me'vâ yoğidi
9. Reh-zen-i hiç-kes olmamış idi dâhi vücûd
Hep müsemnâ bir idi hâşılı esmâ yoğidi
10. Kimsenüñ harfine engüşt konılmamış idi
Kalem-i şun'a dahi ruhsat-i imlâ yoğidi
11. Hüsndür cilve vü kes olmadı memnûn nigâh
Dide-ne-guşûde vü mahrûm-ı temâşâ yoğidi
12. Reşk ol bezme ki peykâre dökildi maħrem
Reşk ol bezmgeh-i ünse ki gavğa yoğidi
13. Ey Rızâyî ben o bezmi nice vaşf eyleyeyin
Hele İcmâli budur kim ğam-ı ferdâ yoğidi

* Ü₁ 60b, Ü₂ 55b, Ü₃ 55b, Ü₄ 53b, H47t

11 a. cilve vü kes: cilve-i kes Ü1

13 a. eyleyeyin : eyleyeyüm Ü1

-186* -

Müf te'î lün Mefâ'îlün Müf te'î lün Mefâ'îlün

1. Nâle-i şevk-zâd-1 mey ehl-i hevâ işitmedi
Savt-1 hazın-i âhumı gûş-1 riyâ işitmedi
2. Çtusa 'aceb mi gûşını zemzeme-i sūrâhiye
Hayli zamândı kulkülün câm-1 şafâ işitmedi
3. Tarf-1 külehden ahz idüp yaydı bu sırrı 'âleme
Şanma ki bûy-1 zülfini bâd-1 şabâ işitmedi
4. Bülbüli diñleyüp didi tâze-zebân berg-i gül
Hayf o gûş-1 zevke kim böyle şadâ işitmedi
5. Şi'rümi ey Rızâyî ben yâ nice vasf eyleyem
Gûş-1 kabûl hâşılı böyle edâ işitmedi

---

* Ü₁ 60b, Ü₂ 56a, Ü₃ 56a, Ü₄ 54a, H48a
2 b. kulkülün: kulkül-1 Ü₁
5 a. şî'rümi : şî'rini Ü₃

-187* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ilün

1. Dilde teb-i hicrânuñ ile tâb mı kaldı
Yâ çeşme-i çeşmümde meger âb mı kaldı
2. Bulmadum anuñ neşve-i lâ'lini bezmde
Bir görmedüğüm câm-ı mey-i nâb mı kaldı
3. Dil râh-rev-i 'aşk olalı kalmadı şabrum
Çeşmümde bu sevdâlar ile h âb mı kaldı
4. İflâs-ı neşât ile gam-ı kaht-ı keremden
Meyhâneye rehn olmaduk esbâb mı kaldı
5. Zahm-ı gam ile fikret-i 'ayş itme Rızâyî
Hep bitdi hemân şoĥbet-i aĥbâb mı kaldı

---

* Ü₁ 60b, Ü₂ 56b, Ü₃ 57a, Ü₄ 54b, H48a
2 a. bezmde: birinde Ü1
3 — Ü1
4 a. gam: meger Ü1 /keremden : girifte Ü1

-188* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Feilün

1. Câm kân ağlayıcak bu dil-i meyyâl gibi
Başladı ağlamağa şem' de hem-âhâl gibi
2. Nâhun-ı hasret ile sînemi pür yâre idüp
Gözlerüm yaşın ağıtdum yine selsâl gibi
3. Bâde-i nâbı görüp beñzümüze kân gelse
Câm-ı mey alsak ele biz de gül-i âl gibi
4. Başumı kesüñ eger tig ile mânend-i kalem
Piçiş-i rişte-i cânım göresin nâl gibi
5. Ey Rızâyî yanıcağ micmer-i gül gülşende
Üstüne bâl u perin bülbül açar şâl gibi

---

* Ü₁ 61a, Ü₂ 56b, Ü₃ 56b, Ü₄ 54b, H48b

-189* -

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün

1. Hayâl-i zülfi koyup göñlüm oldı hercâyı
Ne ebrdür ki bile aldı gitdi deryâyı
2. Aña murâd-ı dil-i nâ-tüvânı 'arz itsem
Kenara çeksem olur mı o serv-i bâlâyı
3. Metâ-ı şiveye naqd-ı niyâzı az görme
Kalur gider şatamazlar bahâlı kâlâyı
4. Ğubâr irişdi diyü yâre bâd-ı âhumdan
Sirişke ğarķ ideyor dide şimdi dünyâyı
5. Rızâyî başını kaldurmayup iĉer dâ'im
Kadehle seyr ider ol mâh ile süreyyâyı

---

* Ü₁ 61a, H47b

-190* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Murg-ı dil zülf-i perîşânda mekânın bulmadı
Bî-karâr olsa 'aceb mi âşiyânın bulmadı
2. La'1-ı dil-dâr için agyâr oldu haşm-ı cân baña
Neylesün bî-çâre dil bir yâr-ı cânın bulmadı
3. Naqd-ı cânı der-miyân itmek murâd itmişdi dil
Ârayı gördi dili yâruñ miyânın bulmadı
4. Niçe şâhuñ çarh idüp seng-i mezârın dahi hâk
Soñra hem-sohbetleri nâm u nişânın bulmadı
5. Ey Rızâyî tab'-ı pâkuñla senüñ kim söyleşür
Olsa dem-beste 'aceb mi hem-zebânın bulmadı

* Ü₁ 61a, Ü₂ 57b, Ü₃ 56b, Ü₄ 54b, H48b

1 b. olsa : olsak Ü₁

-191* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Sâki bu gice bâde-i hamrâya tokındı
Öykendi dili la'line şahbâya tokındı
2. Seyr eylesiz zâhir olur çin-i cebinden
Şebnem bu gice gonca-ı ra'nâya tokındı
3. Gönlüm gibi oldı o dahi hayli perîşân
Bâd-ı seheri zülf-i semensâya tokındı
4. Ruhsârı 'aceb nâzük imiş hayli kızarmış
Şimdi gözüm ol dürd-i mutarrâya tokındı
5. Mazmûnların pest düşürdi şu'arânuñ
Vasfuñda Rızâyî nice ma'nâya tokındı

---

* Ü₁ 61a, Ü₂ 57b, Ü₃ 57b, Ü₄ 55b, H48a
1 b. dili: diyü Ü1
2 a. eylesiz: eyle neler Ü1

-192* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Yir yir beyâz dur ruhı berg-i semen gibi
Gûyâ karanfile konılan yâsemen gibi
2. Dil şâm-ı zülfüne çekinür bir ğaribdür
Âvâre eyleyen anı hubb-ı vatan gibi
3. Üftâde olmuş aña nice mâh-tâb-ı hüsn
Halkun didükleri çeh-i Nahşeb zeķan gibi
4. Gencine-i muħabbet-i dil-dârdur göñül
Gevher-nişâr olmada didem 'aden gibi
5. Tûti-i tab'-ı pâk Rızâyî'yi söyleden
Bir tûti-i hünerver-i şirin-sühân gibi

* Ü₁ 61b, Ü₂ 57b, Ü₃ 57b, Ü₄ 55b, H49b

-193* -

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Dili ol şâh-ı cihân câh-ı zenehdâna kodi
‘Aşk te‘şirini gör Yûsuf’ı zindâna kodi
2. Câm-ı şahbâya ruhun gül gül olup ‘aks idicek
Gör şürâhi-i meyi başını meydâna kodi
3. Cüst u cû eyleyerek la‘l-ı leb ü ruhsârûñ
Dil-i âvâre ne büthâne ne meyhâne kodi
4. Dür ü yâkût ile bir tâc-ı muraşşa‘ şandum
Farkına sâgarı cânâne ki mestâne kodi
5. Ey Rızâyî ruhına şanma düşerdi zülfin
İki sürbüldür anı câm-ı zenehdâna kodi

---

* Ü₁ 61b, H48a
1 b. Yûsufi: Yûsuf H
4 a. dür ü : dür - i Ü1

-194* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Hat gelüp efzûn idelden revnâğ-ı ruhsârını
Bâğ-ı hüsnuñ gülden artuğ ister olduğ hârını
2. Ki bülend itdi bizi geh pest mânend-i ğubâr
Rûzgâruñ seyr idüñ evzâ'-ı nâ-hemvârını
3. Şem'-i meclis 'aşğdan yâre şikâyet itme ki
Âteşe urmuş, yine başındaki destârını
4. Tâcdâr itdi egerçi şem'i ber şeb rûzgâr
'Âkibet hâkister itdi zülf-i 'anber-bârını
5. Vaşf ider zülfüñ Rızâyî 'aşğla bî-hoş olup
Meste 'âdetdür perîşân eylemek güftârını

* Ü₁ 61b, Ü₂ 5k8a, Ü₃ 58a, Ü₄ 56a, H49b
3 b. başındaki : başındağı Ü₃, H

-195* -

-Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün -

1. Meḳânüm 'aşk ile gâhî firâz ü geh nişib oldı
Baña Ferhâd u Ḳays'a hem-nişin olmak naşib oldı
2. Zenaḥdânuñla rûy-ı tâbdâruñ seyr idenler dir
Ne hikmetdür bu kim âyâ nihâl gülde sib oldı
3. 'Aceb mi nağmeler itdükce güller eylese ḥande
Çıḳup gül câmi'inde tıfl iken bülbül ḥatib oldı
4. Hele muhtâc itmez âh-ı germi âteşin mihre
Çemen sultânına deffâf-ı meclis 'andelib oldı
5. Çemende gözlerin yummaz gice uyhu yüzün görmez
Meger kim bülbül-i bî-çâreye nergis râkib oldı
6. Muḳarrerdür ki muğberr eyleye ağıâr-ı bed-kişi
Şu kim müjgân ile cârû-keş-i kûy-ı ḥabib oldı
7. Göñül virmezdi gerçi tâzeye dil-dâde olmazdı
Rızâyî neylesün ol şûh gâyet dil-firib oldı

---

* Ü₃ 58a, H49a
1 b. hem-nişin: câ-nişin Ü3
3 — Ü3
4 — Ü3
7 a. tâzeye:tâze H

-196* -

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Feilatün

1. Ğubâr-ı dil derine bâd-ı şubhgâh ile gitdi
Refîki nâle-i pür-sûzı oldı âh ile gitdi
2. Hezâr şive ile geçdi gitdi yine ol âfet
Şu pâdşeh gibi kim 'azm idüp sipâh ile gitdi
3. 'Aceb müferrah imiş lutfuñ ey tabib-i melâhet
Hezâr sâle ğam-ı 'aşk bir nigâh ile gitdi
4. Bir iki kıadrini bilmezler açdı sinetin öpdü
Yazuğ ki manşıb açıldığca cümle câh ile gitdi
5. Kıadeh du'âsın okurdı Rızâyî ğamdan emindür
O guşşalar nefes-i pir-i hân-kâh ile gitdi

---

* Ü₁ 62a, Ü₂ 58a, Ü₃ 58b, Ü₄ 56a, H50a
2 b. pâdşeh gibi kim: pâdşâh gibi Ü1

-197* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Ğoncaya itse eşer n'ola hezâruñ nâlesi
Kim yürekler pâreler 'uşşâk-1 zâruñ nâlesi
2. Kûh sengin dilde idrâk itdi haqq-1 sohbeti
Kûh-ken iñlese diñmez kûhsâruñ nâlesi
3. Rüzgâruñ şiddetindendür bizüm hep nâlemüz
Bilmezüz kimdendür ammâ rüzgâruñ nâlesi
4. Hâtıra geldükce rûyuñ dil ider âhın bülend
Eksük olmaz âb toqınuğca nâruñ nâlesi
5. Ey Rızâyî şöyle sevdâ-yı hat itmişdür zebûn
İşidilmez hâme-i gevher-nişâruñ nâlesi

---

* Ü₁ 62a, Ü₂ 58b, Ü₃ 59b, Ü₄ 57a, H50b
2 a. kûh: küre Ü1

- 198* -

Müf te'î lün Fâ'ilün Müf te'î lün Fâ'ilün

1. Bâde ile bezmümüz bu gice pür-nûr idi
Câm ile bâzû-yı yâr çün Şecer-i Tûr idi
2. Zulmet-i şâm-ı gama bâde virürdi cevâb
Yakmışıdük şem'ümüz kim şeb-i deycûr idi
3. Nûr-'alâ-nûr idi hüsni ile reng-i hayâ
Mihr-i ruḥ-ı dil-rübâ nûr ile mestûr idi
4. Neş'e-i mey şol kadar olmışıdi dil-nevâz
Ġamze-i ser-mest-i nâz n'eylese ma'zûr idi
5. Câm-ı şafâ gibi bezm olmuş idi pür-neşât
Nâle-i dil-sûz ider var ise şanbûr idi
6. Meclisiyân-ı tarab bâde görürlerdi hep
Sâgar-ı mey tâ-be-leb haylice manzûr idi
7. Anda Rızâyî olup tâze şafâlar muḳim
Çün heves-i 'âşikân miḥnet ü gâm dûr idi

* Ü₁ 62a, Ü₂ 58b, Ü₃ 59a, Ü₄ 56b, H50a
5 b. dil-sûz: pür-sûz Ü₁ /ider: iden H

-199* -

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün

1. Hayâl-i 'âriz-i rengin ü turra-ı gebri
Şahife-i dili itdi çü kâğıd-ı ebri
2. Virürdi 'âşka cüz'ice ihtiyâre rızâ
Eger ki hüsn-i cihân-giri olmasa cebri
3. Ziyâret itse şehîd-i gamın o şâh-süvâr
Mişâl-i cennet ola nûr inüp hemân kabri
4. Qo bahsi hüsn ile ey nâşih-i belâ-keş-i 'aşk
Ki bir edâ ile ilzâm ider nice habri
5. Rızâyî kûşe-i meyhânedede iderdi qarâr
Dil-i nizâr ne itse muvâfaqat şabri

---

* Ü₁ 62a, Ü₂ 58a, Ü₃ 58b, Ü₄ 56a, H50a

-200* -

Müf te'î lün Mefâ'îlün Müf te'î lün Mefâ'îlün

1. Zevrak-ı meydür 'âşıkun bahr-ı gamuñda çâresi
Müjdesi naqd-ı hûş olur görmeyicek kenâresi
2. Yağdı güneş diyü baña dil-beri virdiler haber
Korkarın eyledi eşer âhumuzuñ şerâresi
3. Beñzedemezdi kendüyi dil-berün ebrüvânına
Haylice nâkış olmasa çarhuñ o mâh-pâresi
4. Rişte-i cân gibi bize râbıta oldu arada
Şöyle gelür ser-i şikem hiç kesilmez âresi
5. Mâhi-i bahr-ı şivedür gerçi Rızâyî hançeri
'Âşıkun aña dâmıdur sine-i pâre pâresi

---

* Ü, 62b, H50a

-201* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. 'Ârif ki cemâlin dil-i medhûşa getürdi
Zikr eyleyerek baħr-ı dili cûşa getürdi
2. Za'f-ı ğam-ı 'aşk ile şu kim döndi hilâle
Mânend-i kemer ol mehi âĝûşa getürdi
3. Göz ucu ile itdi nigâh-ı ğazab-âmiz
Tir-i sitemi çekdi beni ğûşa getürdi
4. Şandum gül-i terdür ki yanında ola ğonca
Nûş itmege kim câmı lebin nûşa getürdi
5. Şimdi yine bir tuhfe ğazel didi Rızâyî
Üstâd-ı 'atâ-baħş u hatâ-pûşa getürdi

---

* Ü₁ 62b, Ü₂ 59a, Ü₃ 59a, Ü₄ 57a, H51a
4 b. câmı: câm-ı Ü1
5 b. baħş u : baħş Ü1

-202* -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Çok görüp bâd-1 sabâ turra ile ülfetini
Târ-mâr itdi dilüñ mâye-i cem'iyetini
2. Zülf-i dil-berde dil-i hastayı ey hûş dirler
Biz de gûş eyledük ammâ bilemem şîhhatını
3. Ne kadar çehre-güşâ olsa da naqqâş-1 şabâ
Ruhña beñzedimez tâze gülüñ şûretini
4. Tîr-i âh ile kemîngâh-1 gam içre gözedür
'Aşık-1 'gam-zede bir gün düşürür fırsatını
5. Ey Rızâyî bize maqsûd virür nahl-1 ümîd
Her kesüñ luţf-1 ilâhi yetürür hâcatını

---

* Ü₁ 62b, Ü₂ 59b, Ü₄ 5a, H51b

-203* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Başar şad hîle-i Rüstem-pesendi şiveñüñ tarzı
Geçer gamzeñ hele şemsir-zenlükde Ferâmurzî
2. Kemerd-i zülf tiğ-i gamgam-ı hûnî-nigâh ile
Musahhar eylemiş sâhip-kırân-ı gamze her Ferzi
3. Dil-i şad-çâķına olmak üzere zaham u hem-bâ-hem
Hemîşe ķârî-i gamzeñ misâl-ı sûzen-i derzi
4. Sûdûr-ı 'aşrdan merdâne himmetler umulsun mı
Bunuñ şatranc-ı Türkî gibi bî-himmet olur Ferzi
5. Rızâyî feyz-yâb olsun siyeh nûr-ı midâdumdan
Sifahan'da bu şi'r-i taze tarzı göricek Tarzî

-204* -

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilâtün

1. Miyân-1 gülşene kâliçe-i bahâr yazıldı
Döşendi şahñ-1 çemen hañ-1 sebzâr yazıldı
2. Ol ebruvâna düşüp nev-demide hañ-1 la'li
Şu kañ'adür ki celi altına gubâr yazıldı
3. Miyân-1 bezme gelince devât-1 surh-piyâle
Neşât-1 tâze gelüp bezmde humâr yazıldı
4. Cemâl-i dil-bere haññ-1 'izâr virdi letâfet
Kitâb-1 hüsni mükemmel olup kenâr yazıldı
5. O şâh-1 hüsni ki 'âşıklarını eyledi defter
Rızâyî kayd olup bu dil-fikâr yazıldı

* Ü₁ 63a, Ü₂ 59b, Ü₄ 58a, H51b

2 a. Ol ebruvâna güzel düşdi nev-demide hañ-1 leb Ü₂ , Ü₄ , H

-205* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Felekde görmezüz câmı hilâl-ı 'îdden ğayrı
Güler yüz gösterür yokdur bize hürşidden ğayrı
2. Cihânda görmez olduk 'ayş u nûş-ı zevki hergiz biz
Çalınmaz ğuşuma âvâze-i nâhîdeden ğayrı
3. Su gibi şâf-dil olanlara ğülzâr-ı 'âlemde
Muhaşşal ğürmedük bir sâye-ğüster bidden ğayrı
4. Çeker yokdur ayagum sâkiyâ meydân-ı 'işretde
Bize hem-pâ bulunmaz hâşılı Cemşid'den ğayrı
5. Rızâyî bezm germ-â-germ ü mihr sefele perverde
Ne gördük biz tehi peymâne-i ümidden ğayrı

---

* Ü₁ 63a, H51a
2 a. nûş-ı : nûşi H
4 a. hâşılı : sâkiyâ

-206* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. İki cânib hatt-ı la'lüñ hırz-ı cåndur her biri
Sebze-i ruhsâreler hatt-ı emåndur her biri
2. Dillere zülf-i siyâh-ı dil-rübâdur câygâh
Şu'ledür kim zîr-i dâmânda nihåndur her biri
3. Cümle-i şabrın düketdi göñlüm ammâ gamzeler
'Azm-ı peygâr eylemiş şâhip-kırândur her biri
4. Añladur ol nükte-dân-ı şivenüñ maşşûdını
Çeşminüñ mâ-fi'z-zamîre tercemåndur her bir
5. Ey Rızâyî elden baķduķca beni bu penç beyt
Tâze hat bir nev-civân-ı nükte-dåndur her biri

* Ü₁ 63a, Ü₂ 57a, Ü₄ 55a, H48a

-207* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilâtün

1. Hevâ hemîşe mülâ'im olup bahâr kalur mı
Nedür bu ğafletün ey dil bu rûzgâr kalur mı
2. Şeb-i vişâl hazer kıl raķib-i h'âbdan ey dil
Hemân senün didügün gibi saña yâr kalur mı
3. Bahâr kim gele şevķ ile dilde ğussa turur
Nesîm böyle vezân olıcak ğubâr kalur mı
4. Geçince şive vü nâz ile düşdi pâyına gönüm
Görince şive-i reftârını karar kalur mı
5. Şikest-şîşe gibi çare yok mı zahm-ı derûna
Ne dir ki yâr Rızâyî bu inkisâr kalur mı

---

* Ü₁ 63a, Ü₂ 59b, Ü₄ 57b, H51a
 2 a. h'âbdan: h'âb idi Ü1
 3 a. turur: kalur mı Ü1
 4 b. şive-i : şive vü Ü1

-208* -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Nûş idince bâdeyi yir yir açıldı gülleri
Gûyâ muşâta-ı ruhsâridur rez duhteri
2. Kâmet-i bâlâsı üzre rûyını seyr eylesün
Mili üzre görmeyen âyine-i İskender'i
3. Muşhaf-ı ruhsârufı seyr eyledük ser-tâ-be-pây
Sende hatm olmuş şehâ zibende tarz-ı dil-beri
4. Keşf-i râz itdük dili zahm-ı cefâdan kormazın
'Arz-ı hâl eylerdüm olmasa yanında hançeri
5. Ey Rızâyî bu dil-i pür-sûziş-i şad-pâremüz
Bezm-i 'aşkuñ hâkdan olmuş müşebbek micmeri

* Ü₁ 63b, Ü₂ 56a, Ü₃ 57a, Ü₄ 54a

3 b. zibende: zeylinde Ü₁

-209* -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Açsun biraz ol gonça-ı gül-berg kabâyı
Bu kara gülün kullanalum câm-ı şafâyı
2. Ber-kâ'ide 'ayş eyleyelüm vaqt-ı şafâdur
Kânûna hemân uyduralum nağme-i pâyı
3. İnsâf ide bir ben olup n'eyleyüm ey şûh
Dil pür-keder eşküm katı ter âh hevâyî
4. Ben hastayâ tedbîr-i 'ilâc eylemek ister
Ruhsârûña yazmış haţuñ âyât-ı şifâyı
5. Elden gelen ihsâna nedür cây-ı tevkif
Bir bûseye râzıvire bî-çâre Rızâyî

* Ü₁ 63b, Ü₂ 57a, Ü₃ 27 Ü₄ 55a, H49a
5 a. cây: vech Ü3 H

-210* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Dil itdi böyle zâr beni yâr n'eyledi
Baht itdi bunca zülf-i siyehkâr n'eyledi
2. Kimdendür ey belâ-zede-i ğam şikâyetün
Göz gördi sevdi ise göñül yâr n'eyledi
3. Dil itdi bunca derd ü ğama mübtelâ beni
Bir görmek ile dide-i hûn-bâr n'eyledi
4. Dâ'im cefâlar eylemeden yâr geçmedi
Bilsem o şivekâra dil-i zâr n'eyledi

---

* Ü₁ 63b

4 a. geçmedi: geçmeden Ü₂

-211* -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilâtün

1. Dil itdi haltayı zülfinde şad-belâ ile şimdi
Çok âşnâlığumuz yok bizüm şafâ ile şimdi
2. Yanında gördi kim ağıârı başka dâğ-1 dil oldu
O serve râst gelüp nâ-gehân kazâ ile şimdi
3. Rakîbi def' idemez oldu degme serd edâlar
Şavulmaz oldu belâlar da_{hi} du'â ile şimdi
4. Gönülde bir ramak-1 şabr kalmış ola ol âfet
Tamâm itdi beni bir iki edâ ile şimdi
5. Rızâyî âfet-i 'ayn-1 kemâlden ola ma_hfûz
Ġarîb şöreti var şî'r-i dil-güşâ ile şimdi

---

* Ü₁ 64a, Ü₂ 58b, Ü₃ 59a, Ü₄ 57a, H50a
1 b. çok: çoğ H
5 a. ola: ide Ü1

-212* -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Dil câm-ı la'1-i yâra idüp mübtelâ beni
Hem-çû habâb eyledi ser-der-hevâ beni
2. Ferhâd u Kays'ı şûret-i dîvâr-ı 'aşk iden
Gülzâr-ı şevke eyledi mihr ü vefâ beni
3. Elfâz-ı âşnâya hele kalmadı niyâz
Nâz itdi şimdi gamze ile âşna beni
4. Yoklar hemişe kûşe-i zülfinde gönümi
Hem-râz idindi hâşılı bâd-ı şabâ beni
5. Şi'rüm Rızâyî tâze gül-i bâg-ı feyzdür
Muhtâc-ı gayr itmedi lutf-ı Hudâ beni

* Ü₁ 46a, Ü₂ 59a, Ü₄ 57a, H51a

1 b. çü: çün H

2 a. Ferhâd u: Ferhâd Ü₁ / b. mihr ü vefâ: mihr-i keyâ Ü₂ , Ü₄, H

-213* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Gelüp faşl-ı hazân zevk-i temâşâ-yı çemen gitdi
Habâb-ı mey çekildi câmdan berg-i semen gitdi
2. Şabâ bir iki nâzük bād-bânın çâk çâk itmiş
Şalup zevrakların deryâ-yı cûya yâsemen gitdi
3. İdüp güm-geşte bülbül Yûsuf-ı gül gonca-ı ahzân
Hevâ-yı türd ile Ya'kûb-ı hûnin pirehen gitdi
4. Nice râğbet bulur ey dide gevher-dâne-i eşküm
Der-i yâre hezârân kârbân dürr-i 'aden gitdi

-214* -

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Ağardı câ-be-câ ser-vakt-i tedbîr-i şalâh oldu
Uyan ey dîde-i cân h'âb-ı ğafletden şabâh oldu
2. Eger çi nâmeler gönderdi dil yârâna şevkinden
Yine ammâ ki murg-ı nâme gibi hem-cenâh oldu
3. Cemâlin hüccet-i hat ile işbât eyleyen gelsün
Nukûd-ı cân u dil şimden gerü vaqf-ı melâh oldu
4. Kemân ber-dûş peykân-dâr-ı esb-i nâz müjgânı
Yine şâhip-kıran-ı çeşm-i dil-ber pür-silâh oldu
5. Ben ol medhûş-ı bî-hûş-ı ğam-ı 'aşkum Rızâyî kim
Baña vaz' pür-nişân-ı kâfiyem gibi mübâh oldu

Rubâ'iyât*

-1 -

1. Dil-dâde-i her çeşm-i siyâhum yâ Rabb
Nâvek-zede-i düzd-nigâhum yâ Rabb
2. Basmaz ayagum mescide başumda heva
Başdan aşğa cürm ü gürâhum yâ Rabb

-2 -

1. Derdüñden ilâhî nâk-riz eyle beni
Mânend-i sehâb eşk-riz eyle beni
2. Sebkarî-i âh u eşk- rizi-i ğama
Çün şu'le-i şem'-i germ-hiz eyle beni

-3 -

1. Hasret-keş-i câh-ı Keykubâd olmayalum
İkbâlde itse çarh şâd olmayalum
2. Târiki-i sâm-ı ğama mu'tâd olup
Dünbâle-i du şem'-i murâd olmayalum

-4 -

1. Ey nûrda dide-i erbâb-ı şuhûd
Sûdâger-i 'aşka miñnetüñ mâye-i sûd
2. İsbât-ı vücûd itmiş olur haqqâ kim
Derdi-i ğam-ı 'aşkuñ ile idüp mañv u cûd

-5 -

1. Ey fahr-ı cihân Hüdâ'yı senden bilürüz
Her derdümüze devâyı senden bilürüz
2. Ba'suñle bilür ümmeti çün rûh-ı emin
Biz de kerem-i Hudâ'yı senden bilürüz

---

* Ruba'iler ahreb kalıpları ile yazılmıştır.

- 1 Ü₁ 66b, H53b
- 2 Ü₁ 66b, Ü₄ 58a, H52a
- 3 Ü₁ 66b, Ü₄ 58b
- 4 Ü₁ 66b, Ü₄ 58b, H51a
- 5 Ü₁ 67a, Ü₄ 58b, H51a

-6 -

1. Ey rahmet-i 'âlemin ü fahr-ı 'âlem
Ferzend-i semiy mertebesâz-ı âdem
2. Lâyık mı bize telâşi-i havf u recâ
Hak zâtuñi itmişken İmâm-ı A'zam

-7 -

1. İtsek yine kaşr-ı turabi âbâdân
Olsak yine bezm-i şevkde dest-feşân
2. Sâki kadehi idüp sūrâhiden pür
Gül-gün meye eylese irhâ'-yı 'inân

-8 -

1. Bülbül gül-i şad-bergle oldı güyâ
Şûfiye virür rişte-i şad-dâne şafâ
2. Üftâde-i 'aşka rûy-ı dil-ber besdür
Çün her kesin bir yüzde olur feyz-i Hudâ

-9 -

1. Encâmı fenâdur felek-i hile-gerüñ
Ârâyişine bakma bu naşş u süverüñ
2. Göz degme cihân devletine 'âkil iseñ
Diñ sözün mujgânuñla didelerüñ

-10 -

1. Zahm-ı gama ihsân-ı Hudâ merhemdür
Merhem dilerüz sine figâr-ı gamdur
2. Dest-i kerem haqdan olur aña güşâd
Ser-rişte-i ümîd ham-ender-hamdur

-
6	Ü1 67a, Ü4 58b, H51a
7	Ü1 67a, H51a
1	b. şevk: mey Ü1
2	b. eylese: eyleme Ü1
8	Ü1 67a, H53a
9	Ü1 67a, H53a
1	b. bu — H
10	Ü1 67a, H53a,

-11 -

1. Bir gün dimedi kefümden âzâd olsun
Ben hasta-ı derd-i 'aşka dil-şâd olsun
2. 'Âlemde bizüm kârümüzü âh itdi
Âh eyleyerek felekde ber-bâd olsun

-12 -

1. Tıfl-ı dil iderse n'ola tekmi-i fûnûn
Hep meşk-ı cünûn itmededür çün Mecnûn
2. Levh-i dile üstâd-ı ezel itmişdür
Ebrûlarınûñ fikrini ser-meşk cünûn

-13 -

1. Bir vech ile âl itdi baña ol ruhı âl
Kim itdi dil ü cânımı bî-sabr u mecâl
2. İtdi şütür-i gam beni pâ-mâl meded
Sâki deve kâbânı ile gel elüm âl

Farsça Ruba'î

نور و زجهن را که مبارک است
از برف چندان درش از برف باد
بکنند و بخت بر رخ و پیکر
کویا که معسبت دره بعد اوست

-
- 11 Ü1 67b, H53a
  - 12 Ü1 67b, H53b
  - 13 Ü1 67b, H53b

Mukatta'ât

-1 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Yüzümüz yok varmağa yâ Rabb senüñ dergâhına
Dûd-ı âhı rûyına âdem nikâb itmek gerek
2. Rûy-ı dil cümle süveydâ gibi olmışdur siyâh
Fikr idüp 'isyânını âdem hicâb itmek gerek

-2 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Ey Rızâyî gerdüş gerdün-i dîn vârunedür
Cahilün cehli hünerdür 'ârifün irfânı şeyn
2. Kuvvet-i tab'umla ben gâlib iken akrânuma
İtdi âhir dehr-i dîn-perver beni mağlûb-ı deyn

-3 -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Bir 'asra irüşdük ki olup 'ayb fazilet
Mer'i cühe'lâ ehl-i kemâlât ise mahzûl
2. Bu 'aşrda şugl-ı füzelâ ber-taraf oldı
Ehl-i hünerün şimdi hemân hâtırı meşgûl

-4 -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ey Rızâyî yine bu derd-i remed
İtmedi men' nezâre ruhsâr
2. Perde tutsam n'ola o pençereye
Bâğ-ı ruhsârına havâlesi vâr

---

1 Ü₄ 67b, Ü₄ 59a, H52b
 2 Ü₁ 67b, Ü₄ 59a, H52b
 1 — Ü₁
 3 Ü₁ 67b, Ü₄ 59a, H52b
 4 Ü₁ 67b, Ü₄ 59a

-5 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Ey Rızâyî lutf-ı Rabbânî mühimsâzuñ olup
İltifât-ı tâli'-i firûze muhtâc itmesün
2. Virdüm olmışdur remeddâr olalı taraf-ı yemin
Hak Ta'âla şâg gözi sol göze muhtâc itmesün

-6 -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Dest-i hâtim kerem-i fâ'izi deryâ-ı feyz
Yine ben hâke nişâr eyledi vâfir hasene
2. Sikke-i hüsn-i kabûliyle bulup râğbetler
Yazıla defter-i a'mâline yüz biñ hasene

-7 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Failün

1. Tab'-ı deryâ-cûşîş-i Şabri-i Hâkâni Sühân
Câna lâyıq bir kaşîde eyledi ihdâ bize
2. Habbezâ zihn-i bülend ü tab'-ı istîğna-pesend
Câ'iz olsa tuhfe'-i cânım virürdüm câ'ize

-8 -

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

1. Tâze zebânda söyleyüp yarân gibi eş'ârımı
Ammâ yine tarz-ı salefdür diyü tavşif eyledüm
2. Yârân ile fehm it Rızâyî nâzükâne farkumuz
Anlar zebân-ı tâze dir ben tarz-ı Hâkâni dirüm

5 Ü1 68a, Ü4 59a, H52b

6 Ü1 68a, Ü4 59b, H53a

7 Ü1 68a, Ü4 59b, H52b

8 Ü1 68a, Ü2 59b, H53a

1 b. Tarz-ı selefdu diyü ammâ yine tavşif eylerin Ü4, H

2 b. dirüm : dirin Ü4, H

Müfredât

-1 -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Gider yanuçca zencir-i cünûn surülüp cânâ
Demür zencir ile bend eylesün turmaz dil-i şeydâ

-2 -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Hevâ-yı 'aşk ile pür-mevc-i deryâdur dil-i şeyda
Süveydâ oldı gûyâ ol deryâda 'anber-i sârâ

-3 -

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Yüz kızdurup elini açar yâra âftâb
İster ki aña feyz idüp vire âb u tâb

-4 -

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Ser-menzil-i vaşla irişüp olmadı dil-şâd
İletmedi başa işini hayf ki Ferhâd

-5 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Failün

Nûş iderken sâgar-ı leb-riz kim rîzân olur
Bezm-i 'ayşa sâkiyâ bir şem'-i nûr-efşân olur

-6 -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Derûnında hezârun şûz-ı 'aşk gül-i muqarrerdür
'Ayân olmaz veli hâkister içre gizli ahkerdür

-
- 1 Ü₁ 64b, H53b
2 Ü₁ 64b, H53b
3 Ü₁ 64b, H53b
4 Ü₁ 64b, H54b
5 Ü₁ 64b, Ü4 60a, H54b
6 Ü₁ 64b, H54b

-7 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Şâh-ı nev-rûzı şabâ gülzârda a'zâz ider
Atlas-ı gülden kumâş-ı sürh pây- endâz ider

-8 -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Olur la'liyle söyleşmek biraz ma'kûle kâ'ildür
Veliken nergis-i çeşm-i siyâhı zehr-i katildür

-9 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Seng dildür tir-i âhum itmedi her giz eşer
Acıyup rahm itmedi baña 'aduv-ı bed-guher

-10 -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

Gülezârda âb üzre duran berg-i gül-i ter
Âyinede 'aks-ı ruḥ-ı cânâneye benzer

-11 -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Feilün

İtmesün dilleri âşufte vü zâr ü bîmâr
Çıkmasun dâ'ireden çehre-i mutrib zinhâr

-12 -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Bakma riyâzet ehline cân-ı hâzîni gör
Şûfi şafâ'da çile-keş erba'ini gör

-
- 7 Ü₁ 64b, H54a/b, en dâz: a'zâr Ü₁
8 Ü₁ 65a, H54a
9 Ü₁ 65a, H54a/b. 'aduv rakîb H
10 Ü₁ 65a, H54a
11 Ü₁ 65a, H54b
12 Ü₁ 65a, H54b

-13 -

Mef'ûlü Fâ'ilatü Mefâ'ilü Fâ'ilün

'Âşıklarum niyâzı koşun dneyü itdi nâz
Men' itmesün beni o peri eylerün niyâz

-14 -

Mef'ûlü Fâ'ilatü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Pervâne cünbişin göricek ibhamında şem'
Bî-ihtiyâr eyledi meclisde hande şem'

-15 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Lâ'li kevser revnak-ı rûyî gül-i ra'nâda yok
Yine bir hûb-likâ gördüm bu gün dünyâda yok

-16 -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

Dilde komaduk rağbetini çarh-ı berinüñ
Naşını çıkarduk hele dünyâ-yı deninüñ

-17 -

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

Bir gönca gerek 'aşkı ile dâğ yıkarısuñ
Âyine gibi sinelerüñ âla bakarsuñ

-18 -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefailün

Bize oñşatmaduñ cânâ hat-ı la'l-ı şeker-bârun
'Acebdür değmedük bir berg-i sebzine bu gülzârüñ

-
- 13 Ü₁ 65a, H54b/b. eylerin: eylerüm H
14 Ü₁ 65a, H54b
15 Ü₁ 65a, H54b
16 Ü₁ 65a, H54b
17 Ü₁ 65a, H55a
18 Ü₁ 65a, H55a/a. şeker: güher H

-19 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Ġam göz acdurmaz bize câm-ı şafâyı görmesek
Nesne görmezdük şarâb-ı dil-güşâyı görmesek

-20 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün failatün Fâ'ilün

Na'l kesdi köhne dâğum üzre ol Yûsuf-cemâl
Ġûyâ cirm-i kamerde görünür şekl-i hilâl

-21 -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Tedârük it dem-i 'işretdür ey dil-i meyyâl
Hilâl-i 'îd görindi bu şeb hayâl meyyâl

-22 -

Mef'ûlü Mefâ'ilün Fe'ûlün

Ben meclis-i zikre râğib oldum
Döndüm mey-i nâba ta'ib oldum

-23 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Seyr idüñ bâğuñ yakında nâle-i bülbüllerin
Âstininden hele Ġonca çıkarsun sâğarın

-24 -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Olalı la'line hem-renk şarâb-ı rengin
Dil-i üftâdeye bir neşve virür câna yakın

-
- 19 Ü₁ 65b, H55a
20 Ü₁ 65b, H55a
21 Ü₁ 65b, H55a/a. 'işretdür : 'işretde H
22 Ü₁ 65b, H55a
23 Ü₁ 65b, H55a
24 Ü₁ 65b, H55a

-25 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Âteşin ruhsârı üzre haç kodı ol dilsitân
Zâhir oldı şu'le-i şem-i melâhetden duhan

-26 -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Pür olsun gûşumuz başladı bülbül âh u efgâna
Bu demde nice girsün pend vâ'iz gûş-ı rindâna

-27 -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Dest-res olur ise sürme-i hâk-ı derine
Çeşm-i câna çekeyin anı süveydâ yirine

-28 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Hâk-pây-ı ehl-i dil meftûn-ı yârânuz hele
Hâk isek de pây-mâl-ı ehl-i irfânuz hele

-29 -

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün

Ser-pûşsuz tutarlar câm-ı şarâb-ı nâbı
Gizli kaçaklı içmez erbâb-ı dil şarâbı

-30 -

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

Mecmû'asın seyr itdürür yârâna gördüm dil-beri
Hürşid-i 'âlem-tâb açar gûyâki bir verd-i teri

-
- 25 Ü₁ 65b, H55a
26 Ü₁ 65b, H55b
27 Ü₁ 65b, H55b
28 Ü₁ 65b, H55b
29 Ü₁ 65b, H55b
30 Ü₁ 65b, H55b

-31 -

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

Göllerle şimdi lâleler zîn-i gülistân eyledi
Var ise sultân-ı bahâr mil-i cerâgân eyledi

-32 -

Müf te'î lün Mefâ'ilün Müf te'î lün Mefâ'ilün

Çeşm-i ümîd muntâzır hiç haber belürmedi
Hâk-ı rehiyle dil-berüñ båd-ı seher belürmedi

-33 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Rind iseñ mest-i müdâm eyle felekde nâmuñı
İbnü vakt ol duhter-i rezle geçür eyyâmuñı

-34 -

Müf te'î lün Fâ'ilün Müf te'î lün Fâ'ilün

Dâm-ı belâdan kaçan zülfine dil bâğlamaz
Ağlama ey tıfl-ı dil kendi düşen ağlamaz

-35 -

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Bî-hûn-ı eşk olmadı mujgân-ı katre yâr
Pek imtizâc üzre imiş âteş ile hâr

-36 -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

'Anberin hattını bûs itmege ikdâm eyler
Yârdan 'âşık-ı şeydâ tama'-ı hâm eyler

-
- 31 Ü₁ 66a, H56a
32 Ü₁ 66a, H56a
33 Ü₁ 66a, H56a
34 Ü₁ 66a, Ü4 H60a
35 Ü₁ 66a, Ü4 60a
36 Ü₁ 66a, H54a

-37 -

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Gamuñla ser-be-ser cism-i nizârum dâgdâr olsun
Olursam üstühân^vum nerd-i bezm-i 'aşka zâr olsun

-38 -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Zülf-i ham-ber-ham-ı cânâ yine olmuş meftûn
Korkarın sayha-ı zâhid ola zencir-i cünûn

-39 -

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Yâkûta döndi pertev-i câm-ı şarâbdan
Gûyâ ki la'li feyz olur âftâbdan

-40 -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Karşumuzda açılır gül gibi nice mâh-rû
Dâyemiz nergis gibi ancak nigâh-ı ârzû

-41 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Kûşe-i çeşm ile itdi bir nigâh-ı dilsitân
Gâfil olma ey gönül yâr itdi tîrin der-kemân

-42 -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Kuvvet-i câzibe-i Rabb-i mecîd
İtdürür 'âşıka darbî tevhîd

-
- 37 Ü₁ 66 a, H55a
38 Ü₁ 66a
39 Ü₁ 66a, 55a/b. alur — H
40 Ü₁ 66a,
41 Ü₁ 66a, H54b
42 Ü₁ 66b, Ü₃ 60a, Ü₄ 59b, H53b

-43 -

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilâtün

Bî-ṭaṭyib idüp zıkr-i ilâhi ṭıb-ı illâdan
Meşâm-ı cânımı itdi mu'attar nefha-ı lâdan

-44 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Boynumuz buruḡ niyâz itsek bize nâz eylese
Bâde-i 'aşkı bizi ser-mest-i ser-endâz eylese

-45 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Mest-i 'aşkuz bâde-i humâra yokdur reşkümüz
Geçmişüzdür bâdeden mey-h'âra yokdur reşkümüz

-46 -

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Âşiyân itdi serinde gerçi kim murgâne Ḳays
Sinede itdi humâ-yı 'aşka ammâ lâne Ḳays

-47 -

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

Aşkuñla sâki gice nûş-ı câm-ı rahşân eylemiş
Gül gibi tâb-ı mihrle çâk-ı giribân eylemiş

-48 -

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Ey şanevber ḳad-ı dil-dârumı seyr eyleyesin
Yâr gülşende iken böyle gönülletmeyesin

-
- 43 Ü1 66b, Ü4 59b
44 Ü1 66b, Ü3 60a, H54b
45 H54b
46 H54b,
47 H54b
48 H55b

-49 -

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fe'ûlün

Pir-i hîred naşîhat idüp göñlüme didi

Faş itme râz-ı 'aşkı severseñ Muhammedi

Nüvişte şod be-ķalem-i şikeste-i fakir Ahmed İder-evâsit-ı
muħarremu'l-ħarâm sene 1100*

---

49 Ü₁ 68a
* Ü₁ 68a

SONUÇ

Bu çalışmamız sonucunda 17. yüzyıl şairlerinden Rızayi'nin divanının tenkitli metni ortaya konuldu. Kaynaklarda sıradan bir divan şairi olarak tanıtılan Rızayi'nin; devrinde sevilen, beğenilen bir şair olduğu ortaya çıktı. 17. yüzyılın geniş şairler yelpazesi içerisinde Rızayi'nin mümtaz ve saygıdeğer bir yeri olduğu ve döneminde alim, ince zevklere sahip bir şahsiyet olarak tanındığı görüldü.

Rızayi'nin 17. yüzyılın birinci derece şairleri arasında yer almamasının iki sebebi olduğu fikri tebeyyün etti. Birincisi: çok sevdiği ve kendisine çok yardımcı dokunan dayısı meşhur Şeyhülislam Yahya Efendidir. Rızayi ister istemez dayısı Şeyhülislam Yahya Efendinin gölgesinde kalmış, onun yetiştirmesi icazetli bir şair olarak algılanmıştır. İkincisi ise Türk edebiyatında henüz tam anlaşılabilen Sebki-Hindi tarzının gereği olarak şiirin girift ve muğlak bir yapı arz etmesi uzun ve girift tamlamalar, nadir kullanılan kelimelerden müteşekkil kelime hazinesi onun anlaşılabilmesine sebep olmuştur.

Klasik edebiyatımızın bütün özellikleriyle mükemmel ulaştığı dönem olan 17. yüzyıl edebiyatını ve edebi tarzlarını hakiki manada anlaşılabilmesi ve sır olmaktan kurtulabilmesi için ilk etapta bu eserlerin çeviriyazısını hazırlamak lazımdır. Biz de bu maksatla hatt-ı desti bulunmayan Rızayi divanının el yazma beş nüshasını karşılaştırılarak en sağlam metin ortaya konulmaya çalışıldı.

Bu çalışmamız sonucunda Rızayi'nin umumiyetle yüzyılın diğer sanatkarlarında olduğu gibi dile son derece hakim olduğunu ve şiirlerinde şekil mükemmelliyetinin had safhada olduğunu görüyoruz. Şiirlerinde uzun tamlamalara, Arapça, Farsça kelime ve deyimlere bolca yer vermesine rağmen, bunları beyitin yapısı içinde ustalıkla hazmedildiğini görüyoruz. Şairimizin

kusur sayılabilecek tek hatası ise genellikle kasidelerinde geniş ilmine ve edebiyat kültürüne rağmen mana ve mazmun tekrarına düşmesidir.

Rızayi divanında göze çarpan diğer bir husus ise kasidelerinin fahriye bölümlerinde ve gazellerinin mahlas beyitlerinde kendisini sık sık İran şairleriyle karşılaştırması ve kendini onlardan daha üstün olduğunu ifade etmesidir.

Ortaya koymuş olduğumuz bu tenkitli metnin Sebki Hindi tarzı başta olmak üzere döneminin edebi temayüllerinin anlaşılmasında katkısı olacağına inanıyoruz.

KAYNAKLAR

- **Ahmed Asım** (Mütercim), *Okyamusu' l Basit fi Tercemeti' l Kâmusi' l Muhît*, İstanbul 1305
- **Aksoy, Ömer Asım**, *Atasözleri ve Deyimleri Sözlüğü*, 3. C. Ankara 1984
- **Armutlu, Sadık.**, *XVII. Yüzyıl Divan Şiirinde Yeni Arayışlar ve Sebki Hindî*, İnönü Üniversitesi SBE Dergisi, C.2 S.1 s.217
- **Atâyî**, *Zeyl-i Şakayık*, İstanbul 1268
- **Bursalı, Mehmet Tahir**, *Osmanlı Müellifleri*, (Haz. İsmail Özen) 3. C. İstanbul 1975
Dilçin, Cem, Yeni Tarama Sözlüğü, TDK Yayınları, Ankara 1983
- **Devellioğlu, Ferit.**, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Ankara 1993
- **Erdem, Rekin.**, *Yahya Divanı.*, Akçağ yay. Ankara 1995
- **İpekten, Haluk.**, *Eski Türk Edebiyatında Nazım Şekilleri ve Aruz*, Dergah yay. İstanbul 1994
- **Kaf-zade Faizî**, *Zübdetü' l Eş'âr*, Şehid Ali Paşa Nüshası, (Süleymaniye Ktb) No.1877
- **Kanar, Mehmet.**, *Farsça - Türkçe Sözlük* Birim yay. İstanbul 1993
- **Küçük, Sabahaddin**, *Bakî Divanı, Tenkitli Basım*, TDK yay. Ankara 1994
- **Levent, Ağâh Sırrı**, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara 1988
- **Muallim Naci**, *Lugat-ı Nâci*, Çağrı yay, İstanbul 1987
- **Nergisi, Nihalistan**, Nuruosmaniye ktb. 4969
- **Pekolcay, Necla.**, *İslami Türk Edebiyatı I*

- **Redhouse, Sir W.**, *Turkish and English Lexicon*, İstanbul 1978
- **Steingass, F.**, *Persian - English Dictionary*, London 1957
- **Şemseddin Sami**, *Kâmus-ı Türki*, İstanbul 1317
- **Şemseddin Sami**, *Kamusu 'l- A 'lam*, Tıpkı basım, Kaşgar Neşriyat, Ankara 1996
- **Tuman, M. Nail**, *Tuhfe-i Naili*, Milli Ktb. yz. B. No. 611
- **Üzgör, Tahir.**, *Fehim-i Kadim, Hayatı, Sanatı, Divanı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*, Atatürk Kültür Merkezi yay. Sayı:4

47	توت جاويز رت مجيد	ايتدها شقه صرني لوتيد
48	ممنان	ممنان
49	ممنان	ممنان
1	دلاوه پير شيم بيام كار	نادره و نوز و نادره
2	ممنان	ممنان
3	ممنان	ممنان
4	ممنان	ممنان

۱۱۱

5	ممنان	ممنان
6	ممنان	ممنان
7	ممنان	ممنان
8	ممنان	ممنان
9	ممنان	ممنان
10	ممنان	ممنان

19	شوروز آهرد زوز با کهنه کهنه	سند زوز زوز با کهنه کهنه
20	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه
21	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه
22	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه
23	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه
24	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه
25	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه
26	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه
27	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه
28	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه
29	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه
30	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه	تعلی سند زوز زوز با کهنه کهنه

تکون

31	درد و خنای خط و بسنهانی	درد و خنای خط و بسنهانی
32	درد و خنای خط و بسنهانی	درد و خنای خط و بسنهانی
33	درد و خنای خط و بسنهانی	درد و خنای خط و بسنهانی
34	درد و خنای خط و بسنهانی	درد و خنای خط و بسنهانی
35	درد و خنای خط و بسنهانی	درد و خنای خط و بسنهانی
36	درد و خنای خط و بسنهانی	درد و خنای خط و بسنهانی
37	درد و خنای خط و بسنهانی	درد و خنای خط و بسنهانی
38	درد و خنای خط و بسنهانی	درد و خنای خط و بسنهانی
39	درد و خنای خط و بسنهانی	درد و خنای خط و بسنهانی
40	درد و خنای خط و بسنهانی	درد و خنای خط و بسنهانی
41	درد و خنای خط و بسنهانی	درد و خنای خط و بسنهانی
42	درد و خنای خط و بسنهانی	درد و خنای خط و بسنهانی

اولی	عربی حاجی سرفروش در شهر کاشان	اولی	عربی حاجی سرفروش در شهر کاشان
2	کریه نامه از نوین در روز اول	2	کریه نامه از نوین در روز اول
3	جمله تبت حطبه نبات است	3	جمله تبت حطبه نبات است
4	همه روز و شنبه یکبار از سر تا آخر	4	همه روز و شنبه یکبار از سر تا آخر
5	بن اول و دوم کوشن	5	بن اول و دوم کوشن
6	کجا وضع برینان	6	کجا وضع برینان
7	کسیه را با چوب کوه	7	کسیه را با چوب کوه
8	سوزید اول و دوم	8	سوزید اول و دوم
9	همه روز و شنبه	9	همه روز و شنبه
10	سرفروش	10	سرفروش
11	عربی حاجی سرفروش	11	عربی حاجی سرفروش
12	کریه نامه از نوین	12	کریه نامه از نوین
13	جمله تبت حطبه نبات	13	جمله تبت حطبه نبات
14	همه روز و شنبه	14	همه روز و شنبه
15	بن اول و دوم	15	بن اول و دوم
16	کجا وضع برینان	16	کجا وضع برینان
17	کسیه را با چوب کوه	17	کسیه را با چوب کوه
18	سوزید اول و دوم	18	سوزید اول و دوم
19	همه روز و شنبه	19	همه روز و شنبه
20	سرفروش	20	سرفروش
21	عربی حاجی سرفروش	21	عربی حاجی سرفروش
22	کریه نامه از نوین	22	کریه نامه از نوین
23	جمله تبت حطبه نبات	23	جمله تبت حطبه نبات
24	همه روز و شنبه	24	همه روز و شنبه
25	بن اول و دوم	25	بن اول و دوم
26	کجا وضع برینان	26	کجا وضع برینان
27	کسیه را با چوب کوه	27	کسیه را با چوب کوه
28	سوزید اول و دوم	28	سوزید اول و دوم
29	همه روز و شنبه	29	همه روز و شنبه
30	سرفروش	30	سرفروش
31	عربی حاجی سرفروش	31	عربی حاجی سرفروش
32	کریه نامه از نوین	32	کریه نامه از نوین
33	جمله تبت حطبه نبات	33	جمله تبت حطبه نبات
34	همه روز و شنبه	34	همه روز و شنبه
35	بن اول و دوم	35	بن اول و دوم
36	کجا وضع برینان	36	کجا وضع برینان
37	کسیه را با چوب کوه	37	کسیه را با چوب کوه
38	سوزید اول و دوم	38	سوزید اول و دوم
39	همه روز و شنبه	39	همه روز و شنبه
40	سرفروش	40	سرفروش
41	عربی حاجی سرفروش	41	عربی حاجی سرفروش
42	کریه نامه از نوین	42	کریه نامه از نوین
43	جمله تبت حطبه نبات	43	جمله تبت حطبه نبات
44	همه روز و شنبه	44	همه روز و شنبه
45	بن اول و دوم	45	بن اول و دوم
46	کجا وضع برینان	46	کجا وضع برینان
47	کسیه را با چوب کوه	47	کسیه را با چوب کوه
48	سوزید اول و دوم	48	سوزید اول و دوم
49	همه روز و شنبه	49	همه روز و شنبه
50	سرفروش	50	سرفروش
51	عربی حاجی سرفروش	51	عربی حاجی سرفروش
52	کریه نامه از نوین	52	کریه نامه از نوین
53	جمله تبت حطبه نبات	53	جمله تبت حطبه نبات
54	همه روز و شنبه	54	همه روز و شنبه
55	بن اول و دوم	55	بن اول و دوم
56	کجا وضع برینان	56	کجا وضع برینان
57	کسیه را با چوب کوه	57	کسیه را با چوب کوه
58	سوزید اول و دوم	58	سوزید اول و دوم
59	همه روز و شنبه	59	همه روز و شنبه
60	سرفروش	60	سرفروش
61	عربی حاجی سرفروش	61	عربی حاجی سرفروش
62	کریه نامه از نوین	62	کریه نامه از نوین
63	جمله تبت حطبه نبات	63	جمله تبت حطبه نبات
64	همه روز و شنبه	64	همه روز و شنبه
65	بن اول و دوم	65	بن اول و دوم
66	کجا وضع برینان	66	کجا وضع برینان
67	کسیه را با چوب کوه	67	کسیه را با چوب کوه
68	سوزید اول و دوم	68	سوزید اول و دوم
69	همه روز و شنبه	69	همه روز و شنبه
70	سرفروش	70	سرفروش
71	عربی حاجی سرفروش	71	عربی حاجی سرفروش
72	کریه نامه از نوین	72	کریه نامه از نوین
73	جمله تبت حطبه نبات	73	جمله تبت حطبه نبات
74	همه روز و شنبه	74	همه روز و شنبه
75	بن اول و دوم	75	بن اول و دوم
76	کجا وضع برینان	76	کجا وضع برینان
77	کسیه را با چوب کوه	77	کسیه را با چوب کوه
78	سوزید اول و دوم	78	سوزید اول و دوم
79	همه روز و شنبه	79	همه روز و شنبه
80	سرفروش	80	سرفروش
81	عربی حاجی سرفروش	81	عربی حاجی سرفروش
82	کریه نامه از نوین	82	کریه نامه از نوین
83	جمله تبت حطبه نبات	83	جمله تبت حطبه نبات
84	همه روز و شنبه	84	همه روز و شنبه
85	بن اول و دوم	85	بن اول و دوم
86	کجا وضع برینان	86	کجا وضع برینان
87	کسیه را با چوب کوه	87	کسیه را با چوب کوه
88	سوزید اول و دوم	88	سوزید اول و دوم
89	همه روز و شنبه	89	همه روز و شنبه
90	سرفروش	90	سرفروش
91	عربی حاجی سرفروش	91	عربی حاجی سرفروش
92	کریه نامه از نوین	92	کریه نامه از نوین
93	جمله تبت حطبه نبات	93	جمله تبت حطبه نبات
94	همه روز و شنبه	94	همه روز و شنبه
95	بن اول و دوم	95	بن اول و دوم
96	کجا وضع برینان	96	کجا وضع برینان
97	کسیه را با چوب کوه	97	کسیه را با چوب کوه
98	سوزید اول و دوم	98	سوزید اول و دوم
99	همه روز و شنبه	99	همه روز و شنبه
100	سرفروش	100	سرفروش

عربی حاجی سرفروش

۱۵۴
 بندگی
 بندگی
 بندگی
 بندگی
 بندگی
 بندگی

بندگی
 بندگی
 بندگی
 بندگی
 بندگی
 بندگی

بندگی
 بندگی
 بندگی
 بندگی
 بندگی
 بندگی

بندگی
 بندگی
 بندگی
 بندگی
 بندگی
 بندگی

دراز و سفید و در باد جامه کج صفت در و زرد و امان و زنده روزی صفت در و زرد و امان و زنده روزی	صفت در و زرد و امان و زنده روزی صفت در و زرد و امان و زنده روزی صفت در و زرد و امان و زنده روزی
بازر حطرت کوی تو را خنده را خنده را خنده را ای زمینی اوه لطف تو خدیو مرغ حبیب	بازر حطرت کوی تو را خنده را خنده را خنده را ای زمینی اوه لطف تو خدیو مرغ حبیب
بوش ایوب کجایی ای بر پر طبع کلک کوی خوار و خسته را خنده را خنده را خنده را	بوش ایوب کجایی ای بر پر طبع کلک کوی خوار و خسته را خنده را خنده را خنده را
قافیه با لام می خواند و در نیمه می همی از زور او این چنین خنده را خنده را	قافیه با لام می خواند و در نیمه می همی از زور او این چنین خنده را خنده را
صحنه خنده را کسب از کجا کسند خنده را کسب از کجا	صحنه خنده را کسب از کجا کسند خنده را کسب از کجا
اشهر را از کجا کسب از کجا عرصه حال از روز او کسب از کجا	اشهر را از کجا کسب از کجا عرصه حال از روز او کسب از کجا
ای صبا بی بود آن کسور زنده با بد ۶۶ بر عشق تو کسب از کجا کسب از کجا	ای صبا بی بود آن کسور زنده با بد ۶۶ بر عشق تو کسب از کجا کسب از کجا
اجسور از اول خنده کلک بود کلک و کلک و کلک و کلک	اجسور از اول خنده کلک بود کلک و کلک و کلک و کلک
بازر حطرت کوی تو را خنده را خنده را خنده را کوی خوار و خسته را خنده را خنده را	بازر حطرت کوی تو را خنده را خنده را خنده را کوی خوار و خسته را خنده را خنده را
دولت کلک و کلک و کلک و کلک کسب از کجا کسب از کجا	دولت کلک و کلک و کلک و کلک کسب از کجا کسب از کجا
صفا بی بود آن کسور زنده با بد ۶۶ بر عشق تو کسب از کجا کسب از کجا	صفا بی بود آن کسور زنده با بد ۶۶ بر عشق تو کسب از کجا کسب از کجا
بازر حطرت کوی تو را خنده را خنده را خنده را کوی خوار و خسته را خنده را خنده را	بازر حطرت کوی تو را خنده را خنده را خنده را کوی خوار و خسته را خنده را خنده را

بندگی

۱	بزرگان از کبریا و جود و سخاوت و بزرگواری	۱۸۸
۲	اولادش در سرکشتن و کسب و کسب	۱۸۹
۳	تا با او بیخ و اولادش در کسب و کسب	۱۹۰
۴	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۱۹۱
۵	بهر خود از اولادش در کسب و کسب	۱۹۲
۶	فدای خود را در کسب و کسب و کسب	۱۹۳
۷	بهر کسب و کسب و کسب و کسب	۱۹۴
۸	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۱۹۵
۹	بهر کسب و کسب و کسب و کسب	۱۹۶
۱۰	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۱۹۷
۱۱	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۱۹۸
۱۲	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۱۹۹
۱۳	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۲۰۰

۱۸۸
کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب

کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب

کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب

کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب

کسب و کسب

۱	بهر کسب و کسب و کسب و کسب	۲۰۱
۲	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۲۰۲
۳	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۲۰۳
۴	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۲۰۴
۵	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۲۰۵
۶	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۲۰۶
۷	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۲۰۷
۸	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۲۰۸
۹	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۲۰۹
۱۰	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۲۱۰
۱۱	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۲۱۱
۱۲	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۲۱۲
۱۳	کسب و کسب و کسب و کسب و کسب	۲۱۳

کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب

کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب

کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب

کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب

کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب
کسب و کسب

بمجلسه سوره بگویم که اولیاد آن همه	اولیاد بر سر همه فرم این است همه
دستها را بمانی از زوبان و کوه خندان	دلمیر تحمل بجمدی بر کجا همه
را باغی از رنگ خدای بر دست تو خدای	او جانم تو هر چه می کار این است همه
هست ناله سلف را از ایند از خواران	آهم نمونه اولیاد بگفت بسیار همه
فلسفه صبح کسب و دل بجز اسم	
شاید در صحنی با عیب اولاد است همه	
در هر آلامی که کوهی بعبود ایام	که با کوه صید کبیر ایامی که کوهی است
این روی در کوه کوهی که ایامی است	بر بر کوه آفتابی کوهی که با همه است
نطفه مجال خون در دل جبر است	فیم سویش سوره در آغز حاضر است
کل مویب در شرب کل آب است	محمود دفع در در سر آب است
مادانه از صحنی که سو بگفت است	
لایم کل مویب سویش سوره در است	
مجموعه سوره در صحنی که سویش سوره در است	باید با کوه کوهی که سویش سوره در است
بهر صحنی که سویش سوره در است	رجا القاف کوهی که سویش سوره در است
بجا بر صحنی که سویش سوره در است	الدی که سویش سوره در است
در آب ناله کوهی که سویش سوره در است	بجز کوهی که سویش سوره در است
باید سویش سوره در است	چرا سویش سوره در است

بمجلسه سوره بگویم که اولیاد آن همه
دستها را بمانی از زوبان و کوه خندان
را باغی از رنگ خدای بر دست تو خدای

هست ناله سلف را از ایند از خواران
فلسفه صبح کسب و دل بجز اسم
شاید در صحنی با عیب اولاد است همه

در هر آلامی که کوهی بعبود ایام
این روی در کوه کوهی که ایامی است
نطفه مجال خون در دل جبر است

کل مویب در شرب کل آب است
مادانه از صحنی که سو بگفت است
لایم کل مویب سویش سوره در است

مجموعه سوره در صحنی که سویش سوره در است
بهر صحنی که سویش سوره در است
بجا بر صحنی که سویش سوره در است

عمر زنی ایامی که سویش سوره در است	عمر زنی ایامی که سویش سوره در است
ندوم بار ایامی که سویش سوره در است	ندوم بار ایامی که سویش سوره در است
در اولیاد که سویش سوره در است	در اولیاد که سویش سوره در است
سوره سوره ایامی که سویش سوره در است	سوره سوره ایامی که سویش سوره در است
رهنمایی بنیاد سویش سوره در است	رهنمایی بنیاد سویش سوره در است
سوره سوره ایامی که سویش سوره در است	سوره سوره ایامی که سویش سوره در است
سوره سوره ایامی که سویش سوره در است	سوره سوره ایامی که سویش سوره در است
سوره سوره ایامی که سویش سوره در است	سوره سوره ایامی که سویش سوره در است
سوره سوره ایامی که سویش سوره در است	سوره سوره ایامی که سویش سوره در است

عمر زنی ایامی که سویش سوره در است
ندوم بار ایامی که سویش سوره در است
در اولیاد که سویش سوره در است

سوره سوره ایامی که سویش سوره در است
رهنمایی بنیاد سویش سوره در است
سوره سوره ایامی که سویش سوره در است

سوره سوره ایامی که سویش سوره در است
سوره سوره ایامی که سویش سوره در است
سوره سوره ایامی که سویش سوره در است

سوره سوره ایامی که سویش سوره در است
سوره سوره ایامی که سویش سوره در است
سوره سوره ایامی که سویش سوره در است

سوره سوره ایامی که سویش سوره در است
سوره سوره ایامی که سویش سوره در است
سوره سوره ایامی که سویش سوره در است

مستوب به بروق زار کورم مجنون دست و خندانم سپاسنامه کشی سحر کور فرو کور کور به عجمان کور	وارم بکورد بروق و صفا کورم از دستانم از دستانم دردم که سحر کور به عجمان کور نیم کور کور به صفا کورم	ای رصفی در سحر کور کور کور کسته بر کور و در سحر کور کور	زان کور کور کشی سحر کور جوان کور کور و در سحر کور رود کور کور کور کور سنان کور کور کور کور	چگونگی سحر کور کور کور رصفی بر کور کور کور	خبر کور کور کور کور کور سنان کور کور کور کور چگونگی سحر کور کور کور کسته بر کور کور کور کور فصل سحر کور کور کور کور
--	--	--	---	---	---

با کور کور کور کور	مستوب به بروق زار کورم مجنون دست و خندانم سپاسنامه کشی سحر کور فرو کور کور به عجمان کور	ای رصفی در سحر کور کور کور کسته بر کور و در سحر کور کور	زان کور کور کشی سحر کور جوان کور کور و در سحر کور رود کور کور کور کور سنان کور کور کور کور	چگونگی سحر کور کور کور رصفی بر کور کور کور	کوره کور کور کور کور کوره کور کور کور کور کوره کور کور کور کور کوره کور کور کور کور	کوره کور کور کور کور کوره کور کور کور کور کوره کور کور کور کور کوره کور کور کور کور	کوره کور کور کور کور کوره کور کور کور کور کوره کور کور کور کور کوره کور کور کور کور	کوره کور کور کور کور کوره کور کور کور کور کوره کور کور کور کور کوره کور کور کور کور
--------------------	--	--	---	---	--	--	--	--

۱۰
عقل
سپاسنامه کشی سحر کور
فرو کور کور به عجمان کور
نیم کور کور به صفا کورم

کوره کور کور کور کور
کوره کور کور کور کور
کوره کور کور کور کور
کوره کور کور کور کور

کوره کور کور کور کور
کوره کور کور کور کور
کوره کور کور کور کور
کوره کور کور کور کور

کوره کور کور کور کور
کوره کور کور کور کور
کوره کور کور کور کور
کوره کور کور کور کور

کوره کور کور کور کور
کوره کور کور کور کور
کوره کور کور کور کور
کوره کور کور کور کور

77
8
91
30

<p>تاریخ و وقت تولد بیمار را بنویسید نام و نام خانوادگی بیمار را بنویسید علت بیماری را بنویسید بسم الله الرحمن الرحیم</p>	<p>تاریخ و وقت فوت بیمار را بنویسید نام و نام خانوادگی بیمار را بنویسید علت بیماری را بنویسید بسم الله الرحمن الرحیم</p>	<p>شرح حال بیمار را بنویسید علل و علائم بیماری را بنویسید تشخیص را بنویسید اقدامات درمانی را بنویسید نتیجه را بنویسید</p>
<p>تاریخ و وقت تولد بیمار را بنویسید نام و نام خانوادگی بیمار را بنویسید علت بیماری را بنویسید بسم الله الرحمن الرحیم</p>	<p>تاریخ و وقت فوت بیمار را بنویسید نام و نام خانوادگی بیمار را بنویسید علت بیماری را بنویسید بسم الله الرحمن الرحیم</p>	<p>شرح حال بیمار را بنویسید علل و علائم بیماری را بنویسید تشخیص را بنویسید اقدامات درمانی را بنویسید نتیجه را بنویسید</p>

45	طرف علم از زیر طرفه اوله رسالت	نور آید از آنک از غمزه در دهان
46	باز غمزه بود بکینه فانوز لاند	لمنوعه فاله بر یوق بر جرم جابره
48	دو غمزه جان با اهل المهره راه اولی	روز جان اوله غمزه حسن لغت
50	اول غمزه بکینه اضعیفه بجهان اولی	کجسته عجب اضعیفه بر کینه اولی
51	الذبح انشاء طبعه و الفها رس	باز غمزه قطع اجماع عالمه در بیان
52	غزوه کس اجماع عالمه بر جهانبه کلام	جم غمزه صد از غمزه بر کینه اولی
53	نور غمزه جلوه کاهه میندیش بر کینه اولی	غزوه کس اجماع عالمه بر جهانبه کلام
54	مشکلیه ای که طبعه خود از او در اولی	سنت غمزه غمزه از غمزه بر کینه اولی
55	غزوه کس اجماع عالمه بر جهانبه کلام	نور آید از آنک از غمزه در دهان
56	دعا در وقت طلوع از او در اولی	نور آید از آنک از غمزه در دهان
57	طراحی مابعت سائیس جرح جهان اولی	نور آید از آنک از غمزه در دهان
1	عقل از حد رساله اوله بر کینه اولی	نور آید از آنک از غمزه در دهان

عقل

2	تیمی اندر غمزه غمزه غمزه	جنت با رساله اوله اولی
3	نور آید از آنک از غمزه در دهان	دو غمزه جان با اهل المهره راه اولی
4	نور آید از آنک از غمزه در دهان	نور آید از آنک از غمزه در دهان
6	نور آید از آنک از غمزه در دهان	نور آید از آنک از غمزه در دهان
8	نور آید از آنک از غمزه در دهان	نور آید از آنک از غمزه در دهان
10	نور آید از آنک از غمزه در دهان	نور آید از آنک از غمزه در دهان
12	نور آید از آنک از غمزه در دهان	نور آید از آنک از غمزه در دهان
14	نور آید از آنک از غمزه در دهان	نور آید از آنک از غمزه در دهان
16	نور آید از آنک از غمزه در دهان	نور آید از آنک از غمزه در دهان
17	نور آید از آنک از غمزه در دهان	نور آید از آنک از غمزه در دهان

13	مجموع خاکسپاری و غیره	مجموع آریس باوه و برود و گندم
14	چند چیز صفا کسب الی ارباب اولاد	مسائل و محاربات حضرت صدر
15	نظام ارباب دولت و شکست	منازعات و دعوت حضرت امیر
16	اصطلاح ارباب و غیره	اصطلاح ارباب و غیره
17	حساب حضرت اسما و کسب	حساب ارباب و غیره
18	شرح برآورد علم از روز چهارم	و مجموع مختلف علم و تکرار
19	نصف از کسب و کسب و غیره	و کل روز و غیره با اسما و کسب
20	نظام از علم و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
21	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
22	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
23	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
24	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
25	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
26	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
27	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
28	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره

29	اول و بر کسب و غیره	صدور کسب و غیره
30	جماعت و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
31	مسائل و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
32	جماعت و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
33	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
34	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
35	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
36	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
37	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
38	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
39	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
40	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
41	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
42	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
43	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره
44	و کسب و کسب و غیره	و کسب و کسب و غیره

<p>حاله در نوب ماه نوزدهم و کل باغ بالید این کهنه از خط صغی زن جو نیز باوه رطین صغی کهنه سباله تا قریب ایدوب جمله هو الین تا ب</p>	<p>بر کاسه شسته و آینه شسته باغ همک شسترا کس زلاله القاطر قیقه عی از اختر خسله اصحاب کجای لید از باب همایک</p>	<p>بنت ایلر بیروج اول رخصه خانه بو طلع ریشو کور سدرها لی</p>	<p>خلونه جو شسته و زینده بر پوسته ایدو کور بیروج لی سیدو کور سدرها من سیدو کور سیدو کور سدرها من سیدو کور حیدر کور و زینده و زینده ولید ایدو کور سدرها من سیدو کور سیدو کور کور و زینده و زینده سیدو کور کور و زینده و زینده سیدو کور کور و زینده و زینده سیدو کور کور و زینده و زینده</p>	<p>۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲</p>	<p>۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲</p>
---	---	---	---	---	---

<p>۶۲ ۶۱ ۶۰ ۵۹ ۵۸ ۵۷ ۵۶ ۵۵ ۵۴ ۵۳ ۵۲ ۵۱ ۵۰ ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱</p>	<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲</p>	<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲</p>	<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲</p>	<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲</p>	<p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲</p>
--	--	--	--	--	--

تاریخ
 ۱۳۰۰
 ۱۳۰۱
 ۱۳۰۲
 ۱۳۰۳
 ۱۳۰۴
 ۱۳۰۵
 ۱۳۰۶
 ۱۳۰۷
 ۱۳۰۸
 ۱۳۰۹
 ۱۳۱۰
 ۱۳۱۱
 ۱۳۱۲
 ۱۳۱۳
 ۱۳۱۴
 ۱۳۱۵
 ۱۳۱۶
 ۱۳۱۷
 ۱۳۱۸
 ۱۳۱۹
 ۱۳۲۰
 ۱۳۲۱
 ۱۳۲۲
 ۱۳۲۳
 ۱۳۲۴
 ۱۳۲۵
 ۱۳۲۶
 ۱۳۲۷
 ۱۳۲۸
 ۱۳۲۹
 ۱۳۳۰

3	برک کله جانیه باو ایدر بران	بربرک زرخش و اطراف و حوالی
4	احسانیات ایدر آنکس هائی	سویبند کس کجی زبیل لالی
6	خدر کس حیرت نیسا له نیس	مخو صخره کس کلکی جلیالی
8	آریس بغل برک کویا و بساری	کله کس کس جی ایلچر بند االی
10	نیز ایدر ایل دروغ قول لاله	جانه زنی با جی و اینه خالی
12	افقاره اولوب کسینز لایمانی	الدر کس جی یوسف جوی کس خالی
14	چوز کس جی لایمانی کسین	نیز جی کس کس لایمانی
16	هر غنچه خوشترین باغ کسین	بی غنچه کسین ایدر ناه خالی
18	برین صرب اولوب لایمانی کسین	لوسنه ایدر کس کس لایمانی
19	دنت حوا کله ترین حوا زور کسین	مقر کس کس جان کس اولوب لالی
21	واصیح نر اولوب کس کس کسین	جباره نر جان کس کسین
23	کله کس کس کسین اولوب جوره اوره	اوردنر با لیل بر اوردنر کسین
25	مخو کله کس کس با اولوب کسین	ناویس بر نر کس کس کسین
27	بی طانت بر کسین لایمانی کسین	کس کس کس کس کس کس کسین
29	ایرینه اولوب نه زالیله کسین	استه کس کس کس کس کسین
31	زینب ایدر نام حوا ایدر کسین	دولام کس کس کس کس کسین
33	سج العالی حضرت مغز کسین	بس کس کس کس کس کس کسین

و لایمانی

20	صدور العاصی کس کس کسین	کله کس کس کس کس کسین
21	لطف انصاف کس کس کسین	کس کس کس کس کس کسین
22	دوره کس کس کس کس کسین	بر کس کس کس کس کس کسین
23	کس کس کس کس کس کسین	بر کس کس کس کس کس کسین
24	کس کس کس کس کس کسین	کس کس کس کس کس کسین
25	بر کس کس کس کس کس کسین	کس کس کس کس کس کسین
26	فخرانه اولوب کس کس کسین	کس کس کس کس کس کسین
28	کس کس کس کس کس کسین	کس کس کس کس کس کسین
30	هر دور کس کس کس کس کسین	کس کس کس کس کس کسین
32	اولوب کس کس کس کس کسین	کس کس کس کس کس کسین
34	کس کس کس کس کس کسین	کس کس کس کس کس کسین
35	کس کس کس کس کس کسین	کس کس کس کس کس کسین

79	تورمه نار از خصا نکل کمال	اوله روضه صیوانه از ایزد کمال
70	لا تعقبن بولند براندند کمال انبار	صدر اطهار اوله روحی بو کمال
71	عجبا کلمه نذ وضع الیاد کلمه	سین بورد سینه بکلمه لایه
72	آذنانس البیضه صیوانه کمال	کوبیا ذریه جسد بر حصن حصین
73	رایضه فیه بر سر است کلمه کمال	نقده خلف فاکمه اوله روحی
74	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
75	نالهان خاطر که کلمه بر سر است	حلقه زلف کرمی صیوانه
76	سما جو زلف و روح بجزم است	کلمه بر سر است کمال
77	اوله ویدر ایدوب جان کمال	نقده خلف فاکمه اوله روحی
78	کلمه نذ وضع الیاد کمال	نقده خلف فاکمه اوله روحی
79	در افکار ایدر کمال	باصره خطه اوله روحی
80	حلمه نذ وضع الیاد کمال	قطع سید از اوله روحی
81	دستگیرانجه ایدر کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
82	طبع اوله روحی	شده حاصل اوله روحی
83	صحنه نذ وضع الیاد کمال	اصطراب سده اوله روحی
84	حکمت نذ وضع الیاد کمال	سودله اوله روحی

در اوله

85	در اوله روحی	در اوله روحی
86	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
87	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
88	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
89	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
90	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
91	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
92	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
93	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
94	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
95	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
96	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
97	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
98	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
99	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال
100	کلمه نذ وضع الیاد کمال	کلمه نذ وضع الیاد کمال

59	توختل شمال کریم العیبه محدود	ارباب	توختل شمال کریم العیبه محدود
60	الطائف الکریمه لوله بر وجه سماکی	جوهر باعث مسوهر	الطائف الکریمه لوله بر وجه سماکی
61	انوار قیفاوسی و بره عا لکه و روشن	گبارک خراز زینت کلزار جبار بندر	انوار قیفاوسی و بره عا لکه و روشن
4	اروچ دول نرم حصص صاف دوزین	طرز چو دل نرم ابر عهد و عهد بدین	اروچ دول نرم حصص صاف دوزین
2	اربابک سبب دولت کتایب عینی	متمم در یاد دستند ابل عینی	اربابک سبب دولت کتایب عینی
3	جست و جو ابل کتب بود لک لک	تجدایم سنگین در زرد و کسین	جست و جو ابل کتب بود لک لک
4	نونه نونه لک لک لک لک لک لک	طاعت دلو اید لک لک لک لک لک	نونه نونه لک لک لک لک لک
5	سکین اول کتف و کتف کتف کتف	سکین اول کتف کتف کتف کتف	سکین اول کتف و کتف کتف کتف
6	سنسن اول حاصرت کتف کتف	منظم راجیکه حال جو عهد بر دین	سنسن اول حاصرت کتف کتف
7	سعدایم کتف رسته کتف کتف	منظم راجیکه حال جو عهد بر دین	سعدایم کتف رسته کتف کتف
8	منبع لطف و خفا نور صدر او دین	منبع لطف و خفا نور صدر او دین	منبع لطف و خفا نور صدر او دین
9	واضع الاصل کریم باد بر دوزین	منبع کتف صاحب غر و کتف	واضع الاصل کریم باد بر دوزین
10	بلخا طاسر و حسیل کتف	ببر دایل بهر طاسر کتف	بلخا طاسر و حسیل کتف
11	واهب الالف کریم دوزین	منبع کتف خاطر اید الالف و دین	واهب الالف کریم دوزین
12	نظر تر باعت کتف کتف	نظر باعت کتف کتف کتف	نظر تر باعت کتف کتف

اللاح

انوار

17	اشرا مسمی سر نام بر دوزین	کلمه خامه مسمی کتف کتف	اشرا مسمی سر نام بر دوزین
17	تجدایم کتف کتف کتف کتف	تجدایم کتف کتف کتف کتف	تجدایم کتف کتف کتف کتف
14	کلمه فصل و کتف کتف کتف	کلمه فصل و کتف کتف کتف	کلمه فصل و کتف کتف کتف
15	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف
16	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف
17	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف
18	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف
19	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف
20	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف
21	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف
22	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف
23	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف
24	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف
25	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف
26	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف
27	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف
28	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف	کلمه کتف کتف کتف کتف

24	بیت که لوبه در بافت نصاب	ارباب و اندکان در نصاب دیده
25	صندریه در لب خاشه در نصاب	سایم نصابند که لوبه در نصاب
29	بسته در لوبه حاکم در نصاب	دست که در نصاب نمانده
30	بروز نصابه منظور ظاهر لوبه	حواص لوبه در نصاب نمانده
31	برنجته دل نمانده نمانده	هر جانبی که بر نصاب نمانده
32	برنجته در نصاب رخصه حاکم	انفراج نصاب و نمانده و کاند
33	آردین لوبه نمانده نمانده	کله نمانده و نمانده نمانده
34	بافت نمانده در نصاب نمانده	دو نمانده در نصاب نمانده
35	لوب نمانده در نصاب نمانده	اعراض نمانده در نصاب نمانده
36	باز لوبه نمانده نمانده	کوباک لوبه در نصاب نمانده
37	الطاف و نصابه در نصاب نمانده	هر حاله در نصاب نمانده
38	کتاب نمانده در نصاب نمانده	اوراق نصاب نمانده در نصاب
39	اول نمانده در نصاب نمانده	اه اسوقه نمانده در نصاب نمانده
40	کشت لوبه نمانده نمانده	کشت لوبه نمانده نمانده
41	مخاف نمانده در نصاب نمانده	مخاف نمانده در نصاب نمانده
42	لوب نمانده در نصاب نمانده	لوب نمانده در نصاب نمانده
43	لبه نمانده در نصاب نمانده	لبه نمانده در نصاب نمانده

محل

44	صفت لوبه در نصاب نمانده	محل لوبه در نصاب نمانده
45	کله نمانده در نصاب نمانده	نمانده در نصاب نمانده
46	لوب نمانده در نصاب نمانده	لوب نمانده در نصاب نمانده
47	بافت نمانده در نصاب نمانده	بافت نمانده در نصاب نمانده
48	صندریه در نصاب نمانده	صندریه در نصاب نمانده
49	بسته در نصاب نمانده	بسته در نصاب نمانده
50	بروز نصابه منظور ظاهر لوبه	بروز نصابه منظور ظاهر لوبه
51	برنجته دل نمانده نمانده	برنجته دل نمانده نمانده
52	برنجته در نصاب رخصه حاکم	برنجته در نصاب رخصه حاکم
53	آردین لوبه نمانده نمانده	آردین لوبه نمانده نمانده
54	بافت نمانده در نصاب نمانده	بافت نمانده در نصاب نمانده
55	لوب نمانده در نصاب نمانده	لوب نمانده در نصاب نمانده
56	باز لوبه نمانده نمانده	باز لوبه نمانده نمانده
57	الطاف و نصابه در نصاب نمانده	الطاف و نصابه در نصاب نمانده
58	کتاب نمانده در نصاب نمانده	کتاب نمانده در نصاب نمانده
59	اول نمانده در نصاب نمانده	اول نمانده در نصاب نمانده
60	کشت لوبه نمانده نمانده	کشت لوبه نمانده نمانده
61	مخاف نمانده در نصاب نمانده	مخاف نمانده در نصاب نمانده
62	لوب نمانده در نصاب نمانده	لوب نمانده در نصاب نمانده
63	لبه نمانده در نصاب نمانده	لبه نمانده در نصاب نمانده

50	شند نکر و کل نشید و کا کسند ز خدای	بر آریک التور و زریک از اندر	خجل جمعک تنع شسباخ فر اندر
51	نصدا لی قوا بد ر لوفد فرغفد حواسی	ظن بنامی زری زریه جوار اندر	کسا و فران سید کجا اندر
52	نما کلمی سبب تنی و کلمی بر	اوراق فرایم جوید بر کلمه خدای	صلدم و کسور با خدنه ناما استن
53	ابلی خنک و خند کانی نو بوی کسنت	ظفرای ز اندر و دست خدای	خط جرم او ز نظر سید کلمی
54	مقصود نو بسید اولو قاصد قدرت	بگسند با د فرایم جوید و ز اندر	انصا ابد کسیدین خیر کا کسند ز خدای
55	سر لوفد نقد بر اولو نفس امارتی	صنعه کلمه فرایم جوید و ز اندر	افلا یستوب سبب کلمه کلمه کلمه
56		هر روز و با غلام کلمه کلمه کلمه	عقوبت فرایم جوید و کلمه کلمه کلمه
57		بهر کلمی ز با یوریشند	هر روز سوید و کلمه کلمه کلمه
58		انجا کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	شیر کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
59		کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	عقوبت فرایم جوید و کلمه کلمه کلمه
60		کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	عقوبت فرایم جوید و کلمه کلمه کلمه

1	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
2	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
3	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
4	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
5	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
6	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
7	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
8	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
9	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
10	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه	کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه

16	دیوانی نظم اسناد اور برتر طبع	آغاز از رسم بنسداد و رسید تریه
17	ناروز از آنکه بد باطلان و کتب	عمر بنیروز از فرض قرع خالی و دلی
18	شیخ طغرلو نرسه چشمه حیوات	دست از رسم از ورق و جامه
19	حسین از جزه دل فقر و فساد	چینی بچه کوسید ایدر مرغ فانی
20	آلوده و فزون عاصقه بد بنام	الکسند کوسه تر بنام از رضای
21	بکر و ریدم دستند بر او کسب	در یاد بر ایوم الظیفه و رسید ازین
22	ایز کهر برفان قدره کسکام حکایت	لطف و عطف الی سراجا عین
23	حسین کاه الین کاشف و لیس	عمره ایوه مر لیل و لطف نمای
24	اول آنصف هر نیت کرد و عظمی	استدرا از لطف و عطف ازین
25	شکایا بیدر تاریخ کلاه مدعی	و رو سینه کلاه عذر تاریخ کبابی
26	ارزیزه اولوب جو اولی نمنه درون	ببیند از آنک فاله و عین کبابی
27	زر لوج طاق قدر کو بزیج و کدر	وضع العیور و ربا خفای
28	اول عیور طبله نرسه از کوفه	بمشیت جالب قیوم و زین
29	لطف و عیور نرسه اول کوسه صفای	از باب دلف عیور و در فرض کبابی
30	بش فاله عیور نرسه از انزال	احواله نرسه نرسه از کبابی
31	عید از غیرت حوسه عیور نرسه	اکابر کسب از کبابی
32	عمر نرسه نرسه نرسه	فصیح کسب از کبابی

مانند

33	سه بود لوج طاق عیور نرسه	کرد و کلاه مدعی بر کبابی
34	بهره اولوب نرسه نرسه	عمر نرسه نرسه نرسه
35	بش طغرلو نرسه نرسه	ایز کهر برفان قدره کسکام حکایت
36	اول آنصف هر نیت کرد و عظمی	شکایا بیدر تاریخ کلاه مدعی
37	ارزیزه اولوب جو اولی نمنه درون	زر لوج طاق قدر کو بزیج و کدر
38	اول عیور طبله نرسه از کوفه	لطف و عیور نرسه اول کوسه صفای
39	بش فاله عیور نرسه از انزال	عید از غیرت حوسه عیور نرسه
40	عمر نرسه نرسه نرسه	عمر نرسه نرسه نرسه

1	لوق خودست بجا و دو دو سالی	طلب مدسه لحنی در صبح اولاد	67
2	بهره غیر تخصصی ابد اعجاز عام	برنده نوشتن کرد بود در سنه	64
3	تجربه زنده ایس کجایه دان	برنده با کلمات بیرون نوشتن	65
4	کجوه در راه صحرایه والی فلک	است صحنه تفریحی در	66
5	بدر کجوه است کجایه بود کجوه	شعری عالی که در دست از بند نهاد	68
6	تفریح لطفی نهر خانی محمود	از تفریحی تفریحی کسب آبا و	69
7	لطف و احسان اوله سبب خیر	و چند نفر از جمع از کسب کجوه	70
8	نوبت نیکو کرد تا رسید به سبب	مردن شمع ای بر سبب جدا نهاد	71
9	بر نو هر که در زره اظهار دوش	است با اولی و خوش نفس خیر	72
10		کل و عاید رضایی که بود در	
11	شکله بدنه با کجوه است به کجوه	نکته و لحن کجوه در کجوه	77
12	حق به صحنه است کجوه در کجوه	نکته و لحن کجوه در کجوه	74
13	خنده نیکو است عاده کجوه در کجوه	اولها خنده و خنده از کجوه در کجوه	75
14		دولت را و از کجوه در کجوه	76
		است تفریحی اوله در کجوه در کجوه	

1	شکار کجوه با کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
2	اوله کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
3	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
4	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
5	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
6	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
7	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
8	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
9	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
10	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
11	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
12	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
13	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
14	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
15	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
16	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
17	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
18	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
19	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	
20	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	کجوه در کجوه در کجوه در کجوه	

8	هیب و جو در ایچم اولند طالع کس	لصد را با کسند اجمل ال عیول
9	دستگیر از ندر فزانه جاه	خدیوب کس سر منج کل جمل عیول
10	سنگ خمر اولو کس خند منقش کس	بلدر کس اول کس خند منقش کس
11	بارک تقدیر بهر جا کس بیا کس	بدر ز جرم عصمت عیال اولو
12	روضه تقدیر بهر عزت رعایت کس	سرخ و جانوز اولو در رخا کس
13	حامیه کس اولو اول اعجاز کس	سپاس کس کس کس کس کس کس کس
14	صوم از غایب از کس کس کس کس	الکس کس کس کس کس کس کس
15	لطفک لافندیر کس اول کس کس	سند کس کس اولو اولو کس کس کس
16	فتح ایدوب کس کس کس کس کس	روح الید کس کس کس کس کس
17	عالمه لطف کس کس کس کس کس	خدیوب کس کس کس کس کس کس
18	الید کس کس کس کس کس کس	صدا کس کس کس کس کس کس
19	اول صلیف کس کس کس کس کس	طالع کس کس کس کس کس کس
20	فتح ندر کس کس کس کس کس	سنگ کس کس کس کس کس کس
21	نقشک لافندیر کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
22	اعتدال کس کس کس کس کس	لطف کس کس کس کس کس کس
23	خوم کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
24	جبر و صیغه کس کس کس کس کس	بدر کس کس کس کس کس کس

25	چاه کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
26	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
27	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
28	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
29	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
30	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
31	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
32	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
33	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
34	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
35	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
36	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
37	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
38	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
39	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
40	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس
41	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس	کس کس کس کس کس کس کس

17	از آن حرف از همه سبب آنکه است	از او است از اولین بار در زمین
18	مردم در آن چشمه سبز بنام ( )	حجاب با کوه و در کوه کلان از آن
19	دیکسای صفت در سبب و در کوه	همان سبب است که سبب است که سبب است
20	صومعه سبب است که سبب است که سبب است	آنکه خود هم نام که حال اصطلح است
21	رضای سبب است که سبب است که سبب است	
22	کمال است که سبب است که سبب است	
23	نیمای زمانه که سبب است که سبب است	رها را در آن عزرا را جان بدین
24	جهان صفت است که سبب است که سبب است	
25	فانگ بر زین سبب است که سبب است که سبب است	
26	ای که سبب است که سبب است که سبب است	باغ با سبب است که سبب است که سبب است
27	باغ نظر است که سبب است که سبب است	از زمین سبب است که سبب است که سبب است
28	سدر زین است که سبب است که سبب است	ما به صنعت جبریل بود که سبب است
29	سختی سبب است که سبب است که سبب است	با آن سبب است که سبب است که سبب است
30	صفت است که سبب است که سبب است	سبب است که سبب است که سبب است
31	شاه لولای که سبب است که سبب است	اوله سبب است که سبب است که سبب است
32	سند او که سبب است که سبب است	هر او که سبب است که سبب است که سبب است

1	تغافل است که سبب است که سبب است	از سبب است که سبب است که سبب است
2	بنی اول از هر چه که سبب است که سبب است	از سبب است که سبب است که سبب است
3	بن اول صفت است که سبب است که سبب است	کوه از کوه است که سبب است که سبب است
4	بن اول است که سبب است که سبب است	همان است که سبب است که سبب است
5	بنی و خانگی است که سبب است که سبب است	همان است که سبب است که سبب است
6	همیشه که سبب است که سبب است	همان است که سبب است که سبب است
7	سدر اول است که سبب است که سبب است	همان است که سبب است که سبب است
8	فانگ که سبب است که سبب است	همان است که سبب است که سبب است
9	با سبب است که سبب است که سبب است	همان است که سبب است که سبب است
10	رضای که سبب است که سبب است	همان است که سبب است که سبب است
11	زمانه که سبب است که سبب است	همان است که سبب است که سبب است
12	سختی که سبب است که سبب است	همان است که سبب است که سبب است
13	شکایت است که سبب است که سبب است	همان است که سبب است که سبب است
14	زمانه که سبب است که سبب است	همان است که سبب است که سبب است
15	شاه لولای که سبب است که سبب است	همان است که سبب است که سبب است
16	سند او که سبب است که سبب است	همان است که سبب است که سبب است

17-ط

99	مخبر در دین شیخ ابراهیم نهد	کوه سگتس نظم جرمه ایدار جرح
100	سوزن کام اول در احوال ایدار جرحی در	باید نمونگوشا صلی الخی جرحی کس قصد
101	جاده در دولت زنی عظمی است	ساخته است در فرودگاه جرحی کس
1	ایمانده در استسج کس	سختی از خطا در اولت و اولت
2	غریب این سلیح نصف نامانی	ظرف نوی بیگانه صید است
3	در زویشند از واسطه الفه	فکر یا بیکر در لبط سستند
4	کرفی عده من اینده و شیشه	بهر کار کس که دولت و اول
5	شما که غریب ال بد صیوب	دعا که کس خرمین صده کس
6	نصرت کس در صفا کس	بسته کس که کس جرحی کس
7	آبیت فخر و طوفان در کس	شمع بزم ایدار کس
8	اوقیان کس کس کس	چرخ کس کس کس
9	ماه طبع الفی و ایدار کس	شیر ایدار کس کس
10	وایت جرحی کس کس	کس کس کس کس
11	در ایدار کس کس کس	سختی از کس کس کس
12	روایت لطف و اولت کس	بیت کس کس کس

13	بر تو نوزده ماه نام ایدار	کس کس کس کس
14	کس کس کس کس	کس کس کس کس
15	کس کس کس کس	کس کس کس کس
16	کس کس کس کس	کس کس کس کس
17	کس کس کس کس	کس کس کس کس
18	کس کس کس کس	کس کس کس کس
19	کس کس کس کس	کس کس کس کس
20	کس کس کس کس	کس کس کس کس
21	کس کس کس کس	کس کس کس کس
22	کس کس کس کس	کس کس کس کس
23	کس کس کس کس	کس کس کس کس
24	کس کس کس کس	کس کس کس کس
25	کس کس کس کس	کس کس کس کس
26	کس کس کس کس	کس کس کس کس
27	کس کس کس کس	کس کس کس کس
28	کس کس کس کس	کس کس کس کس
29	کس کس کس کس	کس کس کس کس
30	کس کس کس کس	کس کس کس کس

10	مصطفی اطفی و کرم ذات عالم	تاج و تخت زر بلبله و صفا بخشد
7	باب رحمت از ایلاد و ایلاد کرم بوز	اولد و تخت زر از سنگ در خاک کوبید
8	در بلبله انصوار باین زمین	خندد و اسپه قانع شد پروا بر
9	تاج علم از ایلاد و ایلاد کرم بوز	تخت معصوم بر زور و نصرت نماید
10	خبر ایلاد اولد و اولد کرم بوز	شسته سر سوز و کوه را کوبید
11	شاه معنوی از تخت وضع شد	بنه سما و ازل ایلاد طرح بر بود
12	صبح عمدا اولد و اولد کرم بوز	تاج صفا کرم سر و اولد و اولد کرم بوز
17	حاکم سلطان تخت زر اولد کرم بوز	در خست و راه صفت کرم کشتن بود
14	بچه خرم کرم کرم کرم کرم کرم	بچه کرم کرم زر و اولد کرم بوز
15	توت با زور کرم کرم کرم کرم	معد لکله کرم کرم کرم کرم کرم
16	تظیب جرح و طریقت صفا کرم بوز	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
17	تخت بیز از کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
18	ایستیلان بیز کرم کرم کرم	جرح اصحاب زور و کرم کرم کرم
19	معصوم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
20	یوسف معصوم کرم کرم کرم کرم	تخت کرم کرم کرم کرم کرم کرم
21	بار کرم کرم کرم کرم کرم	در کست قدرت کرم کرم کرم کرم

22	کرم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
23	خصلت کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
24	اولد کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
25	علم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
26	اور کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
27	کرم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
28	کرم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
29	کرم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
30	کرم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
31	کرم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
32	کرم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
33	کرم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
34	کرم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
35	کرم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
36	کرم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
37	کرم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم
38	کرم کرم کرم کرم کرم کرم	کرم کرم کرم کرم کرم کرم کرم

17	برسینه نشانی و نعلی در جزو زود شنیدن	اوله کجا سفینه ظهر چینه
18	دره منور و نعلی است در حداب	دشمن گشته منور بود آینه
19	زود بود به با بر نعلی منور	انگلس جلال اوله آینه
20	نصفه عیان منور به زود شنیدن	نعلی جلال اوله بود چینه
21	پیش سفینه نعلی نایب در نایب	
22	الدر اوله نعلی نایب در نایب	
23	برسینه نایب نعلی اوله آینه	همه کجا اوله اوله بر آینه
24	دران سفینه نعلی نایب در نایب	جان نعلی نعلی نعلی اوله آینه
25	نعلی نعلی اوله نعلی نعلی	چون نعلی نعلی اوله اوله آینه
26	رضاء اوله اوله اوله اوله آینه	نعلی نعلی اوله اوله نعلی نعلی
27	صفه نعلی نعلی نعلی نعلی	
28	صفه نعلی نعلی نعلی نعلی	همه نعلی نعلی نعلی نعلی
29	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
30	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
31	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی

1	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
2	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
3	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
4	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
5	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
6	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
7	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
8	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
9	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
10	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
11	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
12	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
13	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
14	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
15	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی
16	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی	نعلی نعلی نعلی نعلی نعلی

المعز

49	در روز هفتم صبح بیخ لیمو نیم	بناگهست رجاء که در اوله ایام سه
50	رما و او به عمد فقط سرنگ نهد	و از نخه روز چهارم حساسیت تمام
51	خارنوخا نه لطفک نه اوله بار عجبالی	کینه بنده که حق جانی لطف تمام
52	اوله امد آیات نبهات کلام	عجبه حافظه طلب کینه تمام چشم کلام
53	صلوات لغت بر اوله قیام تمام کلام	حال خیر از بد کینه کینه قیامت خاتم
54	اوله نوبی فضل طوس حضرت مولانا	
	همیشه ناکه در ان اوله صلوات سلام	
1	بجده نده و در ان اوله نوبی فضل	آبده خیر از بد کینه کینه کینه کینه
2	نیر طاس بر آت خیر از بد کینه کینه	اوله نوبی طاس بر آت خیر از بد کینه کینه
3	طوس نطفش اوله نوبی فضل طوس	کودر حاجی آب و در عین اوله نوبی
4	بجز اوله نوبی فضل طوس	دفاع سینه است اوله نوبی فضل طوس
5	انوبی باد بهار اوله نوبی فضل طوس	درب اوله نوبی فضل طوس
6	غاف کینه کینه کینه کینه کینه	سینه کینه کینه کینه کینه کینه
7	بوی کینه کینه کینه کینه کینه	بوی کینه کینه کینه کینه کینه
8	کمال کینه کینه کینه کینه کینه	ظرف کینه کینه کینه کینه کینه
9	نارزه سر زلف اوله نوبی فضل طوس	کودر خیر از بد کینه کینه کینه کینه

10	بجز اوله نوبی فضل طوس	دل لاله اوله نوبی فضل طوس
11	نارزه کینه کینه کینه کینه کینه	طاس نوبی کینه کینه کینه کینه کینه
12	عجلت اوله نوبی فضل طوس	عجلت اوله نوبی فضل طوس
13	ظرف کینه کینه کینه کینه کینه	ظرف کینه کینه کینه کینه کینه
14	اوله نوبی فضل طوس	اوله نوبی فضل طوس
15	کودر حاجی آب و در عین اوله نوبی	کودر حاجی آب و در عین اوله نوبی
16	دفاع سینه است اوله نوبی فضل طوس	دفاع سینه است اوله نوبی فضل طوس
17	اوله نوبی فضل طوس	اوله نوبی فضل طوس
18	آبده خیر از بد کینه کینه کینه کینه	آبده خیر از بد کینه کینه کینه کینه
19	ابین سر نوبی فضل طوس	ابین سر نوبی فضل طوس
20	سر نوبی فضل طوس	سر نوبی فضل طوس
21	رسول حق تبارک و تعالی اوله نوبی	رسول حق تبارک و تعالی اوله نوبی
22	انها نوبی فضل طوس	انها نوبی فضل طوس
23	وجود اوله نوبی فضل طوس	وجود اوله نوبی فضل طوس
24	بنی کینه کینه کینه کینه کینه	بنی کینه کینه کینه کینه کینه
25	انها نوبی فضل طوس	انها نوبی فضل طوس
26	اوله نوبی فضل طوس	اوله نوبی فضل طوس
27	اوله نوبی فضل طوس	اوله نوبی فضل طوس
28	اوله نوبی فضل طوس	اوله نوبی فضل طوس
29	اوله نوبی فضل طوس	اوله نوبی فضل طوس
30	اوله نوبی فضل طوس	اوله نوبی فضل طوس

۱۷	اودفند از صبح کسل مکل کاس	اودر بطن کسل کسل کاس
۱۸	سقطو صغیر از صبح اولو اولو	لجوجو زینو صغیر کسل کاس
۱۹	عطار عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۲۰	اودنجه صغیر از صبح اولو	طهور زینو صغیر کسل کاس
۲۱	زین کسل کسل کسل کسل	عاطف عاده روح لمدراج الیوم
۲۲	دور از بدینجه نوجو کسل کسل	بنده طاس کسل کسل کسل کسل
۲۳	سج عاده روح لمدراج الیوم	عصا ایل کسل کسل کسل کسل
۲۴	سج عاده روح لمدراج الیوم	لقد از زینو صغیر کسل کسل
۲۵	سج عاده روح لمدراج الیوم	ای کسل کسل کسل کسل کسل
۲۶	سج عاده روح لمدراج الیوم	طهور زینو صغیر کسل کسل
۲۷	سج عاده روح لمدراج الیوم	سکینه سورا کسل کسل کسل کسل
۲۸	سج عاده روح لمدراج الیوم	کاس کسل کسل کسل کسل کسل
۲۹	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۳۰	سج عاده روح لمدراج الیوم	عور کسل کسل کسل کسل کسل
۳۱	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۳۲	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۳۳	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم

الذکر

۳۴	اودر عاده روح لمدراج الیوم	اودر عاده روح لمدراج الیوم
۳۵	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۳۶	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۳۷	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۳۸	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۳۹	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۴۰	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۴۱	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۴۲	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۴۳	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۴۴	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۴۵	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۴۶	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۴۷	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۴۸	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۴۹	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم
۵۰	سج عاده روح لمدراج الیوم	سج عاده روح لمدراج الیوم

69	کفر در شکر بومعانی	کجیبته شکر دکانه صغیر
70	کله سینه شنبه بلاغت	ظرف درین و خانه صغیر
71	حقا که بوشهر باکی انکار	اسلامه موجودانه صغیر
72	ارزو الیوس بر با و صغیر	مطلوبه معرف نه صغیر
73	عشق او بچس سخن و صغیر	محرره صوغیا نه صغیر
74	عین اولسه بو هستیا اوله	چون کوبه کانه صغیر
75	تعمیرین ایلای رصف بی	
76	چون کوبه مهر کانه صغیر	
77	بو کجیبته نعت مصطفی در	دست از راست عوا صغیر
78	از جامه کل اعتراف بخرابت	و صف ورق و زبانه صغیر
79	ای علامه اوله در سیکر	بو وقت ترجمانه صغیر
80	وصفینه نیز بو صغیر	بر حظه به صغیر خانه صغیر
81	صغیر لصدور با اوله الف	مجلسی عیسیانه صغیر
82	تعمیر تر اوله سولطفه حرمی	اندا و کجیبته صغیر
83	صد فایده صغیر اوله در ان کجیب	
	واسع ره کجیبته نه صغیر	

74
 اولسه بو هستیا اوله
 عین اوله صغیر
 کوبه مهر کانه صغیر

۲۶

1	صبار جان زلف و اوله با کجیبته	حسب کجیبته عطف و سما نه صغیر
2	صبار کجیبته بین زلف کجیبته	سما نه صغیر با کجیبته سما نه صغیر
3	نه زلف ابر کجیبته با کجیبته	با کجیبته سما کجیبته کجیبته سما
4	نه زلف با کجیبته نه زلف سما	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما
5	نه زلف کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
6	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
7	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
8	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
9	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
10	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
11	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
12	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
13	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
14	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
15	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
16	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
17	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
18	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
19	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
20	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
21	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
22	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
23	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
24	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
25	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
26	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
27	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
28	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
29	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما
30	نه زلف سما کجیبته سما کجیبته سما	سما کجیبته سما کجیبته سما کجیبته سما

9-8

37	نقد بنده صدر رسد و دوری	همی بخیر مکنان صفی
38	معبولی و کل حب که مهره	لجب نیت کجا نه صفی
39	بوغشدر زانند و فکرت	کلمه سید را از با نه صفی
40	چاروشی کسیر عکدر	فادوح اول کسکه صفی
41	برودر ایسه نوله نونه کاس	بشینه کد کسکه صفی
42	کسسه نوله بوک طاز کدر	بوجا نه کجا نه صفی
43	برودر ایدر بلا بجز ریب	کذب اول جوم اما صفی
44	بیوج دکدر اولیندی	اوراق خرابه حین نه صفی
45	نصفیله مراد نوانا ندر	بوعقل غریبه جوانه صفی
46	نقد و ستود کلو جوفند	کلمه کسیر و کجا نه صفی
47	لطف بنسور سه بر کدابه	موصد اشیا نه صفی
48	فیر طیل اولو جوجو ریا مال	عجبیل سو کجیم جیا نه صفی
49	صفی عمرانه سفیر سید	نقص کسیر اول قیامیه صفی
50	ممنک که دوازده بیدر جی	بودر او دور و دور و دور صفی
51	ناز بار نونه کسیر ک	اول سفره بدل جوانه صفی
52	کلمه اول بود وصف ذرات	هر اینده کجا نه صفی
53	لطف کسیر که نانه ناره دور	جایز اول نانو نه صفی

۱۹۱

54	آوردن و دان در اول کسیر	اول سر لوله بوسه دور ای صفی
55	اوردن اول ناز بنسیر و هر هم	نرم دل جو کجا نه صفی
56	کل اول بی ناره باج آور	بوز نونه کسکه صفی
57	سوق کسیر اول غزل خوان	
58	سیر کسیر بهانه صفی	
59	اعراب باره دانه صفی	ارغیله قوی به کجا نه صفی
60	سوق کسیر زلف و حاج کدر	بیکانه در اندزه ست نه صفی
61	دلیر یوله سولیز سه الفظ	نازل و حسن جوانه صفی
62	دل اظلم کسیر عشق بیانه	بویا باره ناز با نه صفی
63	جفسه نوله ناله بیاری	کلمه جان ننگ جان صفی
64	شهباز حیا حصه نونوز	سکله کسیر کجا نه صفی
65	سینه ز کمال و لیر	بوفز هر کسکه صفی
66	سینک و کوسه تینا کاکا	بویزه دوف و جیا نه صفی
67	زر کرایده لیر یانه حاجی	بویکسیر جویزه تر نه صفی
68	آه آتیر الیم کسیر عشق	کلمه حوصله قفا نه صفی
69	اسرار غم طاسوب در و کلدی	سینه کسیر در و روز جان صفی
70	صوفی نه غن خاطر زار	لحق بونله بوجو دورانه صفی

مصنوع جالی لفظہ کر ز	عقفا در اول اسباب صفین
الفاظ بعد از اول جمع است	اول جمع اسم صفین
الفاظ کل جمع و کس فکری	والا تین جمع نہ صفین
الفاظ بعد از بیان زلفین	یوصا بعد از اسباب صفین
تیمبر بعد از تکلم جالی	جمع علمت در اسباب نہ صفین
کوزیمه بجز لفظہ حسنہ	حور عالمہ بر اسباب نہ صفین
شہما بر صفینہ بی بار زلف	وصف زلفی و زبانہ صفین
بویوسف و صف و لر باد	دو لفظ برب نہ صفین
بویوسف اول و اولی ہمزہ از	سوال حسن جمع اسباب صفین
ای حسن بر سن کہند زلف	عین جمع اسباب نہ صفین
ای حسن نہ سنک نظرہ کم	عشقکہ سوز اسباب نہ صفین
ای حسن بر سنک نظرہ کم	حفظکہ چہ اسباب نہ صفین
ای حسن بر سنک نظرہ کم	نہ لکمانہ اسباب نہ صفین
ای طامہ لفظہ کاجور کسید	اوصاف در اسباب نہ صفین
سن نغمد کس و اولی کالج	مجموعہ کلمات نہ صفین
اسباب مجال بار جو قدر	الظنہ بوجاہد و اسباب صفین
لوح بلبل و اوس و روبر کیم	سویلیز زبانہ دکانہ صفین

دو کلمہ

وصف است نہ اول جمع کیم	اوصاف کلویب زبانہ صفین
سلفان سر بر تاج فوسین	کلمہ حتی رین زبانہ صفین
چو سہیل و نظر کو نین	لم وصف جہان صفین
ممدوح حد کہ وصف زانی	نہ صفین آسمانہ صفین
سازبانہ کہ معجز لبتے	صمد و قدر اسباب صفین
وصف ایکنات معجزان	چون وصف در ورم جانہ صفین
آیندہ اول سنک کذاری	بوزر وصف سبب صفین
اوصاف نین لفظہ کو اول	سوز لہ اول بجانہ صفین
اولدہ سہ بجز سوسن پرواز	حور کسید بوجاہد کہ صفین
اولدہ سہ بجز سوز نظر او	حور کسید بوجاہد نہ صفین
کجود سہ کسیری تو کہ لرباک	کل لفظ زعفرانہ صفین
عذری بی محیط او تر افلاک	بکم کاسہ زلف نہ صفین
سہ جہان کربہا رری	بیک جمیع سبب زبانہ صفین
در بار عجب بی سوسن	جام کر عوا صفین
دنیادیم بجمید رچک	کل جمع لہ فرانہ صفین
دنیادیم بجمید رچک	سجمہ کم معانہ صفین

84	کفایت در آرزو و او که گوید خدایم	کفایت در آرزو و او که گوید خدایم	کفایت در آرزو و او که گوید خدایم
85	ارباب را به خدایم کفایت نظر بر	ارباب را به خدایم کفایت نظر بر	ارباب را به خدایم کفایت نظر بر
86	بوسه دادن و در سجده و در سجده نماز	بوسه دادن و در سجده و در سجده نماز	بوسه دادن و در سجده و در سجده نماز
87	تجسس و در کوه کاغذ بر بار خدایم	تجسس و در کوه کاغذ بر بار خدایم	تجسس و در کوه کاغذ بر بار خدایم
88	بر ریخ بر یکدیگر بود اول خدایم	بر ریخ بر یکدیگر بود اول خدایم	بر ریخ بر یکدیگر بود اول خدایم
89	غذای خدایم در رب نیز خدایم	غذای خدایم در رب نیز خدایم	غذای خدایم در رب نیز خدایم
90	ملک در اول خدایم	ملک در اول خدایم	ملک در اول خدایم
91	مادام اول خدایم	مادام اول خدایم	مادام اول خدایم
92	حالت به شکلا و او خدایم	حالت به شکلا و او خدایم	حالت به شکلا و او خدایم
93	حال اول خدایم	حال اول خدایم	حال اول خدایم
94	اینها به طلب جابر علی ملکات	اینها به طلب جابر علی ملکات	اینها به طلب جابر علی ملکات
95	خداوند اول خدایم	خداوند اول خدایم	خداوند اول خدایم
96	تاریخ اول خدایم	تاریخ اول خدایم	تاریخ اول خدایم
97	شیر زنده و در حلال نیز خدایم	شیر زنده و در حلال نیز خدایم	شیر زنده و در حلال نیز خدایم
98	ارباب نظر اول خدایم	ارباب نظر اول خدایم	ارباب نظر اول خدایم
99	دلبسته اول خدایم	دلبسته اول خدایم	دلبسته اول خدایم
100	بایست که در خدایم	بایست که در خدایم	بایست که در خدایم

نظر بر

61	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
62	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
63	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
64	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
65	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
66	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
67	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
68	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
69	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
70	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
71	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
72	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
73	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
74	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
75	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
76	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
77	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
78	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
79	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم
80	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم	نظر بر خدایم

1	صلوات ربه ورحمة الوهاب	اول كونه زكورا كونه زكورا
2	اول طه شور و نه عمارت است	طوفان در هر دو امری فاحر
3	الحق طاهر و لو جودت بیست و سه	صلوات بر خدای به کجا در سر
4	ذات قدر او را زینب الصغری عالم	ما از تو او را زینب بیست و سه
5	الحق کرم سنان در آن به نبوت	تایست او را در پی تو خواجه
6	الحکام الهی انبیا زینب و یوسف	از طوبی و یمن بعد و سب تا دو
7	سنت سب عالم	
8	طیر جلف آدم و با و و بنده	
9	محبوب خدا میفرماید آن احوال	معضوبان را در آن عالم
10	بنی بر فرج عالم حسن انامع	تا با زلم فرج و با و و بنده
11	سیرانه انجا و کبر و ضعف است	تا که در و با و با و با و بنده
12	علم او بنور سجده نصف کجا	سرد و خویج از آن فرج عالم
13	بنده در سر و در سر است	تا بنده در سر و در سر است
14	سیر طراز است از طه	تا بنده در سر و در سر است
15	در با اتم بر تو مبدوم بود	تا بنده در سر و در سر است
16	توضیحی از سوز زینب آن دل	تا بنده در سر و در سر است
17	تا سینه فریبده ای تبرجی	تا بنده در سر و در سر است

انفاج

1	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
2	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
3	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
4	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
5	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
6	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
7	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
8	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
9	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
10	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
11	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
12	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
13	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
14	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
15	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
16	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
17	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
18	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
19	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
20	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
21	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
22	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
23	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
24	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
25	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
26	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
27	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
28	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
29	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
30	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
31	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
32	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
33	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
34	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
35	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
36	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
37	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
38	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
39	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
40	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
41	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
42	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
43	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
44	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
45	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
46	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
47	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
48	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
49	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی
50	اول سر که نظر بر صفت فالتی	اول سر که نظر بر صفت فالتی

74	جوزمان از غنچه نازد نسوم بدر اولی	دست آویخته کند اشقی
75	فصل کلام استیون نسوا برین	بانی است هم او را گویند
76	نصیر بر اعظم استین نا برین	بوی خوشی کل تراور کند
77	ابرنه زان فایه نظر دلگت	مانند تیرین جهان است
78	شربت نظر ابد است عیالی	طبع و اج فصل او رفتند
79	طبعی است خاصه نظر من کج	صدوقه نسیم کله کبره از رخ
80	طالب کله کورینا بدو کعبه	کستار طبع بر بدو کس که
81	کالای ناره رغبت نظر امید	سودا از غنچه کله کبره
82	اوران نسوم اوله کج کله کبره	دو تمش ایچ جورل غازه
83	بلدرة اعتقاد کله کبره	عوز زول بلایه جانی خار
84	بسی خطه الفی حکیم جی ایدو	ایله بندند زول غمبار
85	بسی کله کبره ایله نظر ابد	مرات جانی ایله اصل کس
76	نصیر و عاده کله کبره	نصیر و عاده کله کبره
77	لطف دروغ استیون نسوا	لطف کله کبره از غنچه
78	ایله کله کبره لطف کله کبره	ناسوز ز غنچه کله کبره
79	بسی کله کبره لطف کله کبره	دست آویخته کله کبره

کله کبره

80	ایله کله کبره لطف کله کبره	لطف کله کبره از غنچه
81	بسی کله کبره لطف کله کبره	دست آویخته کله کبره
82	نصیر و عاده کله کبره	نصیر و عاده کله کبره
1	بسی کله کبره لطف کله کبره	دست آویخته کله کبره
2	نصیر و عاده کله کبره	نصیر و عاده کله کبره
3	بسی کله کبره لطف کله کبره	دست آویخته کله کبره
4	نصیر و عاده کله کبره	نصیر و عاده کله کبره
5	بسی کله کبره لطف کله کبره	دست آویخته کله کبره
6	نصیر و عاده کله کبره	نصیر و عاده کله کبره
7	بسی کله کبره لطف کله کبره	دست آویخته کله کبره
8	نصیر و عاده کله کبره	نصیر و عاده کله کبره
9	بسی کله کبره لطف کله کبره	دست آویخته کله کبره
10	نصیر و عاده کله کبره	نصیر و عاده کله کبره
11	بسی کله کبره لطف کله کبره	دست آویخته کله کبره
12	نصیر و عاده کله کبره	نصیر و عاده کله کبره

فلا عا

